

Московский государственный институт
международных отношений (университет) МИД России

С. В. Карпушина
А. И. Усков

Учебник НОРВЕЖСКОГО ЯЗЫКА

Издание третье, исправленное

Москва
«Муравей»
2003

Фонетика. Общая характеристика системы звуков норвежского языка. 1.

Транскрипция. 2.

Особенности гласных звуков 3.

Особенности согласных звуков. 4.

Согласные: [b], [p], [d], [t], [k], [g], [m], [n], [f], [v], [s]

Гласные: [i:], [i], [a:], [a], [â:], [â], [e:], [e], [ə]

Согласные

Согласные звуки [b], [d], [g], [m], [n], [f], [v], [s] сходны в произношении с русскими звуками [б], [д], [г], [м], [н], [ф], [в], [с]. На письме они обозначаются буквами *b, d, g, m, n, f, v, s*.

Согласные звуки [p], [t], [k] сходны с русскими звуками [п], [т], [к], но в отличие от последних в начале ударного слога и в конце слова произносятся с придыханием. На письме эти норвежские звуки передаются буквами *p, t, k*.

Гласные [i:], [i]

Гласные [i:], [i] — закрытые, передние. Они сходны с русским гласным [и]. При их произнесении кончик языка находится у нижних зубов, рот почти закрыт, губы растянуты, средняя часть языка высоко поднята к твердому небу и напряжена.

На письме эти звуки передаются буквой *i*.

Буква *i* произносится кратко перед удвоенной согласной или сочетанием согласных, долго — в открытом слоге или перед одиночной согласной.

Упражнение 1. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[i:]

fin	[fi:n]	vi	[vi:]	dit	[di:t]
tí	[ti:]	si	[si:]	tid	[ti:d]
				vis	[vi:s]

б) Прочитайте и выучите:

fin — прекрасный

vi — мы

Упражнение 2. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[i]

inn	[in]	ditt	[ditt]	sitt	[sitt]
finn	[finn]	mitt	[mitt]	sist	[sist]
				viss	[viss]

б) Прочитайте и выучите:

ditt — ТВОЙ, ТВОЯ, ТВОЕ

mitt — МОЙ, МОЯ, МОЕ

Упражнение 3. Прослушайте и прочитайте пары слов; следите за краткостью и долготой звука:

[i:]

[i]

fin	прекрасный	finn	найди
si	говорить	sitt	свой, своя, свое
dit	туда	ditt	твое
vis	мудрый	viss	некоторый
sin	свой, своя, свое	sinn	сознание

Гласные [a:], [a]

Гласные звуки [a:], [a] открытые, задние. При их произнесении язык более отодвинут назад по сравнению с русским [a], задняя часть языка приподнята, губы слегка округлены и растянуты. На письме эти звуки передаются буквой *a*.

Упражнение 4. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[a:]

tak	[ta:k]	dag	[da:g]
ta	[ta:]	i dag	[ida:g]
bak	[ba:k]	stat	[sta:t]
mat	[ma:t]	gate	[ga:te]

б) Прочитайте и выучите:

ta — брать

dag — день

i dag — сегодня

Упражнение 5. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[a]

takk	[takk]	mann	[mann]
bakk	[bakk]	natt	[natt]
satt	[satt]	dansk	[dansk]

б) Прочитайте и выучите:

takk — спасибо

Упражнение 6. Прослушайте и прочитайте пары слов; следите за краткостью и долготой звуков:

[a:]

[a]

bak	позади	bakk	назад
tak	крыша	takk	спасибо
ta	брать	tatt	взятый
hat	ненависть	hatt	шляпа
man	(неопред.-личн. местоимение)	mann	мужчина

Гласные [ɑ:], [ɑ]

Гласные [ɑ:], [ɑ] полузакрытые, задние. Они сходны с русским гласным [o], при их произнесении задняя часть языка слегка приподнята к мягкому небу, кончик языка оттянут от нижних зубов, нижняя челюсть опущена, губы округлены и слегка вытянуты. На письме звуки [ɑ:] и [ɑ] передаются буквами *å* и *o*. Буква *o* перед *v* и *g* (за которыми не следует согласная) читается как [ɑ:], а перед удвоенной согласной или сочетанием согласных как [ɑ].

Упражнение 7. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[ɑ:]

gå	[gå:]	stå	[stå:]	sov	[så:v]
nå	[nå:]	få	[få:]	tog	[tå:g]
				lov	[lå:v]

б) Прочитайте и выучите слова:

gå — идти
 nå — сейчас
 stå — стоять

Упражнение 8. а) Прослушайте и прочитайте слова:

		[å]			
å	[å]	sånn	[sånn]	opp	[åpp]
og	[å]	fått	[fått]	oss	[åss]
				stopp	[ståpp]

б) Прочитайте и выучите:

opp — вверх
 stopp — стой
 stå opp — вставить

Упражнение 9. Прослушайте и прочитайте пары слов; следите за долготой и краткостью звуков:

	[å:]		[å]
våt	мокрый	vått	мокрое
få	получать	fått	полученный
gå	идти	gått	ушедший
så	так	sånn	такой

Упражнение 10. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[å:]	[a:]
tå	ta
så	sa
stå	sta
små	smake
måte	mate

Упражнение 11. Выпишите слова с гласными [a:], [å:], [a], [å] и прочитайте их:

bakk, bak, tå, ta, sånn, fått, satt, i dag, ta, hatt, mann, så, dansk, gate, mat.

Гласные [e:], [e]

Гласные [e:], [e] полуоткрытые передние звуки.

Гласный [e:] сходен с русским [е] в словах *vesj, semj, leto*, но произносится с несколько бóльшим напряжением органов речи. При его произнесении язык не прижимается так сильно к нижним зубам, как при произнесении [i]; кончик языка лишь касается нижних зубов. Губы растянуты.

Гласный [e] близок к русскому [э] в словах *cepъ, ceHHый, этo, ceлъ*, но язык при его произнесении несколько больше продвинут вперед. На письме эти звуки передаются буквой *e*.

Упражнение 12. Прослушайте и прочитайте слова:

[e:]

se	nese
ben	pen
en	

Упражнение 13. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[e]

vent	lett
penn	venn
tekst	

б) прочитайте и выучите слова:

en tekst — текст
en venn — друг

Упражнение 14. Прослушайте и прочитайте пары слов; следите за долготой и краткостью звуков:

[e:]		[e]	
en	один	enn	чем
pen	красивый	penn	ручка
se	видеть	seks	шесть
te	чай	tett	плотно

Гласный [ə]

Гласный [ə] безударный звук, похожий на русский безударный [е] в слове «алоз».

Упражнение 15. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[ə]

ikke	[ikkə]	sove	[så:və]
takke	[takkə]	sitte	[sittə]
snakke	[snakkə]	pike	[pi:kə]

б) Прочитайте и выучите слова:

ikke — не (отрицательная частица)

sitte — сидеть

lese — читать

Упражнение 16. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[e:]	[i:]
lete	lite
pene	pine
mene	mine
leke	like

Упражнение 17. Прослушайте и прочитайте слова. Обратите внимание на придыхание при произнесении [p], [t], [k] в начале и в конце слова:

[p]	penn, pen, på	opp, kopp
[t]	ti, ta, te	satt, ditt
[k]	katt, kake	sekk, takk

Упражнение 18. Прочитайте следующие слова:

snakke, sitte, katt, menn, nese, stå, opp, gå, sånn, i dag, mat, tid, ti, sin, sist, stopp, gate, bak, natt, tog, få, sov, pen, venn, lett.

Фонетика: Согласные: [r], [h], [l].

Гласные: [æ:], [æ].

Дифтонги: [æi], [ai].

Правила чтения букв e, æ.

Сочетания: *hv, nd, ld, lv, lg.*

Мелодика речи в норвежском языке. Ударение 6., 7.

Простое и сложное музыкальное ударение 8., 9., 10., 33.

Грамматика: 1. Имя существительное. Род 1.0., 1.1.

2. Понятие об артикле. Неопределенный артикль 2.0., 2.1.

Согласный [r]

Согласный [r] сходен с русским [р], но произносится чуть менее напряженно; в конце слова, особенно после гласной, чаще всего произносится мягко. Звук [r] на письме передается буквой *r*.

Упражнение 1. а) Прослушайте и прочитайте слова:

ren	[re:n]	en far	[fa:r]
skrive	[skri:və]	et år	[å:r]
bra	[bra:]	tar	[ta:r]

б) Прочитайте и выучите слова:

bra — хороший
en far — отец

Согласный [h]

Согласный [h] похож на усиленный выдох. При его произнесении органы речи находятся в положении, необходимом для произнесения последующего гласного. Звук [h] на письме передается буквой *h*.

Упражнение 2. а) Прослушайте и прочитайте слова:

en helse	[helsə]	har	[ha:r]
hilse	[hilsə]	han	[hann]
ha	[ha:]	hete	[he:tə]

б) Прочитайте и выучите:

å ha — иметь
han — он

Сочетание hv

В сочетании hv буква h не произносится.

Упражнение 3. а) Прослушайте и прочитайте слова:

hva	[va:]	hvit	[vi:t]
hvete	[ve:tə]	hvem	[ve:m]
		hvile	[vi:lə]

б) Прочитайте и выучите:

hva — что
hvem — кто

Согласный [l]

Согласный [l] после гласных [a:], [a], [å:], [å] произносится твердо, он похож на русское [л] в словах «пол, стол». В остальных случаях / произносится ближе к русскому [ль] в словах «ель, мель, липа». Звук [l] на письме передается буквой l.

Упражнение 4. Прослушайте и прочитайте слова:

like	[li:kə]	alt	[alt]
hvile	[vi:lə]	galt	[galt]
alle	[allə]	Pål	[på:l]
		et mål	[må:l]

Сочетание nd

Сочетание nd произносится как долгий [nn]. Если после nd следует r, то d в этом сочетании произносится: andre [andre] — «другие».

Упражнение 5. Прослушайте и прочитайте слова:

et bånd	[bånn]	binde	[binnə]
en and	[ann]	sende	[sennə]
	et land	[lann]	

Сочетания *ld*, *lv*, *lg*

Сочетания *ld* и реже *lv* и *lg* читаются [ll]

Исключение: et bilde [bilde] — «картина».

Если после *ld* следует *r*, то *d* в этом сочетании читается: aldri [aldri] — «никогда».

Упражнение 6. Прослушайте и прочитайте слова:

en kveld	[kvell]	tolv	[tåll]
en sild	[sill]	selge	[sellə]
selv	[sell]	halv	[hall]

Гласные [æ:], [æ]

Гласные — [æ:], [æ] открытые, передние звуки. В русском языке таких звуков нет. При их произнесении нижняя челюсть опущена, кончик языка находится у нижних зубов, губы растянуты. Звук [æ] похож на аналогичный звук в английском языке в словах bad, cat.

Долгий [æ:] отличается от краткого [æ] своей протяженностью. На письме эти звуки передаются буквой *æ*, а также буквой *e* под ударением перед *r* в некоторых словах.

Упражнение 7. а) Прослушайте и прочитайте слова:

		[æ:]	
være	[væ:rə]	hver	[væ:r]
et vær	[væ:r]	er	[æ:r]
her	[hæ:r]	der	[dæ:r]

б) Прочитайте и выучите слова:

et vær — погода

her — здесь

der — там

Упражнение 8. Прослушайте и прочитайте слова:

[æ]

verre	[værrə]
en herre	[hærrə]
dessverre	[desværrə]
et verk	[værk]

Упражнение 9. Прослушайте и прочитайте пары слов, следите за долготой и краткостью звуков:

[æ:]

[æ]

være	быть	verre	хуже
nære	питать	nærme	приближать
svære	огромные	Sverre	/имя собственное/
her	здесь	herr	господин

Упражнение 10. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[æ:]

[a:]

lær	lar
hær	har
tær	tar
være	vare
svære	svare

Упражнение 11. Прослушайте и прочитайте слова.

[e:]

[æ:]

[a:]

ler	lær	lar
ber	bær	bar
ter	tær	tar

Упражнение 12. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[æ]

[a]

ert	art
sverte	svarte
nerve	Narve
herme	harme
herr	harr

Правила чтения буквы *e*

Буква *e* читается:

[e:]	в ударном открытом слоге или перед одиночной согласной	se [se:] видеть ser [se:r] вижу
[e]	в ударном слоге перед удвоенной согласной или сочетанием согласных	seks шесть lett легко
[ə]	в безударном слоге	sitte сидеть
[æ:]	перед <i>r, rd, rn, rl</i> в словах <i>her, der, hver, er</i>	ferd поездка
[æ]	в ударном слоге перед <i>r + согласная</i> и <i>rr</i>	sterk сильный herr господин

Упражнение 13. Прочитайте следующие слова:

se, ben, venn, penn, men, en, mene, lett, sekk, her, er, verk, verre, herr, hete, helse, sove, pen, pike, far, skrive, hvit, hva, bra.

Дифтонги [æi], [ai]

Дифтонг [æi] — сочетание открытого [æ] с [i]. На письме этот дифтонг передается сочетаниями *ei, eg*.

Дифтонг [ai] — сочетание [a] и [i]. На письме передается сочетанием *ai*.

Сочетание *eg* читается как дифтонг [æi] в местоимениях *meg, deg, seg* и перед *l, n* в словах *negl [næil]* — «ноготь», *regn [ræin]* — «дождь», *tegn [tæin]* — «знак».

Упражнение 14. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[æi]

nei [næi]	deg [dæi]	en feil [fæil]
en stein [stæin]	meg [mæi]	seg [sæi]

б) Прочитайте и выучите:

nei — нет
deg — тебя, тебе
meg — меня, мне
seg — себя, себе

Упражнение 15. Прослушайте и прочитайте слова:

[ai]

en hai [hai]	pai [pai]
en kai [kai]	haike [haikə]
mai [mai]	vaie [vaiə]

Упражнение 16. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[æi]	[e:]	[æi]	[e:]
sei	se	deg	det [de:]
lei	le	vei	ve
grei	gre	fei	fe

Упражнение 17. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[ai]	[a:]
mais	mas
haike	hake
hai	ha

Упражнение 18. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[æi]	[i:]	[æi]	[i:]
vei	vi	sei	si
lei	li	meg	mi

Упражнение 19. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[ai]	[æi]
hai	hei
mais	meis
vaie	veie

Упражнение 20. Прослушайте и прочитайте слова. Обратите внимание на простое музыкальное ударение:

ren [ˈre:n]	чистый
tid [ˈti:d]	время
penn [ˈpenn]	ручка
eller [ˈellər]	или
se [ˈse:]	видеть

Упражнение 21. Прослушайте и прочитайте слова. Обратите внимание на сложное музыкальное ударение:

lese ['le:sə]	читать
liten ['li:tən]	маленький
nese ['ne:sə]	нос
meget ['me:gət]	много, очень
fire ['fi:rə]	четыре

Упражнение 22. Прослушайте, прочитайте и выучите словосочетания и предложения:

Ha det bra!	До свидания!
Ha det!	Пока!
Det var bra.	Хорошо.
fint vær	прекрасная погода
meget bra	очень хорошо
en fin dag	прекрасный день
Ta plass!	Садитесь!

Примечание: det [de:] — безличное местоимение.

GRAMMATIKK

Artikkel

en far	ei gate	et vær
en dag		et tog

Фонетика: Согласный: [j].

Гласные: [u:], [u], [o:], [o].

Правила чтения букв *o, u, d*.

Мелодика норвежского предложения 38., 39., 40., 41.

Простое и сложное музыкальное ударение 8., 9., 10., 33.

Грамматика: 1. Глагол. Настоящее время 5.0., 5.22., 5.24.

2. Местоимение. Личные местоимения 4.0., 4.2., 4.1., 4.58.

Вопросительные местоимения 4.58.

3. Простое предложение. Порядок слов в повествовательном предложении 11.1. Порядок слов в вопросительном предложении. 11.8., 11.9.

Диалог: Hvor kommer du fra?

Речевые действия: Приветствие. Знакомство.

Согласный [j]

Согласный [j] сходен с русским [й], но по сравнению с ним он более шумный и напряженный. При его произнесении средняя часть языка поднимается к твердому небу, кончик языка находится у нижних зубов. Звук [j] на письме передается буквой *j*, а также буквосочетаниями *hj, gj, lj* и буквой *g* перед *i, y* и сочетанием *ei*.

Буквы *g, h, l* перед *j* никогда не читается.

Буква *g* перед гласными *i, y* и сочетанием *ei* читается как [j].

Упражнение 1. а) Прослушайте и прочитайте слова:

jeg	[jæi]	hjem	[jem]	gjemme	[ˈjemmə]
jente	[j'entə]	hjemme	[j'emmə]	igjen	[ij'en]
ja	[ja:]	hjelp	[jelp]	gi	[ji:]
tjene	[tj'e:nə]	hjelp	[j'elpə]	gir	[ji:r]
tjeneste	[tj'e:nəstə]	gjest	[jest]	gift	[jift]
				geit	[jæit]

б) Прочитайте и выучите слова:

jeg — я

ja — да

Гласные [u:], [u]

Гласные [u:], [u] — закрытые звуки среднего ряда. Они образуются аналогично русскому [ы], но отличаются тем, что они огрубленные и более напряженные.

При произнесении долгого [u:] язык сильно продвинут вперед, кончик его упирается в передние нижние зубы, средняя спинка языка поднята, губы округлены, несколько вытянуты вперед, рот почти закрыт.

При произнесении краткого [u] положение языка несколько ниже, чем при произнесении долгого [u:]. Губы округлены, но вперед почти не выдвинуты.

Оба звука на письме передаются буквой *u*.

Упражнение 2. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[u:]

et hus	[hu:s]	du	[du:]
gul	[gu:l]	ute	[u:te]
		hun	[hu:n]

б) прочитайте и выучите слова:

du — ты

hun — она

Упражнение 3. Прослушайте и прочитайте слова:

[u]

full	[full]	en gutt	[gutt]
en munn	[mun]	en buss	[buss]
		en hund	[hund]

Упражнение 4. Прослушайте и прочитайте пары слов; следите за долготой и краткостью звуков:

[u:]

hus	дом
gul	желтый

[u]

huske	помнить
gull	золото

sur	кислый	surr	жуужание
pute	подушка	putte	положить

Гласные [o:], [o]

Гласные [o:], [o] закрытые задние звуки. Они сходны с русским [y]. При их произнесении язык оттянут назад и не касается зубов, губы округлены.

Долгий [o:] на письме передается буквой *o*, краткий [o] — буквой *o* или *u*.

Упражнение 5. а) Прослушайте и прочитайте слова:

	[o:]		
å bo	[bo:]	stor	[sto:r]
en bok	[bo:k]	en bror	[bro:r]
en sol	[so:l]	en mor	[mo:r]

б) Прочитайте и выучите слова:

hvor — где
 stor — большой
 en bror — брат
 en bok — книга
 å bo — жить

Упражнение 6. Прослушайте и прочитайте слова:

	[o]		
en ost	[ost]	ond	[on(d)]
hos	[hos]	ondt	[ont]
	en lomme	[lomme]	

Упражнение 7. Прослушайте и прочитайте пары слов; следите за долготой и краткостью звуков:

[o:]		[o]	
bok	книга	bukk	козел
fot	ступня	fort	быстро
bod	ларек	bodd	жил (причастие II от глагола bo)
bone	полировать	bonde	крестьянин

Упражнение 8. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[o:]	[å:]	[o:]	[å:]
god [go:]	gå	lot	låt
sole	såle	stor	står
kor	kår		

Упражнение 9. Прослушайте и прочитайте пары слов; обратите внимание на их значение:

[o]		[å]	
sort	черный	en sort	сорт
gjort	сделанный	hjort	олень
bukser	брюки	en bokser	боксер
sukker	сахар	sokker	носки

Упражнение 10. Прослушайте и прочитайте пары слов; обратите внимание на разницу в значении слов:

[u:]		[o:]	
tur	поездка, прогулка	Tor	Тур (имя)
lus	вошь	los	лоцман
mur	стена	mor	мать
du	ты	do	уборная
buk	живот, брюхо	bok	книга
lut	щелочь	lot	дал, позволил

Упражнение 11. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[u]	[o]
smukk	smokk
skudd	skodd
bunne	bonde
suss	«sos» [es-oes]

Упражнение 12. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[u:]	[o]
bud	bodd
buk	bukk
luker	lukker

Упражнение 13. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[u]	[o:]	[u]	[o:]
murr	mor	kurr	kor
lutt	lot	butt	bot
snurr	snor		

Упражнение 14. Выпишите слова с гласными [u:] и [o:]

et hus, en bok, en mor, en bror, stor, hun, ute, hvor, en sol.

Правила чтения буквы o

Буква o читается:

[o:]	в открытом слоге или перед одиночной согласной (кроме v, g)	bo god
[o]	перед сочетаниями <i>rt, nd, st, mm</i>	bort, ond, ost, lomme
[å:]	перед v и g	sove, tog
[å]	перед удвоенной согласной или сочетанием согласных	stopp, ovn

Упражнение 15. Прочитайте следующие столбики слов. Соблюдайте правила чтения буквы o:

bo	bort	sove	stopp
god	ond	tog	ovn
stor	ost	doven	opp
bor	sort	lov	oss
Tor	fort		stokk
hvor	kold		

Правила чтения буквы u

Буква u читается:

[u:]	в открытом ударном и неударном слоге или перед одиночной согласной	du [du:] sur [su:r]
[u]	в закрытом ударном слоге перед сочетанием согласных кроме:	gull [gull]
[o]	перед сочетанием <i>kk</i> или <i>k+согласная</i> , перед <i>nk, ng, m, ff</i>	en bukk [bokk] en bukt [bokt] en munk [moŋk] ung [oŋ] dum [dom]

Упражнение 16. Прочитайте следующие столбики слов:

du	nu	gull	rund	bukk	pung
ut	ku	gutt	huske	bukt	pumpe
ute	hus	buss	under	sukker	munk
uke	gul	hund	gummi	bukser	

Чтение буквы *d* после долгого гласного:

Буква *d* не читается:

1) после долгого ударного гласного в конце слова: god [go:] — «хороший», glad [gla:] — «веселый».

Исключения: ned [ne:d] — «вниз», Gud [gu:d] — «бог».

2) в ряде слов после *r* (когда *r* предшествует долгий гласный): et bord [bo:r] — «стол», et ord [o:r] — «слово».

Упражнение 17. а) Прослушайте и прочитайте столбики слов:

god	med	et ord	en fjord
glad	bred	nord	en gård
ved		et bord	

б) Прочитайте и выучите слова:

god — хороший

et bord — стол

et ord — слово

nord — север

Упражнение 18. Прочитайте слова:

god, bo, bok, hvor, stor, ost, hos, ond, lomme, sove, tog, opp, oss, dum, full, munn, gutt, hund, buss, hun, du, hus, ute, glad, holde, binde, ord, med, bred.

GRAMMATIKK**I. Verb (Глагол) Presens (Настоящее время)**

Infinitiv	Presens
å hete	jeg heter
å komme	jeg kommer

å ha	jeg har
å bo	jeg bor

II. Ordfølge (Порядок слов)

Jeg heter Kari.
 Jeg kommer fra Oslo.
 Tor bor i nord.
 Hva heter du?
 Hvor kommer du fra?
 Hvor bor Tor?
 Bor Tor i nord?
 Kommer du fra Oslo?

III. Personlige pronomen (Личное местоимение)

Ед.ч.	Мн.ч.
1. jeg	vi
2. du, De	dere
3. han, hun det, den	de [di:]

Упражнение 19. Прочитайте следующие предложения. Обратите внимание на интонацию предложения и произношения [o]:

- а) нисходящий тон: Tor bor i nord.↓ Тур живет на севере.
 Jeg har en stor bror.↓ У меня есть большой брат.
 Ta det med ro.↓ Не волнуйся.
- б) восходящий тон: Bor Tor i nord?↑ Тур живет на севере?
 Har du en bror?↑ У тебя есть брат?
 Hvor bor Tor?↑ Где живет Тур?
- в) нейтральный тон: Hva heter du? Как тебя зовут?

Упражнение 20. Прослушайте, прочитайте и выучите слова и выражения:

en ro	спокойствие
det [de:]	это
Ta det med ro.	Не волнуйся.

med	с (предлог)
en dag	день
God dag!	Добрый день!
å hete	звать, называться
Hva heter du?	Как тебя зовут?
Jeg heter Kari.	Меня зовут Кари.
å komme	приходить, приезжать
Hvor kommer du fra?	Откуда ты?
Jeg kommer fra Oslo	Я из Осло.
fra	из
hvor ... fra	откуда
og	и; а

Упражнение 21. Прослушайте диалог, прочитайте его по ролям.

HVOR KOMMER DU FRA?

- Pavel:* God dag!
Arne: God dag!
Pavel: Hva heter du?
Arne: Jeg heter Arne. Og du?
Pavel: Jeg heter Pavel.
Arne: Hvor kommer du fra?
Pavel: Jeg kommer fra Moskva. Og du?
Arne: Jeg kommer fra Oslo.

UTTRYKK (*Выражения*)

God dag!
Hva heter du?
Jeg heter Kari.
Hvor kommer du fra?
Jeg kommer fra Oslo.
Ta det med ro.

Упражнение 22. Вставьте глагол:

Jeg _____ Pavel. Jeg _____ fra Moskva.
Du _____ Anne. Du _____ fra Oslo.

Han _____ Pål. Han _____ fra Norge. (из Норвегии)
 Hun _____ Kari. Hun _____ fra Danmark. (из Дании)

Упражнение 23. Задайте вопрос, чтобы получить следующий ответ:

_____ ? Jeg heter Kari.
 _____ ? Han heter Per.
 _____ ? Han kommer fra Norge.
 _____ ? Jeg kommer fra Moskva.
 _____ ? Vi kommer fra Russland (из России).

Упражнение 24. Ответьте на вопросы, используя личные местоимения:

Hvor kommer Pavel fra?

Hvor kommer Arne fra?

Hvor kommer dere fra?

Упражнение 25. Вставьте пропущенные слова:

_____ dag! Hva heter _____? Jeg _____ Per. Hvor _____ du fra?
 Jeg kommer _____ Norge .

Упражнение 26. Выучите диалог и воспроизведите его.

Упражнение 27. Ответьте на вопросы.

Упражнение 28. Задайте вопросы вашему собеседнику. Спросите его, как его зовут и откуда он.

Упражнение 29. Переведите на норвежский язык:

Как тебя зовут? Меня зовут Павел.

Откуда ты? Я из Москвы.

Его зовут Пер. Он из Норвегии.

Ее зовут Кари. Она из Дании.

Мы из России.

Фонетика: Согласные: [ŋ], [t], [d], [n], [l].

Гласные: [y:], [y].

Чтение буквы g.

Грамматика: 1. Образование множественного числа существительных 1.16., 1.17., 1.29.

2. Определенный постпозитивный артикль и правила его присоединения 2.2.

Правила употребления артиклей 2.13., 2.38.

3. Указательное местоимение det 4.35.

4. Притяжательные местоимения 4.15.

5. оборот Det er ... 11.20.

Диалог: Hvem er det?

Гласные [y:], [y]

В русском языке подобных звуков нет. Оба звука закрытые, передние. При их произнесении положение языка такое же, как при произнесении гласных [i:] и [i], но губы округлены, напряжены и сильно вытянуты вперед. При произнесении [y:] и [y] язык более продвинут вперед и напряжен, верхняя губа слегка поднята и более выдвинута вперед, чем при произнесении [u:] и [u].

Оба звука на письме передаются буквой y.

Упражнение 1. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[y:]

ny [ny:] syk [sy:k]

lys [ly:s] syd [sy:d]

syv [sy:v]

б) Прочитайте и выучите:

ny — новый

Упражнение 2. Прослушайте и прочитайте слова:

[y]

tynn [tynn] nytt [nytt]

tykk [tykk] tysk [tysk]

Упражнение 3. Прослушайте и прочитайте пары слов; следите за долготой и краткостью звуков:

[y:]		[y]	
nyte	наслаждаться	nytte	польза
lyte	портить	lytte	слушать
hyle	выть	hyll	полка
syn	вид	synd	грех

Упражнение 4. Прослушайте и прочитайте пары слов; обратите внимание на разницу в их значении:

[y:]		[u:]	
tyr	бык	tur	прогулка
lys	свет	lus	вошь
myr	болото	mur	стена
lyn	молния	lun	теплый
syre	кислота	sure	кислые

Упражнение 5. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[y]	[u]	[y]	[u]
pytt	putt	fyll	full
rygge	rugge	ryste	ruste
mygg	mugg		

Упражнение 6. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[y:]	[u]	[y:]	[u]
hyl	hull	bryt	brutt
syn	sunn	lyn	lund
syre	surre		

Упражнение 7. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[y]	[u:]	[y]	[u:]
fyll	fugl	lytt	lut
nytt	nut	hyll	hule
rygge	ruge		

Упражнение 8. Прослушайте и прочитайте пары слов; обратите внимание на значение слов:

[y:]		[i:]	
sy	шить	si	сказать
fyre	топить	fire	четыре

lyse	светить	Lise	Лиза (имя)
lyn	молния	lin	лен
syl	шило	sil	сито
ny	новый	ni	девять

Упражнение 9. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[y]	[i]	[y]	[i]
tygge	tigge	trykk	trikk
stykk	stikk	synd	sinn
lytt	litt	tynn	tinn

Упражнение 10. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[y:]	[i]	[y:]	[i]
lyse	lisse	syl	sild
lyn	linn	tyr	tirr
gryn	grind		

Упражнение 11. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[y]	[i:]	[y]	[i:]
lykke	like	stygge	stige
rykk	rik	lytt	lit
tynne	tine		

Упражнение 12. Прослушайте и прочитайте слова:

[i]	[y:]	[u:]	[o:]
ti	tyr	tur	Tor
lin	lyn	lun	Lon
Li's	lys	lus	los
sil	syl	sul	sol

Согласный [ŋ]

В русском языке такого звука нет. Этот звук представляет собой носовое [ŋ], то есть он образуется с участием полости носа. Язык занимает такое же положение, как при русском [p], но мягкое небо опущено вниз и смыкается с задней спинкой языка, воздух идет не через рот, а через полость носа. Кончик языка находится у нижних зубов. Голосовые связки напряжены и вибрируют.

Сходный звук имеется в английском и немецком языках (ср. англ. young, немецк. jung).

На письме звук [ŋ] передается сочетанием *ng*, буквой *n*, стоящей перед *k*, а также буквой *g* перед *n*. Гласный перед этим звуком всегда краткий.

Сочетание *ng* почти всегда читается как [ŋ]

Упражнение 13. а) Прослушайте и прочитайте слова:

ng [ŋ]	n перед k [ŋk]	g перед n [ŋn]
en ting [tiŋ]	en bank [baŋk]	en vogn [vɑŋn]
lang [laŋ]	en tanke [taŋkə]	et sagn [saŋn]
mange [maŋə]	tenke [ˈteŋkə]	Magne [ˈmaŋnə]
en sang [saŋ]	en benk [beŋk]	
lenge [lˈeŋə]		
ung [oŋ]		

б) Прочитайте и выучите слова:

lang — длинный	ung — молодой
mange — много	en ting — вещь

Упражнение 14. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[ŋ]	[ŋ]	[n]	[ŋ]
tann	tang	lyn	lyng
sann	sang	lande	lange
rinne	ringe		

Упражнение 15. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[n]	[ŋk]	[n]	[ŋk]
tenn	tenk	tann	tank
min	mink	synd	synk
ben	benk		

Упражнение 16. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[ŋ]	[ŋn]	[ŋ]	[ŋn]
sang	sagn	rang	Ragne
mange	Magne	gang	gagn
lyng	ligne		

Упражнение 17. Прослушайте и прочитайте:

mange ganger
lange sanger

syng en sang
ring Ming

Упражнение 18. Прочитайте слова и словосочетания:

en ny dag; en tysk bok; en ung mann; en god tanke; lang tid; en ny ting; lenge; ung; lyse; lykke; nytt; lang

Согласные [t], [d], [ŋ], [l]

В сочетаниях *rt, rd, rn, rl* буква *r* не произносится. Звуки [t], [d], [ŋ], [l] образуются без участия верхних зубов, кончик языка несколько загнут назад и прикасается к твердому небу чуть ниже альвеол. Гласный перед *rt* обычно бывает кратким, а перед *rn, rd, rl* — долгим.

Упражнение 19. Прослушайте и прочитайте слова:

[t]

en kart [kaʔ]	vakkert [vakkəʔ]
en port [ˈpoʔ]	bort [boʔ]
fort [foʔ]	

Упражнение 20. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[t]	[t]	[t]	[t]
vått	vårt	katt	kart
kott	kort	at	art

Упражнение 21. Прослушайте и прочитайте слова:

[d]

ferdig [ˈfæ:ɖi]	lørdag [ˈlø:ɖa(g)]
hverdag [væ:ˈɖag]	en ferd [fæ:ɖ]
fordi [fåˈɖi]	hvordan [ˈvoɖan]

Упражнение 22. Прослушайте и прочитайте слова:

[rd]

en verden [ˈværdən]	en lærd [lærd]
Gerd [gærd]	orden [ˈårdən]

Упражнение 23. Прослушайте и прочитайте слова:

[d]	[ɔ]
se deg	ser deg
ga din	gardin
la deg	lar deg
la den	lorden

Упражнение 24. а) Прослушайте и прочитайте слова:

	[n]	
et barn [ba:N]		et korn [ko:N]
Arne [a:Nə]		jern [ˈjæ:N]
	garn [ˈga:N]	

б) Прочитайте и выучите:

et barn — ребенок

Буква / не произносится в слове det и в определенном постпозитивном артикле среднего рода:
det [de:]; barnet [ba:Nə]

Упражнение 25. Прослушайте и прочитайте пары слов.

[n]	[N]	[n]	[N]
gane	garnet	kone	kornet
bane	barnet	borgen	borgeren

Упражнение 26. Прослушайте и прочитайте слова:

	[!]	
Karl [ka:!]]		en perle [ˈpæ:!ə]
en jarl [ja:!]]		dårlig [ˈdå:!]]
	farlig [ˈfa:!]]	

Упражнение 27. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[!]	[!]	[!]	[!]
salig	farlig	søle	sørlig
tålig	dårlig	tidlig	sirlig

Чтение буквы g

Буква g не читается:

- а) в суффиксах -ig, -lig: riktig [ˈrik ˈti] — «правильно»;
- б) в словах: og [ɑ:], en fugl [fu:l] — «птица»; lørdag [ˈlø:da(g)] — «суббота», i morgen [i ˈmårən] — «завтра»;
- в) в некоторых именах собственных g произносится как [j] перед e: Sverige [ˈsverije] — «Швеция»;
- г) в некоторых иностранных словах g перед e, i читается как [ʃ]: regi [reˈʃi:] — «режиссура»; geni [ʃeˈni:] — «гений».

Упражнение 28. Прослушайте и прочитайте слова:

tidlig [ˈti:li]	рано	dårlig [ˈdå:li]	плохой
viktig [ˈvikti]	важный	ærlig [ˈæ:li]	честный

Упражнение 29. Прочитайте слова:

ny, syk, syd, nytt, lykke, en ting, en benk, tenke, en kart, ferdig, en verden, tynn, lys, tykk, lang, en sang, en ting, ung, lange, vakkert, lørdag, fordi.

Упражнение 30. Прочитайте слова. Обратите внимание на сложное музыкальное ударение: [ˈ]

dårlig	tidlig	ærlig	lørdag	heter
farlig	viktig	ferdig	kone	bare

Упражнение 31. Прочитайте вопросы, обратите внимание на интонацию.

- 1) Hva heter du? 2) Heter du Kari?
- Hvor kommer du fra? Kommer du fra Norge?
- Hvordan har du det?

ГРАММАТИКК

I. Substantiv (Существительное)

Entall Ед.ч.		Flertall Мн.ч.	
Неопр. артикль Ubestemt	Опред. артикль Bestemt	Ubestemt	Bestemt
en dag	dag <u>en</u>	dag <u>er</u>	dag <u>ene</u>
ei kone	kona <u>n</u>	kone <u>r</u>	kon <u>ene</u>
et barn	barn <u>et</u>	barn	barna <u>n</u>

II. Flertall (Множественное число)

et barn — to barn

en dag — to dager

III. Eiendomspronomen

(Притяжательные местоимения)

Personlige pronomen	Eiendomspronomen			
jeg	broren min	kona mi	barnet mitt	barna mine
	min bror	min kone	mitt barn	mine barn
du	broren din	kona di	barnet ditt	barna dine
	din bror	din kone	ditt barn	dine barn
vi	broren vår	boka vår	barnet vårt	barna våre
	vår bror	vår bok	vårt barn	våre barn
dere	broren deres	boka deres	barnet deres	barna deres
	deres bror	deres bok	deres barn	deres barn

Упражнение 32. Прослушайте, прочитайте и выучите следующие слова и выражения:

<i>å være</i>	быть
<i>(jeg, du, han, hun) er</i>	форма настоящего времени от глагола <i>være</i>
<i>Hvem er det?</i>	Кто это?
<i>Det er kona mi (min kone).</i>	Это моя жена.
<i>Hei!</i>	Привет!
<i>hvordan</i>	как, каким образом
<i>Hvordan har du det?</i>	Как ты поживаешь?
<i>å ha</i>	иметь
<i>Takk, bare bra.</i>	Спасибо, хорошо.
<i>bare</i>	только
<i>ei kone, -er</i>	жена
<i>et barn, =</i>	ребенок

Упражнение 33. Прослушайте диалог, прочитайте его по ролям:

HVEM ER DET?

Arne: Hei!

Pavel: Hei!

- Arne:* Hvordan har du det?
Pavel: Bra. Og du?
Arne: Takk, bare bra.
Pavel: Hvem er det?
Arne: Det er kona mi. Hun heter Kari.
Pavel: God dag, Kari.
Kari: God dag!
Pavel: Og hvem er det? Er det barna deres?
Kari: Ja, dette er barna våre, Per og Lise.

UTTRYKK

Hei!
 Hvordan har du det?
 Takk, bare bra.
 Hvem er det? Det er kona mi.
 Hva er det? Det er en bok.

Упражнение 34. Вставьте глагол в настоящем времени:

Hvem ... det? Det ... kona mi. Hun ... Lise. Hun ... fra Oslo. Hvordan ... du det? Det ... barna mine.

Упражнение 35. Вставьте вопросительное местоимение hva, hvem, hvor, hvordan:

_____ heter hun? _____ har du det?
 _____ kommer du fra? _____ er det?

Упражнение 36. Ответьте на вопрос. Используйте притяжательное местоимение в правильной форме:

Hvem er det?	Det er kona	/Моя/
	Det er kona	/Твоя/
	Det er broren	/Мой/
	Det er barnet	/Твой/
	Det er barna	/Ваши/
Hva er det?	Det er boka	
	Det er boka	
	Det er bordet	
	Det er bordet	

Упражнение 37. Задайте вопрос, чтобы получить следующий ответ:

_____ ? Takk, bare bra!

_____ ? Det er kona mi.

_____ ? Hun heter Lise.

_____ ? Ja, det er barna mine.

Упражнение 38. Выучите диалог и воспроизведите его.

Упражнение 39. Переведите на норвежский язык:

Это моя жена. Ее зовут Ольга. Она живет в Москве. У нас двое детей. Наши дети живут в Москве. Как зовут твоего ребенка?

Упражнение 40. Расскажите о себе и своей семье, задайте вопросы вашему собеседнику.

Фонетика: Согласные: [j], [ɹ].

Гласные: [ø:], [ø].

Дифтонги: [øy], [åy], [æu].

Сочетание: sl.

Оглушение звонких согласных перед s, t.

Чтение букв c, q, w, x, z.

Грамматика: 1. Будущее время глагола 5.46., 5.47.

2. Употребление существительных без артикля (при указании профессии) 2.17.

3. Место отрицания ikke 11.14.

Диалог: Hvordan står det til?

Гласные [ø:], [ø]

В русском языке таких звуков нет. При произнесении долгого [ø:] положение языка такое же, как при произнесении гласного [e:], губы более округлены и напряжены и немного вытянуты вперед. При произнесении краткого [ø] язык несколько ниже, чем при произнесении звука [ø:], губы менее округлены и вытянуты. Краткий [ø] произносится с меньшим напряжением по сравнению с долгим [ø:]. Оба эти звука на письме передаются буквой ø, в некоторых случаях буквой у.

Упражнение 1. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[ø:]

en dør [dø:r]

en øvelse ['ø:vølsə]

møte ['mø:tə]

rød [rø:]

et øre ['ø:rə]

adjø [adj'ø:]

høre ['hø:rə]

gjøre ['jø:rə]

б) прочитайте и выучите слова:

å høre — слышать

en øvelse — упражнение

rød — красный

adjø — до свидания

Упражнение 2. а) Прслушайте и прочитайте слова.

[ø]

øst	[øst]	søster	['søster]
høst	[høst]	søndag	['søndag]
sønn	[sønn]	grønn	[grønn]

б) Прочитайте и выучите слова:

en sønn — сын

en søster — сестра

en søndag — воскресенье

Упражнение 3. Прслушайте и прочитайте пары слов; следите за долготой и краткостью звуков:

[ø:]

[ø]

nød	нужда	nøtt	орех
rød	красный	rødt	красное
søt	сладкий	søtt	сладкое
møte	встреча	møtte	встретил
sjøen	море	skjønn	красивый

Упражнение 4. Прслушайте и прочитайте пары слов:

[ø:]

[e:]

[ø:]

[e:]

brød	bred	klør	kler
søl	sel	røke	reke
tø	te	løse	lese
løve	leve		

Упражнение 5. Прслушайте и прочитайте пары слов:

[ø:]

[å:]

[ø:]

[å:]

søle	såle	rød	råd
høne	håne	løse	låse
løve	love		

Упражнение 6. Прслушайте и прочитайте пары слов:

[ø]

[å]

[ø]

[å]

søm	som	støkk	stokk
rødt	rått	født	fått
sønn	sånn		

Упражнение 7. Прослушайте и прочитайте слова:

[e:]	[ø:]	[æ:]
ser	sør	sær
ter	tør	tær
kler	klør	klær
rer	rør	rær
ber	bør	bær

Упражнение 8. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[ø]	[e]	[ø]	[e]
søtt	sett	søkk	sekk
rødt	rett	røst	rest

Упражнение 9. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[jø:]	[ø:]	[jø:]	[ø:]
fjør	før	adjø	dø
bjørn	børen	fjøl	føl

Упражнение 10. Прочитайте слова:

et øre, en dør, å høre, å møte, en nøtt, en søster, brød, rødt, en øvelse, adjø, en søndag, en sønn, en høst, øst, grønn.

Дифтонг [øy]

Дифтонг [øy] — сочетание открытого ударного [ø] и безударного [y], причем [y] произносится значительно слабее, чем ударный звук. На письме дифтонг [øy] передается сочетанием øy.

Упражнение 11. а) Прослушайте и прочитайте слова:

[øy]			
en øy	[øy]	høyt	[høyt]
høy	[høy]	et øye	[øye]

б) прочитайте и выучите:

høy — высокий

Дифтонг [åy]

Дифтонг [åy] примерно соответствует русскому сочетанию [ой] в слове мой. Разница состоит в том, что в норвежском дифтонге

второй звук ближе к [i]. Этот дифтонг встречается редко, в словах иностранного происхождения. На письме изображается сочетанием *oi*.

Упражнение 12. Прослушайте и прочитайте слова:

[åy]			
hoie	['håye]	boikott	[båy'kått]
konvoi	[kån'våy]	koie	['kåye]

Дифтонг [æu]

Дифтонг [æu] представляет собой сочетание звуков [æ] и [u], произносимое единым выдохом. Первый звук представляет собой нечто среднее между [ø] и [æ], второй элемент часто произносится как [v]. Дифтонг [æu] на письме изображается сочетаниями *au*, *eu*.

Упражнение 13. Прослушайте и прочитайте слова:

[æu]			
pause	['pæuse]	sau	[sæu]
aula	['æula]	august	[æu'gust]
	Europa	[æu'ro:pa]	

Упражнение 14. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[øy]	[æi]	[øy]	[æi]
høy	hei	føye	feie
røyne	regne	søyle	seile
nøye	neie		

Упражнение 15. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[øy]	[ø:]	[øy]	[ø:]
røyk	røk	løype	løpe
tøys	tøs	høyne	høne
søyle	søle		

Упражнение 16. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[øy]	[åy]	[øy]	[åy]
bøy	boy	øye	oie
tøy	Toy	køye	koie
røys	Roys		

Упражнение 17. Прослушайте и прочитайте слова:

[æi]	[øy]	[åy]
eie	øye	oie
reis	røys	Roys
hei	høy	hoi
meg	møy	Moi

Упражнение 18. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[æu]	[æ:]
staur	stær
aure	ære
laure	lære

Упражнение 19. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[æu]	[å:]
maur	mår
au	å
staur	står
sau	så
tau	tå

Упражнение 20. Прочитайте слова и словосочетания:

en rød dør, søndag, brød, rød, boikott, Europa, et øye, adjø, august, tøy, grønn, røyk, løpe, røys, min søster, en grønn øy, høy.

Согласный [ʃ]

Согласный [ʃ] сходен с русским [ш], но произносится несколько мягче. При его произнесении кончик и передняя часть языка подняты к альвеолам, средняя часть языка поднята к твердому небу.

На письме звук [ʃ] изображается сочетаниями *sj*, *skj*, иногда *sl*, *rs*, сочетанием *sch* в словах немецкого происхождения, а также *sk* перед *i*, *y*, *øy*.

Сочетания *sj*, *skj*, *rs* читаются как [ʃ].

Сочетание *sk* перед *i*, *y*, *øy* читается как [ʃ].

Упражнение 21. а) Прослушайте и прочитайте слова:

en leksjon [lekʹʃo:n]	norsk [nåʃk]
en nasjon [naʹʃo:n]	en sjø [ʃø:]

en skje	[f:e]	et skip	[f:i:p]
kanskje	[ˈkanʃe]	en sky	[f:y:]
	skøyter	[ˈføyter]	

б) прочитайте и выучите слова:

en leksjon — урок
 kanskje — может быть
 norsk — норвежский

Упражнение 22. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[s]	[ʃ]
si	ski
se	skje
sy	sky
sal	sjal

Упражнение 23. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[si]	[ʃi]	[si]	[ʃi]
sinn	skinn	sinte	skinte
sinke	skinke	sikt	sjikt
sild	skill	sitt	skitt

Сочетание *sl*

Сочетание *sl* в начале слова обычно произносится как [ʃl], в остальных позициях как [sl].

Упражнение 24. Прослушайте и прочитайте слова:

[ʃl]	[sl]	
slik [ʃli:k]	vesle [ˈveslə]	Russland [ˈrusslann]
slå [ʃlɑ:]	Oslo [ˈoslo]	

Согласный [ʃ]

Такого звука в русском языке нет, но в какой-то степени он похож на русский мягкий [хь] в словах «хина, хижина», а также на немецкий *ich laut* в слове *ich*. Органы речи занимают такое же положение, как при [j], однако голос в образовании звука не участвует. Спинка языка при выдыхании почти касается твердого неба, воздух проходит сквозь щель между передней спинкой и твердым небом.

На письме звук [ɕ] передается сочетанием *kj* и *tj*, а также буквой *k* перед *i*, *y*.

Сочетания *kj*, *tj* читаются как [ɕ].
Буква *k* перед *i*, *y* читается [ɕ].

Упражнение 25. Прослушайте и прочитайте слова:

kjenne	[ˈɕennə]	kino	[ˈɕi:no]
kjekk	[ɕekk]	kyst	[ɕyst]
tjue	[ˈɕu:ə]	kysse	[ˈɕyssə]

Упражнение 26. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[ɕ]	[j]	[ɕ]	[j]
kikk	gikk	Kjell	gjeld
kino	gino	kjære	gjære
		kjør	gjør

Упражнение 27. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[ɕ]	[k]	[ɕ]	[k]
tjue	kue	kjør	køer
tjuv	ku	kjeller	Keller

Упражнение 28. Прослушайте и прочитайте пары слов; обратите внимание на значение слов:

[h]		[ɕ]	
hue	шапочка	tjue	двадцать
hus	дом	kyss	поцелуй
hel	целый	kjel	котел
her	здесь	kjær	дорогой
hule	пещера	kjole	платье
høre	слышать	kjøre	ехать

Упражнение 29. Прослушайте и прочитайте пары слов:

[ɕ]	[ʃ]	[ɕ]	[ʃ]
kinn	skinn	kjære	skjære
kyr	skyr	kive	skive
		kylling	skylling

Упражнение 30. Прослушайте и прочитайте слова:

[s]	[ʃ]	[ʃ]
syr	kyr	skyr
seler	kjeler	skjeler
sære	kjære	skjære
sylling	kylling	skylling
søtt	kjøtt	skjøtt

Упражнение 31. Прочитайте слова и словосочетания:

skje, norsk, kanskje, slik, Oslo, tjue, kjenne, kino, ski, kjøre, høre, et norsk skip, en nasjon, en leksjon.

Оглушение звонких согласных перед s, t

Звонкие согласные [b], [d], [g], [v] в позиции после краткой гласной оглушаются, если за ними следует s или t: Ibsen [ˈipsen] — Ибсен.

Упражнение 32. Прослушайте и прочитайте слова:

til havs	[tilˈhafs]	til skogs	[tilˈskuks]
tilfreds	[tilˈfrets]	godt	[gått]
arbeidsdag	[ˈarbeidsdag]	rødt	[røtt]

Чтение букв c, q, w, x, z

Буквы c, q, w, x, z встречаются в словах иностранного происхождения.

Буква c перед гласными переднего ряда читается как [s]: cirka [sirka] — «примерно»; перед другими буквами c читается как [k]: cowboy [kåvˈbåi] — «ковбой».

Буква q употребляется в сочетании с u и обозначает звук [kv]: en quisling [kvisliŋ] — «квислинговец».

Буква w читается как [v]: Wien — Вена.

Буква x читается как [ks]: Marx [marks] — «Маркс»; z как [s]: nazist — «нацист».

Упражнение 33. Прочитайте слова. Обратите внимание на сложное музыкальное ударение:

Norge	Oslo	et øre	å gjøre
snakker	høre	et øye	kino

Упражнение 34. Прочитайте вопросы. Обратите внимание на интонацию:

нейтральный тон

восходящий тон

1) Hva heter du?

Hvor kommer du fra?

Hvordan har du det?

Hvem er det?

2) Er det barna dine?

Kommer du fra Norge?

Snakker du norsk?

Er det kona di?

GRAMMATIKK

I. Verb, futurum (Глагол, будущее время)

Jeg *skal* bo i Norge.

Han *vil* gjøre det.

II. Ikke

Jeg snakker *ikke* norsk.

Jeg bor *ikke* i Norge.

Упражнение 35. Прослушайте, прочитайте и выучите слова и выражения:

å stå

стоять

Hvordan står det til?

Как дела?

vil

форма наст. врем. от глагола ville

skal

форма наст. врем. от глагола skulle

Skal du til Norge?

Ты едешь в Норвегию?

Hva skal du gjøre der?

Что ты будешь там делать?

å gjøre

делать

der

там

å studere

учиться

Jeg skal studere i Norge.

Я буду учиться в Норвегии.

en student, -er

студент

Jeg er student.

Я студент.

å snakke

разговаривать

Snakker du norsk?

Говоришь ли ты по-норвежски?

litt

немного

en lykke

счастье

Lykke til!

Желаю удачи!

<i>Ha det!</i>	Пока!
<i>Tusen takk.</i>	Большое спасибо.
<i>engelsk</i>	английский
<i>russisk</i>	русский
<i>å arbeide</i>	работать

Упражнение 36. Прослушайте диалог и прочитайте его по ролям:

- Arne:* Hvordan står det til?
Pavel: Bra.
Arne: Skal du til Norge?
Pavel: Ja.
Arne: Hva skal du gjøre der?
Pavel: Jeg er student. Jeg skal studere i Norge.
Arne: Snakker du norsk?
Pavel: Ja, norsk og litt engelsk.
Arne: Lykke til!
Pavel: Tusen takk.
Arne: Ha det!
Pavel: Ha det!

UTTRYKK

Hvordan står det til? Takk, bare bra.
 Snakker du norsk? Ja, jeg snakker norsk.
 Nei, jeg snakker ikke norsk.
 Lykke til!
 Hvem er det? Det er Arne Jensen.
 Hva er han? Han er student.

Упражнение 37. Ответьте на вопросы:

- Eksempel:* Snakker du norsk? Ja, jeg snakker norsk.
 Nei, jeg snakker ikke norsk.

Snakker du engelsk?
 Snakker din kone norsk?
 Snakker Anne russisk?

Упражнение 38. Вставьте вспомогательные глаголы.

Jeg ... bo og studere i Norge. Boris ... også bo i Norge. Hva ... han gjøre?

Pavel ... studere i Oslo. ... De bo i Norge?
Hva ... du gjøre der?

Merk deg også [’åsså] — «тоже»

Упражнение 39. Дополните, употребляя глагол в будущем времени:

Per bor i Norge. Pavel ... også ... i Norge.
Dima Petrov arbeider i Norge. Pavel Ivanov ... også ... i Norge.
Jeg snakker norsk. Olga ... også ... norsk.

Упражнение 40. Ответьте на вопросы:

Skal Pavel til Norge? Hva skal han gjøre der? Snakker Pavel norsk? Hva er Pavel?

Упражнение 41. Задайте вопрос, чтобы получить следующий ответ:

_____ ? Det er Pavel.
_____ ? Han er student.
_____ ? Ja, han skal til Norge.
_____ ? Han skal arbeide i Norge.
_____ ? Ja, jeg snakker litt norsk.
_____ ? Fra Norge.

Упражнение 42. Вставьте пропущенные слова:

Hvordan står det till? Takk, ... bra.
Jeg ... student. Jeg ... studere i Norge.
Pavel ... norsk og ... engelsk.
Lykke ...! Tusen

Упражнение 43. Ответьте на вопросы:

Hva heter du? Hvor kommer du fra? Hva er du? Snakker du norsk? Hva skal du gjøre i Norge?

Упражнение 44. Задайте вопросы вашему собеседнику. Спросите его, как его зовут, откуда он, кто он по профессии, говорит ли он по-английски, по-норвежски.

Упражнение 45. Переведите на норвежский язык:

Это Павел. Он студент. Он едет в Норвегию. Павел будет там учиться. Он говорит по-норвежски и немного по-английски.

Фонетика:	Сочетания <i>nt, ns</i> в иностранных словах.
Грамматика:	1. Глагол. Инфинитив 5.128. Особые случаи образования настоящего времени 5.23. Модальные глаголы: <i>måtte, kunne, ville, skulle</i> 5.12., 5.98., 5.102., 5.103., 5.107., 5.110., 5.111., 5.122., 5.124.
	2. Повелительное наклонение 5.86., 5.87., 5.88.
	3. Местоимение <i>all</i> (<i>alt, alle</i>) 4.92.
	4. Краткий ответ 11.11.
Диалог:	1. <i>Jeg leser norsk.</i> 2. <i>Hva heter ...? Hva betyr ...?</i>
Текст:	<i>En time i norsk.</i>

1. Сочетания *nt, ns* (в иностранных словах)

agrement [agrem´aŋ]	konferanse [kånfer´aŋsə],
departement [departəm´aŋ]	[konfer´aŋsə]
kompliment [kåmpli´maŋ],	preferanse [prefer´aŋsə]
[kompli´maŋ]	entre [aŋ´tre:]
restaurant [restæu´raŋ], [restu´raŋ]	allianse [alli´aŋsə]
presentere [presant´e:re]	interessant [intərəs´aŋ]

2. *o kan uttales* (о произносится как):

[o:]	[o]	[å:]	[å]
god	fort	og	norsk
bord			for
bok			forstå

3. Øv:

[å:]	nå, gå, stå, forstå, må, på
[y:]	bety, betyr
[y]	tysk
[ø:]	gjør

[ø]	spør
[æ:]	er, være, gjerne, lære, lærer
[j]	hjelpen, gjøre
[æi]	jeg, hei, nei
[ŋ]	engelsk, gang, ingen, langsomt
[f]	norsk, forstå, spørsmål, vær så god

4. Ikke uttal (не произносится):

[t]	det
[d]	god, bord
[h]	hva, hvordan, hjelp

5. Intonasjon (интонация):

a) восходящий тон	Er norsk vanskelig? Forstår du engelsk?
b) нисходящий тон	Ja, det er det. Ja, det gjør jeg. Si det! Svar! Takk, bare bra.

SAMTALE 1.

JEG LESER NORSK

<i>Pavel:</i>	Hei!
<i>Boris:</i>	Hei! Hvordan går det?
<i>Pavel:</i>	Bra!
<i>Boris:</i>	Hva gjør du nå?
<i>Pavel:</i>	Jeg leser.
<i>Boris:</i>	Norsk?
<i>Pavel:</i>	Ja, norsk og litt engelsk.
<i>Boris:</i>	Er norsk vanskelig?
<i>Pavel:</i>	Ja, litt. Forstår du engelsk?
<i>Boris:</i>	Nei, det gjør jeg ikke. Jeg leser tysk.

Lær følgende ord og uttrykk:**(Выучите следующие слова и выражения):**

<i>en samtale,-r</i>	беседа, диалог
<i>å gå</i>	идти
<i>å lese</i>	читать, изучать
<i>vanskelig</i>	трудный
<i>å forstå</i>	понимать
<i>tysk</i>	немецкий
<i>å spørre</i>	спрашивать
<i>nå</i>	сейчас
<i>å svare</i>	отвечать
<i>en øvelse</i>	упражнение
<i>syn. en øving</i>	
<i>å øve</i>	упражняться

UTTRYKK

Hvordan går det? Как дела?

GRAMMATIKK**I. Presens**

Infinitiv	Presens
å gjøre	jeg gjør
å spørre	jeg spør
å si	jeg sier

II. Краткий ответ

Forstår du norsk?	Ja, det gjør jeg. Nei, det gjør jeg ikke.
Er norsk vanskelig?	Ja, det er det. Nei, det er det ikke.
Skal du til Norge?	Ja, det skal jeg. Nei, det skal jeg ikke.

ØVELSER (упражнения)

1. Les samtalen og oversett den (прочитайте диалог и переведите его).
2. Svar (ответьте).

Eksempel: Leser du norsk? — Ja, det gjør jeg.
— Nei, det gjør jeg ikke.

Leser du engelsk?

Forstår du tysk?

Snakker du norsk?

Reiser du til Norge?

Bor du i Moskva?

3. Spør (ställте вопросы):

_____? Jeg leser.

_____? Jeg leser norsk.

_____? Ja, jeg leser norsk!

_____? Nei, det gjør jeg ikke. Jeg leser tysk.

_____? Ja, litt.

4. Svar (Ответьте).

Hva gjør Pavel nå?

Hva leser han?

Er norsk vanskelig?

Forstår Pavel norsk?

Forstår Boris engelsk?

5. Fortell om hva du leser, om du forstår eller snakker engelsk, tysk og norsk.

SAMTALE 2.

PAVEL OG OLEG SITTE OG
SNAKKER SAMMEN.

Pavel sier: Hva heter «стол» på norsk?

Oleg svarer: Jeg vet ikke.

Pavel: «Стол» heter «bord» på norsk .

Oleg: Kan du skrive det?

Pavel: Ja, bord.

- Oleg:* Kan du si det en gang til, vær så snill?
Pavel: Ja, gjerne, bord. Du må ikke uttale bokstaven «d». Forstår du?
Oleg: Hva betyr «uttale»?
Pavel: «Произносить».
Oleg: Ja, jeg forstår det. Tusen takk for hjelpen.
Pavel: Bare hyggelig.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>å sitte</i>	сидеть
<i>å vite</i>	знать
<i>Jeg vet ikke.</i>	Я не знаю.
<i>å kunne</i>	мочь
<i>Kan du si det?</i>	Можешь ли ты это сказать?
<i>å måtte</i>	долженствовать
<i>Du må ikke uttale.</i>	Не надо произносить.
<i>å si</i>	сказать
<i>å uttale</i>	произносить
<i>å bety</i>	означать
<i>Hva betyr det?</i>	Что это означает?
<i>en gang til</i>	еще раз
<i>en bokstav, -er</i>	буква
<i>en hjelp</i>	помощь
<i>å skrive</i>	писать
<i>gjern</i>	охотно
<i>sammen</i>	вместе
<i>å fortelle</i>	рассказывать
<i>for</i>	(предлог) за

UTTRYKK

Hva heter det på norsk? Как это будет по-норвежски?

Hva betyr ...? Что означает?

Tusen takk for hjelpen. Большое спасибо за помощь.

Bare hyggelig. Ничего, не стоит.

Kan du si det en gang til? Можешь ли ты повторить?

Vær så snill. Пожалуйста (при просьбе).

Vær så god. Пожалуйста (при ответе).

GRAMMATIKK***I. Presens, modalverb***

Infinitiv	Presens
å kunne	jeg kan
å måtte	jeg må
å skulle	jeg skal
å ville	jeg vil
å burde	jeg bør
å tore	jeg tør
å vite	jeg vet

Jeg kan si det.

Du må gjøre det.

Jeg skal arbeide i Norge.

Han vil reise til Oslo.

II. Substantiv

Ubestemt	Bestemt
en hjelp	hjelpen
en bokstav	bokstaven

III. Ikke

Du må *ikke* uttale det.

Jeg kan *ikke* gjøre det.

IV. Imperativ

Infinitiv	Imperativ
å lese	les ikke les
å uttale	uttal ikke uttal
å øve	øv osv.
å si	si
å svare	svar
å spørre	spør
å skrive	skriv

Merk deg: osv. — og så videre — «и так далее»

ØVELSER

6. Les samtalen og oversett den.

7. Svar:

Hva heter «стол» på norsk? Kan du skrive det? Kan du si det en gang til? Hva betyr «uttale»? Forstår du meg?

8. Gi et kort svar:

Eksempel: Kan du gjøre det? Ja, det kan jeg.

Nei, det kan jeg ikke.

Kan jeg spørre deg? (тебя)

Må jeg gjøre det?

Må jeg uttale bokstaven «d»?

Kan du si det en gang til?

Skal du arbeide der?

Skal du til Norge?

9. Sett inn verb i presens (используйте глагол в настоящем времени):

Du må spørre Kari. Jeg ... Kari.

Du må ikke gjøre det. Jeg ... det ikke.

Kan du si det en gang til? Jeg ... det en gang til.

Du må vite det. Jeg ... det.

10. Bruk imperativ (используйте повелительное наклонение):

Kari leser ikke. Kari, ...!

Arne snakker ikke tysk. Arne, ... tysk!

Ole snakker tysk. Ole, ... ikke tysk!

Tor svarer ikke. Tor, ...!

Per uttaler det ikke riktig. Per, ... det riktig!

11. Skriv i bestemt form (напишите с определенным артиклем):

en hjelp, en bokstav, et barn, en bror, et fly, en dag, ei kone, ei bok, et bord.

12. Svar. Bruk «ikke» (используйте «ikke»):

Snakker du fransk?

Kommer du fra Norge?

Skal du bo i Bergen?
 Forstår du spansk?
 Kan du gjøre det?

13. Samtaleøvelse. Du sitter og snakker med din venn om norske ord.

en venn — друг
 et ord — слово

LESETEKST

EN TIME I NORSK

Vi studerer norsk. Det er vanskelig, men veldig interessant. Vi lærer å forstå, snakke, lese og skrive norsk. Vi oversetter fra norsk til russisk og fra russisk til norsk. Lektoren spør og vi svarer på hans spørsmål. Lektoren snakker fort. Vi snakker langsomt. Vi forstår ikke alt. Lektoren sier det en gang til. Vi lytter til hans stemme. Alle studerer bra.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>en time i norsk</i>	урок норвежского языка
<i>å studere</i>	изучать
<i>interessant</i>	интересный, интересно
<i>veldig</i>	очень
<i>et spørsmål</i>	вопрос
<i>fort</i>	быстро
<i>langsomt</i>	медленно
<i>alt</i>	всё
<i>alle</i>	все
<i>å lytte til noe, noen</i>	слушать что-либо, кого-либо
<i>å oversette fra .. til</i>	переводить с ... на
<i>å svare på et spørsmål</i>	ответить на вопрос
<i>et svar, =</i>	ответ
<i>kort</i>	короткий
<i>men</i>	но
<i>en lektor</i>	преподаватель
<i>en stemme</i>	голос
<i>hans</i>	его

GRAMMATIKK**I. Substantiv**

<i>Entall</i>		<i>Flertall</i>	
Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
en venn	vennen	venner	vennene
en time	timen	timer	timene
et svar	svaret	svar	svarene
et spørsmål	spørsmålet	spørsmål	spørsmålene

ØVELSER**14. Skriv i fire former (напишите в четырех формах):**

en diplomat, en venn, en time, et fly, et svar, et spørsmål, et barn, en dag, ei kone.

15. Sett til «alt» eller «alle» (вставьте «alt» или «alle»):

... studerer bra. Jeg forstår ikke ...
 Hvordan står det til? ... er bra.
 Jeg forstår ikke ... spørsmål.
 ... snakker og leser norsk.

16. Les teksten og oversett den.**17. Fyll ut (заполните пропуски):**

Jeg ... norsk og engelsk. Det er ... vanskelig, ... interessant. Jeg ...
 lese og snakke litt norsk, men jeg ... ikke alt. Jeg sier til lektoren:
 «Si ... en gang til».

18. Svar:

Hva leser du? Er det vanskelig? Er det interessant? Forstår du norsk? Snakker du fort? Forstår du alt? Hvordan studerer vi?

19. Fortell om ditt studium (расскажите о своей учебе):**20. Si det på norsk (скажите по-норвежски):**

Я изучаю норвежский язык. Это трудно, но очень интересно.
 Я понимаю немного по-английски. Я понимаю не все. Я говорю:

«Повтори, пожалуйста, еще раз». Как будет по-норвежски «быстро»? Что означает «vanskelig»? Мы отвечаем на его вопрос. Я не могу ответить на его вопрос.

ФОНЕТИЧЕСКИЕ ПОЯСНЕНИЯ

1. *Общая характеристика системы звуков норвежского языка*

Норвежская речь как по своему звуковому составу, так и по интонации сильно отличается от русской. Многие норвежские звуки заметно отличаются от русских; кроме того, имеется ряд звуков, которых вообще нет в русском языке.

2. *Транскрипция*

В норвежском языке, как и во многих других языках, буква и звук не всегда совпадают; буква может соответствовать двум или более звукам, один и тот же звук может на письме обозначаться различными буквами. Норвежский алфавит имеет 29 букв, в то время как звуков в норвежской речи 48.

Для обозначения отдельных звуков и слов используется фонетическая транскрипция.

3. *Особенности гласных звуков*

В норвежском языке 19 гласных звуков.

а) гласные в норвежском языке могут быть долгими и краткими. Следует строго соблюдать правильную длительность гласных, так как от этого зависит значение слова. Например, tak [ˈta:k] — «крыша», takk [takk] — «спасибо».

Гласный произносится долго в открытом слоге (когда слог оканчивается на гласную) — ta [ta:] — «брат» или когда за ним стоит одиночный согласный — dag [da:g] — «день». Кратким гласный, как правило, бывает перед двойным (долгим) согласным или сочетанием согласных: takk [takk], fast [fast] — «прочный».

Длительность гласных имеет значение лишь в том случае, когда на слово падает ударение.

- б) для норвежского языка характерно наличие лабиализованных гласных [у, ø, у, о], произносимых с округлением губ;
- в) в норвежском языке гласные делятся на открытые и закрытые (по степени подъема языка). Закрытые звуки отличаются бóльшим подъемом языка к небу, мёньшим раскрытием рта и большой напряженностью всего речевого аппарата: [i:], [y:], [u:], [o:];
Открытые звуки: [a:], [a], [å:], [å], [æ:], [æ];
- г) по месту подъема языка гласные делятся на гласные переднего ряда, заднего ряда и центральные.

4. Особенности согласных звуков

В норвежском языке 18 согласных звуков.

- а) в нем совершенно отсутствуют звуки, соответствующие русским звонким щелевым [ж], [з], а также аффрикантам [ч] и [щ];
- б) в то же время в норвежском языке имеется ряд глухих щелевых звуков, которых нет в русском языке. Например, звук [ɕ] в слове kino [ɕino] — «кино»;
- в) согласные в норвежском языке, так же как и гласные, могут быть долгими и краткими. Долгий согласный на письме обозначается двойным написанием буквы;
- г) звонкие согласные в конце слова в норвежском языке не оглушаются: dag [da:g];
- д) звонкие согласные [b], [d], [g], [v] оглушаются только перед глухими согласными [s], [t] и произносятся как глухие — [p], [t], [k], [f]: dags [ˈdaks], guds [ˈguts], absolutt [apsoˈlutt];
- е) в норвежском языке нет явления палатализации (смягчения) согласных, характерного для русского языка (произношение [д], [т] в словах «дядя, тело»).

5. Дифтонги

Помимо названных выше гласных и согласных звуков, в норвежском языке имеется 5 дифтонгов. Дифтонгом называется сочетание двух гласных в одном слоге, произносимое слитно. Первый гласный в норвежских дифтонгах ударный, он слышится

четче, чем второй, безударный. Дифтонг составляет один слог и поэтому считается одним самостоятельным звуком. Вот пять норвежских дифтонгов: [ai] — hai; [æi] — hei, [åy] — koie; [øy] — køye; [æu] — pause.

6. Мелодика речи в норвежском языке

Под мелодикой речи в целом понимается понижение и повышение силы и тона голоса в процессе речи. Основой мелодики речи в норвежском языке являются силовое и музыкальное ударение в отдельных словах или сочетаниях слов.

7. Ударение

В норвежском языке, в отличие от других германских языков, а также от русского языка, имеется два вида словесного ударения — силовое (trykk) и музыкальное (tonelag).

8. Силовое ударение

Силовое ударение зависит от силы звука и энергии, с которой произносится тот или иной слог. В отличие от русского языка, где ударение является подвижным, в норвежском оно закреплено чаще всего за первым слогом. Ударный слог всегда бывает долгим — либо за счет долготы гласного, либо согласного.

В простых словах долгий гласный может быть только в ударном слоге, в безударных слогах гласные могут быть только краткими: regel [ˈre:gel] — «правило»; ferie [ˈfe:rie] — «каникулы».

В сложных словах главное ударение, за единичными исключениями, падает на первый компонент, а последующий (или последующие) имеют дополнительное ударение: statsmann [ˈstatsmann] — «государственный деятель».

Имеется, однако, немало слов, в которых ударение падает не на первый слог. В словах, заимствованных из других языков, ударение сохраняется на том же слоге, как и в языке, из которого это слово заимствовано: politikk [poliˈtikk] — «политика».

9. Музыкальное ударение

Музыкальное ударение придает особую специфику норвежской речи. Оно связано с высотой тона, на которой произносится ударный слог и последующим его повышением в слове.

Различают два вида музыкального ударения:

— простое музыкальное ударение (Tonem 1), обозначаемое в словарях значком [ˈ];

— сложное музыкальное ударение (Tonem 2), обозначаемое значком [˘].

Простое музыкальное ударение характеризуется равномерным повышением тона. Оно присуще, как правило, односложным словам: bra [ˈbra:] — «хорошо».

Сложное музыкальное ударение характеризуется сначала незначительным понижением тона, а затем резким его повышением. Оно присуще обычно многосложным словам с ударением на первом слоге: skrive [˘skri:ve] — «писать».

Музыкальное ударение проявляется в каждом отдельно взятом слове, однако в предложении оно проявляется лишь в наиболее важных по значению словах.

Музыкальное ударение в отдельных случаях служит фонетическим средством смыслового различия слов:

bønder [ˈbønner] — «крестьяне»; bønner [˘bønner] — «бобы».

Правила музыкального ударения

Простое музыкальное ударение встречается:

10. — во всех односложных словах: gutt [ˈgutt] — «мальчик», hus [ˈhus] — «дом», sønn [ˈsønn] — «сын»;
11. — в многосложных словах, имеющих силовое ударение на последнем слоге: kultur [kulˈtur] — «культура», overalt [overˈalt] — «повсюду», tilfreds [tilˈfrets] — «довольный»;
12. — в ряде двухсложных слов, бывших ранее односложными: finger [ˈfiŋer] — «палец»;
13. — в названиях иностранных государств и соответствующих прилагательных:
 England [ˈeŋlann] — «Англия»;
 engelsk [ˈeŋelsk] — «английский»;
 Sverige [ˈsverije] — «Швеция»;
 svensk [ˈsvensk] — «шведский»;
14. — Исключения: Danmark [˘Danmark] — «Дания»;
 Færøyanе [˘Færøiene] — «Фарерские острова»;

15. — в двухсложных фамилиях на -sen, -son:
 'Ibsen, 'Bjørnsen, 'Olsen
16. — в следующих производных формах:
 — односложных словах с постпозитивным артиклем единственного числа: 'gutten, 'huset, 'sønner, 'boka;
17. — *Исключения*: 'faren — «отец», 'moren — «мать», 'broren — «брат»;
18. — в настоящем времени сильных глаголов, а также ряда слабых:
 'skriver — пишет 'leser — читает
 'ligger — лежит 'legger — кладет
 'sitter — сидит
19. — у существительных, образующих множественное число при помощи окончания и перегласовки корневого гласного:
 'ender — «утки», 'netter — «ночи», 'bønder — «крестьяне»;
20. — у многосложных существительных с ударением не на первом слоге во множественном числе:
 ge'værer — «ружья»;
21. — у односложных существительных, не принимающих в неопределенной форме во множественном числе окончания:
 'rommene — «помещения», 'folkene — «народы»;
22. — у прилагательных в превосходной степени на -st и односложных прилагательных в превосходной степени на -est, а также у ряда прилагательных в сравнительной степени на -re (но не -ere):
 'bedre — «лучше», 'eldre — «старше», 'færre — «меньше»,
 'dypest — «глубочайший», 'senest — «позднейший»;
23. — в следующих производных и сложных словах:
 — существительных с суффиксом -het и ряде существительных с суффиксом -skap, образованных от односложных слов:
 'storhet — «величие», 'klokskap — «ум»;
24. — в сложных словах, первый элемент которых является односложным безударным словом:
 år'hundre — «столетие», sko'maker — «сапожник»;
25. *Исключения*: сложные слова с первым элементом halv— имеют сложное музыкальное ударение:
 halv 'fire — «половина четвертого»;

26. — в сложных словах, первым элементом которых является односложное существительное в родительном падеже:
 'statsmann — «государственный деятель», 'tidsskrift — «журнал»;
27. — в ряде сложных существительных, первый односложный элемент которых оканчивается на гласную:
 ski'renn — «лыжные гонки»;
28. — в названиях дней недели:
 'mandag — «понедельник», 'lørdag — «суббота»;
29. — в числительных на -ti:
 'femti — «пятьдесят», 'seksti — «шестьдесят»;
30. — в многосложных предлогах, наречиях и союзах, состоящих из двух элементов с ударением на первом:
 'mellom — между 'gjennom — сквозь
 'ellers — иначе 'under — под
 'hvorfor — почему 'hvordan — как
31. Следует иметь в виду, что в составе сложного слова такой предлог, наречие или союз имеют обычно сложное музыкальное ударение:
 'mellomstasjon — «промежуточная станция»,
 'gjennomføre — «осуществлять»,
 'undervurdere — «недооценивать»;
32. — в глаголах, первым элементом которых является односложный предлог или наречие, и образованных от них существительных с суффиксами -else, -(n)ing:
 'påvirke — воздействовать 'påvirkning — воздействие
 'tilstå — признаться 'tilståelse — признание
 'avtale — договариваться
 Но: 'avtale — договор

Сложное музыкальное ударение имеют:

33. — двусложные и многосложные слова:
 'kone — «женщина, жена», 'tredve — «тридцать»,
 'disse — «эти», 'novelle — «рассказ»;
34. — настоящее время слабых глаголов:
 'snakker — «разговаривает», 'spiller — «играет»;

35. — формы множественного числа односложных слов:
 `gutter мальчики `sønner сыновья
 `guttene `sønnene
36. — сложные слова, за исключением случаев, перечисленных в п.п. 1.23.—1.31:
 `deltaker — «участник», tjuе `fire — «двадцать четыре»;
37. — существительные с ударной односложной приставкой:
 `avtale — «договор», `motstand — «сопротивление».

Мелодика и ритмика норвежского предложения

38. В норвежском языке, кроме силового и музыкального ударений, имеется еще фразовое ударение, показывающее различную степень силового ударения, с которым произносится каждое слово. В любом предложении не все слова являются ударными, так как они несут различную коммуникативную нагрузку. Безударные и слабоударные слова — члены предложения (местоимения, вспомогательные глаголы, иногда вопросительные слова), а также служебные слова (артикли, предлоги, инфинитивные частицы) группируются вокруг слов, несущих на себе основные силовое и музыкальное ударения, и образуют речевые группы. В ударных словах в предложении силовое и музыкальное ударения проявляются наиболее ярко, в слабоударных словах ударение проявляется менее ярко, в безударных словах оно совсем не проявляется, что приводит к редукции (выпадению) гласных в этих словах. Например, предложение Det er ikke riktig. («Это не правильно») в разговорной речи произносится так: [d'æ:kker`ikti].
39. *Интонация норвежского предложения*
 Для норвежской речи характерны восходящий, нисходящий или нейтральный тон.
40. *Нисходящий тон* характерен для повествовательных и повелительных предложений, а также для предложений, являющихся ответом на вопрос:
 Per leser en bok. [Per `le:serenbo:k↓]
 Sett dere! [ˈsetere↓]
 Ja, han er norsk. ↓

41. *Восходящий тон* характерен для вопросительных предложений без вопросительного слова, начинающихся с глагола, или сохраняющих прямой порядок слов, а также для всех тех предложений, в которых говорящий придает особое значение тому, что он говорит:

Snakker du norsk? ↑ Hva heter du? ↑
 Liker du kaffe? ↑

42. *Нейтральный тон* характерен обычно для первой части предложения, стоящей до запятой, а также для вопросов с вопросительным словом, хотя последние могут произноситься также с нисходящим тоном, либо с восходящим, в зависимости от того, что хочет подчеркнуть говорящий.

Bor du alene, eller har du familien din her?
 Hvor kommer du fra?

ОСНОВНЫЕ ПРАВИЛА ЧТЕНИЯ БУКВ И ОТДЕЛЬНЫХ БУКВОСОЧЕТАНИЙ

Гласные буквы и дифтонги

Буква или буквосочетание	Произношение	Позиция	Примеры	Исключения
а	[a:]	в открытом ударном слоге или перед одиночной согласной	ta, tak	
	[a]	1) в закрытом ударном слоге и перед конечной буквой <i>m</i> 2) в безударном слоге	tak, hatt kam, dam banan [ba'na:n]	

Буква или буквосочетание	Произношение	Позиция	Примеры	Исключения
e	[e:]	в открытом ударном слоге или перед одиночной согласной	se, ser, dele	
	[e]	в закрытом ударном слоге и перед конечной буквой <i>m</i>	seks, venn fem	pent [pe:nt]
	[æ:]	перед <i>r, m, rl, rd</i> <i>her, der,</i>	<i>hver, er, hjerne, herlig, ferd mer</i>	[me:r] <i>flere</i> ['fle:re]
	[æ]	в ударном слоге перед <i>r+</i> согласная и перед <i>-rr</i>	<i>sterk, verden merke, herr</i>	<i>verb på -ere:</i> <i>reparere</i> [repa 're:re]
	[ə]	в безударном слоге	<i>lese</i> ['lesə] <i>hatten</i> [hattən]	
	[i:]	в местоимениях <i>de, De</i>	<i>de, De</i> [di:]	
i	[i:]	в открытом ударном слоге	<i>ti, lite, tid, liten</i>	
	[i]	в закрытом ударном слоге и перед конечной буквой <i>m</i>	<i>inn, skrift, dim</i>	

Буква или букво- сочетание	Произно- шение	Позиция	Примеры	Исклю- чения
o	[o:]	в открытом ударном слоге, перед одиночной согласной и часто перед m	bok, skole torn, horn	
	[o]	1) перед rt, nd, m, st 2) в безударном слоге в конце слова 3) в словах на -logi 4) в безударных слогах в начале слова	bort, sort («черный») ond, lomme, ost, kost («метла») tempo, kino filologi [filolo´gi] hotell	post [påst], kort [å] — «короткий» kost [å] — «пища»
	[å:]	перед v, g	lov, over, tog, sove	hoved [´ho:ved] bog [´bo:g]
	[å]	перед удвоенной согласной или сочетанием согласных	stopp, ovn, komme, sommer, sort («сорт»), kost («пища»)	
	[u:]	в открытом ударном слоге перед одиночной согласной	du, nu, tur, sur	

Буква или буквосочетание	Произношение	Позиция	Примеры	Исключения
u	[o]	в закрытом ударном слоге	buss, gutt, full skuffet [ˈskufet] gummi [ˈgumi]	skuff [ˈskof] truffet [ˈtrofet] dum [ˈdom] pumpe [ˈpompe]
		перед m	sukker [ˈsoker] bukser [ˈbokser]	flukt [ˈflukt] smukk [ˈsmukk] frukt [ˈfrukt]
		перед nk, ng	pung [ˈpoŋ], munk [ˈmoŋk]	stum, gummi, sum
	[ø]	перед m	pumpe, dum [ˈdom]	
		перед ff	skuff	
		в словах, заимствованных из английского языка	lunsj [ˈlɔŋʃ]	
		в открытом ударном слоге	by, syv, nyt	
	[y]	в закрытом ударном слоге	nytt, bygge	
	[ø]	в двух числительных	sytten, sytti	
	æ	[æ:]	в открытом ударном слоге перед r, rl	nær, bære, ærlig

Буква или буквосочетание	Произношение	Позиция	Примеры	Исключения
ø	[æ]	в закрытом ударном слоге перед r+ согласная	nærme vært	
	[e:]	в открытом ударном слоге перед любым согласным кроме r	væte ['ve:tə] væpne ['ve:pnə] sæd, fæl	
	[e]	в закрытом ударном слоге перед любым согласным кроме r	væske ['veskə] ætt ['et]	
	[ø:]	в открытом ударном слоге и перед одиночной согласной	fø, møte, før	
å	[ø]	в закрытом ударном слоге	møtte, høst	
	[å:]	в открытом ударном слоге перед одиночной согласной	gå, grå, språk	
eg	[å]	в закрытом ударном слоге	hånd, åtte, åpne	
	[æi]	в местоимениях перед n, l	jeg, meg, deg, seg negl ['næil], regn, tegn	

Буква или буквосочетание	Произношение	Позиция	Примеры	Исключения
ei	[æi]	в сочетании ei	nei, sei, feil	
øy	[øy]	в сочетании øy	tøy, høy, røyke	
ai	[ai]	в сочетании ai	hai, kai, svaie	
	[æi]	в словах, заимствованных из английского языка	cocktail [kåk 'tæil]	
oi	[åy]	в сочетании oi	konvoi, koie	
ou	[åy]	в словах, заимствованных из английского языка	cowboy	
ou	[æu]	в сочетаниях au, eu	pause, haug, sau	
eu	[æu]		Europa [æu 'ro:pa]	

**Согласные буквы
и стабильные буквосочетания**

b	[b]	во всех случаях кроме положения перед s, t	by, nabo	
	[p]	перед s, t	klebte, Ibsen	
c	[s]	перед гласными переднего ряда (i, e)	circa, celle	

Буква или буквосочетание	Произношение	Позиция	Примеры	Исключения
ch	[k]	во всех других случаях	cowboy	
	[ʃ]	в словах французского и английского происхождения	charmant champion [ʃæmpiɑ̃]	
d	[k]	в словах итальянского и немецкого происхождения	scherzo [ʃskærtso] chianti [kiˈanti]	
	[d]	во всех случаях, кроме положения перед s, t и тех, где d не произносится	dag, bade, glede	
	[d̥]	после r с предшествующим кратким гласным	ferd, ferdig, mord	
	[t]	перед s, t	godt, tilfreds	
	[s]	в сочетании ds	ødsel [ˈøssəl] eldst [elst]	
	[n]	в сочетании nd	sende [ˈsennə]	andre [ˈandrə] hundre [ˈhundrə]
	[l]	в сочетании ld	ild [ill]	eldre [ˈeldrə] bilde [ˈbildə]

Буква или букво- сочетание	Произно- шение	Позиция	Примеры	Исклю- чения
f g	[-]	в конце слова после долгого гласного	god, glad, død «мертвый»	syd ['sy:d] ned ['ne:d] gud ['gu:d] død ['død] «смерть»
	[-]	после r с пред- шествующим долгим гласным	bord, jord, nord fjord, ord	ferdig ['fæ:ði] verden
	[f]	во всех слу- чаях, кроме слова tylft	fin, gaffel	tylft ['tylt] «дюжина»
	[g]	1) перед всеми гласными, кроме i, y, ei 2) после всех гласных, кроме e в сочетаниях egn, øgn 3) перед всеми согласными, кроме s, t, n 4) после соглас- ных l, r 5) в заимство- ванных словах перед i	gave, gutt, godt, gøy dag, tog, hegg bygd, fagmann valg, sorg, borg logikk [lo 'gik]	regn, døgn
	[j]	перед i, y, ei в сочетании gj	gi, begynne, geit, gjøre, gjerne	Geir ['gæir] Gimle ['gimle] gigant [gi 'gant]
	[i]	в сочетании eg перед n, l -egn, -egl	regn, negl	

Буква или букво- сочетание	Произно- шение	Позиция	Примеры	Исклю- чения
øg	[k]	в местоиме- ниях перед s, t после краткого согласного	jeg, meg, deg, seg lagt, stygt, slagsmål	
	[ʃ]	перед e, i в словах, заим- ствованных из французско- го и английско- го языков	geni, gentle- man, regime	
	g	перед n	vogn, rogn, sogn	
	[øy]	в сочетании øgn	døgn [ˈdøyn]	
	[-]	в окончании прилагательных и наречий: -ig, -lig в конце слова после ei, au в конце назва- ний дней неде- ли в следующих словах:	rolig, mulig, rolige deig [dei], haug [hæu] søndag, mandag, tirsdag osv. og [å], fugl [fu:l], morgen [må: ˈrən] i morges [im ˈårəs] selge, følge	
h	[h]	перед гласными	ha, hilse, her	selger [ˈselgər] følgende [følgønne]

Буква или буквосочетание	Произношение	Позиция	Примеры	Исключения
j	[-]	перед j, v	hjelp, hjem, hva, hvor	
	[j]	во всех случаях, кроме заимствованных слов	ja, juli, juni	
	[ʃ]	в словах, заимствованных из французского языка	journal [ʃoˈna:l]	
k	[k]	во всех случаях, кроме позиции перед i, y, ei, j	kam, kaffe, kle, kniv, bok	
	[ɕ]	перед i, y, ei, j в исконно норвежских словах	kinn, kyst, keip, kjole, kjær	
	[i]	в слове seksten	seksten [ˈseistən]	
l	[l]	во всех случаях, кроме тех, когда l не произносится	la, lue, lov, lys	
	[ʎ]	после r с предшествующими долгим гласным	Karl, ærlig	
m	[-]	перед j и в словах skal, til в беглой речи	ljom [jo:m], ljå [jå:]	
	[m]	во всех случаях	må, lomme, dem	

Буква или буквосочетание	Произношение	Позиция	Примеры	Исключения
n	[n]	во всех случаях, кроме сочетаний ng, nk	ni, inn, sønn	
	[N]	после r с предшествующим долгим гласным	gjerne, verne	
	[ŋ]	перед k	bank, tanke, tenke	
ng	[ŋ]	обычно в конце и середине слова	seng, sang, ringe, henge, engelsk	
	[ŋg]	в заимствованных словах	tango [ˈtango] Ungarn [ˈuŋga:N]	
p	[p]	во всех случаях	pen, spille, pike	
qu	[kv]	в именах собственных и латинских словах	Quisling [ˈkvisliŋ] quasi [ˈkva:si]	
r	[r]	во всех случаях, кроме сочетаний rd, rt, rl, rn, rs	rød, grå, mor, far, arbeid	
s	[s]	во всех случаях, кроме:	si, spise, is	
	[ʃ]	в сочетаниях sj, skj в сочетаниях sk перед i, y, ei, øy	skje, sjel ski, sky, skeid, skøyter	Skøyen [ˈskøyəŋ] skøyer [ˈskøyəɾ]

Буква или букво- сочетание	Произно- шение	Позиция	Примеры	Исклю- чения
t		в сочетании rs в сочетании sl (в начале сло- ва)	vers, norsk slå	Oslo ['oslo] Aslak ['aslak] islag ['i:slag]
		в заимствован- ных словах в сочетаниях sch, sh, sc	schäfer, scherry fascisme [fa 'fisme]	
	[t]	во всех случаях, кроме сочета- ний tj, rt	to, tak, etter, ti	
	[t]	после r	kort, sort	
	[-]	в постпозитив- ном артикле среднего рода и местоиме- нии det в словах, заим- ствованных из французского языка	huset, bordet, det dessert [de 'sæ:r], kuvert [ku 'væ:r]	
tj	[ɕ]	в большинстве исконно нор- вежских слов	tjue, tjern [ɕæ:n]	konsert [kånsært]
ti	[tsi]	в словах фран- цузского происхождения	initiativ [init(s)iati:v]	
v	[v]	если v не стоит перед окончаниями	vegg, vindu, leve	

Буква или буквосочетание	Произношение	Позиция	Примеры	Исключения
	[f]	перед -s, -t	til havs, lovt	
	[-]	в конце слова после l	halv, tolv, sølv, selv	selve ['selvə]
w	[v]	в заимствованных словах	week-end	
wh	[v]	в словах, заимствованных из английского языка	whisky	
x	[(k)s]	только в заимствованных словах	xylograf	
z	[s]	только в заимствованных словах	zoologi [soolo 'gi:] nazist	

Слогоделение

44. Как указывалось выше, в норвежском языке почти все ударные слоги имеют долгое произношение. Долгим в них могут быть или гласные, или согласные звуки. На этом основано слогоделение, где фактически каждый ударный слог заканчивается долгим гласным или долгим согласным. Например, *ba-ke* — «печь», *ta-le* — «говорить», *snak-ke* — «разговаривать».
45. Из группы согласных в двусложном слове первый относится к первому слогу, остальные — ко второму: *sul-tne* — «голодные». Исключение составляют слова: *punk-tum* — «точка», *ford-ge* — «требовать».
46. В сложных составных словах деление на слоги совпадает с делением этих слов на составные элементы: *spørs-mål* — «вопрос», *opp-over* — «вверх».

ТЕМА: VELKOMMEN TIL NORGE!

Диалог: Velkommen til Norge!

Текст: Pavel Petrov kommer til Norge.

Речевые действия: hilse, begynne en samtale, presentere seg og andre, si adjø.

Грамматика: 1. Свободный определенный артикль 2.3.

Правила присоединения постпозитивного артикля 2.4., 2.5., 2.6.

Правила употребления артиклей 2.23., 2.27., 2.34., 2.43.

Неопределенная и определенная форма прилагательных 3.0.

Объектный падеж личных местоимений 4.1.

Место притяжательного местоимения 4.23., 4.24.

Структура предложения 11.1.

Материал для чтения: Норвегия. Краткий обзор.

UTTALE

1. Øv:

[å:] nå, må, på, går, får

[å] for, oss, toll, komme, kort

[u:] du, universitet, studere, student

[u] buss, Russland

[o:] noe, noen, god

[o] fort, hvor

[y:] fly, byen

[t] sikkert, fort, kort

[æi] jeg, meg, deg, nei

[ŋ] presentere, interessant

[ɛ] kjøre

[ø] søster

[ø:] kjøre, adjø

2. Intonasjonsøvelse.

a/ Har du det bra? ↑
 Skriver du norsk? ↑
 Skal du til byen? ↑

b/ Ja, jeg har det bra. ↓
 Ja, jeg skriver norsk. ↓
 Ja, jeg skal til byen. ↓

SAMTALE

VELKOMMEN TIL NORGE!

Arne: Nå er vi i Oslo. Hvor skal du hen? Du kan ta buss til byen herifra.

Pavel: Takk skal du ha. Det kommer sikkert noen fra den russiske ambassaden for å hente meg.

Anne: God dag, Arne! God dag, Kari! God dag, alle sammen! Var det en behagelig reise?

Arne: Ja, deilig. Og en fin landing. Får jeg presentere — det er min søster, Anne...

Pavel: Og jeg heter Pavel Petrov.

Anne: God dag, Petrov. Det gleder meg.

Pavel: I like måte.

Arne: Pavel kommer fra Moskva. Han er student og skal studere i Norge.

Anne: Velkommen til Norge!

M e r k d e g: var — был

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>Velkommen!</i>	Добро пожаловать!
<i>hvor ... hen</i>	куда
<i>Hvor skal du hen?</i>	Куда ты?
<i>ta</i>	братъ
<i>ta buss</i>	ехать на автобусе
<i>buss -en; -er, -ene</i>	автобус
<i>by -en; -er, -ene</i>	город
<i>Jeg tar buss til byen.</i>	Я еду в город на автобусе.
<i>herifra</i>	отсюда
<i>Takk skal du ha!</i>	Спасибо!

<i>sikkert</i>	навверняка
<i>noen</i>	кто-нибудь
<i>ambassade -n; -r, -ene</i>	посольство
<i>russisk</i>	русский
<i>for</i>	для, чтобы
<i>hente noen</i>	прийти, приехать за кем-л.; чем-л.
<i>alle sammen</i>	все вместе
<i>hjem -met; -, -ma/-mene</i>	дом
<i>syn. hus -et; -, -a/-ene</i>	
<i>hjemme</i>	дома
<i>Jeg er hjemme.</i>	Я дома.
<i>Jeg kommer hjem.</i>	Я прихожу домой.
<i>reise -n; -r, -ne</i>	путешествие, поездка
<i>reise</i>	путешествовать, ехать
<i>behagelig</i>	приятный
<i>deilig</i>	чудесный
<i>få</i>	получать, зд. мочь
<i>landing -en; -er, -ene</i>	посадка
<i>søster -a/-en; søstre(r), -ene</i>	сестра
<i>presentere noen for noen</i>	представлять кого-л. кому-н.
<i>Får jeg presentere...</i>	Разрешите представить...
<i>glede</i>	радовать
<i>Det gleder meg.</i>	Это меня радует.
<i>I like måte.</i>	Меня тоже.

GRAMMATIKK

I. Substantiv

Entall <i>Единственное число</i>		Flertall <i>Множественное число</i>	
Ubestemt <i>Неопред. артикль</i>	Bestemt <i>Определ. артикль</i>	Ubestemt	Bestemt
en by	byen	byer	byene
en reise	reisen	reiser	reisene
ei kone	kona	koner	konene
et hus	huset	hus	husene

II. Artikkel

Pavel snakker med *en* nordmann. Nordmannen heter Arne.
 Jeg har *ei* bok. Boka heter "Norge".
 Jeg har *et* barn. Barnet er hjemme.

Du kan ta buss.
 Pavel er student.

på Universitetet
 på flyet
 på flyplassen
 buss til byen

III. Adjektiv

en russisk ambassade — den russiske ambassaden
 en behagelig reise — den behagelige reisen
 en fin landing — den fine landingen

IV. Personlige pronomener

Subjekt	Objekt
Jeg er hjemme.	Anne henter meg.
Du er hjemme.	Jeg henter deg.
Han er på ambassaden.	Jeg henter ham.
Hun er hjemme.	Tor henter henne.
Vi er hjemme.	Rolf henter oss.
Dere er hjemme.	Jeg henter dere.
De er hjemme.	Kari henter dem.

min søster — søsteren min
 mitt barn — barnet mitt

V. Setningsstruktur

Vi er i Oslo nå. Nå er vi i Oslo.
 Du er hjemme nå. Nå er du hjemme.

ØVELSER

3. Lytt på samtalen, les og oversett den.

4. Svar:

Hvor er Pavel? Hvem kommer for å hente ham?
Hvem er Anne og hvorfor kommer hun på flyplassen?

5. Skriv i fire former:

en bil, en by, et fly, et hus, et barn, en ambassade, et spørsmål,
en buss

6. Sett inn riktig form av pronomen:

Jeg er på flyplassen.	Rolf skal hente
Du er på ambassaden.	Boris skal hente ...
Kari er hjemme.	Vi skal hente ...
Arne er i byen.	Du skal hente ...
Vi er hjemme.	Henrik skal hente ...

7. Begynn med nå:

Vi er i Oslo nå.	Nå ...
Han snakker norsk nå.	Nå ...
Jeg arbeider i Oslo nå.	Nå ...
Min kone snakker med Kari nå.	Nå ...
Vi skal til byen nå.	Nå ...

8. Lag spørsmål:

Eksempel: Nå er vi i Oslo.— Er vi i Oslo nå?
Du kan ta buss til byen.
Nå er du hjemme.
Det var en behagelig reise.
Pavel kommer fra Moskva.

9. Svar:

Er vi i Moskva nå? — Ja, ...
Var det en behagelig reise? — Ja, ...
Kan jeg ta buss til byen? — Ja, ...
Kommer du fra Moskva? — Ja, ...
Er det vennen din? — Ja, ...

10. Lag spørsmål:

Nå er vi i Oslo.	Hvor ... ?
Han heter Pavel.	Hva ... ?

Pavel kommer fra Moskva.	Hvem ...?
Vi skal til byen.	Hvor ... hen?
Kari er fra Bergen.	Hvor fra?

11. Lag setninger (Составьте предложения):

Han			Norge.
Jeg	er		Moskva.
Fru Berg		fra	Oslo.
Kona mi	kommer		Amerika.
Broren min			Russland.
Georg			

12. Fyll ut:

Jeg ... Pavel Petrov. Jeg ... til Norge. Jeg skal ... og ... i Norge. Jeg ... norsk. På flyet ... jeg med en nordmann. Han ... Arne Berg. Får jeg ...? Det ... meg.

13. Spør:

..... ?	Vi er i Oslo.
..... ?	Vi skal til byen.
..... ?	Ja, du kan ta buss til byen.
..... ?	Dette er min mann, Arne.
..... ?	Min kone heter Kari.
..... ?	Pavel er student.
..... ?	Han skal studere i Oslo.

TEKST

PAVEL PETROV KOMMER TIL NORGE

Pavel Petrov er student. Han kommer fra Russland. Han reiser til Norge for å studere norsk på Universitetet i Oslo.

Pavel snakker norsk og engelsk. På flyet snakker han med en nordmann som heter Arne Berg. Arne bor i Oslo. Hans søster Anne kommer på flyplassen for å hente ham. Arne presenterer Pavel for Anne. Så sier de adjø til Pavel og kjører hjem.

Ivanov kommer fra den russiske ambassaden for å hente Pavel. De tar bil til byen.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>universitet -et; -/er, -a/-ene</i>	университет
<i>studere på universitetet</i>	учиться в университете
<i>fly -et; -, -a/-ene</i>	самолет
<i>på flyet</i>	в самолете
<i>nordmann -en; nordmenn</i>	норвежец
<i>som</i>	который
<i>flyplass -en; -er, -ene</i>	аэродром
<i>på flyplassen</i>	на аэродроме
<i>adjø</i>	до свидания
<i>Vi sier adjø til ham.</i>	Мы говорим ему «До свидания».
<i>kjøre</i>	ехать
<i>De kjører hjem.</i>	Они едут домой.
<i>bil, -en; -er, -ene</i>	автомобиль
<i>Vi tar bil.</i>	Мы едем на машине.

GRAMMATIKK**VI. Preposisjoner***med*

Ta det med ro.

Pavel snakker med en nordmann.

fra

Hvor kommer du fra? Fra Norge.

Jeg oversetter fra norsk til russisk.

for

Takk for hjelpen.

Han kommer for å hente oss.

Han reiser til Oslo for å studere norsk.

til

Vi lytter til hans stemme.

Jeg tar buss til byen.

Velkommen til Norge!

Skal du til Norge?

VII. Ordstilling. Setningsstruktur

Vi	er		i Oslo nå.
Nå	er	vi	i Oslo.
Hvor	er	du	nå?

14. Les teksten og oversett den.**15. Svar:**

Hva er Pavel Petrov? Hvor kommer han fra? Hva skal han gjøre i Norge?

Snakker Pavel norsk? Hva heter mannen som han snakker på flyet med? Hvor bor Arne?

16. Fyll ut:

Pavel snakker norsk. Jeg kan også _____ norsk.

Kari snakker engelsk. Anne kan _____ litt engelsk.

Pavel studerer i Oslo. Jeg skal også _____ i Oslo.

Jeg tar buss til byen. Du skal også _____ buss til byen.

17. Sett inn verb i presens:

Du kan spørre Arne.

Jeg _____ Arne.

Du kan si det til Kari.

Jeg _____ det til Kari.

Du kan gjøre det nå.

Jeg _____ det nå.

Hvem kan vite det?

Jeg _____ det.

18. Sett til *hjem* eller *hjemme*:

Pavel går _____ nå. Olga sitter _____ og leser. Kan jeg gå _____ nå? Nå må vi gå _____.

Min kone er ikke _____ nå. Hun er i byen. Snart kommer hun _____. Vi skal sitte _____ og snakke sammen.

19. Fyll ut med preposisjoner:

Jeg kommer __ USA. Jeg kommer _____ Norge _____ å studere norsk _____ Universitetet _____ Oslo. Nå er jeg _____ flyplassen. Jeg skal ta buss _____ byen.

Jeg skal bo og studere _____ Oslo. Jeg skal snakke _____ nordmenn.

Jeg skal oversette _____ engelsk _____ norsk og _____ norsk _____ engelsk.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
Hilse	Hei! God dag! God morgen! Mor'n!

Begynne en samtale	Hvordan har du det? Hvordan står det til? Hvordan går det? Takk, bare bra. Takk, ikke så bra. Fint vær i dag, ikke sant?
Presentere deg	Jeg heter ... Mitt navn er ... Navnet mitt er ...
Presentere andre	Får jeg presentere? Dette er ... og dette er ... Det er kona mi. Dette er mannen min. Får jeg presentere Arne for deg?
Si adjø	Ha det bra! Ha det!

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>hilse</i>	здороваться
<i>en morgen</i>	утро
<i>God morgen! Mor'n!</i>	Доброе утро!
<i>begynne</i>	начинать
<i>presentere seg</i>	представиться
<i>adjø</i>	до свидания
<i>navn -et; -a/-ene</i>	имя

20. Hvilket uttrykk velger du?

- Hva sier Pavel når han hilser på Boris? Hva svarer Boris?
- Hva sier Pavel og Anne når de hilser på hverandre?
- Hva sier Anne når hun presenterer seg?
- Hva sier Arne når han presenterer Pavel for Anne? Hva sier Pavel og Anne?
- Hva sier du når du begynner en samtale?
- Hva svarer du når noen spør deg hvordan det står til med deg?

21. Lag samtaler:

a) Du er en russisk student. Snakk med Arne og Anne. Fyll ut:

Arne: Får jeg presentere, dette er min søster.

...

Anne: God dag, ... Det gleder meg.

...

b) Du presenterer din venn for Arne Berg.

22. Svar:

Hva er du ? Hva heter du ? Hvor skal du hen ?

Hvor skal du bo og studere ? Snakker du norsk ?

Forstår du alt ? Snakker din bror engelsk ?

23. Lag samtaler.

a/ Du er student og reiser til Norge. På flyet snakker du med en nordmann.

b/ Presenter Knut Jensen for din søster.

c/ Presenter ambassadesekretær Ivanov for Arne Berg.

24. Oversett til norsk:

— Вот мы и в Осло. Мы на аэродроме. До города мы можем доехать на автобусе.

— Разрешите представить, это моя сестра, Анна.

— Меня зовут Андрей.

— Очень рада.

— Я тоже.

Борис Смирнов — дипломат. Он едет в Норвегию. Он будет работать в посольстве в Осло. Борис говорит по-норвежски и по-английски. Его жену зовут Мария. Она тоже говорит по-норвежски. Дети говорят немного по-английски.

NORGE * Kort oversikt

Norge er et kongerike

Hovedstad: Oslo

Andre store byer: Bergen, Trondheim, Stavanger

Språk: Norsk (bokmål og nynorsk), samisk

Religion: Protestantisk kristendom

Mynt: Norsk krone (NOK) = 100 øre

Mål og vekt: Metrisk mål og vekt

Nasjonaldag: 17. mai (Grunnlovsdag)

Nasjonalsang: "Ja, vi elsker dette landet"

Flagg: Et hvitkantet mørkeblått kors på rød bunn

(темно-синий с белой каемкой крест на красном фоне)

Gloser:	<i>en oversikt</i>	обзор
	<i>et kongerike</i>	королевство, монархия
	<i>en hovedstad</i>	столица
	<i>et språk</i>	язык
	<i>en mynt</i>	монета
	<i>mål og vekt</i>	меры и весы
	<i>en nasjonaldag</i>	национальный праздник
	<i>en sang</i>	песня
	<i>et flagg</i>	флаг
	<i>Grunnlov</i>	Конституция
	<i>elske</i>	любить

ТЕМА: FAMILIE.

Текст: Pavels familie.

Диалог: Har du stor familie?

Речевые действия: spørre om alder, adresse; fortelle om familien sin.

Грамматика: 1. Особые случаи образования множественного числа имен существительных 1.16., 1.28.

2. Образование и употребление родительного падежа 1.39., 1.40., 1.45.

3. Количественные числительные от одного до десяти 7.0.

4. Притяжательные местоимения 4.15.

Материал для чтения: Korte vitser.

UTTALE

1. Øv:

[i:] familie, fire, fin, si, sin, ni, ti

[i] ditt, mitt, sitt

[o:] bo, bror, stor, mor, skole, to

[u] buss, gutt, hun

[æi] reise, arbeide

[j] gift, hjemme

[ø] søster, søsken, sønn, brødre, døtre

[ʃ] norsk, reiser sammen, sju

[æ:] er, der, her, være

[å:] gå, nå, år, på, også, å gå på skole

2. Merk deg:

Большинство норвежских слов имеют ударение на первом слоге:
snakker, kommer, reiser.

Некоторые слова имеют ударение на втором слоге:
familie, foreldre, alene.

3. Merk deg:

Tonem 1	Tonem 2
<i>Простое музыкальное ударение</i>	<i>Сложное музыкальное ударение</i>
mannen sønnen gutten huset familie studere	faren moren broren gutter alle skole

TEKST

PAVEL FORTELLER

Jeg kommer fra Russland. Jeg er student. Jeg er russisk. Mine foreldre bor i Arbatgate 50 i Moskva. De er ikke gamle. Min far er forretningsmann og min mor er lege. De har tre barn, to sønner og en datter. Jeg har to søsken, en bror og en søster. Gutten heter Igor og jenta heter Katja. Igor er Katjas bror. Katja er hans søster. Igor er 10 år gammel. Han går på skole i Moskva. Katja er liten. Hun er bare fire år gammel. Hun går i barnehage.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>familie, -en; -er, -ene</i>	семья
<i>stor</i>	большой, большая
<i>liten</i>	маленький, маленькая
<i>mor, -a/-en; mødre, mødrene</i>	мать
<i>far, -en; fedre, fedrene</i>	отец
<i>forelder, -en; -dre, -dra/-drene</i>	родители
<i>gate, -a/-en; -er, -ene</i>	улица
<i>gammel</i>	старый
<i>gamle</i>	старые
<i>Hvor gammel er han?</i>	Сколько ему лет?
<i>Han er 10 (år gammel).</i>	Ему 10 лет.
<i>år, -et; -, -a/-ene</i>	год
<i>forretningsmann, -en; -menn, -mennene</i>	бизнесмен
<i>lege, -n; -r, -ne</i>	врач

<i>sønn, -en; -er, -ene</i>	сын
<i>datter, -a/-en; døtre(r), døtrene</i>	дочь
<i>gutt, -en; -er, -ene</i>	мальчик
<i>jente, -a; -er, -ene</i>	девочка
<i>søsken pl., -a/-knene</i>	брат и сестра
<i>bror, -en; brødre, brødrene</i>	брат
<i>skole, -n; -r, -ne</i>	школа
<i>gå på skole</i>	ходить в школу
<i>barnehage, -n; -r, -ne</i>	детский сад

GRAMMATIKK

I. Substantiv

Entall <i>Единственное число</i>		Flertall <i>Множественное число</i>	
Ubestemt <i>Неопред. артикль</i>	Bestemt <i>Определ. артикль</i>	Ubestemt	Bestemt
en far	faren	fedre	fedrene
ei mor	mora (en)	mødre	mødrene
en bror	broren	brødre	brødrene
en datter	datteren	døtre	døtrene
en søster	søsteren	søstre	søstrene
en mann	mannen	menn	mennene

II. Genitiv

guttens far
barnets mor
barnas foreldre
Pavels foreldre
Katjas bror

III. Tallord

Hvor mange?

1	en, ett	3	tre	5	fem	7	sju [u:], syv	9	ni [ni:]
2	to	4	fire	6	seks	8	åtte	10	ti [ti:]

ØVELSER

4. Lytt på teksten, les og oversett den.

5. Svar:

Hva er Pavel Petrov? Hvor kommer han fra?

Hvor reiser han og hva skal han gjøre i Norge? Hvor bor familien hans?

Er Pavels foreldre gamle? Hva er Pavels far? Hva er hans mor?

Hvor mange barn har de? Hva heter jenta?

Hvor gammel er Katja? Hva gjør hun?

6. Fyll ut:

en gutt	— fire ...	ei jente	— fem ...
en dag	— tre ...	et hus	— åtte ...
en bror	— to ...	en nordmann	— mange ...
en søster	— tre ...		

7. Sett inn substantivene i genitiv:

Arne er (Kari) mann. Kari er (Arne) kone. Per er (Arne) sønn.

Kari er (gutten) mor. Pavel er (Katja) bror. Katja er (Pavel) søster.

8. Fyll ut:

Eks. Broren min bor i Bergen. Hvor bor broren din?

Søsteren min bor i Stockholm. Hvor bor søsteren _____ ?

Far bor i St.Petersburg. Hvor bor _____ ?

Kona mi bor i Moskva. Hvor _____ ?

Foreldrene mine bor hjemme. Hvor _____ ?

9. La oss telle:

3 og 4 er ... $6 + 1 =$

$5 + 2 =$ $8 + 2 =$

$3 + 7 =$ $9 + 1 =$

10. Svar. Gi et kort svar.

Eks. Er Kari gift? Ja, det er hun.

Er Arne russisk? Nei, det er han ikke.

Er Arne gift? Er Anne gift? Er Pavel forretningsmann? Er Arne lege?

Er du lektor? Er Katja stor? Er Pavel norsk?

11. Svar:

Bor Pavel i Norge?	Ja, nå ...
Snakker Pavel norsk?	Ja, nå ...
Må du gå nå?	Ja, nå ...
Hva gjør du nå?	Nå ...

12. Spør:

.....?	Ja, hans familie er stor.
.....?	Nei, hun er ikke student. Hun er lege.
.....?	Han er fire år gammel.
.....?	Hun går på skole i Moskva.
.....?	Hun heter Katja.

13. Fortell om Pavels familie.**SAMTALE HAR DU STOR FAMILIE?**

Pavel Petrov er i byen og treffer Kari. Hun er sammen med en ung mann.

Pavel: God dag, Kari!

Kari: God dag, Pavel! Hvordan står det til?

Pavel: Bra!

Kari: Får jeg presentere... Dette er min bror. Han heter Lars. Og dette er Pavel Petrov.

Lars: Det gleder meg.

Pavel: I like måte.

Kari: Vi skal besøke foreldrene våre.

Pavel: Er de gamle?

Kari: Nei, ikke så gamle. Far er seksti år, og mor er femti år.

Pavel: Bor de alene da?

Lars: Ja, men vi besøker dem ofte.

Pavel: Bor de langt herfra?

Lars: Nei, ikke langt. De bor i Storgata 2.

Pavel: Har du stor familie, Kari?

Kari: Nei, ikke så stor. Vi har to barn.

Pavel: Og du Lars, er du også gift?

Lars: Nei, det er jeg ikke. Jeg er ugift.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>treffe</i>	встречать
<i>ung</i>	молодой
<i>en mann -en; menn, mennene</i>	мужчина, человек
<i>besøke</i>	навещать
<i>ikke</i>	не
<i>så</i>	так, такой
<i>seksti</i>	шестьдесят
<i>femti</i>	пятьдесят
<i>alene</i>	один, одни
<i>ofte</i>	часто
<i>langt</i>	далеко
<i>også</i>	тоже, также
<i>gift</i>	женат, замужем
<i>Jeg er gift.</i>	Я женат. Я замужем.
<i>Ant. ugift</i>	неженат, незамужем
<i>Jeg er ugift.</i>	Я неженат. Я незамужем.

GRAMMATIKK**IV. Eiendomspronomen**

Jeg har bil.	Det er bilen min. Det er min bil.
Du har bil.	Det er bilen din. Det er din bil.
Han har bil.	Det er bilen hans. Det er hans bil.
Hun har bil.	Det er bilen hennes. Det er hennes bil.
Vi har bil.	Det er bilen vår. Det er vår bil.
Dere har bil.	Det er bilen deres. Det er deres bil.
De har bil.	Det er bilen deres. Det er deres bil.

bilen min	boka mi	huset mitt	vennene mine
bilen din	boka di	huset ditt	vennene dine
bilen hans	boka hans	huset hans	vennene hans
bilen hennes	boka hennes	huset hennes	vennene hennes
bilen vår	boka vår	huset vårt	vennene våre
bilen deres	boka deres	huset deres	vennene deres
bilen deres	boka deres	huset deres	vennene deres

ØVELSER

14. Lytt på samtalen, les og oversett den.

15. Svar:

Hvem treffer Pavel i byen? Hvem er Kari sammen med? Hvor skal Kari og Lars? Er foreldrene deres gamle? Bor de alene? Hvor bor de? Har Kari en stor familie? Hvor mange barn har hun? Er Lars også gift? Hvor gammel er hans far? Mor?

16. Sett til pronomen i riktig form:

Mor bor i Kiev. Jeg besøker _____ ofte.

Arne bor i Oslo. Jeg treffer _____ på gate.

Lektor Gundersen snakker fort. Forstår du _____ ?

Søsteren min er i Moskva nå. Hun besøker _____ i dag.

Treffer du Lars ofte? Nei, jeg treffer _____ ikke ofte.

17. Fyll ut:

Jeg har en bok.

Boken _____ heter "Norge".

Du har en bil.

Bilen _____ er gammel.

Arne har familie.

Familien _____ er ikke så stor.

Kari har foreldre.

Foreldrene _____ er ikke så gamle.

Lars har en venn.

Vennen _____ heter Olav.

18. Spør:

.....?

Han treffer Anne.

.....?

Jeg skal til ambassaden.

.....?

Nei, han er ugift.

.....?

Nei, jeg bor sammen med foreldrene mine.

.....?	Nei, ikke så stor.
.....?	Bare en sønn.
.....?	Han er tre år gammel.

19. Svar:

Har du stor familie? Hva heter dine foreldre? Er de gamle? Har de mange barn? Har du søsken? Hva er din far? Din mor? Hva gjør din bror? Din søster?

20. Fortell om din familie.**21. Lag samtaler.**

a/ Pavel og Arne Berg snakker om familiene sine.

b/ Du er en russisk student og møter Lars. Fortell ham om din familie. Spør ham.

22. Samtaleøvelse. Fyll ut:

Pavel Petrov kommer til Universitetet i Oslo og snakker med en engelsk student som heter Henry Dickens.

Dickens: Unnskyld, er ikke du amerikaner?

Petrov: ...

Dickens: Hva heter du?

Petrov: ...

Dickens: Får jeg presentere meg? Jeg heter Henry Dickens. Jeg studerer her. Og hva gjør du?

Petrov: ...

Dickens: Jeg studerer norsk og norsk historie. Og hva studerer du?

Petrov: ...

D.: Ha det bra!

P.: ...

Unnskyld — Извините

LESESTOFF**Alder**

— Nei, hør nå her, man spør virkelig ikke en dame om hennes alder!

— Unnskyld, jeg trodde ikke, at De var så gammel.

Selskapskonversasjon

- Min kone forstår meg ikke.
— Jeg forstår Deres kone.

Energi

Din kone er nokså energisk, skjønner jeg?

Ja, det kan du stole på — hun utsetter aldri til i morgen det jeg kan gjøre i dag.

* * *

- Her står det noe om deg i avisen, Laura.
— Det gjør det vel ikke? Hva står der?
— Det står at det er altfor mange kvinner i verden.

Gloser:	<i>høre</i>	слышать, слушать
	<i>Hør her!</i>	Послушай!
	<i>Man spør ikke...</i>	Не спрашивают...
	<i>en alder</i>	возраст
	<i>virkelig</i>	действительно
	<i>jeg trodde ikke</i>	я не думал
	<i>et selskap</i>	общество
	<i>en konversasjon</i>	беседа
	<i>skjønne</i>	понимать
	<i>stole på noen</i>	положиться на кого-л.
	<i>utsette noe</i>	откладывать
	<i>aldri</i>	никогда
	<i>i morgen</i>	завтра
	<i>en avis</i>	газета
	<i>Det står i avisen...</i>	В газете написано...
	<i>en kvinne</i>	женщина
	<i>altfor</i>	слишком
	<i>i verden</i>	в мире
	<i>nokså</i>	довольно-таки

LEKSJON NI

(УРОК 9)

Тема: DAGENE I UKEN.

Диалог: 1. Hvilken dag er det i dag?
2. I byen.

Текст: En uke.

Речевые действия: foreslå noe, svare positivt eller negativt på forslaget, si noe om været.

Грамматика: 1. Склонение прилагательных 3.1., 3.4.
2. Вопросительные местоимения hvilken/hvilket/hvilke 4.63.
3. Безличное местоимение det 4.101., 4.102.
4. Образование наречий 6.1.
5. Косвенная речь 12.3., 4.59., 4.60.

Материал для чтения: Norske barnerim: En strevsom kar. Dagene i uken.
Regn. Snøkrystaller.

UTTALE

1. Øv:

- [a:] fredag, mandag
- [ø:] lørdag, gjøre, høre, før
- [ø] søndag, søster, spør
- [å:] i går, så, tog, måte
- [i:] tirsdag, fire, time
- [i] ikke, trikk
- [u:] ut, ute, utmerket, en tur, en uke, stue
- [o:] kontor
- [o] onsdag, fort
- [ʃ] tirsdag, torsdag, er så, i forgårs, slik
- [ɔ] lørdag, er det, var det

2. Ikke uttal:

- [d] kaldt, godt, god tid
- [g] mandag, tirsdag, onsdag, torsdag, fredag, lørdag, søndag, i morgen

3.

Tonem 1		Tonem 2
i dag	lørdag	lørdager
mandag	søndag	ute
tirsdag	kontor	utmerket
onsdag		uke
torsdag		arbeide
fredag		

SAMTALE 1 HVILKEN DAG ER DET I DAG?

Kari: Hvilken dag er det i dag?

Arne: Det er lørdag.

Kari: Skal du på kontoret i dag?

Arne: Nei, jeg arbeider ikke lørdager.

Kari: Hva skal vi gjøre?

Arne: La oss ta en tur i byen.

Kari: Skal vi ta trikken?

Arne: Nei, vi skal gå.

Kari: Hvorfor det?

Arne: Det er så fint vær ute.

Kari: Er det kaldt?

Arne: Nei, det er godt og varmt.

SAMTALE 2. I BYEN

Kari og Arne treffer Pavel i byen.

Pavel: Hei, er dere i byen i dag?

Arne: Ja, jeg har fri.

Kari: Er det ikke nydelig vær?

Pavel: Jo, det er godt og varmt. Hva skal dere i byen?

Kari: Vi skal gå en tur.

Pavel: Har dere tid til å ta en kopp kaffe?

Kari: Ja, gjerne, vi har god tid.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>hvilken</i>	какой, который
<i>Hvilken dag er det i dag?</i>	Какой сегодня день?
<i>i dag</i>	сегодня
<i>lørdag -en; -er, -ene</i>	суббота
<i>Det er lørdag i dag.</i>	Сегодня суббота.
<i>kontor -et; -/er, -a/-ene</i>	контора, учреждение
<i>Jeg skal på kontoret.</i>	Я иду на работу.
<i>på kontoret</i>	на работе, на работу
<i>la (late)</i>	давать, позволять
<i>tur -en; -er, -ene</i>	прогулка
<i>ta en tur</i>	идти на прогулку
<i>La oss ta en tur.</i>	Давай погуляем.
<i>trikk -en; -er, -ene</i>	трамвай
<i>ta trikk</i>	ехать на трамвае
<i>hvorfor</i>	почему
<i>Hvorfor det?</i>	Почему же?
<i>ute</i>	снаружи, на улице
<i>kald -t</i>	холодный
<i>varm, -t</i>	теплый
<i>fri -tt</i>	свободный
<i>ha fri</i>	иметь свободное время
<i>Jeg har fri i dag.</i>	Я сегодня свободен.
<i>nydelig</i>	чудесный
<i>tid -a/-en; -er, -ene</i>	время
<i>ha god tid</i>	иметь много времени
<i>Jeg har god tid.</i>	У меня много времени.
<i>ha tid til noe</i>	располагать временем на что-л.
<i>Jeg har ikke tid til det.</i>	У меня нет на это времени.
<i>kopp -en; -er, -ene</i>	чашка
<i>kaffe -n</i>	кофе
<i>en kopp kaffe</i>	чашка кофе

GRAMMATIKK**I. Adjektiv. Bøyning**

Dagen er fin.

Bilen er stor.

Jenta er fin.

Boka er stor.

Været er fint.

Flyet er stort.

en nydelig pike	ei fin jente	(et) fint vær
en stor bil	ei stor bok	et stort fly
en nydelig pike	— nydelig vær	
en vanskelig oppgave	— et vanskelig spørsmål	

II. Spørrepronomen: *hvilken/hvilket/hvilke*

hvilken dag
 hvilket hus
 hvilke dager, hvilke hus

III. *Det er*

Det er lørdag.
 Det er fint vær ute.
 Det er godt og varmt.

IV. *Adverb (Наречие)*

god — godt	en god dag	Det er godt og varmt.
varm — varmt	en varm dag	
kald — kaldt	en kald dag	Det er kaldt.

V. *Ja/Jo*

Er det nydelig vær?	Ja, det er det. Nei, det er kaldt.
Er det ikke nydelig vær?	Jo, det er nydelig vær. Nei, det er kaldt.

ØVELSER

4. Lytt på samtalene, les og oversett dem.

5. Svar:

Hvilken dag er det i dag? Skal Arne på kontoret? Hva skal Arne og Kari gjøre?
 Skal de ta en tur i byen? Er det fint vær ute? Er det kaldt?
 Hvem treffer dei i byen? Har de god tid til å ta en kopp kaffe sammen?

6. Svar:

- Hvilken dag er det i dag?
 Hvilket språk snakker du?
 Hvilket språk lærer du?
 Hvilke dager i uken studerer du?
 Hvilke dager i uken arbeider du?
 Hvilken trikk vil du ta?
 Hvilket land kommer du fra?
 Hvilken bil har du?

7. Lag spørsmål med *hvilken, hvilket, hvilke*:

-? Det er mandag.
? Jeg skal ta trikk nummer 11.
? Jeg kommer fra Norge.
? Jeg liker Volvo.
? By? Jeg kommer fra Paris.
? Onsdag og fredag.

8. Svar. Bruk *jo*:

- Er det ikke fint vær i dag?
 Kommer du ikke fra Russland?
 Har du ikke fri i dag?
 Er du ikke gift?
 Bor du ikke i Oslo nå?
 Har du ikke tid?
 Forstår du meg ikke?

9. Fyll ut. Bruk personlige pronomen.

Snakker Per norsk?	Ja, ___ snakker norsk.
Er Knut norsk?	Ja, ___ er norsk.
Er Sonja fra Norge?	Nei, ___ er ikke fra Norge.
Er ___ fra Norge?	Nei, ___ er ikke fra Norge.
Er dette huset nytt?	Nei, det er ___ ikke.

10. Sett inn verb i riktig form:

Det (være) søndag i dag, og jeg vil kjøre en tur til Drammen. Jeg kan (høre) på radioen i bilen. Jeg vil ikke (arbeide) i dag. I Drammen skal jeg (besøke) mine venner. Hva skal du (gjøre) i dag? Jeg (gjøre) ikke noe søndag.

11. Sett inn riktig form av ta:

Det er fint vær ute. La oss _____ en tur i byen. Skal vi _____ trikk?
 Nei, vi _____ bil til Karl Johan og så skal vi gå. Skal vi _____ våre
 barn med oss? Ja, vi _____ barna med oss.

12. Fyll ut:

Det er _____ i dag. Arne skal ikke på _____. Han arbeider _____
 lørdager. Arne og Kari skal _____ en tur i byen. Det er fint _____
 ute. De skal _____.

13. Spør:

.....?	Det er mandag.
.....?	Ja, jeg skal på kontoret i dag.
.....?	Nei, jeg arbeider ikke søndager.
.....?	Nei, vi skal gå.
.....?	Det er fint vær ute.
.....?	Nei, det er kaldt ute.

14. Lag setninger:

Det er fint vær ute.
 Det er lørdag i dag.
 godt og varmt.
 vanskelig, men interessant.

TEKST**EN UKE**

Kan du si meg hva dagene i uken heter?

De heter: søndag, mandag, tirsdag, onsdag, torsdag, fredag og lørdag.

La oss si at det er tirsdag i dag. Hvilken dag er det i morgen?

Onsdag.

Og i overmorgen? Torsdag.

Hvilken dag var det i går? Mandag.

Og i forgårs? Søndag.

Søndag er helligdag.

Mandag, tirsdag, onsdag, torsdag, fredag og lørdag er hverdager.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>uke</i> -a/-n; -er, -ene	неделя
<i>mandag</i> -en; -er, -ene	понедельник
<i>tirsdag</i> -en; -er, -ene	вторник
<i>onsdag</i> -en; -er, -ene	среда
<i>torsdag</i> -en; -er, -ene	четверг
<i>fredag</i> -en; -er, -ene	пятница
<i>søndag</i> -en; -er, -ene	воскресенье
<i>i morgen</i> [`imå:rən]	завтра
<i>i går</i>	вчера
<i>i forgårs</i>	позавчера
<i>helligdag</i> -en, -er	выходной день
<i>syn. helg</i> -a/-en; -er, -ene	
<i>hverdag</i> -en; -er, -ene	будний день

GRAMMATIKK**VI. Indirekte tale. Косвенная речь**

Han sier: Jeg heter Per. Han sier at han heter Per.

Indirekte spørsmål:

Hva heter du?	Han spør	hva du heter.
Hvor bor du?	Kan du si meg	hvor du bor.
Hvem er det?	Si meg	hvem det er.
Er det lørdag i dag?	Han spør	om det er lørdag i dag.

ØVELSER

15. Lytt på teksten, les og oversett den.

16. Svar:

Hva heter dagene i uken?

Hvilken dag er det i dag?

Hvilken dag var det i går? I forgårs?

Hvilken dag er det i morgen? Og i overmorgen?

17. Fullfør:

a) *Eks.* I dag er det søndag. Da er det mandag i morgen.

I dag er det lørdag. Da ...

I dag er det torsdag. Da ...

I dag er det mandag. Da ...

b) *Eks.* I dag er det tirsdag. Da var det mandag i går.

I dag er det onsdag. Da ...

I dag er det fredag. Da ...

I dag er det lørdag. Da ...

18. Still spørsmål til din venn.

Spør ham hva han heter, hvor han kommer fra, hvor han bor og hvor gammel han er. Spør ham hva han skal gjøre i Norge. Spør ham om han er gift og om han har stor familie. Spør hvor mange barn han har, hva de heter og hvor gamle de er.

19. Fortell hva din venn spør deg om.

Eks. Peter: Hva heter du?

Peter spør meg hva jeg heter.

Hvor bor du?

Hvor skal du hen?

Hvor kommer du fra?

Hva skal du gjøre i Norge?

20. Fortell hva din venn svarer deg.

Oleg sier: Jeg bor i Moskva. Jeg er nitten år gammel.

Jeg kommer fra Novgorod. Jeg skal studere i Moskva.

Jeg skal studere norsk og engelsk.

21. En lærer og to studenter snakker sammen. Fyll ut:

a/ *Lærer:* Mary, spør Jim hvor han kommer fra.

Mary: Jim, ...

Jim: Jeg ...

Lærer: Hva sier han?

Mary: Han sier at ...

b/ *Lærer:* Kari, spør Jim hva han studerer i Norge.

Kari: Jim, ...

Jim: Jeg studerer norsk litteratur.
Lærer: Hva svarer han?
Kari: Han svarer at ...

22. Spør:

.....? Ja, det er fint vær ute.
? Jo, det er nydelig.
? Nei, det er veldig kaldt.
? Ja, jeg kommer fra Moskva.
? Jo, jeg er russisk.
? Nei, jeg er ikke russisk.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
Foreslå noe	Skal vi ta en tur? La oss ta en tur. Vil du ta en kopp kaffe? Vi kan ta buss. Kan vi ikke ta trikk?
Svare positivt på forslaget	Ja takk. Ja, gjerne. Ja, det vil jeg gjerne. Ja, det gjør vi.
Svare negativt på forslaget	Nei, jeg kan ikke. Nei takk. Nei, jeg vil ikke. Nei, vi har ikke tid til det.
Si noe om været	Er det ikke nydelig vær? Jo, det er godt og varmt. Du verden for et vær! Stygt vær i dag, ikke sant?

M e r k d e g: foreslå noe
 et forslag
 stygg

предлагать что-л.
 предложение
 отвратительный,
 некрасивый

23. Hvilket uttrykk velger du?

- a/ Arne foreslår at Kari og han skal ta en tur. Hva sier han?
- b/ Kari foreslår at de skal ta trikken. Hva sier hun? Hva svarer Arne?
- c/ Pavel foreslår at de skal drikke en kopp kaffe. Hva sier han? Hva svarer Kari?
- d/ Du vil foreslå noe. Hva sier du?
- e/ Hva svarer du hvis din venn foreslår:
 - at dere skal gå en tur,
 - å drikke en kopp kaffe?
- f/ Hva sier du når det er fint vær? Stygt vær?

24. Du er i byen og treffer din venn. Fyll ut med svarene og gjengi samtalen:

Per: Hei, er du i byen i dag?

.....

Per: Skal du ikke på kontoret i dag?

.....

Per: Hva skal du i byen?

.....

Per: Det er fint vær ute. Lykke til! Ha det!

25. Svar:

Hvilken dag er det i dag? Skal du på kontoret i dag? Arbeider du lørdager?

Hvilke dager arbeider du ikke?

Er det kaldt i dag? Er det varmt? Er det fint vær ute?

Skal du ta en tur i byen? Skal du gå eller skal du ta trikk?

26. Samtaleøvelse.

- a/ Spør din venn hvilken dag det er i dag, hvilken dag det var i går og hvilken dag det skal være i morgen.
- b/ Det er søndag. Du vil ta en tur i byen og snakker med din venn.

LESESTOFF

Dette er norske barnerim. Prøv å lese dem. Lykke til!

En strevsom kar

Mandag har jeg dagen fri,
Tisdag har jeg gode stunder,

Onsdag trenger jeg hviletid,
 Torsdag går jeg kring og grunder.
 Fredag gjør jeg hva jeg vil,
 Lørdag stunder helgen til,
 Og så er uken ute.

Dagene i uken

Jeg tenkte mandag
 Jeg skulle gå til deg tirsdag
 og spørre deg onsdag
 om du ville være så snill torsdag
 å hjelpe meg fredag
 å vaske lørdag
 for vi skal ha fremmede søndag.

Gloser:	<i>fremmed</i>	чужой
	<i>snill</i>	добрый
	<i>fremmede</i>	гости
	<i>stunde</i>	наступать
	<i>grunde</i>	размышлять
	<i>treng</i>	нуждаться
	<i>en helg</i>	праздник, выходной
	<i>være ute</i>	кончатся
	<i>hjelpe</i>	помогать
	<i>hvile</i>	отдыхать
	<i>en kar</i>	парень
	<i>kring</i>	вокруг
	<i>strevsom</i>	старательный
	<i>en stund</i>	момент

Regn

Regn, regn
 hadde du bein,
 jagde jeg deg
 over stokk og stein.

Snøkrystaller (av Kjell Roseth)

Snøkrystaller
 Snø som faller,

Snø på trærne
 Snø på klærne
 Snø på bakken.
 Au!
 Snø i nakken.

Gloser:	<i>en regn</i>	дождь
	<i>et bein = et ben</i>	нога
	<i>jage</i>	гнать
	<i>en stokk</i>	палка
	<i>en stein</i>	камень
	<i>en snø</i>	снег
	<i>falle</i>	падать
	<i>et tre, treet,</i>	
	<i>trær, trærne</i>	дерево
	<i>klær pl.</i>	одежда
	<i>en bakke</i>	зд. земля
	<i>en nakke</i>	затылок

Тема: TIDEN.

Диалог: 1. Hva er klokka?
2. Vi må skynde oss.

Речевые действия: spørre, hva klokka er; angi tiden.

Грамматика: 1. Образование множественного числа существительных среднего рода 1.22., 1.24.
2. Употребление личных местоимений den, det, de 4.3.
3. Возвратные местоимения 4.11.
4. Количественные числительные от 11 до 20 — 7.0.
5. Выделительный оборот Det er som 4.77.
6. Порядок слов в придаточном предложении 12.4.

Материал для чтения: 1. Norske ordtak

2. Korte vitser.

UTTALE

1. Øv:

[ʃ] en leksjon, en stasjon, en nasjon

[u:] en stue, Uganda, unnskyld, en student

[å:] over, går, så, nå, må

[å] for, om

[o] fort

[o:] bor, noen

[ʃ] skynde, for_sakte, Majorstua

[l] i alle fall, tolv

[æi] regne, seksten

[ø] sytten, sytti

2. Ikke uttal:

[e:] elleve [`elve]

[d] god tid

3.

Tonem 1	Tonem 2	
tid	elleve	femten
student	tretten	seksten
studere	fjorten	sytten
	atten	nitten

4. Intonasjon i spørsmål:

a/ med spørreord (hva, hvem, hvor mange ...)

Hva heter du? →

Hva koster det? →

Hva vil han? →

Hvor mange er klokka? →

b/ uten spørreord:

Er du ikke bra?↑

Snakker du norsk?↑

Liker du kaffe? ↑

SAMTALE 1. HVA ER KLOKKA?

Pavel Petrov hilser på en smilende afrikaner som heter Miramba. De står og venter på trikken på stasjonen ved Majorstua.

Pavel: God morgen!

Miramba: God morgen!

Pavel: Unnskyld, hva er klokka nå?

Miramba: Den er fem på ni.

Pavel: Når kommer trikken?

Miramba: Trikken må komme om fem minutter.

Pavel: Da går klokka mi for fort. Den er alt fem over ni.

Miramba: Min klokke går presis. Hva heter du?

Pavel: Jeg heter Petrov.

Miramba: Jeg heter Miramba. Jeg er fra Uganda.

Pavel: Jaså? Hvor bor du nå?

Miramba: Jeg bor i Studentbyen på Sogn. Jeg er student.

Pavel: Hva studerer du da?

Miramba: Norsk og odontologi.

Pavel: Så du skal bli tannlege?

Miramba: Ja, hvis alt går bra.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>klokke-a; -er, -ne</i>	часы
<i>Hva er klokka?</i>	Который час?
<i>hilse på noen</i>	здороваться с кем-л.
<i>smile</i>	улыбаться
<i>smilende</i>	улыбающийся
<i>stå</i>	стоять
<i>vente på noen</i>	ждать кого-л.
<i>ved</i>	около, у
<i>stasjon -en; -er, -ene</i>	станция, остановка
<i>unnskyldte</i>	извинять
<i>når</i>	когда
<i>minutt -et; -er, -a/-ene</i>	минута
<i>om fem minutter</i>	через пять минут
<i>for fort</i>	слишком быстро
<i>alt</i>	уже
<i>presis</i>	точно
<i>tannlege -n; -er, -ne</i>	зубной врач
<i>bli</i>	становиться
<i>hvis</i>	если
<i>som</i>	который
<i>Jaså?</i>	Неужели?
<i>så</i>	итак
<i>odontologi [o:då:ntol 'ågi] -en</i>	одонтология, зубо­вра­че­вание

GRAMMATIKK

I. Substantiv — Flertall

et bilde	flere bilder
et kontor	mange kontorer
et minutt	fem minutter
et kvarter	tre kvarter(er)
et universitet	fire universiteter

II. Den, det, de

Det er broren min.

Han heter Per.

Det er min søster.

Hun heter Lise.

Hva er klokka di?

Den er tre.

Hvor er huset deres?

Det er i Norge.

Hvor er barna deres?

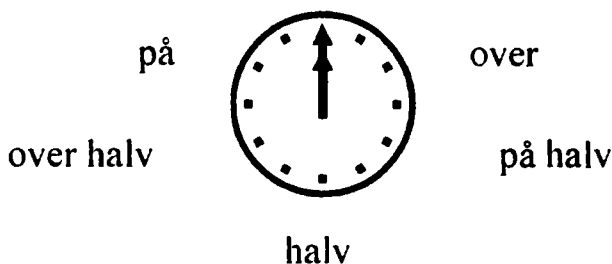
De er hjemme.

III. Bisetning

Jeg hilser på en student som heter Miramba.

Jeg skal bli tannlege hvis alt går bra.

Hva er klokka?

Når går bussen?

Den går 1.00

klokka ett

1.20

ett tjue

14.00

klokka fjorten

15.50

femten femti

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
Spørre om tiden	Hva er klokka? Hvor mye er klokka? Hvor mange er klokka? Unnskyld, kan du si meg hva klokka er nå.
Angi tiden	Den er 8.10 ti over åtte 8.15 kvart over åtte 8.20 ti på halv ni 8.30 halv ni 8.40 ti over halv ni 8.45 kvart på ni 8.50 ti på ni 9.00 ni presis 01.01 ett minutt over ett

Si noe om klokka	Min klokke går presis. Min klokke går for fort. for sakte (for sent). ikke.
------------------	--

ØVELSER

5. Lytt på samtalen, les og oversett den.

6. Svar:

Hvem hilser Pavel på? Hvor står Pavel og Miramba?

Hva venter de på? Hvor er Miramba fra?

Hva er han? Hvor bor han?

Hva studerer han? Hva er klokka nå?

Når kommer trikken?

Går Pavels klokke presis? Går den for fort?

7. Sett til *den/det/de*:

Dette er huset mitt.

... er nytt og fint.

Jeg har en bil.

... er ny og stor.

Jeg ser på klokka mi.

... er ti over ni.

Det er barna våre.

... er i Norge nå.

8. Fyll inn:

et bilde — dette bildet

mange bilder — alle bildene

et kontor — dette ...

mange ... — alle ...

et universitet — dette

fire — alle

et minutt — dette

femten — disse

ei klokke — denne

tre — alle

9. Svar: Hvor mange er klokka?

8.55; 9.05; 10.10; 7.50; 6.55; 3.05; 3.10.

10. Lag setninger:

Eks. Jeg hilser på en student. Han heter Arne.

Jeg hilser på en student som heter Arne.

Jeg bor i et stort hus. Huset er på Sogn.

Kari snakker med en mann. Han heter Olav.

Jeg besøker foreldrene mine. De bor i Kiev.
Per leser en avis. Avisen heter "Aftenposten".

11. Sett til preposisjoner:

Pavel Petrov står ... stasjonen ... Majorstua og venter ... trikken.
Han hilser ... en smilende afrikaner som heter Miramba. Miramba er ... Uganda. Han er student og bor ... Studentbyen ... Sogn.
Han studerer norsk og odontologi ... Oslo. Trikken må komme ... fem minutter.

12. Fyll ut med *som/hvem/at*:

Pavel snakker med en norsk student ... heter Olav. Henry spør Pavel ... han snakker med. Pavel svarer ... han snakker med Olav. Ser du ham ... kommer der?
Boka ... jeg vil gi deg, er veldig interessant.
Arne sier ... han må gå nå.
Kari bor i et hus ... er veldig gammel.
... er det? Det er Peter.
Han spør ... det er, og hun sier ... det er Peter.
Han forteller ... det er varmt der.
Han ... forteller det, kommer fra India.

13. Lag spørsmål til følgende svar:

.....?	Den er fem på ni.
.....?	Jeg er fra Peru.
.....?	Trikken kommer om fem minutter.
.....?	Jeg bor i Oslo nå.
.....?	Vi har god tid.

14. Hva er det motsatte?

gift	langsomt
liten	kald
gammel	ledig
varm	for sent
for fort	ny
fort	stor

15. Lag setninger:

a/

Jeg	skal bli	tannlege	i morgen.
Miramba		diplomat	om et år.
Pavel	blir	student	om to år.

b/

Bilen				oss.
Jens		venter		meg.
Arne	står			ham.
		og	ser	på
Hunden	sitter			noe.
Katten		tenker		min venn.
				sin far.
				en pen pike.

tenke — думать

SAMTALE 2 VI MÅ SKYNDE OSS

Pavel og Henry bestemmer seg for å dra til byen og gå på kino.

Pavel: Kom, Henry! Vi må skynde oss for å rekke trikken.

Henry: Hvorfor må vi det? Klokka er bare fem på halv elleve, og trikken går ikke før fire over halv.

Pavel: Ja, men klokka er halv elleve. Klokka di går for sent.

Henry: Nei, det må være di som går for fort.

Pavel: Nei, klokka mi går helt riktig. Men la oss skynde oss i alle fall.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>bestemme seg for noe</i>	решиться на что-л.
<i>skynde seg</i>	торопиться
<i>dra til</i>	отправиться
<i>kino -en; -er, -ene</i>	кино
<i>gå på kino</i>	идти в кино
<i>rekke</i>	успеть
<i>rekke trikken</i>	успеть на трамвай

<i>riktig</i>	правильно
<i>sent</i>	поздно, поздний
<i>fall -et; -, -a/-ene</i>	случай
<i>i alle fall</i>	во всяком случае
<i>før</i>	прежде, раньше
<i>helt</i>	совершенно

GRAMMATIKK

IV. Verb, refleksiv

jeg skynder meg	vi skynder oss
du skynder deg	dere skynder dere
han skynder seg	
hun skynder seg	de skynder seg

V. Tallord

11 elleve [ˈelve]	16 seksten [ˈsæistn]
12 tolv [tåll]	17 sytten [ˈsøttən]
13 tretten [ˈtretten]	18 atten [ˈattən]
14 fjorten [ˈfjot(e)n]	19 nitten [ˈnittən]
15 femten [ˈfemt(e)n]	20 tjue [çu:e] eller tyve [ty ˈve]

VI. Det er ... som

Klokka di går for fort.

Det er klokka di som går for fort.

ØVELSER

16. Hør på samtalen, les og oversett den.

17. Svar:

Hvor skal Pavel og Henry dra? Hva vil de i byen?

Hvorfor må de skynde seg?

Hva er klokka? Når går trikken?

Går Pavels klokke for fort?

18. Fyll ut med. meg, seg, deg, oss, dere:

Jeg må skynde ... for å rekke trikken.
 Vi må skynde ... for å rekke bussen.
 Kari må skynde ... fordi hun har dårlig tid.
 Du må skynde Klokka di går for sent.
 Du må skynde ... i alle fall.

19. Hvor mange er klokka?

3.00; 3.15; 6.15; 6.20; 8.30; 12.45; 11.35; 2.05; 1.00; 5.15;
 7.40; 10.55; 11.25; 9.30.

20. Svar:

Når kommer du på kontoret?	—	8.00
Når kommer toget til Oslo?	—	9.20
Når går toget til Bergen?	—	16.04
Når kommer Pavel hjem?	—	17.50

21. La oss telle:

11 + 8 = 19 elleve og åtte er nitten
 2 + 9 = 11
 10 + 3 = 13
 5 + 7 = 12
 8 + 8 = 16
 9 + 5 = 14
 10 + 7 = 17
 9 + 9 = 18
 8 + 7 = 15
 11 + 9 = 20

22. Lag setninger med «Det er ... som»:

Eksempel: Pavel skal til Norge.
 Det er Pavel som skal til Norge.

Arne bor i Studentbyen på Sogn.
 Harald studerer norsk historie.
 Mari kommer fra Frankrike.
 Klokka di går for sent.

23. Fyll ut med preposisjoner:

Pavel Petrov som kommer ... Moskva, treffer en engelsk student som heter Henry Dickens. Dickens er student ... London Universitet,

han studerer historie i Oslo. Men Pavel studerer ikke historie, han studerer norsk. Henry hilser ... Pavel og spør ham ... det er vanskelig å studere norsk. De står og venter ... trikken ... stasjonen ... Sogn. Trikken må komme ... fem minutter. Pavel og Henry vil gjerne drikke en kopp kaffe sammen, men de har ikke tid ... det.

24. Fyll ut med verb:

Lektor Gundersen på to studenter. Han hva de heter og de at de Petrov og Dickens og at de fra Russland og England. Så han at han er lektor Gundersen fra Universitet i Oslo, og at han nordmann. Pavel bestemmer seg for å til byen og på kino. Henry sier: Pavel, du må deg for å trikken. Trikken kvart over fire, dvs. om fem minutter.

25. Fyll ut med verb:

Pavel venter på bussen og snakker med en nordmann.

Pavel: ... ikke bussen snart?

Knut: Jo, den skulle ... her nå.

Pavel: Ja, nå ... klokka ti på ti, og den skulle ... her kvart på ti.

Knut: Ja, den ... nok litt forsinket.

Pavel: Jeg håper vi ikke for sent.

Knut: Der ... den.

Merk deg: være forsinket — опаздывать

håpe på noe — надеяться на что-л.

26. Samtaleøvelser:

a/ Du kommer for sent på kontoret. Sjefen spør deg hvorfor du kommer så sent. Hva svarer du?

b/ Klokka di går for sent og du kommer for sent til bussen. Hva gjør du?

(Klokka mi går for sent; bussen kom ikke; jeg tar en drosje; jeg kom for sent til trikken; jeg løper; jeg går hjem og legger meg; jeg kunne ikke komme tidligere; jeg skal gå hjem litt senere i dag)

Merk deg: en drosje — такси

løpe — бежать

legge seg — ложиться

tidlig — рано

tidligere — раньше

senere — позже

c/ Du kommer til urmakeren for å få klokka reparert. Lag en samtale.

Urmakeren: Hva er i veien med klokka Deres?

...

Urmakeren: Skal vi se...

Merk deg: en urmaker — часовщик
 reparere — чинить
 Hva er i veien? — Что случилось?

LESESTOFF

Les følgende norske ordspråk og prøv å finne tilsvarende på morsmålet ditt:

Kjært barn har mange navn.

Øvelse gjør mester.

Hva to vet, vet alle.

Alle gode ting er tre.

Alt til sin tid.

* * *

Les og gjenfortell på norsk:

— Kjører din kone bil?

— Ja, på en måte.

— Hva mener du med det?

— Jo, jeg sitter ved rattet og hun bestemmer hvor vi skal kjøre.

* * *

Han kommer hjem ut på morgensiden og kona hans blir sint:

— Du lovet å komme hjem klokka 12 og nå er klokka fem — hva skal dette bety?

— Det er vel ikke noe å holde leven for — jeg kommer jo hjem 7 timer for tidlig.

* * *

— Han er så ung, men lyver alltid.

— Han vil bli meteorolog.

Gloser: på en måte — некоторым образом
 mene — думать, полагать
 sitte ved rattet — сидеть за рулем

<i>sint</i>	—	сердитый
<i>love</i>	—	обещать
<i>holde leven</i>	—	скандалить, шуметь
<i>lyve</i>	—	лгать, обманывать
<i>alltid</i>	—	всегда
<i>kjær</i>	—	дорогой, милый
<i>et navn</i>	—	имя
<i>en ting</i>	—	вещь
<i>bestemme</i>	—	решить
<i>ung</i>	—	молодой

LEKSJON ELLEVE (УРОК 11)

Тема: MAT.

Диалог: 1. I kaféen.
2. Hvordan er maten?

Речевые действия: utrykke ønske; si at du vil ha noe på kaféen; si hva du mener om maten; si at du liker eller ikke liker noe.

Грамматика: 1. Употребление неопределенных местоимений noe, noen 4.82., 4.83.

2. Употребление претерита глагола å være для выражения настоящего действия 5.35.

3. Количественные числительные от 20 до 100 7.0.

4. Согласование прилагательного с существительным 3.61., 3.62.

5. Формы прилагательного liten 3.18.

Материал для чтения: Vitser, morsomme historier og norske ordspråk.

UTTALE

1. Øv:

- [a:] ja, ha, bra, mat, svar
- [e:] det, te, dere, se
- [o:] stol, noe, bordene, krone
- [o] potetene, borte
- [ø:] brød
- [u:] du
- [y:] by, tyve, syv, mye
- [æ] dessverre
- [å] også, ennå, opp, som, om, tolv
- [ø] tørst, pølse, smør
- [ʃ] vær så god, er så, torsk
- [u] unnskyld
- [d] er det, var det
- [ŋ] stenger, mange

2. Ikke uttal:

- [d] gode, bordene, unnskyld, kalde, vonde, hunden
- [g] heldig, ledig, veldig, gjerne, også

SAMTALE

I KAFÉEN

Pavel og Henry er i byen. De skal gå på kino, men først går de inn i en kafé.

Henry: Har vi tid til å ta en kopp te eller kaffe?

Pavel: Ja, filmen begynner ikke før kl. 7.

Henry: Nei, vi har god tid.

Pavel: Unnskyld, er det ledig her?

X: Nei, dessverre.

Henry: Alle bordene er visst opptatt.

Pavel: Nei, prøv der borte!

Henry: Unnskyld, er det ledig her?

Y: Ja, de to stolene.

Pavel: Tusen takk. Da setter vi oss her.

Henry: Nå var vi heldige.

* * *

Pavel: Vi skulle ha noe å spise og drikke, takk.

Kelner: Skal dere ha middag?

Henry: Nei takk, bare et par smørbrød.

Kelner: Hva vil dere ha å drikke?

Pavel: To kaffe og et glass melk, takk.

Kelner: Var det noe annet?

Henry: Ja, jeg vil gjerne ha en kake.

Kelner: Vær så god!

Pavel: Takk. Hvor mye blir det?

Kelner: Det blir 35 kroner, takk.

M e r k d e g: Vi skulle ha — Мы хотели бы

Lær følgende ord og uttrykk:

gå på kino

идти в кино

først

сначала

kafé -en; -er, -ene

кафе

te -en

чай

film -en, -er

фильм

begynne

начинать(ся)

før

прежде чем, до

<i>dessverre</i>	к сожалению
<i>visst</i>	пожалуй
<i>opptatt</i>	занятый
<i>Bordet er opptatt.</i>	Стол занят.
<i>prove</i>	пробовать
<i>stol -en; -er, -ene</i>	стул
<i>ledig</i>	свободный, незанятый
<i>der borte</i>	там
<i>sette seg</i>	садиться
<i>her</i>	здесь
<i>heldig</i>	счастливый, удачливый
<i>Vi var heldige.</i>	Нам повезло.
<i>noe</i>	что-то
<i>spise</i>	есть
<i>drikke</i>	пить
<i>middag -en; -er, -ene</i>	обед
<i>ha middag</i>	обедать
<i>smør -et</i>	масло
<i>par -et; -, -a/-ene</i>	пара, несколько
<i>brød -et; -, -a/-ene</i>	хлеб
<i>smørbrød, -et</i>	бутерброд
<i>glass -et; -, -a/-ene</i>	стакан
<i>melk -en</i>	молоко
<i>kake -n; -r, -ne</i>	пирожное
<i>annen, annet, andre</i>	другой, другое, другие
<i>Var det noe annet?</i>	Еще что-нибудь?
<i>mye</i>	много
<i>Hvor mye blir det?</i>	Сколько получается?
<i>krone -a/-n; -r, -ne</i>	крона

GRAMMATIKK

I. Pronomen — noen — noe — noen

(som substantiv)

Noen kommer og henter meg.
 Noen er her.
 Var det noe annet?
 Jeg har noe å spise.

(som adjektiv)

Jeg har ikke noen bil.
 Jeg har ikke noe brød.
 Jeg har noen venner i Oslo.

II. Verb, preteritum

Det var bra.

Nå var vi heldige.

Var det noe annet?

III. Tallord

21	tjueen/ enogtyve	45	førtifem/ femogførr
22	tjueto/ toogtyve	50	femti
	osv.	60	seksti
30	tretti/ tredve	70	sytti
33	trettitre/ treogtredve	80	åtti
40	førti/førr	90	nitti
		100	ett hundre

ØVELSER

3. Lytt på samtalen, les og oversett den.

4. Svar:

Hva vil Pavel og Henry gjøre i byen?

Har de god tid? Hvor går de inn?

Er det ledige bord der?

Skal de ha middag? Skal de ha noe å drikke?

Hvor mye blir det?

5. Fyll inn:

en butikk butikken mange butikker alle butikkene

en stol

et bord

et glass

6. Skriv i fire former:

et ledig bord, et vanskelig spørsmål, et riktig svar, en ny stol, en god film

7. Sett til *noe, noen*:

Var det ... annet?

Skal dere ha ... å drikke?

Vi skulle ha ... å spise.

Det kommer sikkert for å hente oss.
 Per drikker ... kopper kaffe.
 Pål drikker ... kaffe.

8. Fyll inn. Bruk: *dessverre, visst, ikke*:

Er alle bordene opptatt? Ja, alle bordene er opptatt.
 Er han norsk? Ja, han er ... norsk.
 Er hun russisk? Nei, hun er ... russisk.
 Er bussen forsinket? Ja, bussen er ... forsinket.

9. Sett til *annen/annet/andre*:

Dette bildet liker jeg ikke. Jeg vil ha et
 Denne bussen går ikke til Frognerparken. Du må ta en
 Helge er ikke hjemme. Du må komme en ... gang.

10. Fyll ut:

Jeg setter meg til bordet mitt.
 Du ...
 Han ...
 Hun ...
 Vi ...
 Dere ...
 De...

11. La oss telle :

$20 + 5 = 25$ tjue og fem er tjuéfem
 $30 + 3 =$
 $40 + 8 =$
 $50 + 9 =$
 $60 + 4 =$
 $70 + 7 =$
 $80 + 2 =$
 $90 + 6 =$

12. Lag setninger:

Jeg skulle ha	et par smørbrød
Jeg vil gjerne	en kopp kaffe
Jeg skal ha	te
Skal De ha	et glass melk

øl
vann
noe å spise
å drikke

Merk deg: øl -et — ПИВО
vann -et — ВОДА

13. Lag spørsmål:

Eksempel: Unnskyld, er det ledig her?

Ja, vær så god, sitt!

.....? Nei, dessverre.
.....? Nei, ikke nå.
.....? Ja, nydelig.
.....? Jo, nydelig.
.....? Nei, ikke alle.

14. Svar:

Eksempel: Skal jeg prøve der borte? Ja, prøv der.

Skal jeg drikke te?
Skal jeg spise en kake?
Skal jeg oversette teksten?
Skal jeg komme i morgen?

15. Svar:

Hvor gammel er du?
Hvor gammel er din far? Din mor?
Hvor gammel er din søster? Din bror?

16. Samtaleøvelse. Du kommer til en kafé og vil spise et par smørbrød og drikke en kopp kaffe og et glass melk. Fyll ut:

Kelner: Vær så god!

.....

Kelner: Skal De ha middag?

.....

Kelner: Hva skal De ha å drikke?

.....

Kelner: Det blir tredve kroner og femti øre, takk.

.....

Kelner: Mange takk.

17. Samtaleøvelse.

- a/ Du kommer på en kafé og sier at du vil spise noe. Kelneren spør om du vil ha et par smørbrød, men du sier at du vil spise middag og drikke noe.
- b/ Du kommer på en kafé og kelneren spør deg om du vil spise noe. Du sier at du bare vil drikke noe. Han spør deg hva du vil ha å drikke.

SAMTALE 2. HVORDAN ER MATEN

Kari Berg er i Frognerparken med barna sine, Lise og Per. De er sultne og kommer inn i en kafé.

Kelner: Vær så god!

Lise: Jeg er veldig sulten. Jeg vil gjerne ha torsk.

Per: Jeg tar pølser.

Kari: Vi tar saft — dere er også tørste, ikke sant? Det blir en torsk, to pølser og tre glass saft.

* * *

Lise: Mor, se på den pene damen.

Kari: Hysj da!

Lise: Hun er veldig pen, synes du ikke?

Kari: Spis maten din nå, Lise.

Lise: Jeg vil ikke ha den vonde maten.

Kari: Maten er god. Spis nå!

Lise: Jeg liker ikke kald mat.

Kari: Maten din er ikke kald. Se her, suppen er varm og fisken er god. Hvordan er maten din, Per?

Per: Pølsene er kalde og vonde, men potetene er gode.

Kari: Se på den lille hunden, Lise. Er den ikke pen?

Lise: Jeg synes ikke den er noe pen. Den er så liten.

M e r k d e g: Frognerparken — en park i Oslo

Lær følgende ord og uttrykk:

mat -en

еда, пища

Hvordan er maten?

Ну как еда?

<i>sulten -t, -tne</i>	голодный
<i>Jeg er sulten.</i>	Я хочу есть.
<i>komme inn i noe</i>	войти куда-л.
<i>tørst</i>	жаждущий
<i>Jeg er tørst.</i>	Я хочу пить.
<i>veldig -</i>	очень
<i>torsk -en; -er, -ene</i>	треска
<i>pølser pl.</i>	сосиски
<i>Jeg tar pølser.</i>	Я возьму сосиски.
<i>pølse -a; -r, -ene</i>	колбаса
<i>saft -a/-en; -er, -ene</i>	сок
<i>se</i>	смотреть, видеть
<i>dame, -a/-n; -r, -ne</i>	дама, женщина
<i>pen -t</i>	красивый, красивая
<i>sant</i>	верно, правильно
<i>Ikke sant?</i>	Не правда ли?
<i>synes</i>	казаться
<i>Jeg synes.</i>	Мне кажется.
<i>Synes du ikke?</i>	Тебе не кажется?
<i>Hysj!</i>	Тихо!
<i>vond -t</i>	плохой, невкусный
<i>like</i>	нравиться
<i>Jeg liker ikke kald mat.</i>	Я не люблю холодную еду.
<i>suppe -a/-n; -r, -ne</i>	суп
<i>fisk -en; -er, -ene</i>	рыба
<i>potet -a/-en; -er, -ene</i>	картофель
<i>hund -en; -er, -ene</i>	собака

GRAMMATIKK

IV.

Jeg er sulten.
 Du er tørst.
 Torsken er kald.
 Maten er vond.
 Men:
 Bordet er opptatt.

Vi er sultne.
 Dere er tørste.
 Pølsene er kalde.
 Pølsene er vonde.
 Alle bordene er opptatt.

V. Adjektivet «*liten*»:

	Entall		Flertall	
	<i>Ubestemt</i>	<i>Bestemt</i>	<i>Ubestemt</i>	<i>Bestemt</i>
Hankjønn	en liten gutt	den lille gutten	små gutter	de små guttene
Intetkjønn	et lite hus	det lille huset	små hus	de små husene
Hunkjønn	ei lita jente	den lille jenta	små jenter	de små jentene

ØVELSER

18. Lytt på samtalen, les og oversett den.

19. Svar:

Hvor er Kari Berg? Hva heter barna hennes?

Hvem er sulten og hvem er tørst?

Hva spiser de i kafèen? Hvordan er maten?

20. Sett inn riktig form av «*liten*»:

Helge er en ... gutt. Han bor i et ... hus i en ... by. Han har to ... søstre. De går en dag til et ... vann (озеро). De ser mange ... fisker der. De har en ... katt (кошка) hjemme, og nå vil de gjerne fiske noen ... fisker til den ... katten.

21. Lag spørsmål.

Han skal ha et glass melk.

Hva ... ?

Det koster to kroner.

Hvor mye ... ?

Jeg heter Arne Berg.

Hva ... ?

Det er min kone.

Hvem ... ?

Hun har det bra.

Hvordan ... ?

Jeg kommer fra Norge.

Hvor ... ?

22. Svar. Bruk antonymer.

Eks. Er Kari gammel?

Nei, hun er ung.

Er maten varm?

Nei, den er

Er pølsene gode?

Er fisken vond?

Er kaken liten?

Er kaffen kald?
 Er bilen gammel?
 Var maten kald?
 Var brødet lite?
 Var potetene vonde?
 Var pølsene kalde?

23. Svar:

Har du tid til å ta noe å drikke? Jeg vil gjerne ha ...

(et glass vann)

(en kopp te)

(en kopp kaffe)

(et glass øl)

24. Fyll ut:

en pen dame	—	den ...
god mat	—	den ...
en bra suppe	—	den
vonde poteter	—	disse ...
en liten hund	—	denne

25. Sett inn riktig form av adjektivene:

Randi, Knut og Tore skal spise. De er veldig ... (tørst) og ... (sulten).
 Randi vil gjerne ha torsk, men Knut og Tore tar pølser. De tar tre øl.

Knut synes pølsene er ... (kald) og ... (vond), men potetene er ...
 (god). Randi liker maten. Hun synes torsken er ... (god), men ikke så ...
 (god) som torsken i Tromsø.

Randi og Tore har ikke ... (stor) familie i Oslo, de har bare mor og far
 og en søster. Hun arbeider på kontor.

26. Svar på spørsmålene. Bruk «synes»:

Eks. Ser du den pene damen?

Jeg synes ikke hun er pen.

Ser dere den store mannen?

Ser dere den lille hunden?

Ser du den gamle damen?

Ser dere den nye læreren?

Ser du den røde bussen?

27. Fyll ut med ord som passer.

Johansen ... og spiser. Han vil gjerne ... en kopp kaffe. ... er kald. ... er vond også. Johansen ... ikke ha kaffen. Han sitter og ... på en dame. Hun sitter ... og spiser. Johansen ... hun er nydelig. Den pene damen ... kaffe.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
Uttrykke ønske	Jeg vil ta bussen. Kan vi ikke ta bussen? Har vi tid til å ta en kopp kaffe? Jeg vil ha noe å spise.
Si at du vil ha noe på kaféen	Vi skulle ha noe å spise og drikke, takk. Jeg skal ha et par smørbrød. Jeg vil gjerne ha en kake. Jeg tar pølser.
Si hva du synes om maten	Jeg synes maten er god. Jeg liker ikke kald mat. Pølsene er kalde og vonde. Potetene er gode. Dette var godt!
Si at du liker noe	Jeg liker norsk mat. Jeg liker øl. Jeg er glad i torsk.
Si at du ikke liker noe	Jeg liker ikke kald mat. Jeg liker ikke fisk. Jeg liker ikke fotball.

Merk deg: et ønske — желание
uttrykke — выразить

28. Hvilket uttrykk velger du?

- Kari vil ta en kopp te eller kaffe. Hva sier hun?
- Pavel vil ha noe å spise og drikke. Hva sier han?
- Lise vil gjerne ha en kake. Hva sier hun?

- d) Anne er veldig sulten. Hun vil ha torsk. Hva sier hun?
- e) Lise liker ikke maten. Hva sier hun?
- f) Hva synes Per om maten?

29. Samtaleøvelse.

- a) Pavel Petrov treffer Anne Berg i byen. De går inn i en kafé for å drikke et glass øl og spise litt. Lag en samtale.
- b) Du kommer på en kafé og treffer en venn der. Du hilser på ham og han spør deg hva du vil spise og drikke.

LESESTOFF

Les noen norske vitser og morsomme historier og gjenfortell dem.

I en restaurant

- Kelner, denne suppa er kald.
- Kald, min herre? Jeg syntes den var kokende varm.
- Hva sier De? Smakte De på den?
- Nei, min herre. Jeg dyppet bare fingeren i den.

* * *

- Kelner! Jeg kan ikke spise denne vonde biffen. Gå og be hovmesteren komme.
- Hjelper ikke. Han vil heller ikke spise den.

Vær varsom

- Se, mamma, den mannen der borte har ikke ett eneste hår på hodet!
- Hysj da, gutt! Han kan høre hva du sier.
- Vet han ikke om det, da?

Lille Ola

Lille Ola har meget vanskelig for å regne. Det er nesten umulig for frøken å lære ham hva to pluss to er.

- Har du noen katt hjemme, Ola? spør frøken.
- Ja, det har jeg.
- Nå, om den katten får to unger om høsten og to om våren, hvor mange unger har den da?
- Ola tenkte litt, så sa han:
- Det er en hankatt, frøken.

Les følgende norske ordspråk og prøv å finne tilsvarende på morsmålet ditt:

Kjøp ikke katten i sekken!
 Sulten er den beste kokken.
 Om natten er alle katter grå.
 Noe er bedre enn ingenting.
 Bedre sent enn aldri.

Gloser:	<i>bedre</i>	лучше
	<i>en biff</i>	бифштекс
	<i>dyppe</i>	окунуть
	<i>eneste</i>	единственный
	<i>enn</i>	чем
	<i>en finger</i>	палец
	<i>en frøken</i>	девушка, учительница (в младших классах)
	<i>grå, -tt</i>	серый
	<i>en herre</i>	господин
	<i>heller ikke</i>	тоже не
	<i>en historie</i>	история
	<i>et hode</i>	голова
	<i>en hovmester</i>	метрдотель
	<i>høre</i>	слышать
	<i>en høst</i>	осень
	<i>om høsten</i>	осенью
	<i>et hår</i>	волос
	<i>ingenting</i>	ничего
	<i>koke</i>	варить
	<i>en kokk</i>	повар
	<i>en mester</i>	мастер
	<i>morsom</i>	веселый
	<i>mulig</i>	возможно
	<i>umulig</i>	невозможно
	<i>en natt</i>	ночь
	<i>om natten</i>	ночью
	<i>nesten</i>	почти
	<i>regne</i>	считать
	<i>en sekk</i>	мешок

<i>en sult</i>	голод
<i>smake</i>	пробовать
<i>en unge</i>	детеныш
<i>varsom</i>	осторожный
<i>en vits</i>	анекдот
<i>en vår</i>	весна
<i>om våren</i>	весной

Тема: VI KJØPER MAT.

Диалог: 1. Hvor skal du?
2. Pavel og Henry kjøper mat.

Речевые действия: be om informasjon; si at du vil kjøpe noe; spørre om prisen; avslutte en samtale.

Грамматика: 1. Образование множественного числа существительных с помощью перегласовки 1.19.
2. Употребление количественных прилагательных mange, få, mye, lite 3.34., 3.35.
3. Особенности образования среднего рода прилагательных 3.2., 3.6., 3.7., 3.8., 3.9.
4. Словообразование. Сложные существительные 13.0., 13.17., 13.18., 13.19., 13.20.

Материал для чтения: Morsomme historier.

SAMTALE

HVOR SKAL DU?

Henry: Hvor skal du?

Pavel: Jeg skal i butikken. Vil du bli med?

Henry: Ja, gjerne. Skal du ha mye?

Pavel: Nei, bare litt melk og brød og litt pålegg. Skal du ha noe?

Henry: Ja, jeg må kjøpe noe til middag.

Pavel: Hva skal du ha til middag?

Henry: I dag skal jeg ha pølser og poteter.

Pavel: Skal du ikke ha grønnsaker?

Henry: Jo, det skal jeg. Jeg må ha salat, gulrøtter, tomater, en agurk og en rød eller grønn paprika.

Lær følgende ord og uttrykk:

bli med

пойти вместе с кем-л.

Vil du bli med?

Ты пойдешь со мной?

mye

много

pålegg -et; -, -a/-ene

то, что кладут на хлеб

<i>kjøpe</i>	покупать
<i>til middag</i>	на обед
<i>salat -en; -er, -ene</i>	салат
<i>grønnsak -a/-en; -er, -ene</i>	овощ
<i>gulrot -a/-en; gulrøtter, gulrøttene</i>	морковь
<i>tomat -en; -er, -ene</i>	помидор
<i>agurk -en; -er, -ene</i>	огурец
<i>rød -t</i>	красный
<i>paprika -en</i>	перец
<i>grønn, grønt</i>	зеленый

GRAMMATIKK

I. Substantiv. Flertall

ei bok	mange bøker
en gulrot	mange gulrøtter
en fot (нога)	to føtter
en hånd (рука)	to hender
en natt	fire netter

II. *mange, mye*

Du må si det mange ganger.

Jeg må lære mange ord.

Han spiser mye.

Jeg har mye å gjøre.

Mange bruker vi om det vi kan telle.

Mye bruker vi om det vi ikke kan telle.

III. Adjektiv

en stor ambassade	et stort hus	mange store hus
en grønn agurk	et grønt hus	mange grønne agurker
en hvit bil	et hvitt bord	to hvite biler
en norsk bok	et norsk ord	mange norske ord
en russisk student	et russisk ord	to russiske studenter
en rød trikk	et rødt tog	tre røde trikker

ØVELSER

1. Lytt på samtalen, les og oversett den.

2. Fyll inn:

ei fin bok	mange ...
en fin tomat	mange ...
en rød paprika	tre ...
en grønn agurk	
ei god klokke	

3. Skriv i fire former:

et rødt hus, en grønn bil, en liten agurk, en stor potet

4. Sett til *mange/mye*:

Vi har ... mat hjemme.

Hvor ... barn har du? Bare to.

Hvor ... bor det i Norge? Bare fire millioner.

Hvor ... kaffe vil du ha?

Hvor ... mat vil dere ha?

5. Sett inn *annen/annet/andre*:

Var det noe annet? Nei, det er nok nå.

Dette bildet er ikke pent. Vi må kjøpe et ... bilde. En eller ... må gjøre det.

Bilen min er gammel nå. Jeg vil ha en ... bil.

Han kan norsk, engelsk, fransk og mange ... språk.

6. Sett inn riktig form av *fin og rød*:

Kjøpmannen har ... poteter, og Arne vil gjerne ha en ... agurk også.

Potetene er Agurken er også

Paprikaen er ... , tomatene er også Jeg liker ... tomater.

Liker du ... paprika?

Jeg bor i et ... hus.

7. Sett inn riktig form av adjektivene:

Kari bor i et ... (liten) ... (rød) hus. Ved siden av huset er en ... (liten) butikk. Kari kjøper epler og kaker i den ... butikken. Det kommer en buss. Den stopper ved det ... (rød) huset.

<i>Merk deg:</i> ved siden av	около
et eple	яблоко
stoppe	останавливаться

8. Svar:

Hvor skal Pavel? Hva vil han kjøpe? Hva vil Henry kjøpe til middag?
Skal han ha grønnsaker? Hvilke grønnsaker vil han ha?

9. Lag spørsmål:

..... ?	Ja, gjerne.
..... ?	Nei, ikke så mye.
..... ?	Jo, det skal jeg.
..... ?	Nei, ikke i dag.
..... ?	Nei, dessverre.

10. Lag setninger:

Jeg skulle ha	to kilo poteter
Jeg skal ha	en agurk
Jeg kan få	et par stykker paprika
Jeg vil gjerne ha	en kopp kaffe
Skal du ha	et par smørbrød

11. Svar:

Hvor mange søsken har du?
Hvor mange er syv og åtte?
Hvor mange norske bøker har du?
Hvor mange mennesker bor det i Moskva?
Hvor mye spiser du til frokost?
Hvor mye kaffe kjøper du?

12. Samtaleøvelse. *Du går inn i en grønnsaksforretning og handler. Lag en samtale.*

Kjøpmannen: Kan jeg hjelpe Dem?
Du: Ja takk. Jeg skulle ha ...
K.: Vær så god! De er veldig gode.
.....
K.: Vær så god! Var det noe annet?
.....
K.: Det blir 30 kroner, takk.

TEKST

PAVEL OG HENRY KJØPER MAT

Pavel og Henry er i butikken og kjøper mat. Pavel tar en liter melk og et stykke ost. Han tar også egg og margarin. Men han finner ikke kaffe.

Han spør en dame:

— Unnskyld, hvor finner jeg kaffe?

— Der borte til høyre.

— Takk. Og hvor finner jeg salt?

— Der til venstre.

— Tusen takk.

Pavel tar en pose kaffe og en pose salt. Han tar også en avis.

Henry kjøper 2 kilo store fine poteter, pølser, litt salat og gulrøtter, en kilo tomater og en agurk. Men han finner ikke rød paprika. Han spør en dame:

— Har dere ikke rød paprika i dag?

— Nei, dessverre. Bare grønn.

— Hva koster den?

— 15 kroner kiloen.

— Tusen takk. Jeg tar et par stykker.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>liter -en; -, -ne</i>	литр
<i>stykke -et; -er, -a/-ene</i>	кусок
<i>ost -en; -er, -ene</i>	сыр
<i>egg -et; -, -a/-ene</i>	яйцо
<i>margarin, -en; -er, -ene</i>	маргарин
<i>finne</i>	находить
<i>til høyre</i>	направо
<i>salt -et; -er, -a/-ene</i>	соль
<i>til venstre</i>	налево
<i>pose -n; -r, -ne</i>	мешок, кулек, пакет
<i>avis -a/-en; -er, -ene</i>	газета
<i>kilo -en/-et; -, -a/-ene</i>	килограмм
<i>to kilo poteter</i>	2 кг картофеля
<i>koste</i>	стоять

Hva koster ... ?

Сколько стоит ... ?

betale

платить

øre -n/-t: -, -ene

эре (монета = 1/100 кроны)

GRAMMATIKK**III. Mange — mye Få — lite**

mange dager

mye ost

mange agurker

mye melk

få bøker

lite mat

IV. Sammensatte substantiv

- a) et fly + en plass → en flyplass
 et smør + et brød → et smørbrød
- b) (en) melk + en butikk → en melkebutikk
 et barn + et barn → et barnebarn
- c) en middag + (en) mat → en middagsmat
 en fødsel + en dag → en fødselsdag
- d) etter + en middag → en ettermiddag
- e) hellig + en dag → en helligdag
 gul + en rot → en gulrot

ØVELSER**13. Lytt på samtalen, les og oversett den.****14. Svar:**

Hva kjøper Pavel i butikken? Hva spør han damen om?
 Hva er det Henry ikke kan finne? Hva kjøper Henry til middag?
 Hva koster paprikaen?
 Hvor mye må de betale?

15. en, ei, eller et. Skriv ordene på rett plass!

en	ei	et

avis, bok, butikk, buss, fisk, kopp, glass, egg, katt, stykke, ost, pose, gulrot, middag, klokke, brød

16. Sett til *mange, mye, lite, få*.

I Norge var Kari Olsen ... alene. Nå bor hun i en liten by i Italia. Hun kjenner (знает) i den lille byen. Hun ser ... når hun går i butikker. Hun synes det er så fint i Italia – været er sa nydelig, og ... hilser på henne. Hun spiser også ... god mat, det er ikke så dyrt som i Norge.

17. Skriv sammensatte substantiver:

- a) et fly + en plass →
 et smør + et brød →
 en frukt + en forretning →
 en samtale + en øvelse →
 en student + en by →
- b) med -e
 en melk + en forretning →
 en fisk + en forretning →
 en melk + en butikk →
- c) med -s
 en selvbetjening + en butikk →
- d) grønn + saker →
 gul + en rot →
 hver + en dag →
 nord + en mann →

18. Lag setninger:

		å spise på denne kaféen.
	hyggelig	å høre.
	vanskelig	å arbeide i Norge.
a) Det er	lett	å handle i denne butikken.
	interessant	å være diplomat.
	dyrt	å finne noe i dette huset.
	et par smørbrød	en kopp kaffe?
b) Hva koster	en middag	og en kopp te?
	en eske konfekt	et glass melk?
		øl?

Merk deg: en eske konfekt — коробка конфет

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette
Be om informasjon	Kan du si meg hvor Hvor finner jeg ...? Har dere ...?
Si at du vil kjøpe noe	Jeg kan få ... Jeg vil gjerne ha ... Jeg skulle ha ... Jeg skal ha ... Jeg må nok ha ... Får jeg kjøpt ... La meg få ...
Spørre om prisen	Hva koster det? Hvor mye koster det?
Svare om prisen	kr. 3, — tre kroner kr. 3,50 tre kroner og femti øre kr. 1,50 en femti kr. 51,— enogfemti kroner
Avslutte samtalen, takke	Takk for hjelpen. Mange takk. Tusen takk. På gjensyn!

Merk deg: be — просить
en pris — цена

19. Svar:

Eksempel: Hva koster eplene? Kr. 4,60
De koster fire kroner og seksti øre.

Hva koster potetene?	Kr. 4,50 pr. kilo
Hva koster gulrøttene?	Kr. 4, 15 pr. kilo
Hva koster agurkene?	Kr. 9, 50 pr. kilo
Hva koster tomatene?	Kr. 9 pr kilo.
Hva koster huset?	Kr. 500.000,-
Hva koster boka?	Kr. 90,-

20. Fortell om hva Pavel og Henry kjøper i butikken og hvor mye de betaler for alle innkjøp.

21. Samtaleøvelse. Du må gjøre innkjøp og spør Anne Berg hvor du kan kjøpe hva.

.....
 Anne: Brødet og smøret kan du kjøpe i melkeforretningen, men du må til kolonialen for å kjøpe sukker.

.....
 Anne: Kaker kan du også få i melkebutikken, men det er større utvalg i bakeriet.

.....
 Anne: Du kan få kjøtt og flesk i kolonialen, men hvis du vil ha fisk til middag, må du gå i fiskeforretningen.

<i>Merk deg:</i> større	больше
en kolonial	бакалея
et utvalg	выбор
et bakeri	булочная
kjøtt	мясо
flesk	свинина, сало

22. Svar:

Hva kan man kjøpe i melkeforretningen? I kolonialforretningen?
 Hva kjøper man i bakeriet? Hvor må du gå hvis du vil kjøpe kjøtt og flesk?

Hvilke andre ting får man i fiskeforretningen?

Hvor kan man kjøpe frukt og grønnsaker?

23. Samtaleøvelse.

a) Du må gjøre innkjøp og går i en selvbetjeningsbutikk for å kjøpe mat. Fortell hva du kjøper.

b) Du kommer i en kolonialforretning for å kjøpe kaffe, sukker, melk, smør og ost. Lag en samtale.

c) Du kjøper brød og kaker i bakeriet. Lag en samtale.

d) En utlending spør deg hvor han kan kjøpe mat i Norge. Lag en samtale.

<i>Merk deg:</i> gjøre innkjøp	делать покупки
et sukker	сахар
en utlending	иностранец

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

En ung kvinne kom ut fra en butikk. Hun var så uheldig at en pose med appelsiner gikk i stykker og frukten trillet til alle kanter.

En ung mann som kom forbi i det samme, spurte «intelligent»:

— Gikk posen i stykker?

— Nei, unge mann, jeg synes bare det er så morsomt å trille dem hjem.

* * *

To melkeflasker står utenfor en melkeforretning.

Den ene sier:

— Nå har jeg sagt «God morgen!» to ganger. Hvorfor svarer du ikke?

Den andre mumlet: Jeg er sur.

* * *

Les følgende norske ordspråk og prøv å finne tilsvarende i ditt morsmål:
Forretning er forretning.

Man kan ikke tjene to herrer.

Det som lett kommer, lett går.

Har en sagt «A», får en si «B».

Et surt fjes virker som trist gråvær.

Gloser: <i>både ... og</i>	и ... и
<i>begavet</i>	талантливый
<i>Det er morsomt.</i>	Весело.
<i>en har sagt</i>	кто-то сказал
<i>et fjes</i>	физиономия
<i>en flaske, -r</i>	бутылка
<i>forbi</i>	мимо
<i>en frukt</i>	фрукт
<i>gå i stykker</i>	ломаться, зд. разорваться
<i>et gråvær</i>	пасмурная погода
<i>en kant, -er</i>	край
<i>til alle kanter</i>	во все стороны
<i>lett</i>	легко
<i>en sekk</i>	мешок
<i>spurte</i>	спросил
<i>sur</i>	кислый, недовольный
<i>trille</i>	катить
<i>virke</i>	действовать, производить впечатление

LEKSJON TRETTE (УРОК 13)

Тема: EN TELEFONSAMTALE.

Диалог:

1. En telefonsamtale.
2. En avtale.
3. Vil du komme til oss i morgen?
4. Jeg kunne ikke komme frem.

Речевые действия: svare i telefonen, begynne en samtale, uttrykke glede, beklage noe, takke, be om at den andre skal si noe en gang til.

Грамматика:

1. Употребление объектной формы личных местоимений вместо субъектной 4.5.
2. Претерит модальных глаголов. Образование и употребление 5.98., 5.101., 5.106., 5.112., 5.113., 5.114., 5.126.
3. Образование наречий. Сложные наречия 6.5., 6.3., 6.4., 6.6.
4. Претерит. Образование и употребление. 5.30., 5.31., 5.32., 5.2., 5.3., 5.5., 5.8.
5. Основные формы глаголов.
6. Порядок слов. Место обстоятельства в предложении 11.4., 11.5.

Материал для чтения: En gutt kjøpte en gang brød.

SAMTALE 1. EN TELEFONSAMTALE

Telefonen på ambassaden ringer. Ivanov tar den.

Ivanov: Hallo, den russiske ambassade!

Henriksen: God dag, dette er Hans Henriksen fra UD. Jeg vil gjerne snakke med ambassaderåd Smirnov.

Ivanov: Dessverre er ikke herr Smirnov her. Han er på et møte nå.

Henriksen: Når kommer han tilbake?

Ivanov: Omkring klokka seksten.

Henriksen: Unnskyld, jeg hørte ikke riktig.

Ivanov: Han kommer tilbake klokka fire.

Henriksen: Takk, jeg ringer en gang til. Ha det bra!

Ivanov: Ikke noe å takke for. Ha det bra!

SAMTALE 2. ENAVTALE

Boris Smirnov vil avtale et møte med Trygve Jensen som arbeider i Utenriksdepartementet. Han ringer til UD.

Smirnov: God dag! Kunne jeg få snakke med Trygve Jensen?

Jensen: Det er meg. Hvem er det som ringer?

Smirnov: Dette er Boris Smirnov fra den russiske ambassaden. Jeg har et par spørsmål som jeg gjerne ville ta opp. Kunne vi ikke møtes i morgen?

Jensen: Jo da. Skal vi se... Vi kunne kanskje gjøre det om ettermiddagen. Om formiddagen har jeg dessverre mye å gjøre.

Smirnov: Jeg kan komme til deg omkring klokka tre hvis det passer.

Jensen: Ja, utmerket. Det passer bra.

Smirnov: Ha det bra så lenge!

Jensen: Ha det bra!

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>telefon -en; -er, -ene</i>	телефон
<i>ta telefonen</i>	взять трубку
<i>ringe til noen</i>	звонить кому-л.
<i>Hallo!</i>	Алло!
<i>ambassaderåd -en; -er, -ene</i>	советник посольства
<i>herre -n; -r, -ene</i>	господин
<i>dessverre</i>	к сожалению
<i>møte -t; -r, -a/-ene</i>	встреча
<i>møte, møtte, møtt</i>	встретить
<i>møtes, møttes, møts/møttes</i>	встретиться
<i>tilbake</i>	назад
<i>komme tilbake</i>	вернуться
<i>omkring</i>	около, приблизительно
<i>Jeg hørte ikke riktig.</i>	Я не расслышал.
<i>takke</i>	благодарить
<i>Ikke noe å takke for.</i>	Не стоит благодарности.
<i>avtale -n; -r, -ene</i>	договор, договоренность

<i>avtale et møte</i>	договориться о встрече
<i>departement [-man] -et; -/ -er, -a/ -ene</i>	министерство
<i>Utenriksdepartement</i>	Министерство иностранных дел (МИД)
<i>ta opp et spørsmål</i>	затронуть вопрос
<i>Skal vi se ...</i>	Посмотрим ...
<i>ettermiddag -en; -er, -ene</i>	вторая половина дня
<i>om ettermiddagen</i>	после обеда
<i>formiddag -en; -er, -ene</i>	первая половина дня
<i>om formiddagen</i>	в первой половине дня, до обеда
<i>Jeg har mye å gjøre.</i>	У меня много дел.
<i>passer</i>	подходить, устраивать
<i>Det passer bra.</i>	Это подходит.
<i>utmerket</i>	отлично
<i>Ha det bra så lenge!</i>	Пока!
<i>lenge</i>	долго

GRAMMATIKK

I. Pronomen

Er det deg? Det er meg.

II. Modale verb. Preteritum.

Infinitiv	Presens	Preteritum
ville	jeg vil	jeg ville
skulle	jeg skal	jeg skulle
kunne	jeg kan	jeg kunne
måtte	jeg må	jeg måtte
burde	jeg bør	jeg burde
tore	jeg tør	jeg torde

Jeg skulle ha en kopp kaffe.

Han kunne ikke komme.

Vi ville ha et par smørbrød.

Kunne jeg få snakke med Hansen?

Kunne du ikke komme til oss?

III. Adverb

tilbake	i dag
omkring	i morgen
utmerket	i går
kanskje	i forgårs
dessverre	i overmorgen
altfor	

ØVELSER

1. **Lytt på samtalene, les og oversett dem.**

2. **Svar:**

Hvem ringer til den russiske ambassaden?

Hvem er det som tar telefonen? Hvem vil Henriksen snakke med?

Hvor er Smirnov? Når kommer han tilbake?

Hvor arbeider Trygve Jensen?

Hvorfor ringer Boris Smirnov til UD?

Hvem er det som tar telefonen?

Når vil Smirnov møte Jensen?

Når skal han komme til UD?

3. **Fyll ut med *skal, skulle, vil, ville, kan, kunne*:**

Jeg vet ikke hva jeg _____ gjøre.

Jeg _____ gå til kolonialbutikken og gjøre innkjøp.

Vi _____ ha noe å spise og drikke.

Jeg _____ gjerne ha en kilo tomater.

Jeg _____ ha en kilo sukker.

_____ jeg få snakke med Jensen? Ja visst _____ du det.

Det er meg.

4. **Bruk *skulle, ville, kunne*:**

Jeg vil ha en kopp kaffe og en kake.

Jeg vil gjerne snakke med Arne.

Jeg skal ha en kilo gulrøtter.

Skal vi ikke ta en kopp kaffe sammen?

Skal vi ikke gå en tur?

Kan jeg få komme inn?
Kan jeg få to liter melk, takk?

5. Sett til *dessverre, gjerne, omkring, kanskje, bare bra, tilbake*:

a/ Hvordan står det til?

— Takk, _____ . Og hvordan er det med deg?
Ikke så bra , _____ .

b/ Jeg vil _____ snakke med Arne.

_____ er han ikke hjemme nå.

Når kommer han _____ ?

_____ klokka åtte.

Jeg kunne _____ ringe en gang til.

Ja visst kan du det. Farvel.

6. Lag spørsmål:

_____ ?

Det er meg.

_____ ?

Det passer bra.

_____ ?

Nei, dessverre.

_____ ?

Omkring klokka tolv.

_____ ?

Jo da, det kan vi.

7. Sett ordene sammen og skriv sammensatte substantiver:

ambassade

butikk

utenriks

middag

melke

lege

etter

forretning

for

råd

selvbetjenings

departement

frukt

samtale

tann

telefon

8. Gjør om:

Eksempel: Jeg kommer kl.5 hvis det passer.

Hvis det passer, kommer jeg kl.5.

Jeg vil bli med deg hvis du skal til byen.

Jeg kommer til deg hvis jeg får tid.

Du må komme til Norge hvis du vil lære norsk.

Du må spørre hvis du ikke forstår noe.
Vi skal ha det hyggelig sammen hvis du kommer.

9. Gjør setningene om. Begynn med adverb.

Eksempel: Anne er ikke hjemme nå, dessverre.
Dessverre er Anne ikke hjemme nå.

Jeg har mye å gjøre om formiddagen.
Jeg skal gå og handle om ettermiddagen.
Vi kunne kanskje møtes i morgen.
Det blir til sammen nitti kroner og seksti øre.
Jeg må kjøpe noe middagsmat nå.

10. Fyll ut med ord som passer:

Hallo, _____ er Utenriksdepartementet.
God dag, mitt _____ er Petrov. Kunne jeg _____ med
førstekonsulent Henriksen?
Et øyeblikk. Vær så snill å vente litt. Jeg skal undersøke. Han er
_____ ikke her nå. Er det noen beskjed?
Be ham _____ til meg så snart han kommer. Mitt nummer er
22 245678.
Jeg skal be Henriksen ringe til deg.
Takk skal du ha.
Ikke noe å takke for. Adjø.

M e r k d e g:

<i>Er det noen beskjed?</i>	Что-нибудь передать?
<i>beskjed -en; -er, -ene</i>	известие, сообщение
<i>nummer -et; -/numre, numra/numrene</i>	номер
<i>førstekonsulent -en; -er, -ene</i>	старший консультант (референт)

11. Samtaleøvelser. Lag telefonsamtaler.

- A. Statssekretær Jensen ringer fra UD. Han vil gjerne snakke med ministerråd Makarov. Du tar telefonen og sier at Makarov er på ferie og at han kommer tilbake om en måned. Spør om det er noen beskjed.
- B. Førstekonsulent Andersen ringer fra Kulturdepartementet og vil snakke med kulturattaché Sidorov. Du tar telefonen og sier at Sidorov dessverre ikke er her nå, og at han skal ringe til herr

- Andersen så snart han kommer tilbake. Du spør om telefonnummeret.
- C. Ministerråden ved den russiske ambassaden ber deg ringe til UD og avtale et møte med statssekretær Jensen. Du ringer til UD og spør når og hvor herr Jensen kan motta ministerråd Makarov.
- D. Den russiske ambassadør vil ha et møte med den norske utenriksministeren. Du ringer til UD, snakker med utenriksministerens personlige sekretær og avtaler et møte.
- E. Du ringer til Nærings- og handelsdepartementet og avtaler et møte mellom den norske nærings- og handelsminister og den russiske handelsminister som er på offisielt besøk i Norge.

M e r k d e g:

<i>statssekretær -en; -er, -ene</i>	статс-секретарь, постоянный зам. министра
<i>ministerråd -en; -er, -ene</i>	советник-посланник
<i>attaché -en; -er, -ene</i>	атташе
<i>kulturattaché</i>	атташе по культуре
<i>ferie -n; -r, -ne</i>	отпуск
<i>Han er på ferie.</i>	Он в отпуске
<i>minister -en; e(r)/strer, -ne/strene</i>	министр
<i>en utenriksminister</i>	министр иностранных дел
<i>personlig sekretær</i>	секретарь министра
<i>måned -en; -er, -ene</i>	месяц
<i>motta</i>	принимать
<i>Nærings- og handelsdepartement</i>	Министерство промышленности и торговли
<i>besøk -et, -, -a/-ene</i>	визит
<i>en handelsminister</i>	министр торговли

SAMTALE 3. VIL DU KOMME TIL OSS I MORGEN?

Kari Berg ringer til Pavel Petrov og inviterer ham til middag.

Sentralbordet: Studentbyen, vær så god!

Kari: Kan jeg få snakke med Pavel Petrov?

Sentralbordet: Et øyeblikk!

- Pavel:* Hallo!
- Kari:* Er det deg, Pavel?
- Pavel:* Ja! Hvem er det jeg snakker med?
- Kari:* Kari.
- Pavel:* Å hei! Takk for sist!
- Kari:* Takk i like måte!
- Pavel:* Det var så hyggelig!
- Kari:* Ja, det synes jeg også.
- Pavel:* Står det bra til?
- Kari:* Ja takk! Vi lurte på om du ville komme til middag i morgen?
- Pavel:* Ja, gjerne. Når skal jeg komme?
- Kari:* Ved firetiden, tenkte vi.
- Pavel:* Det passer fint. Jeg gleder meg.
- Kari:* Velkommen i morgen!
- Pavel:* Tusen takk!

SAMTALE 4. JEG KUNNE IKKE KOMME FREM

Pavel Petrov ringer til Tor Andersen.

— Andersen, vær så god!

— God dag, Tor! Dette er Pavel Petrov. Du husker vel vårt møte i Moskva for ett år siden?

— God dag, Pavel! Naturligvis husker jeg det. Takk for sist. Er du i Oslo nå?

— Ja, det er jeg. Jeg kom hit for en uke siden og nå studerer jeg ved Universitetet.

— Jaså? Så hyggelig at du ringte. Hvorfor gjorde du ikke det straks?

— Jeg ringte til deg flere ganger, men kunne ikke komme frem. Først var det opptatt, og så var det ingen som tok telefonen.

— Det var synd at du ikke fikk tak i meg i går. Vi hadde nemlig selskap i går kveld. Kanskje du ringte feil. Kunne vi ikke møtes i morgen aften?

— Jo da. Det passer fint. Jeg skal ringe til deg ved sekstiden.

— Takk skal du ha.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>sentralbord et; -/-er, -a/-ene</i>	коммутатор
<i>studentby en; -er, -ene</i>	студенческое общежитие
<i>invitere -te, -t</i>	приглашать
<i>invitere noen til middag</i>	пригласить кого-л. на обед
<i>øyeblikk -et; -, -a/-ene</i>	момент, мгновение
<i>Et øyeblikk!</i>	Минуточку!
<i>sist</i>	последний
<i>Takk for sist!</i>	Спасибо за приятно проведенное время!
<i>Takk i like måte.</i>	И Вам спасибо!
<i>Selv takk.</i>	
<i>hyggelig</i>	приятный
<i>lure på noe</i>	размышлять, раздумывать
<i>Jeg lurte på om ...</i>	Я думал о том ...
<i>glede seg</i>	радоваться
<i>komme frem</i>	зд. дозвониться
<i>Jeg kunne ikke komme frem.</i>	Я не мог дозвониться.
<i>huske -et, -et</i>	помнить
<i>siden</i>	с тех пор, тому назад
<i>for et år siden</i>	год тому назад
<i>naturligvis</i>	конечно
<i>flere ganger</i>	несколько раз
<i>straks</i>	сразу
<i>ingen</i>	никто
<i>Det var synd!</i>	Жаль!
<i>få tak i noen</i>	застать кого-л. (по телефону)
<i>nemlig</i>	именно, как раз
<i>hit</i>	сюда
<i>selskap -et; -/-er, -a/-ene</i>	общество, компания
<i>ha selskap</i>	принимать гостей
<i>Vi hadde selskap.</i>	У нас были гости.
<i>gå (være) i selskap</i>	идти в гости (быть в гостях)
<i>kveld -en; -er, -ene</i>	вечер
<i>Syn. aften -en; -er, -ene</i>	
<i>i går kveld</i>	вчера вечером
<i>i morgen aften</i>	завтра вечером

feil -en; -, -ene

ошибка

ringe feil

ошибиться номером

Kanskje du ringte feil.

Может быть, ты ошибся.

kanskje

может быть

Jo da.

Ну да.

GRAMMATIKK**IV. Verb. Preteritum**

Presens	Preteritum
Det er hyggelig.	Det var hyggelig.
Jeg hører ikke.	Jeg hørte ikke.
Jeg kommer til deg nå.	Jeg kom til Oslo i går.
Telefonen ringer.	Telefonen ringte.
Pavel tar den.	Det var ingen som tok den.
Jeg har selskap i kveld.	Jeg hadde selskap i går.

V.

å høre	hørte	hørt
å spise	spiste	spist
å lure	lurte	lurt
å tenke	tenkte	tenkt
å ringe	ringte	ringt
å ha	hadde	hatt
å være	var	vært
å komme	kom	kommet
å ta	tok	tatt
å forstå	forsto	forstått
å gjøre	gjorde	gjort

VI. Adverb

naturlig	naturligvis
vanlig	vanligvis
Kom <i>hit!</i>	Jeg er <i>her.</i>
Gå <i>dit!</i>	Hun er <i>der.</i>
Jeg går <i>hjem.</i>	Jeg er <i>hjemme.</i>

Jeg går *inn*.Jeg går *ut*.Jeg er *inne*.Jeg er *ute*.

VII. Ordfølge

Marit	kan	ikke	komme	til meg	i morgen.
I dag	kan	ikke Marit	komme	til meg	dessverre.
Jeg	har	dessverre		mye	om formiddagen.
				å gjøre	
Vi	kan	kanskje	gjøre	det	om ettermiddagen.

ØVELSER

12. Lytt på samtalene, les og oversett dem.

13. Svar:

Hvem er det som inviterer Pavel til middag?

Når skal han komme?

Hvor arbeider Andersen?

Når var han i Moskva?

Husker han sitt møte med Pavel?

Når kom Pavel til Oslo?

Når ringte han til Andersen?

Hvorfor kunne han ikke komme frem? Ringte han feil?

Når skal Petrov og Andersen møtes?

14. Fyll ut. Bruk preteritum.

Nå er Pavel i Norge. For en måned siden _____ han i Moskva.

Nå er det kaldt i Oslo. Men for to dager siden _____ det varmt.

Det er Kari som tar telefon. I går _____ det mannen hennes.

Vigdis kommer til Moskva i dag. Mannen hennes, Olaf, _____ for en uke siden.

Jeg tar alltid (всегда) buss til byen. I går _____ jeg tog.

15. Skriv grunnformene av følgende verb:

lese, spise, ringe, studere, besøke, bruke, kjøpe, presentere, kjøre, like, lære

16. Svar:

Eksempel: Kjører Lars bil? — Nei, men han kjørte bil før.
 Tar Trygve båt til byen?
 Kjøper Per sigaretter?
 Liker Nils russisk mat?
 Studerer Pål tysk?
 Spiser du middag på kontoret?

17. Fyll ut:

Eksempel: Jeg lurer på om han er inne.
 Ja, jeg tror (я думаю) han gikk inn.
 Jeg lurer på om Per er hjemme.
 Jeg lurer på om Kari er ute.
 Jeg lurer på om Trygve er der.
 Jeg lurer på om Arne er her.

18. Lag sammensatte ord:

telefon	delegasjon
minister	nummer
utenriks	attaché
handels	samtale
kultur	råd
nærings	minister

19. Lag spørsmål. Bruk «lurte på»:

Eksempel: Vil du komme til oss?
 Vi lurte på om du ville komme til oss.
 Vil du besøke oss?
 Er du hjemme?
 Skal du til byen i dag?
 Liker du maten?
 Vil du snakke med Anne?

20. Se på eksemplet og fortsett på samme måten.

Eksempel: Om formiddagen — jeg — dessverre — ha — mye —
 å gjøre

- Jeg har dessverre mye å gjøre om formiddagen.
- Om formiddagen har jeg dessverre mye å gjøre.
- Dessverre har jeg mye å gjøre om formiddagen.

1. Vi — kanskje — kunne — komme — i morgen aften
 - a) Vi
 - b) Kanskje
 - c) I morgen aften
2. Kari — kunne — komme — ikke — i selskapet — i går — dessverre
 - a) Kari
 - b) I går
 - c) Dessverre
 - d) Kunne
 - e) Kari fortalte at hun
3. Nå — han — ha tid til — det — å gjøre — dessverre — ikke
 - a) Han
 - b) Det
 - c) Nå
 - d) Han sa at
 - e) Dessverre

21. Svar med «bra/hyggeilig»:

Hvordan har du det?	Takk, vi har det ____ .
Hvordan står det til?	Takk, bare ____ .
Hvordan var det i selskap i går?	_____
Hvordan liker du Anne?	
Hvordan er Anne?	

22. Fyll ut med «tro/synes»:

Hvordan er suppa? Jeg ____ den er god.
 Det _____ jeg også.
 _____ du han kommer? Nei, jeg _____ ikke at han kommer
 Jeg _____ det er kaldt i Norge. Hva _____ du?
 Hvordan _____ du det er i Moskva nå?

23. Lag setninger:

Jeg	vil		snakke med Per.
Du	ville	gjerne	ringe ved 6-tiden.
Vi	kan	kanskje	møtes om ettermiddagen.
Per	kunne	ikke	komme til deg kl. 6.
Anne	skal		komme frem.

24. Sett til manglende ord:

Anne: 22-68-71-40

Pavel: Er det _____, Anne? Det er Pavel.

Anne: Hei! Hvordan _____ det?

Pavel: Takk, jeg _____ det bra. Takk for _____. Det var virkelig _____.

Anne: Jeg håper du hadde _____ morsomt. Jeg fikk ikke _____ til å snakke så mye med deg.

Pavel: Ja, dere hadde så _____ morsomme gjester. Jeg snakket mye _____ de franske vennene _____, de var veldig hyggelige.

Anne: Det var hyggelig _____ du likte dem, det er ikke alle _____ gjør det. De er litt aggressive.

Pavel: Jeg liker godt _____ folk mener noe, jeg, og sier _____ de mener.

M e r k d e g: morsom

mene -te, -t

веселый

думать, полагать

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
svare i telefonen	22 28 84 49! Hallo! Hallo! Dette er den russiske ambassade. Petrov, vær så god!
begynne en samtale	God dag, dette er Henrik Henriksen fra UD... Jeg vil gjerne snakke med ... Kunne jeg få snakke med ...
uttrykke glede	Så hyggelig at du ringte! Det var så hyggelig! Jeg gleder meg!
beklage noe	Det var synd at ... Så synd! Han er dessverre ikke her nå.

takke	Takk! Tusen takk! Takk for sist! Takk i like måte! Ja takk! Selv takk! Takk skal du ha!
be om at den andre skal si noe en gang til	Unnskyld, jeg hørte ikke riktig. Unnskyld! Vil du gjenta? Hva sa du? Jeg forsto ikke.

M e r k d e g: *en glede* радость
 beklage noe сожалеть о чем-л.

25. Hvilket uttrykk velger du?

- Ivanov er på den russiske ambassaden. Telefonen ringer og han tar den. Hva sier han?
- Du er hjemme og tar telefonen. Hva sier du?
- Du ringer til Norges ambassade i Moskva og vil snakke med handelsattaché Trygve Jensen. Hva sier du?
- Du snakker i telefonen med en sekretær fra UD. Du hører ikke hva han sier. Hva sier du?
- Trygve Jensen fra Norges ambassade ringer til UD og vil snakke med byråsjef Smirnov. Smirnov er ikke her. Hva sier du?

26. Svar på denne telefonsamtalen:

Ring ... ring ... ring

Du:

Arne: Hei, det er Arne.

Du:

Arne: Hvordan står det til?

Du:

Arne: Det er så lenge siden sist.

Du:

Arne: Vil du komme til oss i kveld?

Du:

Arne:

Du:

Arne:

osv.

27. Samtaleøvelser.

- a) Smirnov kan ikke komme til UD klokka tre. Han ringer til Trygve Jensen. Men Jensen er dessverre ikke på kontoret. Det er sekretæren som tar telefonen. Smirnov ber sekretæren si til Jensen at han ikke kan komme kl. 3 og at han kommer halv fire. Lag en samtale.
- b) Pavel Petrov ringer til Arne Berg og inviterer ham til middag. Lag en samtale.
- c) Du var på besøk hos din norske venn Ola og ringer til ham neste dag for å takke. Lag en samtale.
- d) Henrik Nilsen er handelsattaché ved Norges ambassade i Moskva. Nå er han på ferie i Oslo. Han ringer til deg og avtaler et møte. Lag en samtale.

28. Oversett til norsk:

- a) — Добрый день! Говорит Иванов. Могу ли я поговорить с Пером Хансеном?
 — Минуточку...
 — Говорит Пер Хансен. С кем я говорю?
 — Говорит Иванов из российского посольства. У меня к Вам несколько вопросов. Не могли бы мы завтра встретиться?
 — Завтра я, к сожалению, не могу. У меня много дел. Приходите послезавтра в первой половине дня.
 — Я могу прийти часов в 11, если это удобно.
 — Да, отлично.
 — До свидания!
- б) Простите, я не расслышал.
 Мы могли бы встретиться во второй половине дня.
 Его, к сожалению, сейчас нет на месте. Что передать?
 Пусть он позвонит мне, когда вернется.
 Приходите к нам завтра на обед.
 Я несколько раз звонил, но не мог дозвониться.

Наверное, вы ошиблись номером.
Наконец-то я тебя застал!

LESESTOFF

En gutt kjøpte et 75-øres brød hos en baker. Men brødet var mindre enn vanligvis, og han sa til bakeren: «Jeg synes ikke dette brødet er så stort som alltid».

«Det skal du ikke bry deg om», svarte bakeren, «så får du så mye mindre å bære».

«Nå så», sa gutten og la 50 øre på disken.

Da han skulle gå ut av butikken, sa bakeren til ham: «Hei, det var ikke nok penger.»

«Det skal De ikke bry Dem om, sa gutten, så får De så mye mindre å telle.»

<i>M e r k d e g:</i>	
<i>en baker</i>	булочник
<i>mindre</i>	меньше
<i>vanligvis</i>	обычно
<i>enn</i>	чем
<i>bry seg om noe</i>	обращать внимание на что-л.
<i>bære</i>	нести
<i>la</i>	положил
<i>en disk</i>	прилавок
<i>nok</i>	достаточно

LEKSJON FJORTEN (УРОК 14)

Тема: PÅ POSTKONTORET. SKRIVE ET BREV.

Диалог: 1. På postkontoret.
2. I banken.
3. Var det noe post?
4. Skal du skrive brev?

Текст: 1. Hvis du vil sende et brev fra Norge.
2. Et brev.

Речевые действия: uttrykke glede, takke, begynne og avslutte et brev, be noen hilse til en annen.

Грамматика: 1. Неопределенные личные местоимения man, en 4.80., 4.81.
2. Употребление указательного местоимения samme 4.42., 4.44., 4.45.
3. Употребление глагола å få в роли модального 5.118., 5.119.
4. Глаголы с инфинитивом на -s 5.20., 5.79., 5.80., 5.81., 5.82.
5. Образование основных форм правильных и неправильных глаголов 5.4., 5.5., 5.6., 5.7., 5.8., 5.9., 5.13.
6. Порядковые числительные. Образование и употребление 7.9., 7.10., 7.11.

Материал для чтения: Offisielle flaggdager i Norge.
Liten storby.
Brevet og knappen.

SAMTALE 1. PÅ POSTKONTORET

Pavel: Jeg vil gjerne sende en pakke til Russland. Er det denne luken her?

Postbetjent: Nei, det kan du gjøre i luken ved siden av.

Pavel: Kan jeg sende denne pakken til Russland?

Postbetjent: Javisst. Skal den sendes med luftpost?

Pavel: Ja takk. Hva koster det?

Postbetjent: Det blir 30 kroner. Du må fylle ut et følgebrev.

- Pavel:* Kan jeg få noen frimerker også? Jeg skal sende et kort til England og et brev til Danmark.
- Postbetjent:* Jeg skal veie brevet. Det koster fire kroner for kortet og sju for brevet. Det blir 41 kroner til sammen, takk.
- Pavel:* Vær så god, her er 100 kroner.
- Postbetjent:* Takk, og 59 kroner tilbake.
- Pavel:* Mange takk.

SAMTALE 2. I BANKEN

- Pavel:* Kan jeg få vekslet 200 dollar i norske kroner?
- Bankfunksjonær:* Ja. — Det blir 1586 kroner. Vil du ha en tusenlapp, eller vil du hundrelapper?
- Pavel:* Jeg kan ta en tusenlapp og fem hundrelapper.
- Bankfunksjonær:* Vær så god.
- Pavel:* Takk.

TEKST

HVIS DU VIL SENDE ET BREV FRA NORGE

Hvis man skal sende et vanlig brev, et kort eller en liten pakke, er det ikke nødvendig å gå på postkontoret. Man kan bare legge dem i nærmeste postkasse.

Postkassen tømmes flere ganger om dagen.

Portotakstene for vanlig post til de andre nordiske land, Danmark, Sverige, Finland og Island er de samme som innenlands. Porto til utlandet ellers er noe dyrere.

Når det haster, sender man et brev med fly eller ekspress. Brev bæres ut av postbud.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>postkontor -et; =/-er, -a/-ene</i>	почта
<i>på postkontoret</i>	на почте
<i>sende sendte, sendt</i>	посылать

<i>pakke pakka/-n; -r, -ne</i>	пакет, посылка
<i>luke luka; -r, -ene</i>	окошко
<i>side -a/-n; -r, -ne</i>	сторона
<i>ved siden av</i>	рядом
<i>flypost -en</i>	авиапочта
<i>sende et brev med luftpost</i>	послать письмо авиапочтой
<i>fylle ut et følgebrev</i>	заполнить сопроводительное письмо
<i>frimerke -t; -r, -ne</i>	марка
<i>kort -et, =</i>	открытка
<i>veie veide, veid</i>	весить
<i>tilsammen</i>	вместе
<i>bank -en; -er; -ene</i>	банк
<i>i banken</i>	в банке
<i>veksle -a/-et, -a/-et</i>	менять
<i>tusenlapp -en</i>	банкнота в тысячу крон <i>hundrelapp</i>
<i>-en</i>	сто крон
<i>vanlig</i>	обычный
<i>et vanlig brev</i>	обычное письмо
<i>nødvendig</i>	необходимо
<i>Det er nødvendig.</i>	Это необходимо.
<i>legge la, lagt</i>	класть
<i>postkasse -a/-n; -r, -ne</i>	почтовый ящик
<i>nærmest</i>	ближайший
<i>tømme tømte, tømt</i>	опустошать
<i>portotakst -en; -er, -ene</i>	тариф
<i>nordisk</i>	северный
<i>land -et, =, -a/-ene</i>	страна
<i>et nordisk land</i>	северная страна
<i>Danmark</i>	Дания
<i>Sverige</i>	Швеция
<i>Island</i>	Исландия
<i>Finland</i>	Финляндия
<i>samme</i>	тот же
<i>innenlands</i>	внутри страны
<i>ant. utenlands</i>	за границей
<i>utland -et, =</i>	заграница
<i>til utlandet</i>	за границу

<i>i utlandet</i>	за границей
<i>dobbelt</i>	двойной
<i>ellers</i>	остальной
<i>til utlandet ellers</i>	в остальные страны
<i>haste -et, -et</i>	спешить, торопиться
<i>Det haster.</i>	Дело спешное.
<i>ekspress -en</i>	спешное письмо
<i>bære bar, båret</i>	нести
<i>bære ut brev</i>	разносить письма
<i>bud -et; =, -a/-ene</i>	посыльный
<i>postbud -et</i>	почтальон
<i>telegram -met; =/-mer; -ma/-mene</i>	телеграмма

GRAMMATIKK

I. *man, en*

Man sier at ...

Man kan gjøre hva man vil.

Man (en) kan aldri vite.

Det var en som spurte etter deg.

II. *Samme*

samme vei	samme hus	samme bøker
samme veien	samme huset	
den samme veien	det samme huset	de samme bøkene

De kjører samme vei / samme veien.

De kjørte den samme veien (som i går).

De bruker samme bøker.

De bruker de samme bøkene (som tidligere).

III. *Verb å få*

Får jeg presentere? = Kan jeg presentere?

Får jeg kjøpt (kjøpe)... = Kan jeg kjøpe?

Du får gjøre det = Du kan gjøre det.

Nå får du vise hva du kan = Nå må du vise ...

IV. s-verb

å bæres	Brev bæres ut = man bærer ut breu
å sendes	Brev sendes = man sender brev
å synes	Jeg synes... Synes du ikke?
å gledes	

ØVELSER

1. Lytt på samtalene og teksten. Les og oversett dem.

2. Svar:

Hva skal Pavel på postkontoret?

Hva må man fylle ut hvis man skal sende en pakke?

Er det dyrt å sende en pakke til Russland? Hva koster det?

Hva koster et vanlig brev fra Norge til de andre nordiske land?

Hvor kan man veksle utenlandske penger?

3. Skriv i fire former:

et vanlig brev, en hvit bygning, et norsk frimerke, et nordisk land,
et hyggelig møte, en liten pakke

4. Sett til «*samme, det samme, den samme, de samme, sammen*»:

Arne bruker _____ dressen dag etter dag.

Tor og Ingrid bor i _____ hus. De bor i _____ huset som Kari. Alle tre går på skolen. De er i _____ klassen. Tor og Ingrid sitter _____.

De bruker _____ bøker.

5. Hva betyr verbet «å få» i disse setningene? Oversett til morsmålet ditt.

Jeg kan få to kilo poteter.

Du kan få fisk i fiskeforretningen.

La meg få en del forskjellige frimerker.

La oss først få litt mat her på kaféen.

Jeg må absolutt få tak i denne boka.

Det var synd at du ikke fikk tak i meg i går.

Får jeg presentere?

Får jeg kjøpt frimerker i denne luken?

12. Samtaleøvelse.

a) Pavel skal på postkontoret for å kjøpe frimerker. Han skal sende to brev og tre kort. *Fyll ut:*

Pavel: Kunne du si meg hva portoen på flypost til Russland er?

Postbetjent: Skal du sende brev eller kort?

Pavel: ...

P.: Brev er kroner, kort er ... kroner.

Pavel: ...

P.: Vær så god. Det blir 14 kroner tilsammen.

b) Arne skal sende en pakke til Amerika.

Arne: Jeg skal ...

P.: Da må du fylle ut et følgebrev.

Arne: Hvor...

P.: Vær så god. Her har du ett.

Arne: ...

P.: Pakken er veldig tung, så det blir dyrt å sende den. Ja — det blir 42 kroner.

Arne: ...

c) I banken. Henry vil veksle noen utenlandske penger. Han har noen amerikanske dollar og tyske mark. Han ber bankbetjenten regne ut hvor mye det blir i norske penger. *Fyll ut:*

Henry: Kan jeg få vekslet ...

B.: Ja, hva er det du ønsker?

Henry: Jeg har ...

B.: Det blir til sammen 1145 norske kroner.

SAMTALE 3. VAR DET NOE POST?

Henry: Var det noe post?

Pavel: Ja, det var et brev.

Henry: Når kom det?

Pavel: I går.

Henry: Var det til meg?

Pavel: Nei, til meg. Det var fra min mor.

Henry: Hvordan har hun det?

- Pavel:* Bra. Hun fortalte om Igor, broren min.
Henry: Hvordan står det til med ham?
Pavel: For to uker siden var han syk.
Henry: Og nå?
Pavel: Nå går han på skolen og er frisk og kjekk.
Henry: Det var hyggelig.

SAMTALE 4. SKAL DU SKRIVE BREV?

- Pavel:* Unnskyld, kan du ikke låne meg skrivepapir, Henry?
Henry: Skal du skrive brev?
Pavel: Ja, jeg skal skrive et brev hjem til mor. Men jeg glemte å kjøpe skrivepapir.
Henry: Et øyeblikk, så skal jeg hente noe til deg.
Pavel: Takk, det var snilt av deg.
Henry: Bare hyggelig.
Pavel: Uff, pennen min har begynt å lekke. Får jeg låne din?
Henry: Men hvorfor bruker du ikke blyant?
Pavel: Nei, jeg mistet blyanten min i morges.
Henry: Du er en fin student! Vær så god! Her er pennen min!

TEKST 2

TO BREV

R. Olsen Bokhandel
Parkveien 5
Bergen

Mens jeg var i Bergen, så jeg i Deres butikk en bok med veldig fine bilder fra byen. Hvis jeg husker riktig, het den «Bergen i bilder». Jeg vil gjerne sende denne boka til mine foreldre i Moskva og skulle være Dem veldig takknemlig om De kunne få sendt den med flypost.

Adressen er: Petrov Pavel
121002 Russland, Moskva
Arbatgaten 50—14

Oslo,
1. september
200...

Kjære Arne!

Som du kanskje husker, har jeg fødselsdag den 5. oktober. Vil dere komme på besøk til meg på fødselsdagen klokka fem om ettermiddagen. Hjertelig velkommen!

Hilsen,
Pavel

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>Var det noe post?</i>	Не было ли писем?
<i>fortelle fortalte, fortalt om noe</i>	рассказывать о чем-л.
<i>syk -t</i>	больной
<i>frisk -t</i>	здоровый
<i>kjekk kjekt</i>	1. приятный, симпатичный 2. здоровый
<i>papir -et; =/-er, -a/-ene</i>	бумага
<i>glemme -te, -t</i>	забыть
<i>hente -a/-et, -a/-et</i>	принести
<i>snill snilt</i>	добрый, любезный
<i>Det var snilt av deg.</i>	Это любезно с твоей стороны.
<i>Uff!</i>	Фу! Ух! (раздражение)
<i>penn -en; -er, -ene</i>	ручка
<i>begynne -te, -t</i>	начинать
<i>lekke -a/-et/-te/lakk, -a/-et/-lekt</i>	течь
<i>låne -te, -t</i>	одолжить
<i>Får jeg låne...</i>	Можно одолжить...
<i>blyant -en; -er, -ene</i>	карандаш
<i>miste -a/-et, -a/-et</i>	потерять
<i>i morges</i>	сегодня утром
<i>mens</i>	в то время как, пока
<i>bilde -t; -r, -ne</i>	картина, картинка

<i>fødselsdag</i> -en; -er, -ene	день рождения
<i>Jeg har fødselsdag.</i>	У меня день рождения.
<i>besøk</i> -et; =, -a/-ene	визит
<i>være på besøk hos noen</i>	прийти в гости
<i>komme på besøk til noen</i>	быть в гостях
<i>Vi har besøk.</i>	У нас гости.
<i>hjertelig</i> =	сердечный
<i>hilsen</i> -en; -er, -ene	привет

GRAMMATIKK

V. Verb, grunnformer

Regelmessige verb

A. snakke	snakka/snakket	har snakka/snakket
miste	mistet/mista	har mistet/mista
hente	hentet/henta	har hentet/henta
B. bruke	brukte	har brukt
glemme	glemte	har glemt
begynne	begynte	har begynt
C. prøve	prøvde	har prøvd
D. bo	bodde	har bodd
skje	skjedde	har skjedd

Hjelpeverb

ha	hadde	har hatt
være	var	har vært
bli	ble/blei	har (er) blitt

Uregelmessige verb

fortelle	fortalte	har fortalt
sette	satte	har satt
legge	la	har lagt
ligge	lå	har ligget
skrive	skrev/skreiv	har skrevet

komme	kom	har (er) kommet
stå	stod	har stått
gå	gikk	har (er) gått

VI. Ordenstall. Порядковые числительные

1. første	первый	11. ellevte
2. annen/annet	второй	12. tolvte
3. tredje	третий	13. trettende (tretten+de)
4. fjerde	четвертый	14. fjortende
5. femte	пятый	15. femtende
6. sjette	шестой	16. sekstende
7. sjuende (sju + ende)	седьмой	17. syttende
syvende		18. attende
8. åttende	восьмой	19. nittende
9. niende	девятый	20. tjuende, tyvende
10. tiende	десятый	21. tjueførste eller enogtyvende
		osv.
		30. trettiende
		90. nittiende
		100. hundrede

ØVELSER

13. Hør på samtalene, les og oversett dem. Les og oversett brevene.

14. Svar:

Var det noe post? Når kom brevet? Var det til Henry? Hvem var det fra?

Hva fortalte mor om Igor? Hvem skal skrive et brev? Har han skrivepapir?

Hvorfor låner Pavel Henrys penn? Hvorfor bruker han ikke blyant?

15. Skriv grunnformene av følgende verb:

miste, hente, huske, glemme, begynne, låne, tro, fortelle, snakke, sende, haste, veksle, tenke, bo, skje

16. Følgende verb er hentet fra samtalen. Sett dem inn på rett plass i skjemaet nedenfor. Bruk ordboka eller ordlista.

Være, fortelle, skrive, hente, miste, få, komme, begynne, glemme, låne, kjøpe, stå, ha, skulle, vite, bruke, gå

-te, -t	-a/-et, -a/-et	-de, -d	-dde, -dd	uregelmessige verb
lese, -te, -t	snakke, -a/-et, -a/-et	prøve, -de, -d	bo, -dde, -dd	ha, hadde, hatt

17. Sett til verb i preteritum:

- a) Vi (bo) i Trondheim i mange år. Mor og far (være) lærere der. Vi (bo) i et pent lite hus utenfor byen. Vi (ta) buss til byen. Far (arbeide) på en fabrikk i byen. Han (ha) en veldig stor gammel bil, og vi (kjøre) i den.
- b) Vi (kjøre) til Drøbak i går. Det (være) veldig pent der, med mange gamle hus, og mange butikker. Vi (gå) i butikker. Det (være) nydelig vær, varmt og godt. Vi (spise) i Drøbak og klokka åtte (kjøre) vi til Oslo.
- c) Lars vet ikke hva han skal gjøre. Han (avtale) et møte med Kari ved Majorstua, men (komme) for sent, fordi han (finne) ikke klokka si og (vite) ikke hva klokka (være). Kari (vente) ikke på ham, men han (treffe) Arne, og Lars (fortelle) til Arne at han hadde mistet klokka si. Når (miste) du klokka di? spurte Arne. Ja, det (vite) jeg ikke, (svare) Lars, men jeg er helt sikker på at jeg (ha) den ved 12-tiden i dag.

18. Bruk «først» og «så»:

Eksempel: Lars mistet en klokke. Han begynte å lete.

Først mistet Lars en klokke. Så begynte han å lete.

Pavel fikk et brev. Han skrev et svar.

Arne kjøpte skrivepapir. Han skrev et brev til sin mor.

Pavel mistet blyanten sin. Han glemte pennen på kontoret.

19. Les norske ordenstall:

Eksempel: Den kjente norske forfatteren Johan Borgen ble født (родился) den 28.4.1902.

— den tjuåttende april nitten to

— tjuåttende i fjerde nitten to

1. Henrik Ibsen ble født 20.3.1828.

2. Fridtjof Nansen ble født 10.10.1861.

3. Bjørnstjerne Bjørnson ble født 8.12.1832. Hva vet du om ham?
 4. Roald Amundsen ble født 16.7.1872. Hva vet du om ham?

20. Pavel vet hvorfor man flagger i Norge på bestemte dager. Hvis du ikke vet det, spør ham og fyll ut skjemaet:

(Se lesestoffet).

Den 21. februar

Den 8. mai

Den 17. mai

Den 7. juni

21. Skriv sammensatte substantiver:

post	papir
skrive	stasjon
fly	bud
telegraf	kontor
	kasse
	post

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
uttrykke glede	Det var hyggelig! Det er hyggelig å høre! Så hyggelig!
takke	Takk, det var snilt av deg! Takk, det var meget elskverdig!
begynne et brev: til venner til fremmede	Hei Kari! Kjære Arne! Kjære Arne Berg! Herr Arne Berg!
avslutte et brev	Hilsen, Anne Vennlig hilsen Hjertelig hilsen Mange hilsener fra Beste hilsen fra Klem fra Din Arne (til kjæreste)

be noen hilse til en annen	Hils Anne fra meg! Du må hilse Kari fra oss. Hils hjem!
----------------------------	---

Merk deg: elskverdig

любезный

avslutte -a/-et, -u/-et

закончить

22. Hvilket uttrykk velger du?

- Pavel gleder seg fordi Igor er frisk og kjekk. Hva sier han?
- Du fikk telefon fra dine foreldre. Mor sier at de er friske og har det bra. Hva svarer du?
- Hvordan skriver du datoen i brevet?
- Du skal skrive brev i dag. Hvordan skal du skrive datoen?
- Kjenner du fødselsdatoen til de andre i klassen? Hvis ikke, spør dem!
- På hvilken måte begynner og avslutter Pavel brevet sitt?
- Hvordan kan du begynne og avslutte et brev til din beste venn?

23. Oversett til norsk:

- Если ты хочешь отправить письмо или открытку, ты можешь опустить их в почтовый ящик.
- Если ты хочешь послать посылку, надо заполнить сопроводительное письмо.
- Это письмо должно быть отправлено как можно скорее. Дело спешное.
- Не могли бы Вы сказать мне, где можно поменять деньги?
- У меня сегодня день рождения. Приходи ко мне в гости в 6 часов вечера.
- Пока ты был в Бергене, пришло письмо от твоих родителей из Москвы.
- Почему ты пишешь карандашом?
- Я потерял свою ручку.

LESESTOFF

Offisielle flaggdager i Norge:

1. januar	Nyttårsdag
21. februar	Kong Haralds fødselsdag
	Påskedag

1. mai	Offisiell høytidsdag
8. mai	Frigjøringsdag 1945
17. mai	Nasjonaldag
7. juni	Unionsoppløsning mellom Sverige og Norge 1905
4. juli	Dronning Sonjas fødselsdag
25. desember	1. juledag

Les og gjenfortell på norsk:

Liten storby

En dansk avis påstår at en far har fått følgende brev fra sin sønn som er på reise i Norge:

Kjære far og mor!

Reisen går godt. I dag har vi sett Oslo, både Karl Johan og den andre gaten.

Hjertelig hilsen fra Peter

Brevet og knappen

Ja, du er deg selv lik, gutten min, sa fru Myhre til mannen sin da han kom hjem en kveld. Vet du hva jeg fant i lomma di i dag? Se her, det er brevet jeg ba deg legge i posten for meg for sju dager siden.

Myhre så først noe trist ut, men så sa han:

Ja, nå husker jeg det. Jeg fikk brevet av deg og puttet det i lomma. Men så mistet jeg en knapp og ba deg sy den i. Det glemte du, og derfor måtte jeg bruke en annen dress. Slik er det, jenta mi, sa han.

<i>Merk deg:</i> nyttår et	Новый год
konge -n	король
påske -n	пасха
frigjøring -en	освобождение
dronning -en	королева
jul -en	рождество
påstå	утверждать
knapp -en, -er, -ene	пуговица
lik	похожий
lomme -a/-en, -er, -ene	карман
putte -a/-et, -a/-et	засунуть, положить
sy -dde -dd	шить
dress -en, -er, -ene	костюм

LEKSJON FEMTEN

Тема: SPØRRE OM VEIEN. EN GATE I OSLO.

Диалог: 1., 2., 3. Hvordan man spør om veien.
4. På trikken.

Текст: Et brev hjem.

Речевые действия: spørre om veien, forklare veien.

Грамматика: 1. Правила употребления артиклей 2.34., 2.35., 2.37., 2.39., 2.40., 2.47.

2. Употребление предлогов til, i, ved, om, på 8.4., 8.10., 8.15., 8.17., 8.20.

3. Употребление местоимения ingen, ikke noen 4.87.

4. Употребление модальных глаголов skulle, ville 5.125.

5. Сложносочиненные предложения 12.0., 12.1., 12.2.

6. Сложноподчиненные предложения 12.3., 12.11., 12.14., 12.16., 12.20., 12.26., 12.32.

7. Место ikke в предложении.

Материал для чтения: Morsomme historier.

SAMTALE 1. HVORDAN MAN SPØR OM VEIEN

Pavel skal på postkontoret for å kjøpe noen frimerker.

Pavel: Unnskyld, hvor er nærmeste postkontor?

En fremmed: Det vet jeg dessverre ikke. Jeg er nok fremmed her selv. Kanskje den herren der borte kan si deg det...

Pavel: Takk... Unnskyld, kan du si meg hvor jeg finner et postkontor?

En fremmed: Ja da. Det ligger i hovedgaten. Det er to eller tre kvartaler rett fram og så til høyre. Det ligger på hjørnet. Du ser sikkert skiltet.

Pavel: Takk skal du ha.

SAMTALE 2.

Pavel: Unnskyld, kan du si meg veien til Karl Johan?

En fremmed: Med glede. Dette er Hegdehaugsveien. Du kan gå rett

fram og så til høyre, gjennom Slottsparken, forbi Slottet.
Så kommer du rett til Karl Johan.

Pavel: Og hvor er Slottet?

En fremmed: Det er der borte i Slottsparken.

Pavel: Er det langt å gå?

En fremmed: Det er ikke langt, bare ti minutter, tenker jeg.

Pavel: Fint, takk skal du ha.

En fremmed: Jeg håper du finner det.

SAMTALE 3.

Pavel: Unnskyld, hvordan kommer vi til Bygdøy?

En nordmann: Dere kan ta buss nummer 30. Den stopper ved Nationaltheatret. Eller dere kan ta båten fra Rådhuskaia. Den går hver halvtime.

Pavel: Hvor langt er det?

En nordmann: Med båten tar det bare ti-femten minutter. Med bussen tar det litt lenger tid.

SAMTALE 4. PÅ TRIKKEN

Pavel: Unnskyld, går denne trikken til Frognerparken?
— Ja, vær så god!

Pavel: To billetter, takk.
— Det blir 40 kroner.

Pavel: Jeg har dessverre bare 100 kroner. Kan du veksle den?
— Ja, det går fint. Vær så god, 60 kroner tilbake.

Pavel: Hvor lang tid tar det til Frognerparken?
— Ca. 10 minutter. Jeg skal si ifra når vi kommer dit.

Pavel: Det var fint.

Merk deg:

<i>Karl Johan</i>	Oslos hovedgate
<i>Hegdehaugsveien</i>	en gate i Oslo
<i>Slottet</i>	Королевский дворец
<i>Slottsparken</i>	Дворцовый парк
<i>Bygdøy</i>	полуостров Бюгдой, где находится несколько музеев

Nationaltheatret
Rådhuskaia
Rådhuset

Национальный театр
причал около Ратуши
Ратуша в Осло

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>vei</i> -en; -er, -ene	дорога, путь
<i>spørre om veien</i>	спрашивать дорогу
<i>fremmed</i> , =	чужой, нездешний
<i>Jeg er fremmed her.</i>	Я нездешний.
<i>selv</i>	сам
<i>ligge, lå[låg], ligget</i>	находиться
<i>gate</i> -a/-n; -r, -ne	улица
<i>hovedgate</i>	главная улица
<i>kvartal</i> -et; =/ -er, -a/-ene	квартал
<i>rett</i>	прямо, прямой
<i>Gå rett fram!</i>	Идите прямо!
<i>hjørne</i> -t; -r, -ne	угол
<i>på hjørnet</i>	на углу
<i>skilt</i> -et; =/ -er, -a/-ene	вывеска
<i>med glede</i>	охотно
<i>gjennom</i>	сквозь, через
<i>forbi</i>	мимо
<i>slott</i> -et; =, -a/-ene	дворец
<i>park</i> -en; -er, -ene	парк
<i>langt</i>	далеко
<i>Hvor langt er det?</i>	Это далеко?
<i>Er det langt å gå?</i>	
<i>Det er ikke langt.</i>	Это недалеко.
<i>håpe</i> -a/-et/-tr, -a/-et/-t på noe	надеяться
<i>stoppe</i> -a/-et, -a/-et	остановиться
<i>båt</i> -en; -er, -ene	лодка, пароход
<i>rådhus</i> -et; =, -a/-ene	ратуша
<i>kai</i> -a/-en; -er, -ene	причал
<i>hver</i>	каждый
<i>en halvtime</i>	полчаса
<i>lang</i>	длинный
<i>ta tid</i>	занимать время

<i>Det tar litt lenger tid.</i>	Это займет несколько больше времени.
<i>Det tar meg ti minutter.</i>	На это уходит 10 минут.
<i>Hvor lang tid tar det?</i>	Сколько времени это займет?
<i>Det tar lang tid.</i>	На это нужно много времени.
<i>lenge lenger, lengst</i>	долго

GRAMMATIKK

I. Artikkel

Postkontoret <u>ligger</u> i hovedgaten.	byens hovedgate
Veien <u>til</u> Karl Johan	den herren <u>der</u> borte
Hvor er Slottet?	den hvite bygningen <u>der</u>
Der borte i Slottsparken <u>.</u>	til høyre

II. Preposisjoner

til
veien *til* Karl Johan
til høyre, *til* venstre
Jeg har ikke tid *til* det.

i
dagene *i* uken
Jeg kommer *i* morgen
Huset ligger *i* hovedgaten.
Jeg bor *i* Moskva.

ved
ved Nationaltheatret
ved siden av

om
Tor forteller *om* Norge
spørre *om* veien
om formiddagen
om ettermiddagen
Jeg kommer *om* ti minutter

III. Pronomen

noen — noe — noen, ikke noen, ingen

Entall:	en buss	ingen buss	=	ikke noen buss
	ei bok	ingen bok	=	ikke noen bok
	et hus	(intet hus)	=	ikke noe hus
Flertall:	busser	ingen busser	=	ikke noen busser
	bøker	ingen bøker	=	ikke noen bøker
	hus	ingen hus	=	ikke noen hus

ØVELSER

1. Lytt på samtalene, les og oversett dem.

2. Svar:

Hva vil Pavel på postkontoret? Vet han hvor det ligger?

Hva spør han en fremmed på gata om?

Hvor ligger postkontoret?

Hvordan kommer man til Karl Johans gate?

Hvor ligger Slottet? Er det langt å gå dit?

Hvor ligger Bygdøy? Hvor lang tid tar det å komme dit?

Kan man ta trikk eller buss?

3. Sett inn riktig artikkel:

Stavanger, 3. Mai 200...

(gode venn) Arne!

Tusen takk for ditt forrige (brev). Det er meg (stor glede) å motta din vennlige (invitasjon) til å besøke deg og din (kone) neste (lørdag).

Jeg er helt enig i ditt (forslag), og jeg skal komme fra Stavanger lørdag med (tog) som går herfra (klokka) 17, da skal jeg være på (stasjon) N. (klokke) 18.30. Det er ikke nødvendig å sende bil etter meg. Jeg har hørt at det alltid står mange (biler) og venter på (passasjerer) med (Stavangertog).

4. Sett til preposisjoner:

Butikken ligger ____ siden ____ postkontoret. Du må gå ett kvartal rett fram og så ____ venstre. Holdeplassen er ____ høyre ____ bensinstasjonen. Bussen stopper ____ Nationaltheatret. Det tar et kvarter ____ bussen og ti minutter ____ båten. Trikken stopper ____ Stormagasinet ____ hjørnet ____ Storgata og Olsens gate.

5. Fyll ut. Bruk *ikke noen* eller *ikke noe* i svarene.

Der er postkontoret. Jeg ser ikke noe postkontor.

Der er skiltet.

Der er båten.

Der er huset.

Der er bussene.

Der er butikkene.

6. Fyll ut. Bruk *ingen* eller *ikke noe* i svarene.

- Hvor er bilen? Det er ikke noen bil her.
 Hvor er skiltet?
 Hvor er kaia?
 Hvor er bussen?
 Hvor er postkontoret?
 Hvor er telefonen?
 Hvor er papirene?

7. Fyll ut med preposisjoner:

Unnskyld, hvordan kommer jeg ___ Nilsens gate?
 Du må ta første gate ___ høyre. Så går du ___ du ser en
 butikk ___ et stort rødt skilt. Der går du ___ venstre ned forbi
 bussholdeplassen. Det er andre gate _____ høyre etter
 holdeplassen.

8. Sett til *langt, lang, lenge, lenger*:

Hvor ___ er det til Bygdøy? Det er ikke veldig _____. Med båten
 tar det litt _____ tid. Hvor ___ tid tar det å komme dit? Det tar en
 time med bil. Hvor _____ varer reisen fra Oslo til Bergen? Seks
 timer med tog og en time med fly.

9. Lag spørsmål:

-? Det er to kilometer.
? Det blir 40 kroner.
? Det tar en halvtime.
? Den er kvart på tre.
? Jeg vil ha tre epler.
? For to måneder siden.

10. Lag setninger:

Det er	lett	å gå hele veien dit.
	vanskelig	å komme dit.
	langt	å forklare veien.
		å treffe deg.
Det er (var)	hyggelig	å komme fram.
		å få tak i deg.
		å vise meg veien.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
spørre om veien	Unnskyld, hvordan kommer jeg til... Kan du si meg hvor postkontoret er? Unnskyld, hvor er hotel Bristol? Unnskyld, kan du si oss veien til Rådhuset? Vet du hvor Frognerparken ligger?
forklare veien	Gå rett fram! Du kan gå til høyre. til venstre. Det er andre tverrgate til venstre.

M e r k d e g: forklare, -te. -t объяснять

11. Samtaleøvelse. Pavel skal til Frognerparken. Han vet ikke hvor det er.
Fyll ut:

- Pavel: Unnskyld, vet du ...
Ja, det er lett å komme dit. Du må gå rett fram til Solli plass og ta så til venstre. Så kommer du til Frognerparken.
- Pavel: ...
Det er ikke veldig langt. Det vil ta deg en halvtimes tid å komme dit.
- Pavel: ...
Jeg vet ikke om det går noen busser som passer. Ja, du kan ta Holmenkollbanen til Majorstua. Derfra er det ikke langt til Frognerparken.
- Pavel: ...

12. Samtaleøvelse. Snakk sammen to og to.

- A. Du står ved Slottet. En fremmed spør deg om veien til Stortinget, til T-stasjonen, til postkontoret, til banken. Forklar veien.
- B. Du står ved Rådhuset. Spør hvordan du kan komme til Slottet, Stortinget, banken, postkontoret osv.

M e r k d e g: Stortinget Стorting (парламент Норвегии)

TEKST 1

ET BREV HJEM

Oslo, 3. oktober 200...

Kjære mor og far!

Takk for brevet jeg fikk onsdag. Jeg er glad for at dere er friske og har det bra. Men det var trist å høre at Igor var syk igjen.

Jeg har det stort sett bra. Dere ber meg fortelle litt om Oslo. Jeg skal fortelle om Karl Johan, byens hovedgate. Jeg sender også et bilde av denne vakre gaten. I går var det lørdag, og min venn og jeg tok en tur i byen. Det var fint vær ute, derfor spaserte vi til sentrum av byen. Snart sto vi oppe ved Slottet, like ved den store rytterstatuen av kong Karl Johan.

Fra Slottsparken går Karl Johans gate ned til Stortinget og Sentralbanestasjonen. På venstre side ligger det gamle universitetet, på høyre side ligger Nationaltheatret. Foran hovedinngangen til teatret står monumenter over de to berømte norske dramatikere Henrik Ibsen og Bjørnstjerne Bjørnson.

På den andre siden av gaten er det flere hoteller, banker, restauranter, kaféer og mange store og små butikker.

Her i dette strøket er det fullt av mennesker hele dagen, så vel tidlig om morgenen som sent på kvelden.

Mellom Nationaltheatret og Stortinget, Norges parlament, er det en liten, men meget pen park.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>trist =, -e</i>	печальный, печально
<i>stort sett</i>	в общем и целом
<i>be bad, bedt</i>	просить
<i>vakker -t, vakre</i>	красивый
<i>derfor</i>	поэтому
<i>spasere -te, -t</i>	гулять
<i>et sentrum, sentret; sentra/-re, sentra/sentraene/sentrene</i>	центр
<i>oppe</i>	наверху
<i>nede</i>	внизу

<i>ned</i>	вниз
<i>konge -n; -r, -ne</i>	король
<i>kong Karl Johan (som tittel foran navn)</i>	
<i>rytter -en; -e/-er, -ne</i>	всадник, рыцарь
<i>statue -n; -r, -ne</i>	статуя
<i>Sentralbanestasjonen</i>	Центральный вокзал
<i>inngang -en; -er, -ene</i>	вход
<i>teater teatret; =/teatre, teatra/-ene</i>	театр
<i>monument, -et; =/-er, -a/-ene</i>	монумент, памятник
<i>berømt =, -e</i>	знаменитый
<i>dramatiker -en; -e/-er, -ne</i>	драматург
<i>mellom</i>	между
<i>parlament -et; =/-er, -a/-ene</i>	парламент
<i>hotell -et; -/=er, -a/-ene</i>	гостиница
<i>restaurant -en; -er, -ene</i>	ресторан
<i>strøk -et, =, -a/-ene</i>	район
<i>full -t, -e</i>	полный
<i>Det er fullt av mennesker.</i>	Полно народу.
<i>menneske -t; -r, -ne</i>	человек

GRAMMATIKK

IV. Sideordning

Jeg ringte til deg flere ganger, *men* det var ingen som tok telefonen.

I går var det lørdag, *og* vi tok en tur i byen.

Dere ber meg fortelle om Oslo, *altså* skal jeg fortelle om Karl Johan, byens hovedgate.

Det var fint vær ute, *derfor* spaserte vi til sentrum av byen.

V. Underordning

Det var synd *at* du ikke fikk tak i meg.

Jeg håper (*at*) dere finner det.

Jeg vet ikke *om* det går noen busser som passer.

Vi lurte på *om* dere ville komme til middag i morgen.

Jeg har et par spørsmål *som* jeg gjerne ville ta opp.

Vi ser en liten park *som* heter Studentertunden.

Jeg kan komme til deg kl. 3 *hvis* det passer.

Hvis du vil, kan du gjøre det.

Når det haster, sender man et brev med fly.

Mens jeg var i Bergen, så jeg en bok med meget fine bilder.

Da jeg var liten, bodde jeg i Bergen.

Når jeg blir gammel, skal jeg reise til Italia.

Når jeg kom, var de alltid glade (hver gang).

Som du husker, har jeg fødselsdag i morgen.

Som du vet, heter Norges parlament Stortinget.

VI. Plassering av ikke:

Vi kommer ikke for sent.

Jeg håper at vi ikke kommer for sent.

Kommer ikke bussen snart?

Kommer den ikke snart?

Kommer ikke Per snart?

Kommer han ikke snart?

ØVELSER

13. Les og oversett teksten.

14. Svar:

Hva er Pavel glad for? Hva var det trist å høre?

Hva forteller Pavel om i brevet til sine foreldre?

Hva heter hovedgaten i Oslo og hvor ligger den?

Hva ser vi på høyre og venstre side av Karl Johan?

Hvilke monumenter står foran inngangen til Nationaltheatret?

Hva kan man se på den andre siden av gaten?

Når er det fullt av mennesker i dette strøket?

Hva heter Norges parlament?

15. Skriv i fire former:

et fint bilde, et gammelt universitet, en vakker gate, en liten park, en fremmed mann, et rødt skilt, en norsk båt, et godt menneske, ei lang kai, et vakkert slott, en gammel bygning

16. Lag spørsmål:

.....?	Jeg håper den ikke er forsinket.
.....?	Jeg håper han ikke kommer for sent.
.....?	Jeg håper det ikke blir dårlig.
.....?	Jeg håper vi ikke må vente lenge.

17. Sett inn *ikke* i følgende setninger:

Han kommer i morgen.
 Han sier at han kommer i morgen.
 Kommer han i morgen?
 Kommer Per i morgen?
 Arne liker poteter.
 Han sier at han liker poteter.

18. Svar:

Eksempel: Tror du vi kommer for sent?
 Jeg håper vi ikke kommer for sent.

Tror du været blir dårlig?
 Tror du butikken er stengt?
 Tror du trikken er forsinket?
 Tror du vi har for lite penger?

19. Skriv sammensatte setninger. Bruk *men, og, altså, derfor*.

Jeg ringte til deg et par ganger. Jeg kunne ikke komme frem.
 Det var fint vær i går. Vi tok en tur på Karl Johan.
 Oslo er Norges hovedstad. Den har ca. en halv million innbyggere.
 I Oslo finnes det mange interessante ting. Det kan være hyggelig
 med en spasertur gjennom byen.
 Vi har dårlig tid. Vi må skynde oss.

20. Sett til *da* eller *når*.

___ kom du til Norge?
 ___ jeg var liten, bodde jeg i London.
 ___ jeg bodde i London, var det ikke så vanskelig å få hus der.
 Hver gang ___ vi besøkte bestemor, fikk vi kaker.
 Nå ___ jeg bor her, må jeg lære meg norsk.
 ___ jeg snakker norsk, må jeg alltid passe på uttalen.
 ___ jeg var i Venezia, brukte jeg mange penger.

_____ var du der? _____ skal du dit?
 Vi hadde alltid så mye å snakke om _____ vi traff hverandre.
 _____ du blir 67 år, kan du gå av med pensjon.
 _____ kjøpte du bilen?

21. Fortsett setningene:

Eksempel: Hvis du skal til byen, vil jeg bli med deg.

Hvis du ser Arne, ...

Hvis du vil, ...

Hvis du kommer, ...

Hvis du ikke forstår, ...

Hvis det er vanskelig, ...

Hvis du vil lære norsk, ...

22. Sett til når, som, mens. Prøv å finne tilsvarende ordspråk i morsmålet ditt:

_____ enden er god, er allting godt.

Appetitten kommer _____ man spiser.

_____ katten er borte, danser musene på bordet.

Den _____ vil ha alt, får ofte intet.

Det _____ lett kommer, lett går.

Den _____ går langsomt, går sikkert.

Merk deg:

en ende

КОНЕЦ

allting = alt

danse

ТАНЦЕВАТЬ

ei mus

МЫШЬ

appetit -en

АППЕТИТ

23. Sett til riktig form av adjektivene:

Fra Kongeslottet kan man se mange (vakker) bygninger. Til venstre i begynnelsen av Karl Johans gate ligger det (gammel) universitetet. Bak det ligger to (stor og vakker) bygninger — (Historisk) Museum og Nasjonalgalleriet. I Nasjonalgalleriet kan man se bilder av (berømt, norsk) malere. I sentrum av Oslo er det mange (forskjellig) butikker og hoteller.

Merk deg:

bygning -en

здание

begynnelse -en

начало

<i>bak</i>	позади
<i>forskjellig</i>	различный
<i>Nasjonalgalleriet</i>	Национальная галерея

24. Fyll ut med *annen, annet eller andre*:

Eksempel: Det var ikke det hjørnet! Tror du det var et annet hjørne?

Det var ikke den gata! Var det en _____ gate?

Det var ikke den butikken! Er det noen _____ butikk her?

Det var ikke det huset. Var det et _____ hus?

Det var ikke den kirken.

25. Fyll ut:

Eksempel: Var det den gaten? Nei, det var den andre.

Var det det skiltet? Nei, ...

Var det det stedet?

Var det den kirken?

Var det de butikkene?

Merk deg:

et sted место

26. Sett til manglende ord:

Norge er ikke et stort, men et _____ land. Det bor fire millioner _____ der, og hvert år kommer fire millioner _____ turister til dette landet. Turistene _____ til Norge for å se _____ fjell og _____ norske fjorder.

Norges _____ heter Oslo. Byen _____ ved Oslo-fjorden. Oslo er en _____ by med mange severdigheter— _____ med Universitetet, Nationaltheatret og Stortinget, Oslo Rådhus med sine _____ veggmalerier, _____ med Vigelands skulpturanlegg. På halvøya _____ kan man se polarskipet Fram, Kon-Tiki-museet, Norsk Folkemuseum og vikingskipene.

(vakker, Frognerparken, ligge, utenlandsk, høy, hovedstad, stor, Karl Johans gate, Bygdøy, menneske, komme)

27. Samtaleøvelse.

- Du er i Oslo og skal møte en venn av deg. Avtal når og hvor dere skal møtes.
- Du står ved Sentralbanestasjonen i Oslo. Svar på spørsmål om veien til Nationaltheatret og videre til Slottet.

C. Du er like ved Rådhuset i Oslo. Spør noen hvordan du kan komme til Holmenkollen, til Frognerparken.

28. Oversett til norsk:

A. Извините, не скажете ли вы мне, как пройти к Национальному театру?

С удовольствием. Это недалеко. Идите прямо до площади, которая называется Стурторве, мимо собора и вы окажетесь на улице Карл Йохан. Идите направо и вскоре вы увидите здание парламента, а затем и Национальный театр.

B. Далеко ли отсюда до Кремля?

Нет, не очень. Вы можете поехать на метро или на автобусе. Это займет не более десяти минут.

А можно ли дойти пешком?

Да, конечно. Через 20 минут вы увидите Кремль.

C. Москва — столица России. Главная улица Москвы — Тверская. Она идет от Триумфальной площади до Кремля. Это очень старая и красивая улица. С правой и левой стороны вы увидите много магазинов, гостиниц, учреждений, кафе и ресторанов.

D. Век живи, век учись.

Друзья познаются в беде.

Как аукнется, так и откликнется.

За деревьями леса не видно.

Все хорошо, что хорошо кончается.

Тише едешь, дальше будешь.

Аппетит приходит во время еды.

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

På veien mellom Halden og Oslo spør en herre i en bil en bonde:

— Når kommer jeg til Oslo?

— Det vet jeg ikke, du må si meg hvor fort du kjører.

— 50 kilometer i timen.

— Da kan du komme dit på tre timer. Det er 150 km.

Herren vil ha litt moro med bonden og spør:

— Og hvis jeg kjører i 75 km, når kommer jeg til Oslo?

— Om to timer.

— Og hvis jeg kjører i to hundre?

— Da kommer du til himmelen, men aldri til Oslo.

* * *

Den greske fortelleren Æsop reiste en gang til en liten by. På veien møtte han en reisende. Mannen hilste på ham og spurte:

— Hvor lang tid bruker jeg for å komme til den byen som jeg ser langt der borte?

— Gå! svarte Æsop.

— Jeg vet at jeg må gå for å komme dit, sa mannen, men jeg ber deg si meg hvor lang tid jeg bruker.

— Gå! sa Æsop igjen.

Han er gal, tenkte mannen, jeg kan ikke spørre ham.

Han begynte å gå, men ett minutt senere ropte Æsop:

— Min venn, du kommer til byen om en time.

Mannen stoppet og sa: Hvorfor sier du det nå, og hvorfor sa du det ikke straks?

Æsop svarte: Jeg kunne ikke si det straks. Nå kan jeg si det fordi jeg vet hvor fort du går.

M e r k d e g:

<i>bruke</i>	использовать
<i>bruke tid</i>	потратить время
<i>himmel -en</i>	небо
<i>igjen</i>	снова
<i>moro -en</i>	забава, удовольствие
<i>ha moro</i>	развлечься
<i>reise -te, -t</i>	путешествовать
<i>reisende -en</i>	путник

LEKSJON SEKSTEN

Тема: PÅ BESØK.

Диалог: 1. På en mottakelse.
2. Et besøk.
3. Til bords.

Речевые действия: fraser i besøk, selskap; å uttrykke gode ønsker, gi kompliment, utbringe en skål.

Грамматика: 1. Перфект, его образование и употребление 5.37., 5.38., 5.39., 5.40., 5.41., 5.42.
2. Глаголы с инфинитивом на -s, имеющие активное, взаимное или возвратное значение 5.80., 5.81., 5.82. и их основные формы 5.83., 5.84.
3. Пассивная конструкция с глаголом å være 5.65., 5.66.
4. Конструкция «глагол å be + инфинитив» 5.130.

Материал для чтения: Vare lyv!
Norske ordspråk.

SAMTALE 1. PÅ EN MOTTAKELSE

På en mottakelse i den russiske ambassaden blir Pavel kjent med en amerikansk diplomat.

Pavel: Unnskyld, er ikke du amerikaner?

Smith: Jo, det er jeg. Men hvem er du?

Pavel: Får jeg presentere meg? Jeg heter Pavel Petrov. Jeg er student ved MGIMO-Universitet i Moskva og vil snart bli diplomat. Her i Oslo studerer jeg norsk ved universitetet.

Smith: Det gleder meg å høre. Jeg heter George Smith. Vi er faktisk kolleger. Jeg driver med kulturelle spørsmål på den amerikanske ambassaden. Jeg er ambassadesekretær.

Pavel: Hvordan liker du deg i Norge? Har du vært her lenge?

Smith: Å, bare i ett år. Jeg synes det er hyggelig å bo i Norge. Og hva synes du?

Pavel: Jeg vet ikke. Jeg er nettopp kommet fra Moskva. Jeg har vært her i to uker bare. Har du noen gang vært i Russland?

Smith: Nei, dessverre. Jeg har aldri vært i landet ditt. Det er min drøm å se Moskva. Du snakker meget bra norsk, Pavel.

- Pavel:* Takk, det var hyggelig å høre. Det var meget hyggelig å snakke med deg.
- Smith:* Takk, i like måte. Vi ses.
På den samme mottakelsen blir Pavel også kjent med en ung mann, som heter Peter Neumann. Peter kommer fra Tyskland. Pavel og Peter snakker sammen.
- Pavel:* Har du vært i Moskva noen gang, Peter?
- Peter:* Ja da, mange ganger. Jeg arbeidet i Moskva for to år siden.
- Pavel:* Men fortell meg litt om ditt arbeid, Peter. Hva gjør du hjemme i Tyskland?
- Peter:* Jeg er journalist. Jeg arbeider i en stor avis.
- Pavel:* Skal du skrive mens du er her?
- Peter:* Ja, jeg har tenkt å skrive en bok om Norge. Men først skal jeg reise omkring i landet.
- Pavel:* Hvor lenge har du tenkt å bli da?
- Peter:* Å, minst ett år. Så snart jeg har skrevet boken, skal jeg tilbake til Tyskland.
- Pavel:* Fortell meg litt om familien din. Er ikke din far doktor?
Jeg synes du sa noe om det.
- Peter:* Jo, han er lege ved et stort sykehus.
- Pavel:* Har du noen søsken?
- Peter:* Ja, jeg har en bror som er lærer, og en som er sjåfør.
Min eneste søster er kontordame.
- Pavel:* Er du gift?
- Peter:* Nei, ikke ennå. Det er ingen som vil ha meg.
- Pavel:* Å, si ikke det!

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>mottakelse</i> -en, -er	прием
<i>bli kjent med noen</i>	познакомиться с кем-либо
<i>diplomat</i> -en, -er	дипломат
<i>amerikansk</i> =, e	американский
<i>amerikaner</i> -en, -e	американец
<i>kollega</i> -en, -er	коллега
<i>faktisk</i>	фактически
<i>drive drev, drevet med noe</i>	заниматься чем-либо
<i>kulturell</i> ..elt, -e	культурный, культурно-просветительский

<i>noen gang</i>	когда-нибудь
<i>like -te, -t seg</i>	чувствовать себя хорошо, нравиться
<i>drøm -men, -mer</i>	мечта
<i>nettopp</i>	только что
<i>I like måte!</i>	зд. И мне также!
<i>ses el. sees, så(e)s,</i> <i>se(e)s/setts</i>	видеться
<i>journalist -en, -er</i>	журналист
<i>bli ble, blitt</i>	оставаться
<i>ha tenkt å (gjøre noe)</i>	собираться (что-либо сделать)
<i>doktor -en, -er</i>	доктор, врач
<i>sjåfør -en, -er</i>	шофер
<i>kontordame -a/-en, -er</i>	конторская служащая

GRAMMATIKK

I. Perfektum

Form

1. Jeg *har* lest denne boka.
Har du noen gang vært i Russland?
Jeg *har* tenkt å skrive en bok om Norge.
2. Jeg *er/har* nettopp kommet fra Moskva.
Hun *er/har* reist.
Kari *er/har* blitt voksen.

Men: Peter *har* reist mye.

Betydning

1. Han *har* vært i Danmark.
Har du sett denne filmen? Ja, jeg *har* sett den.
2. Jeg *har* bodd i Moskva hele livet.
Hvordan *har* du det? — Dessverre *har* jeg vært syk i tre uker.
3. Så snart jeg *har* skrevet boken, skal jeg tilbake til Tyskland.
Jeg kommer så snart jeg *har* spist.

Adverb

ofte	aldri	
allerede	ennå	
nettopp	alltid	o.a. (og andre)

Jeg har *aldri* sett filmen.

Har du *ennå* ikke spist?

Jens er *allerede* reist.

Men: Jens reiste klokka tre.

II. Verb med s-former

Betydning

1. Aktiv betydning
Hva *synes* du om ham?
2. Resiprok betydning
Vi *ses* snart.
3. Refleksiv betydning.
Vi *undres* på hvordan det hele skal ende.

Bøyning

<i>infinitiv</i>	<i>presens</i>	<i>preteritum</i>	<i>perfektum partisipp</i>
å ses el. sees	se(e)s	så(e)s	se(e)s/setts
å synes	syn(e)s,	syntes/syn(e)s	
å undres	undres	undre(de)s	undres

Lær følgende ord:

<i>verb -et, =/-er</i>	глагол
<i>adverb -et, =/-er</i>	наречие
<i>betydning -en, -er</i>	значение
<i>form -a/-en, -er</i>	форма
<i>ende -te, -t</i>	закончиться
<i>undres undre(de)s, undres</i>	удивляться
<i>bøyning -en</i>	словоизменение

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les og oversett den.
2. Svar:
Hvor blir Pavel kjent med George Smith?
Hva er denne amerikaneren?

- Hva driver han med på den amerikanske ambassaden?
 Hvor lenge har han vært i Norge?
 Hvor lenge har Pavel vært i landet?
 Har George noen gang vært i Russland?
 Hvordan snakker Pavel norsk?
 Hva er Peter Neumann?
 Hvor kommer han fra?
 Har han vært i Moskva?
 Når arbeidet han i Moskva?
 Hva er Peter?
 Hva skal han gjøre mens han er i Norge?
 Hvor lenge har han tenkt å bli i Norge?
 Hva gjør Peters far?
 Hvor mange søsken har han?
 Hva gjør hans søster?
 Er Peter gift?

3. Fyll ut med ord som passer:

- Han har vært i Norge i _____.
- Min bror er _____ og min far er _____.
- Jeg har en venn som er _____.
- Hun er _____ kommet fra Amerika.
- Det er _____ å bo i dette landet.
- Det var så _____ av deg.
- Der blir Peter _____ med ham.
- Han har _____ å arbeide i Norge.

4. Omsett fra preteritum til perfektum:

- Hun svarte på brevet. _____
- Han hentet alle pakkene. _____
- Vi ventet i tre timer. _____
- Peter viste meg veien. _____
- Hun møtte sin far. _____
- Vi lærte engelsk på skolen. _____
- Jeg spiste for mye til middag. _____
- Hvem åpnet brevet? _____
- Min bror lånte meg ti kroner. _____

5. Fyll ut de tomme plassene med «han» + verbet som står i parentes:

Da (bo) _____ i Amerika, (arbeide) _____ som drosjesjåfør.

(Ha) _____ alltid mye å gjøre der.

Hvor lenge (bo) _____ i Amerika?

(komme) _____ dit for ti år siden.

I hele dag (vente) _____ på telefon fra en av sine venner.

(tenke) _____ å ta en lang ferietur sammen med meg.

6. Fyll ut med *er/har*:

Han _____ tjent mange penger siste år.

Jeg _____ truffet henne før.

_____ din kone kommet hjem?

Hun _____ reist på ferie.

De _____ gått i teatret.

De _____ gått hele veien fra stasjonen.

Hvorfor _____ avisen ikke kommet?

Bussen _____ nettopp kjørt.

Han _____ bodd i Norge i mange år, men nå _____ han kommet tilbake til Russland.

Han _____ vært syk lenge, men nå _____ han blitt frisk igjen.

Gutten _____ gått på skole i ni år.

Han _____ nettopp gått ut av skolen.

7. Fyll ut med verbene *synes, høres, ses, møtes, snakkes, undres* og forklar deres betydning:

Vi _____ nærmere i morgen.

Hva _____ du om filmen?

De _____ ofte hjemme hos oss.

Det _____ meget interessant ut.

Man må nok _____ på at de kan holde hverandre ut.

Da _____ vi i morgen.

8. Skriv i fire former:

en amerikansk diplomat, et kulturelt spørsmål, en ung mann, et stort sykehus, en russisk ambassade.

9. Skriv grunnformene av følgende verb:

kjenne, drive, like, ses, møtes, snakkes, bli, reise, motta, glede seg, synes, komme, hete, skrive, tenke, fortelle, ville.

10. Fyll ut med preposisjoner:

Pavel møttes med George _____ en mottakelse _____ den russiske ambassaden. Pavel er student _____ MGIMO-universitetet _____ Moskva. Han studerer norsk _____ Universitetet _____ Oslo. George driver _____ kulturelle spørsmål _____ den amerikanske ambassaden. George har vært i Norge bare _____ ett år. Pavel har vært der _____ to uker. Pavel ble også kjent _____ Peter som kommer _____ Tyskland. Han arbeider _____ en stor avis. Han vil reise omkring _____ landet. Peters far er lege _____ et stort sykehus.

11. Lag spørsmål:

.....? Peter har tre søsken.
? Hans søster er kontordame.
? Georg driver med kulturelle spørsmål.
? Peter kommer fra Tyskland.
? Pavel blir kjent med en ung mann.
? Peter arbeidet i Moskva for to år siden.
? Han har tenkt å skrive en bok.

12. Lag setninger:

Jeg		er	journalist.
Georg	kjenner en russer	som	skal bli diplomat.
Min bror	har en venn	har vært	lege.
Deres far			sjåfør.

Han		skrive en bok om	Norge.
Peter		reise til	Moskva.
Vi	far	har tenkt å	Amerika.
Min	bror	ha middag	nå.
	venn	åpne en flaske	
		bli lenge i Oslo.	

	far	kommer fra	Russland.
	bror	arbeider i	
Min	venn	vært i	Norge.
	søster	har ofte	
		snakket om	Danmark.

Deres	mor		skrive en bok om	en stor by i
	datter	skal		Amerika.
	lærer		reise tilbake til	Oslo.

13. Fyll ut:

Det _____ snilt av deg.

Det _____ så hyggelig å treffe deg.

Det _____ bra.

Det _____ morsomt.

Det _____ synd!

Det _____ riktig god mat.

14. Oversett til norsk:

— Извините, Ваше имя Ханс Берг?

— Да, Ханс Берг. А кто Вы?

— Я старый друг Вашего отца. Меня зовут Хенрик Танген. Добро пожаловать в Осло.

— Спасибо, так любезно, что Вы встретили меня. Отец часто рассказывал о Вас.

— Как долго Вы будете в городе?

— Всего пару недель.

— У Вас есть какое-нибудь место для жилья?

— Нет пока. Но я обычно останавливаюсь в гостинице.

— «Бристоль» очень хорошая гостиница. А не пойти ли нам что-нибудь поесть?

— Да, спасибо.

SAMTALE 2. ET BESØK

Pavel er invitert til middag hos sine norske venner Anne og Arne Berg. Det ringer på døren. Pavel er nettopp kommet. Anne åpner døren og ber gjesten komme inn.

Anne: God dag, god dag! Hjertelig velkommen!

Pavel: Takk for innbydelsen! Vær så god, her er noen blomster!

Unnskyld at jeg kommer så sent.

Anne: Det spiller ingen rolle. Så fine blomstene er! Hvordan står det til?

Pavel: Takk, utmerket. Og hvordan har dere det?

Anne: Takk, bare bra. Har du hilst på broren min?

Arne: God dag! Jeg skal hilse deg fra Trygve Christensen. Han er en gammel venn av meg. Du traff ham i Moskva.

Pavel: Tusen takk! Hils ham fra meg!

Anne: Maten er akkurat ferdig. Velkommen til bords!

SAMTALE 3. TIL BORDS

Pavel: Det er deilig mat.

Anne: Det var hyggelig å høre.

Arne: Nå må du forsyne deg.

Pavel: Mm! Nydelig! Er dette norsk mat?

Anne: Ja, kalvestek er ekte norsk mat. Hvordan smaker steken?

Pavel: Det smaker godt. Både kjøttet og grønnsakene er utmerkede.

Arne: Skal det være litt mer vin?

Pavel: Ja, takk, lite grann.

Arne: La oss da drikke en skål for vår kjære russiske gjest, Pavel!

Pavel: Takk for det, Arne! Skål!

Anne: Hvor lenge har du vært her i Oslo?

Pavel: Et par dager bare. Jeg er i Oslo for første gang.

Anne: Hva synes du om byen vår?

Pavel: Det er meget hyggelig her. Oslo er en pen by.

Anne: Til dessert får vi bløtkake og kaffe. Bruker du fløte?

Pavel: Ja, takk, men bare lite grann. Anne, send meg sukkeret, er du snill.

Anne: Vær så god. Har du lyst på et stykke kake til?

Pavel: Nei, takk. Jeg er forsynt. Tusen takk for maten. Det smakte virkelig deilig.

Anne: Velbekomme. Pavel, hva gjør du i morgen?

Pavel: Jeg skal skrive en stil på norsk ved universitetet.

Anne: Lykke til, Pavel.

Pavel: Takk for det, Anne. Og takk for en hyggelig kveld. Så koselig det var her!

Anne: Takk likeså! Og vel hjem!

Lær følgende ord og uttrykk:

åpne -a/-et, -a/-et

be, bad [ba], bedt

открывать

просить, приглашать

<i>gjest -en, -er</i>	гость
<i>innbydelse -en, -er</i>	приглашение
<i>blomst -en, -er</i>	цветок
<i>spille spilte, spilt</i>	играть
<i>rolle -a/-en, -er</i>	роль
<i>spille en rolle</i>	играть какую-либо роль
<i>Det spiller ingen rolle.</i>	Не играет роли.
<i>hilse fra noen</i>	передать привет от кого-либо
<i>akkurat</i>	как раз
<i>ferdig =, -e</i>	готовый
<i>Velkommen til bords!</i>	Прошу /просим/ к столу!
<i>forsyne -te, -t seg</i>	угощаться
<i>Takk, jeg er forsynt.</i>	Спасибо, я сыт.
<i>kalv -en, -er</i>	теленок, телятина
<i>stek el. steik -a/-en, -er</i>	жаркое
<i>ekte</i>	настоящий, истинный
<i>smake -a/-te, -a/-t</i>	иметь вкус, пробовать
<i>Hvordan smaker steken?</i>	Вкусное ли жаркое?
<i>Det smaker godt.</i>	Это вкусно.
<i>mer</i>	больше
<i>vin -en, -er</i>	вино
<i>lite grann</i>	чутьочку, немножко
<i>skål -en, -er</i>	чаша, бокал
<i>Skål!</i>	За Ваше здоровье!
<i>drikke en skål for noen</i>	пить за чье-либо здоровье
<i>første</i>	первый
<i>for første gang</i>	первый раз
<i>hva synes du om ...</i>	как тебе нравится...
<i>dessert [de'sær] -en, -er</i>	десерт
<i>bløtkake -a/-en, -er</i>	торт, пирожное с кремом
<i>fløte -en</i>	сливки
<i>lyst -a/-en, -er</i>	желание
<i>ha lyst på noe</i>	желать чего-либо
<i>ha lyst til å gjøre noe</i>	захотеть что-либо сделать
<i>Velbekomme!</i>	На здоровье!
<i>stil -en, -er</i>	(школьное) сочинение
<i>lykke -a/-en, -er</i>	счастье, удача

<i>Lykke til!</i>	Желаю удачи!
<i>koselig =, -e</i>	уютный, приятный
<i>likeså</i>	также
<i>Takk likeså!</i>	Взаимно!
<i>Vel hjem!</i>	Доброго пути домой!
<i>vel</i>	хорошо, благополучно, успешно

GRAMMATIKK

I. Passiv med være

1. Handling: Pavel er invitert til middag hos sine norske venner Anne og Arne. = Pavels norske venner *har* invitert ham til middag (hjemme) hos dem.
2. Tilstand: Nei, takk. Jeg *er* forsynt. = Jeg er mett.

Lær følgende ord:

<i>handling -a/-en, -er</i>	действие
<i>tilstand -en, -er</i>	состояние
<i>mett =, -e</i>	сытый, накормленный

II. Verb be + infinitiv

Anne åpner døren og ber gjesten *komme* inn.

Jeg *bad* ham *gjøre* det.

Men også mulig: Hun ber gjesten *om å* komme inn.

Jeg *bad* ham *om å* gjøre det.

ØVELSER

1. Lytt på samtalene. Les og oversett dem.

2. Svar:

Hvem har invitert Pavel til middag?

Hvem åpner døren og ber gjesten komme inn?

Hva gir Pavel til Anne?

Hvem hilser Arne Pavel fra?

Hvem ber gjesten til bords?

Hva slags mat spiser Pavel?
 Hvordan smaker den?
 Hvem foreslår en skål for Pavel?
 Hva synes Pavel om Oslo?
 Hva får han til dessert?
 Bruker han fløte?
 Har han lyst på et stykke kake til?
 Er han mett?
 Hvordan var maten?
 Hva gjør Pavel i morgen?

3. Fyll ut med ord som passer:

Han er invitert til _____ hos _____.
 Det _____ på døren.
 Pavel er _____ kommet.
 Anne _____ ham komme inn.
 Unnskyld at jeg _____ så sent.
 Det spiller _____ rolle.
 Har du hilst _____ Arne?
 Jeg skal hilse deg _____ din gamle venn.
 Maten er _____ ferdig.
 Det var _____ å høre.
 Nå må du forsyne _____.
 Kalvestek er _____ norsk mat.
 Hvordan _____ kaken?
 Skal det være litt _____ vin?
 La oss drikke en _____ for vår gjest.
 Jeg er for _____ gang i Moskva.
 Hva _____ du om byen?
 Har du _____ på et stykke kake til?
 Takk, jeg _____ forsynt.
 Lykke _____, Pavel.
 Så _____ det var her!

4. Skriv i fire former:

en gammel venn, en fin blomst, en russisk gjest, en pen by, en hyggelig kveld.

5. Skriv grunnformene av følgende verb:

åpne, be, spille, hilse, forsyne, smake, drikke, synes, invitere, ringe, komme, stå, treffe, høre, være, få, bruke, sende, gjøre, skrive.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Jeg er invitert _____ middag _____ mine norske venner.
 Det ringer _____ døren.
 Jeg skal hilse _____ ham.
 Han hilser meg _____ min gamle venn, Oleg.
 Velkommen _____ bords!
 Vi drikker en skål _____ Pavel.
 Takk _____ det, Arne!
 Han har lyst _____ å kjøpe et nytt bord.
 Jeg er _____ første gang her _____ Oslo.
 Hva synes han _____ byen?
 Vi får bløtkake og te _____ dessert.
 Hun har lyst _____ mer kaffe.
 Tusen takk _____ maten.
 Studenten skriver en stil _____ norsk _____ universitetet.

7. Lag spørsmål:

.....? Anne og Arne inviterte Pavel til middag.
? Pavel kommer med noen fine blomster.
? Han kommer så sent.
? Vi har det bare bra.
? Du traff ham i Moskva.
? Det var deilig mat.
? Jeg har vært i Oslo et par dager bare.
? Nei, takk. Jeg er forsynt.

8. Fyll ut:

Det _____ så hyggelig å treffe deg!
 Det _____ deilig mat.
 Det _____ hyggelig å høre.
 Det _____ virkelig deilig.
 Så koselig _____ det her!
 Det _____ en hyggelig kveld.

9. Omsett fra preteritum til perfektum:

Arne inviterte meg til middag hos ham. _____

Pavel kom så sent. _____

Anne åpnet døren og bad gjesten komme inn. _____

Hilste du på mannen min? _____

Jeg traff ham i Oslo. _____

Vi drakk en skål for vår gjest. _____

Han brukte fløte i kaffen. _____

Anne sendte meg sukkeret. _____

Det smakte deilig. _____

Jeg skrev en stil. _____

10. Omsett følgende setninger til konstruksjonen «å be + infinitiv».

Han ber meg om å si hva jeg mener.

Anne ber oss om å svare straks.

Hun ber Pavel om å gå på kino.

Jeg bad ham om å vise veien.

Hvem bad deg om å gjøre dette?

Vi bad deg om å komme på besøk til oss.

11. Omsett fra aktiv til konstruksjonen «å være + perfektum partisipp» med tilstandsbetydning, f. eks.:

Man har kjøpt boken. — Boken er kjøpt.

Noen har sendt dette brevet.

En har stengt døren.

Noen har spist kaken.

Man har invitert oss til middag.

En har lånt pennen.

Man har glemt ham.

12. Oversett til russisk:

Først hadde jeg ikke lyst, men så bestemte jeg meg for å gå.

Han kommer ikke igjen på de første ukene.

For det første har jeg ikke lyst, og for det annet har jeg ikke tid.

Jeg er her for første gang.

Vi reiser først om en uke.

Dronningen er landets første dame.

De siste skal bli de første.

Først av alt må du huske å hente ham på flyplassen.
 Du får bli her en stund når du først er her.
 Først og fremst vil jeg hilse på våre norske gjester.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>for det første</i>	во-первых
<i>først av alt</i>	прежде всего
<i>først og fremst</i>	прежде всего

13. Lag setninger:

		et glass	øl.
Pavel	vil gjerne ha		vin.
		noe å	spise.
Anne	tar gjerne		drikke.
		en kopp	kaffe.
			te.

Jeg			frukt.
	skal ha	litl	fløte.
			kaffe.
Vi			en kopp te.
Du	kan få		kalvestek og grønnsaker.
			noe til dessert nå.

Jeg			å spise.
		på	noe
			å drikke.
Min mor			til dessert.
	har lyst		mere poteter.
		til å	en kopp te.
			kaffe.
Pavel			reise til Norge.
			kjøre en ny dress.
			noen aviser.
			spise middag nå.

14. Oversett følgende setninger til russisk:

Bordet synes større enn det virkelig er.

Idéen syntes ham dårlig.

Det synes som om han ikke vil.

Det synes vanskelig å forstå.

Hva synes du om filmen? —

Jeg synes godt om den.

M e r k d e g: dårlig =, -e

som om

kompliment [-man] -en, -er

utbringe utbrakte, utbrakt

плохой

как будто

комплимент

произносить (тост)

15. Oversett til norsk:

— Добрый день! Добро пожаловать.

— Добрый день. Спасибо за приглашение.

— Как Ваши дела?

— Спасибо, хорошо. А как у Вас идут дела?

— Спасибо, неплохо.

— Еда как раз готова. Прошу к столу.

— Прошу Вас, угощайтесь.

— Очень вкусная еда!

— Приятно слышать.

— Хотите еще мяса и овощей?

— Да, спасибо.

— Хотите еще вина?

— Да, немного.

— Давайте выпьем за здоровье нашего друга, Павла!

— Спасибо!

— Что Вы хотите на десерт? Торт или фрукты?

— Я бы хотел торт.

— Вам кофе со сливками?

— Да, спасибо, и передайте мне, пожалуйста, сахар.

— Хотите еще кусочек торта?

— Нет, спасибо, я сыт. Спасибо за обед. Было очень вкусно.

— На здоровье!

— Спасибо за прекрасный вечер. У вас так уютно.

— И вам спасибо! Доброго пути домой!

16. Samtaleøvelse.

A. Hvilke uttrykk bruker man i selskap, når man spiser middag?

B. Kan du gi kompliment og uttrykke gode ønsker til noen?

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
fraser i besøk, selskap	Velkommen! Så hyggelig at du kunne komme! Kom inn! eller: Hjertelig velkommen! Så hyggelig å se deg. Takk for innbydelsen! Velkommen til bords! Nå må du forsyne deg. eller: Vær så god, forsyn deg! Takk, jeg er forsynt. Takk for maten! Det var deilig. Velbekomme! Hyggelig at det smakte. Takk for en hyggelig kveld! eller: Takk for i kveld. Takk likeså! Og vel hjem! eller: Takk i like måte. Takk for besøket. Kom snart igjen.
utbringe en skål	Skål, Pavel. Skål for Pavel! eller: La oss drikke en skål for Pavel! — Skål, Arne!
gi kompliment, gi noen blomster	Så fin du er! Vær så god, her er noen blomster! — Så fine de er! For noen fine bilder! Så koselig det var her!
uttrykke gode ønsker	God jul, Anne! Godt nyttår! Takk i like måte, Arne! Lykke til, Pavel! Takk for det, Anne.

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Bare lyv!

Det var et selskap i et fint hus. Maten var god og rettene mange. Gjestene var i godt humør, der de satt rundt bordet som var dekket i den store spisestuen. Blant gjestene var det også en kjent forfatter. Han var flink med pennen, men det var synd å si at han var noen pen mann. Ansiktet hans var skjevt og håret hang bustet og stritt ned i øynene. På klærne hans var det til og med mange flekker. Han satt ved siden av en dame som heller ikke var noen skjønnhet. Men han syntes nå likevel han skulle si et eller annet, og mens de satt der og småpratet, gav han henne et kompliment for utseendet hennes. Hun så opp og sa med beklagelse at hun ikke kunne si det samme om ham. «Bare gjør som jeg, lyv!» svarte forfatteren og flirte.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>lyve, løy, løyet</i>	лгать
<i>humør -et</i>	настроение
<i>rundt</i>	вокруг
<i>dekke -a/-et /dekte, -a/-et/, dekt</i>	накрывать (на стол)
<i>forfatter -en, -e</i>	писатель
<i>flink -t, -e</i>	способный
<i>ansikt -et, =/-er</i>	лицо
<i>skjev -t, -e</i>	косой, перекошенный
<i>henge hang, hengt</i>	висеть
<i>bustet =, -e el. bustete =, =</i>	нечесанный
<i>stri -tt, -e</i>	взъерошенный
<i>øye -et, -er/øyne</i>	глаз
<i>til og med</i>	даже
<i>flekk -en, -er</i>	пятно
<i>skjønnhet -a/-en, -er</i>	красота
<i>likevel</i>	все же
<i>småprate -a/-et, -a/-et</i>	болтать о пустяках
<i>utseende -et, -er</i>	внешность
<i>beklagelse -en, -er</i>	сожаление
<i>flire -te, -t</i>	ухмыляться

Norske ordspråk.

Ingen blir profet i sitt eget land.
 Nød lærer naken kvinne å spinne.
 Ingen kjenner dagen før solen går ned.
 Aldri så galt at det ikke er godt for noe.
 Aldri så godt at det ikke er galt for noen.
 Ros ikke fisken før den er på disken.
 I begynnelsen var ordet.
 En ulv i fåreklær.

Lær følgende ord:

<i>profet -en, -er</i>	пророк
<i>naken -t, ...kne</i>	голый, обнаженный
<i>spinne spant [spann], spunnet</i>	прясть
<i>gal -t, -e</i>	неправильный, неверный
<i>rose -te, -t</i>	хвалить
<i>ulv -en, -er</i>	волк
<i>får -et, =</i>	овца, баран

LEKSJON SYTTEN

Тема: MINHVERDAG

Диалог: Morgen og kveld.

Текст: Hva vi gjør i løpet av dagen.

Речевые действия: hilse, gratulere, ta avskjed, be om opplysninger, svare bekreftende.

Грамматика: 1. Степени сравнения прилагательных, их образование 3.38., 3.39., 3.40., 3.41., 3.42., 3.43., 3.45., 3.46., 3.47., 3.48., 3.49., 3.50., 3.51., 3.52., 3.53. и употребление 3.55., 3.56., 3.58., 3.59., 3.60., 2.46., 2.48.

2. Степени сравнения наречий 6.7., 6.8., 6.9., 6.10., 6.11., 6.12., 6.13.

3. Порядок слов в вопросительном предложении 11.8., 11.9., 11.10.

4. Придаточные предложения сказуемые 12.10.

5. Det в роли предваряющего подлежащего 4.103.

6. Причастие I в функции прилагательного 5.137., 5.138.

Материал для чтения: Edvard Grieg i barndommen.
Norske ordspråk.

SAMTALE 1. MORGEN OG KVELD

Pavel og Arne Berg treffer hverandre på Karl Johan den 17. mai.

De går inn i en ølstue, tar seg et glass øl og snakker sammen.

Pavel: Hei, Arne! Takk for sist!

Arne: Hei, Pavel! Takk likeså!

Pavel: Gratulerer med dagen!

Arne: Tusen takk!

Pavel: Hvordan har du det? Du ser forresten nokså trett ut.

Arne: Ja, det stemmer. Jeg har mye å gjøre på kontoret og dessuten er jeg ikke vant til å stå opp så tidlig.

Pavel: Jaså. Når pleier du å stå opp om morgenen?

Arne: Som regel omtrent ved sjutiden.

Pavel: Hvorfor ikke senere?

Arne: Det tar meg nesten tjue minutter å komme fram til arbeidet mitt. Man må finne tid til å spise frokost og.

- Pavel:* Når kommer du til kontoret?
- Arne:* I alminnelighet klokken åtte eller litt tidligere, slik at jeg har tid til å se gjennom avisene.
- Pavel:* Så tidlig!
- Arne:* Det viktigste er at jeg kommer i tide!
- Pavel:* Bli du på kontoret hele dagen? Når spiser du lunsj?
- Arne:* Fra ett til to har vi lunsjpause og jeg pleier å spise lunsj i en kafé som ligger nær kontoret. Her er maten billigere enn på en større restaurant.
- Pavel:* Hvorfor spiser du ikke hjemme?
- Arne:* Spørsmålet er om det lønner seg. Det tar mye tid og billettprisen er høy.
- Pavel:* Hva gjør dere om kveldene?
- Arne:* For det meste sitter vi hjemme. Av og til går vi på kino eller i teater.
- Pavel:* Hadde du tenkt å gjøre noe spesielt i aften? Ellers kunne dere og jeg kanskje gå på kino?
- Arne:* Takk, det kunne vært morsomt, men akkurat i dag er det vår bryllupsdag, og vi hadde tenkt å spise middag ute.
- Pavel:* Må jeg få lov å gratulere.
- Arne:* Mange takk. Vi kunne da gå på kino i morgen aften. Det er den beste utveien, tror jeg.
- Pavel:* Med største fornøyelse. Omkring klokken seks?
- Arne:* Ja, det passer bra. Vi sees i morgen. Ha det bra!
- Pavel:* Ha en hyggelig kveld! Hils kona!
- Arne:* Ja, det skal jeg gjøre. Mor'n så lenge!

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>opplysning -en, -er</i>	объяснение
<i>ølstue -a/-en, -er</i>	пивная
<i>gratulere -te, -t</i>	поздравлять
<i>Gratulerer med dagen!</i>	Поздравляю /-ем/ с праздником!
<i>forresten</i>	впрочем
<i>stemme stemte, stemt</i>	соответствовать
<i>Ja, det stemmer.</i>	Да, действительно.
<i>vant =, =/-e</i>	привыкший, приученный
<i>være vant til/med noe</i>	привыкнуть к чему-либо
<i>pleie -de, -d</i>	иметь обыкновение

<i>regel -en, ...gler</i>	правило
<i>komme fram til noe</i>	добраться до чего-либо
<i>som regel</i>	как правило
<i>omtrent</i>	около, приблизительно
<i>frokost -en, -er</i>	завтрак
<i>óg</i>	также /в конце конструкции/
<i>alminnelighet -a/-en, -er</i>	всеобщность, обычность
<i>i alminnelighet</i>	в общем, как правило
<i>se gjennom (en avis)</i>	просматривать (газету)
<i>i tide</i>	вовремя
<i>lunsj /el. lønsj/ -en, -er</i>	второй завтрак
<i>lønne -a/ -et/lønne, -a/ -et/,</i>	
<i>lönt seg</i>	окупаться, оправдывать себя
<i>pause -en, -er</i>	перерыв
<i>billett -en, -er</i>	билет
<i>spesiell ... elt, -e</i>	специальный, особый
<i>ellers</i>	иначе, в противном случае
<i>kunne (ha) vært</i>	могло бы быть
<i>bryllup -et, =/ -er</i>	свадьба
<i>lov -en/-et</i>	разрешение
<i>få lov å gjøre noe</i>	получать разрешение
<i>utvei -en, -er</i>	выход (из положения)
<i>fornøyelse -en, -er</i>	удовольствие
<i>Med største fornøyelse.</i>	С огромным удовольствием.
<i>Ha en hyggelig kveld!</i>	Желаю /-ем/ приятно провести вечер!
<i>Hils kona!</i>	Передавай привет жене!
<i>Mor'n så lenge!</i>	Пока!
<i>bekreftende</i>	утвердительно
<i>ta avskjed</i>	прощаться

GRAMMATIKK

I. Gradbøyning av adjektiv

Positiv: Pavel er svak i grammatikk.

Komparativ: Peter er svakere i grammatikk enn Pavel.

Superlativ: Peter er svakest av alle i gruppen.

Unntak:

1. *Adjektiv på -el, -en og -er har sammendratt form i komparativ og superlativ:*

simpel	simplere	simplest
moden	modnere	modnest
tapper	taprere	taprest

2. *Adjektiv på -ig og -lig har bare -st i superlativ:*

viktig	viktigere	viktigst
vanskelig	vanskeligere	vanskeligst

3. *Noen adjektiv forandrer vokal i komparativ og superlativ, de fleste har -st i superlativ og -re i komparativ:*

stor	større	størst
lang	lengre	lengst
tung	tyngre	tyngst
ung	yngre	yngst
få	færre	færrest

4. *Ved noen adjektiv brukes en annen ordform i komparativ og superlativ:*

god	bedre	best
gammel	eldre	eldst
liten	mindre	minst
mange	flere	flest
mye	mer	mest

5. *Adjektivet nær har følgende former:*

nær	nærmere	nærmest
-----	---------	---------

Komparativ og superlativ brukt i og uten sammenlikning:

Han er eldre enn broren.

Denne boken er bedre.

Men: en eldre dame пожилая дама

en bedre middag хороший обед

Pusjkin er den beste dikteren Russland har hatt.

Det var den verste utveien.

Pusjkins diktning er best.

Denne utveien var verst.

Men: Pusjkins diktning er den beste (i Russland).

Denne utveien er den verste (av alle).

Men: på verste måte наихудшим образом
med største fornøyelse с огромным удовольствием
med de beste ønsker с наилучшими пожеланиями

II. Gradbøying av adverb

Positiv	Komparativ -ere (-re)	Superlativ -est (-st)
pent	penere	penest
vanskelig	vanskeligere	vanskeligst
ofte	oftere	oftest

Når et adverb har et tilsvarende adjektiv, bøyes adverbet på samme måte som dette.

III. Ordstilling i spørresetninger

1. Spørsmål med spørreord:

Hvem snakker han **med**? **Hvem** snakker så høyt?

Hva snakker dere om?

Hvor bor han?

Når kommer han?

Hvordan har du det?

Hvorfor kom han ikke i går?

Hvor gamle er barna?

2. Spørsmål uten spørreord:

Kommer han i kveld?

Skal vi gå nå?

Er det ikke sant?

Fortellende setning: Du venter vel på brev? Det er vel sant?

IV. Underordning. Predikatssetninger

Spørsmålet er om det lønner seg.

Problemet er at han ikke kom i tide.

V. *Det som foreløpig subjekt:*

Det tar meg en time å komme fram til kontoret.

Det gleder meg å høre det.

Det var synd at du kom så sent.

Lær følgende ord:

<i>gradbøyning -en, -er</i>	степень сравнения
<i>positiv -t, -e</i>	положительный
<i>komparativ -t, -e</i>	сравнительный
<i>superlativ -t, -e</i>	превосходный
<i>vokal -en, -er</i>	гласный звук
<i>gruppe -a/-en, -er</i>	группа
<i>sammendratt</i>	стянутый
<i>simpel -t, ...ple</i>	простой
<i>moden -t, ... dne</i>	зрелый
<i>tapper -t, tapre</i>	храбрый
<i>tilsvarende</i>	соответствующий
<i>sammenlikning -a/ -en, -er</i>	сравнение
<i>dikter -en, -e</i>	поэт
<i>diktning -en</i>	поэзия
<i>absolutt =, -e</i>	абсолютный

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les og oversett den.

2. Svar:

Når treffer Pavel Arne Berg på Karl Johan?

Hvorfor ser Arne nokså trett ut?

Hvorfor pleier Arne å stå opp så tidlig?

Hvor spiser Arne lunsj?

Lønner det seg å spise hjemme?

Hva pleier Arne å gjøre om kveldene?

Hva foreslår Pavel å gjøre i kveld?

Hvorfor kan Arne og Kari ikke gå på kino akkurat i dag?

Hva foreslår Arne å gjøre?

Når avtalte Pavel og Arne å gå på kino?

Hvordan hilser Pavel og Arne hverandre før de går?

3. **Skriv i fire former:**

en liten ølstue, et nytt kontor, en gammel avis, en kort lunsjpause, en større restaurant, et viktig spørsmål, en god utvei, en stor fornøyelse, en hyggelig kveld.

4. **Skriv grunnformene av følgende verb:**

treffe, ta, gå, snakke, gratulere, ha, se, stemme, gjøre, pleie, stå, dra, finne, spise, bli, ligge, lønne, sitte, tenke, kunne, få, passe, ses, skulle, hilse.

5. **Fyll ut med preposisjoner:**

De traff hverandre _____ Karl Johan. De gikk inn _____ en kafé. Takk _____ sist! Gratulerer _____ dagen! Han er ikke vant _____ å gjøre det. Jeg sitter _____ kontoret _____ klokken åtte _____ klokken fem. Han står opp omtrent _____ sekstiden. Det tar henne en halv time å komme fram _____ instituttet sitt. Hun kommer _____ instituttet klokken ni. Jeg må finne tid _____ å drikke kaffe. Du må komme _____ tide! Hun blir _____ kontoret hele dagen. Jeg pleier å drikke kaffe _____ den nærmeste kaféen. Her er billigere enn _____ en restaurant. _____ det meste sitter jeg hjemme _____ kveldene. Men av og til går jeg _____ kino eller _____ teater. Hva gjør han _____ kveld? Vi kunne da treffes _____ morgen kveld. _____ største fornøyelse!

6. **Fyll ut med ord som passer:**

Georg og Pavel treffer _____ i en ølstue.

De tar _____ en kopp _____ og snakker _____.

Han har mye å _____ hjemme.

Hun er ikke _____ til å spise så tidlig.

Jeg _____ å stå opp klokken syv.

Det tar meg nesten en time å _____ til arbeidet mitt.

Jeg har _____ til å se gjennom avisene.

Du må komme hjem i _____!

Det _____ seg ikke å spise hjemme.

Hadde dere _____ å gå på kino i kveld?

Må jeg få _____ å gratulere!
 Det er den beste _____ å gjøre det i morgen.
 Med _____ fornøyelse!
 Ja, det _____ bra.
 Ha en _____ kveld!
 Mor'n så _____!

7. **Komparer følgende adjektiv:**

Positiv	Komparativ	Superlativ
ny	_____	_____
kald	_____	_____
fin	_____	_____
vakker	_____	_____
lykkelig	_____	_____
ung	_____	_____
tung	_____	_____
stor	_____	_____
gammel	_____	_____
liten	_____	_____
mange	_____	_____
få	_____	_____

8. **Sett inn adjektivene i komparativ:**

Det kom (få) _____ mennesker enn ventet.
 Prisene blir (høy) _____ og _____.
 Turen er (hurtig) _____ med tog enn med buss.
 Min bror er (ung) _____ enn din.
 De nye kontorene er (god) _____ enn de gamle.
 Det er (behagelig) _____ å kjøre med tog enn med buss.
 Kaffen er (svak) _____ enn den pleier å være.
 Han ser (gammel) _____ ut.
 Dagene ble (kort) _____.
 «En gammel mann» er (gammel) _____ enn «en eldre mann».
 Byen blir (stor) _____ år for år.
 Boken er (dyr) _____ enn jeg trodde.

9. **Sett inn adjektivene i superlativ:**

Hviken vei er (kort) _____?
 De kjørte den (kort) _____ veien.

Denne pakken er (tung) _____ .
 Vil du bære den (tung) _____ pakken?
 De lange blomstene er (dyr) _____ .
 Han kjøpte de (dyr) _____ blomstene.
 Hvem av brødrene er (ung) _____ ?
 Hans (ung) _____ bror er i Amerika.
 Hvem av dikterne er (gammel) _____ ?
 Den (gammel) _____ byen i Russland er Novgorod.
 Hans historier er (morsom) _____ .
 Det er de (morsom) _____ menneskene, jeg kjenner.
 Finnmarksvidda pleier å være (kald) _____ om vinteren.
 Januar og februar er årets (kald) _____ måneder.

10. Sett inn den riktige formen av adverbet:

Han kan svensk (godt) _____ enn jeg.
 Han kan enda (lite) _____ hjelpe henne.
 Nå har jeg det mye (vondt) _____ enn i går.
 Hvem ses (ofte) _____ med henne?
 Du kan finne ham i en ølstue som ligger (nær) _____ til kontoret.
 Hvem av oss står opp (tidlig) _____ ?
 Hva vil du ha: kaffe eller te? — Jeg vil (gjerne) _____ ha øl!
 Hvem har lest boken? — Jeg har lest det (mye) _____ .
 Maria og Anne spiller godt, men Arne spiller (godt) _____ .

11. Still alle mulige spørsmål til følgende setninger:

Peter kommer ikke til instituttet i morgen.
 Familien er ikke reist på ferie ennå.
 Hr. Berg tar alltid toget kl. 7.30.
 Om søndagen er denne butikken alltid stengt.
 Gjestene kommer ikke for tidlig.
 Vi har ikke hjulpet ham denne gangen.
 De har naturligvis ikke lånt flere penger.
 Arne har ofte ringt meg opp sent om kvelden.
 Jeg kjenner ikke hennes mann.
 Hr. Petersen leser nesten aldri morgenavisene.
 Siste jul sendte vi ikke Peter noe julekort.
 Arne besøker ikke så ofte sin søster.
 Tidligere enn på mandag får han ikke ditt brev.
 Jeg måtte betale over 100 kr. for å reparere uret.

Det er kommet et brev til deg.
Pavel kom for sent i går.

12. Fortsett følgende setninger:

Det viktigste er at
Spørsmålet er at
Problemet var at
Resultatet var at
Det morsomste er at

13. Lag spørsmål:

.....? Arne ser nokså trett ut.
.....? Han har mye å gjøre på kontoret.
.....? Jeg pleier å stå opp omtrent ved sjutiden.
.....? Det tar meg en time å komme fram til instituttet mitt.
.....? Vi har lunsjpause fra ett til to.
.....? Om kveldene går vi på kino av og til.
.....? Akkurat i dag er det vår bryllupsdag.
.....? Vi hadde tenkt å spise middag ute.
.....? Vi kunne da gå på kino i morgen kveld.
.....? Vi sees i morgen.

14. Lag setninger:

				en ølstue? en kafé? en restaurant?
		finne		
Vet du kanskje hvor	jeg vi Pavel	kan		brød? noe å spise? et glass øl?
Jeg	et sted			mat.
Vi vet om	et hotell	hvor de har	(god, godt, gode)	øl.
Arne	en restaurant			smørbrød.
				i kveld.
	du	å gå på kino		i morgen?
Hadde	Arne	tenkt	på en restaurant? på en kafé	
	dere	å spise ute		

15. Oversett til norsk:

Павел и Арне встретились на улице и решили зайти в кафе. Арне выглядел довольно уставшим и рассказал, что ему приходится вставать очень рано, так как дорога на работу занимает много времени. Кроме того, он был очень занят на работе, так что у него даже не всегда было время для обеденного перерыва. По вечерам он с женой большей частью сидит дома. Только иногда удается пойти в театр или в кино. Но в этот день они с женой решили пойти в ресторан, потому что это день их свадьбы. Павел поздравил Арне и Кари и предложил пойти на следующий день в кино. Они договорились встретиться в шесть часов вечера. Павел пожелал Арне и Кари приятно провести вечер.

TEKST**HVA VI GJØR I LØPET AV DAGEN**

Min arbeidsdag begynner tidlig på dagen. Når vekkeruret ringer ved sjutiden, våkner jeg, står straks opp, gjør morgengymnastikk og går inn i baderommet. Der tar jeg dusj, pusser tennene og barberer meg. Så kler jeg på meg. Imens lager moren min frokost. Deretter vekker vi søskena mine — Igor og Katja. Vi spiser frokost sammen med faren vår før vi går på arbeid, på skole eller i barnehage. Mor arbeider på et sykehus, far drar til sitt firma, Igor — til sin skole og Katja — til barnehagen. Jeg tar lærebøkene mine som ligger på den øverste hylla og legger dem i veska. Så drar jeg til instituttet. Jeg bor nokså langt fra det. Som regel går jeg til bussholdeplassen, så tar jeg buss til metrostasjonen og drar videre til instituttet. Det tar meg en times tid å komme dit. Undervisningen begynner kl. 9 og slutter kl. 16. Vi har forelesninger og seminarer seks dager i uken. Jeg kommer hjem omtrent ved femtiden, men jeg har ikke hele kvelden fri. Jeg må lese lekser. Ved sjutiden spiser vi aftens. Om kvelden sitter jeg hjemme og slapper av. Jeg leser en bok eller ser TV. Jeg foretrekker å se de mest spennende filmene. Hvis det er fint vær ute, tar vi oss en liten tur før vi legger oss. Ved 11-tiden går vi til sengs.

Lær følgende ord og uttrykk:

vekkerur -et, =

будильник

våkne -a/-et, -a/-et

просыпаться

<i>morgengymnastikk</i> -en	утренняя гимнастика
<i>baderom</i> -met, =	ванная комната
<i>dusj</i> -en, -er	душ
<i>ta</i> (en) <i>dusj</i>	принимать душ
<i>pusse</i> -a/-et, -a/-et	чистить
<i>tann</i> -a/-en, <i>tenner</i>	зубы
<i>barbere</i> -te, -t <i>seg</i>	бриться
<i>kle</i> -dde, -dd <i>på seg</i>	одеваться
<i>imens</i>	тем временем
<i>lage</i> -a/-et/-de, -a/-et/-d	готовить
<i>deretter</i>	затем
<i>vekke</i> -a/-et/ <i>vekte</i> , -a/-et/ <i>vekt</i>	будить
<i>barnehage</i> -en, -er	детский сад
<i>sykehus</i> -et, =	больница
<i>firma</i> -et, =/-er	фирма
<i>overst</i> (<i>superlativ til over</i>)	верхний
<i>hulle</i> -a/-en, -er	полка
<i>veske</i> -a/-en, -er	сумка
<i>bussholdeplass</i> -en, -er	остановка автобуса
<i>metro</i> -en, -er	метро
<i>undervisning</i> -a/-en	учеба, обучение
<i>slutte</i> -a/-et, -a/-et	заканчиваться
<i>forelesning</i> -en, -er	лекция
<i>seminar</i> -et, =/-er	семинар
<i>lekse</i> -a/-en, -er	урок
<i>lese lekser</i>	учить уроки
<i>spise aftens</i>	ужинать
<i>slappe</i> -a/-et, -a/-et <i>av</i>	отдыхать
<i>se TV</i>	смотреть телевизор
<i>foretrekke</i> ... <i>trakk</i> , ... <i>trukket</i>	предпочитать
<i>spennende</i>	захватывающий
<i>film</i> -en, -er	фильм
<i>seng</i> -a/-en, -er	кровать
<i>gå til sengs</i>	ложиться спать
<i>løp</i> -et, =	1. бег, 2. течение, ход
<i>i løpet av</i> (<i>dagen</i>)	в течение (дня)

GRAMMATIKK

I. Gradbøyning av adjektiv (fortsettelse)

1. Noen adjektiv har ikke noen positivform, men er dannet fra tilsvarende adverb:

Adverb	Komparativ	Superlativ
over	øvre	øverst
ute	ytre	ytterst
nede	nedre	nederst

2. Noen adjektiv danner komparativ og superlativ ved å bruke **mer** og **mest** sammen med positivformen:

ord på -sk, f.eks., sympatisk, mer sympatisk, mest sympatisk;
perfektum partisipp brukt i en adjektivisk funksjon, f.eks., opptatt,
mer opptatt, mest opptatt;

ord på -et og -ed, f.eks., fremmed, mer fremmed, mest fremmed;
noen fremmede og lange ord, f.eks., interessant, mer interessant,
mest interessant;

sammensatte ord, f.eks., gjestfri, mer gjestfri, mest gjestfri;
adjektiv på -e og -s: moderne, spennende, tilfreds, felles, f.eks.,
mer stille, mest stille (se også 3.16., 3.17.).

II. Gradbøyning av adverb (fortsettelse)

En del adverb danner komparativ og superlativ ved å bruke mer og mest sammen med positivformen, f.eks.: selvsikkert, mer selvsikkert, mest selvsikkert.

III. Presens partisipp brukt i en adjektivisk funksjon:

en spennende film
en strålende dag
et sovende barn

Lær følgende ord:

danne -a/-et, -a/-et
funksjon -en, -er

образовать
функция

<i>fortsettelse</i> -en, -er	продолжение
<i>sympatisk</i> =, -e	симпатичный, привлекательный
<i>gjestfri</i> -tt, -e	гостеприимный
<i>moderne</i>	современный
<i>tilfreds</i> =; -e	довольный
<i>stille</i>	тихий, спокойный
<i>selvsikkert</i>	самоуверенно
<i>strålende</i> (pres. pt. av <i>stråle</i>)	прекрасный
<i>sovende</i> (pres. pt. av <i>sove</i>)	спящий
<i>sammensatt</i> =, -e (ord)	сложное (слово)

ØVELSER

1. Lytt på teksten. Les og oversett den.

2. Svar:

Når ringer vekkeruret?

Hva gjør man i baderommet?

Hvem lager frokost?

Hvor går Igor og Katja hen?

Hvor ligger lærebøkene?

Hvor lang tid tar det å komme fram til instituttet?

Når begynner og slutter undervisningen?

Hvor mange forelesninger og seminarer har man?

Når spiser familien aftens?

Hvilken film foretrekker man å se?

Når går familien til sengs?

3. Fyll ut med ord som passer:

Jeg _____ dusj, _____ tennene og _____ meg.

Vi _____ frokost sammen.

Vekkeruret _____ ved sekstiden.

Jeg _____ lærebøkene mine i veska.

Jeg _____ til bussholdeplassen, _____ buss til metrostasjonen og _____ videre til instituttet.

Jeg _____ nokså langt fra instituttet.

Det _____ meg en times tid å _____ dit.

Undervisningen _____ kl. 9 og _____ kl. 16.

Jeg har hele kvelden _____.
 Ved sjutiden spiser jeg _____.
 Jeg sitter hjemme og _____ av.
 Vi tar en liten _____ før vi legger _____.

4. Skriv i fire former:

en strålende dag, et gammelt vekkerur, et stort baderom, en tidlig frokost, et lite firma, en ny buss, en lang undervisning, en interessant bok, en spennende film, en liten tur.

5. Skriv grunnformene av følgende verb:

begynne, ringe, våkne, stå, pusse, kle på, lage, vekke, spise, ligge, legge, dra, komme, lese, sitte, slappe av, se, gå.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Vi ses tidlig _____ dagen.
 Vekkeruret ringte _____ nitiden.
 Jeg tar dusj og kler _____ meg.
 Min bror går _____ skole og min søster går _____ barnehage.
 Min bror arbeider _____ et sykehus.
 Jeg legger bøkene _____ veska.
 Det tar meg tyve minutter _____ å komme frem _____ instituttet.
 Jeg bor ikke langt _____ kontoret.
 Jeg kommer til kontoret omtrent _____ åttetiden.
 _____ tolvtiden gikk vi _____ sengs.

7. Lag spørsmål:

.....? Jeg våkner når vekkeruret ringer.
? Min mor lager frokost.
? Vi vekker mine søsken.
? Vi spiser middag sammen med faren vår.
? Min far drar til sitt firma.
? Lærebøkene mine ligger på hylla.
? Jeg bor nokså langt fra kontoret.
? Han tok buss til metrostasjonen.
? Det tok ham ti minutter å komme til kontoret.
? Vi hadde seminarer to ganger i uken.

-? Hun kom hjem omtrent ved titiden.
? Min bror må lese lekser.
? Jeg vil sitte hjemme og slappe av.
? Min far foretrekker å se spennende amerikanske filmer.
? Jeg tar en liten tur før jeg legger meg.
? Ved titiden går de til sengs.

8. Komparer følgende adjektiv:

Positiv	Komparativ	Superlativ
russisk	_____	_____
amerikansk	_____	_____
kapitalistisk	_____	_____
steinet	_____	_____
felles	_____	_____
levende	_____	_____
stabil	_____	_____
delikat	_____	_____
(over)	_____	_____
(nede)	_____	_____
(inne)	_____	_____

9. Sett inn adjektivene i komparativ eller i superlativ ved hjelp av ordene mer eller mest:

- Kari kler seg _____ moderne enn noen i hennes gruppe.
 Han er det _____ praktiske mennesket jeg kjenner.
 Jeg så den _____ spennende filmen i livet mitt.
 Hans bøker er _____ interessant enn de andre.
 Hun er _____ gjestfri enn søsteren.
 Arne er _____ opptatt av alle på kontoret.

10. Sett inn den riktige formen av adjektivet:

- (intelligent) Han er _____ enn jeg trodde.
 (moderne) Vi har fått et _____ kontor.
 (realistisk) Det er den _____ filmen jeg har sett.
 (levende) Han er det _____ mennesket jeg har kjent.
 (fremmed) De er blitt _____ for hverandre.
 (sympatisk) Hun var den _____ jenta i gruppen.
 (delikat) Dette spørsmålet er _____ enn jeg trodde.

11. Forsett følgende setninger:

Det tar meg

Det var synd at

Det tok ham

Det tar Arne

Det tok meg

12. Sett inn den riktige formen av adverbet:

(systematisk) Han arbeider _____ enn alle andre.

(spartansk) Hans far lever _____ enn tidligere.

(lite) Hun tjener _____ enn jeg.

(vondt) Jeg har det mye _____ enn i går.

(selvsikkert) Han kjører bil _____ enn før.

(nær) Vi skal studere det _____.

(langt) Arne kunne ikke gå _____.

13. Lag setninger:

Vi			ligge			
Jeg			sitte			
			sove			
Kåre			spise		lenge	
			arbeide		mye	
		vil	se	så		som mulig.
	bror		forstå		lite	
Min			hjelp		ofte	
	far		snakke			
			kjøpe			

Metrostasjonen		hotellet.
Hotellet		metrostasjonen.
Restauranten		værelset.
Baderommet		restauranten.
Vinduet	er langt fra	stolen.
Senga		bordet.
Bordet		vinduet.
Stolen		senga.

Kåre		ofte	å komme så sent hjem.
Vi	pleier	aldri	å gå en liten tur om kvelden.
Mine venner		ikke	å høre musikk.
			å gå så tidlig til sengs.

14. Oversett til norsk:

Будильник звонит рано утром и будет Коре. Уже семь утра, и надо торопиться, чтобы успеть на занятия в университете. Коре встает, открывает окно и делает зарядку. После этого он идет в ванную, умывается, чистит зубы и бреется. Затем он одевается и садится за стол. Завтрак уже готов. Коре пьет кофе, съедает пару бутербродов и благодарит свою жену за завтрак. После этого у него есть несколько минут, чтобы прочесть утреннюю газету. Коре кладет учебники в сумку и отправляется в университет. Его жена идет на свою работу в детский сад. Если погода хорошая, то он идет до ближайшей станции метро. Если идет дождь, то он едет до метро на автобусе. Дорога до университета занимает у него почти час. Занятия начинаются в девять утра, и на них нельзя опаздывать. Каждый день у Коре бывают лекции и семинары. На семинарах ему приходится отвечать на вопросы преподавателей. Занятия заканчиваются в три часа дня, а в перерывах между ними Коре успевает выпить чашку кофе и что-нибудь съесть. Когда он приходит домой, то обед, как правило, уже готов. Жена приходит домой с работы раньше, чем Коре, и у нее есть время для приготовления обеда. Они сразу садятся за стол, потому что Коре обычно голоден. После обеда он садится учить уроки. Как правило, он занимается до девяти часов вечера, а затем немного отдыхает. Иногда читает газеты или книги, а чаще смотрит телевизор. Он предпочитает смотреть захватывающие американские фильмы. Большею частью он с женой сидит дома, но иногда они ходят в гости к друзьям или вместе с ними ходят по вечерам в кино или в театр. Но на следующий день им снова надо идти в университет или на работу, поэтому в одиннадцать часов вечера они ложатся спать.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
hils	Hei! Hallo! (i telefon) Mor'n! God dag! (morgen, kveld/aften) — God dag, Pavel! Takk for sist! (hvis man har vært sammen i selskap). Takk likeså! eller: Takk i like måte.

gratulere	Gratulerer med dagen! Gratulerer! Gratulerer så meget med bryllupsdagen! Til lykke med dagen! — Tusen takk, Arne! eller: Takk i like måte!
ta avskjed	Ha det bra! eller: Ha det! Ha en hyggelig kveld/aften! Ha en god dag! Adjø! Farvel! Mor'na! Mor'n så lenge! Vi sees (møtes, snakkes) i morgen! eller: Vi ses! God ferie! God sommer! — Takk likeså!
be om opplysninger	Har du vært i Amerika? Er du tørst? eller: Du er tørst? Du skal ha kalvestek til middag, forstår jeg? Hva heter du? Når kommer du i aften? Hvor bor Kåre? Hva for et hefte tok du? eller: Hvilket hefte tok du? Vil du ikke spise lunsj med meg i dag? Skal du ikke gå snart?
svare bekreftende	Ja. Ja da. Javisst. Ja, det tror jeg. Ja, selvfølgelig. Ja, sikkert. Ja, det vil jeg. Ja, det er riktig.

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Edvard Grieg i barndommen

I sin barndom bodde Edvard Grieg i et lite hus i nærheten av Bergen. Veien til skolen var lang, og på skolen gjaldt regelen om at en elev som kom for sent, måtte tilbringe første time i gangen utenfor klasseværelset.

En dag hadde han ikke gjort leksene til første time og derfor kom han med hensikt for sent. Det begynte å regne sterkt, og han ble meget våt. Læreren mente derfor at han skulle gå hjem for å kle seg om. På grunn

av den lange veien gav foreldrene hans ham lov til å bli hjemme resten av dagen.

Han gjentok eksperimentet og stilte seg av og til under en takrenne for å bli gjennomvåt. Men alt blir oppdaget. En dag hadde han igjen lært leksene sine dårlig og ville også gjerne ha dagen fri. Det hadde regnet om morgenen og da han kom til skolen, fant han til sin store glede at det ennå var litt vann i takrennen.

Altså ble han våt nok, ja, så våt at det vakte mistanke. Læreren har vel fortalt de andre elevene om ham, for en dag ble Edvard grepet på fersk gjerning da han gjentok eksperimentet med takrennen. Læreren som hadde sett ham, førte ham selv inn i klasseværelset.

Da man spurte ham hvordan han kunne bli så våt, begynte han å gråte og fortalte alt. Den dagen stiftet han bekjentskap med «slaginstrumentene».

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>barndom</i> –men	детство
<i>i nærheten av</i>	поблизости от
<i>gjelde gjaldt, gjeldt</i>	1. касаться, 2. действовать
<i>tilbringe tilbrakte, tilbrakt</i>	проводить (время)
<i>gang</i> -en, -er	коридор
<i>våt</i> -t, -e	мокрый, промокший
<i>kle seg om</i>	переодеваться
<i>på grunn av</i>	по причине
<i>gi lov (til) å gjøre noe</i>	разрешать что-либо делать
<i>rest</i> -en, -er	остаток
<i>gjenta gjentok, gjentatt</i>	повторять
<i>eksperiment</i> -et, =/-er	эксперимент
<i>stille stilte, stilt seg</i>	стать (расположиться стоя)
<i>takrenne</i> -a/-en, -er	водосточная труба
<i>oppdage</i> -a/-et, -a/-et	обнаружить
<i>dårlig</i> =, -e	плохой
<i>altså</i>	итак, таким образом
<i>mistanke</i> -en	подозрение
<i>elev</i> -en, -er	ученик
<i>gripe gre(i)p, grepet</i>	схватить

<i>fersk</i> -t, -e	свежий
<i>gjerning</i> -a/-en, -er	поступок, действие
<i>på fersk gjerning</i>	с поличным
<i>gråte</i> gråt/gret, grått	плакать
<i>stifte</i> -a/-et, -a/-et	основывать
<i>bekjentskap</i> -et, =/-er	знакомство
<i>stifte bekjentskap med</i>	познакомиться с
<i>slag</i> -et, =	удар
<i>instrument</i> -et, =/-er	инструмент

Norske ordspråk

Snart fått er snart gått.
 Tiden leger alle sår.
 Like barn leker best.
 Den som intet våger intet vinner.
 Lege, leg deg selv.
 Tiden er på vår side.

Lær følgende ord:

<i>lege</i> -a/-et/-te, -a/-et/-t	лечить, излечивать,
врачевать	<i>sår</i> -et, = рана
<i>leke</i> -te, -t	играть
<i>våge</i> -a/-et/-de, -a/-et/-d	отважиться, осмелиться
<i>vinne vant</i> [vann], vunnet	выигрывать

LEKSJON ATTEN

Тема: LEILIGHET

Диалог: Har De en leilighet til leie?

Текст: Vår daglistue.

Речевые действия: hevde noe, gjengi andres ord, forvise seg om noe.

Грамматика: 1. Пассивный залог 5.64. Простая форма страдательного залога (s-form) 5.67.

Описательная форма страдательного залога (med bli) 5.65. Употребление форм страдательного залога 5.69., 5.70., 5.71., 5.72., 5.73., 5.74., 5.75., 5.76., 5.77., 5.78.

2. Последовательность времен 5.62., 5.63.

3. Причастие I в функции наречия 5.138.

4. Плюсquamперфект 5.43. Употребление плюсquamперфекта для выражения временных отношений 5.44.

5. Предлоги места и направления på и i 8.5., 8.6., ved 8.10., under 8.8., til 8.4., gjennom 8.20., mot и imot 8.18.

Предлоги времени i 8.21., om 8.23., etter 8.29. Предлог цели på 8.38.

Предлог med с абстрактным значением «вместе с», «и».

Материал для чтения: Et norsk hjem.

Norske ordspråk.

SAMTALE HAR DE EN LEILIGHET TIL LEIE?

Kåre treffer sin venn Arne på Oscars gate.

Kåre: Hei, Arne!

Arne: Hei! Hvordan går det?

Kåre: Takk, bare bra. Og med deg?

Arne: Takk, heller ikke dårlig.

Kåre: Arne, vet du kanskje hvor jeg kan finne en leilighet på 2—3 rom?

Arne: Ja, jeg vet om et sted hvor leiligheter leies ut. Det er i Welhavens gate nummer elleve. Det er mulig at du kan få en god leilighet til rimelig pris.

Kåre: Mange takk.

Arne: Kom, så tar vi en drosje. Det er bitende kaldt.

.....

- Arne:* God kveld! Det sto i annonsen at du hadde en leilighet til leie?
Vertinnen: Ja, jeg har en pen, møblert leilighet.
Kåre: Er den i første etasje?
Vertinnen: Nei, den er i annen.
Kåre: Får vi se på den?
Vertinnen: Ja, vær så god, bli med opp.
 I leiligheten:
Vertinnen: Som dere ser, er leiligheten ikke så stor. Den består av en dagligstue, to soveværelser, kjøkken og bad. For kort tid siden ble den pusset opp.
Kåre: Er det både varmt og kaldt vann?
Vertinnen: Ja, selvfølgelig, og dusj.
Kåre: Er det sol her inne?
Vertinnen: Ja da, dette vinduet vender mot øst, og det andre mot sør.
Kåre: Utmerket! Min kone sa at dette var meget viktig. Og hva koster leiligheten?
Vertinnen: To tusen kroner måneden. Husleien betales den første i hver måned.
Kåre til Arne: Er ikke det litt dyrt?
Arne: Nei, slett ikke. Jeg synes, det er ganske rimelig. Det er umulig å finne noe billigere.
Kåre: Jeg tror vi tar leiligheten.
Vertinnen: Når vil dere flytte inn?
Kåre: Nå i kveld, med det samme.
Kåre til vertinnen: Vi ses i kveld.
Kåre til Arne: God natt da, og takk for i dag!
Arne: Takk likeså! Og god natt!

Lær følgende ord og uttrykk:

leilighet -a/ -en, -er

квартира

leie -a/ -en, -er

аренда, наем, прокат

ha noe til leie

сдавать что-либо внаем

husleie -a/ -en, -er

квартплата

leie -de, -d

1. сдавать внаем, 2. снимать

leie ut/bort

сдавать внаем

<i>rom -met, =</i>	комната
<i>rimelig =, -e</i>	приемлемый, доступный
<i>til rimelig pris</i>	по умеренной (доступной цене)
<i>bitende (pres.part. av å bite —</i> <i>кусать)</i>	жгучий (о морозе), резкий (о ветре)
<i>annonse [-ɲsə] -en, -er</i>	объявление
<i>møblert</i>	меблированный
<i>etasje -en, -er</i>	этаж
<i>i første etasje</i>	на первом этаже
<i>vertinne -a/ -en, -er</i>	хозяйка
<i>bestå ...stod /..sto, ..stått (av noe)</i>	состоять (из чего-либо)
<i>daglistue -a/ -en, -er</i>	гостиная
<i>stue -a/ -en, -er</i>	комната, гостиная
<i>soveværelse -et, -er</i>	спальня
<i>kjøkken -et, = /-er</i>	кухня
<i>bad -et, -a/-ene (syn. baderom og</i> <i>bade-værelse)</i>	ванная
<i>selvfølgelig</i>	естественно
<i>pusse -a/ -et, -a/ -et opp</i>	делать косметический ремонт
<i>sol -a/ -en, -er</i>	солнце
<i>vende -te, -t mot noe</i>	выходить окнами на что-либо
<i>øst -en</i>	восток
<i>sør -et</i>	юг
<i>viktig =, -e</i>	важный
<i>slett ikke</i>	совсем не
<i>ganske</i>	довольно, совсем
<i>dyr -t, -e</i>	дорогой
<i>flytte -a/-et, -a/-et</i>	переезжать
<i>flytte inn</i>	въезжать

GRAMMATIKK

I. Passiv

a) S-passiv

Form:

Infinitiv

sendes

Presens

sendes

Preteritum	(sendtes)
Perfektum og Pluskvamperfektum	-----
Futurum	skal sendes
Fortidsfuturum	skulle sendes

b) Omskrevet passiv med *bli*

Form:

Infinitiv	bli sendt
Presens	blir sendt
Preteritum	ble sendt
Perfektum	er/har blitt sendt
Pluskvamperfektum	var/hadde blitt sendt
Futurum	skal bli sendt
Fortidsfuturum	skulle bli sendt

Bruk:

Passiv med -s brukes i lover og regler, f.eks., «Suppen kokes i fem minutter». «Suppen blir kokt i fem minutter» er en konstaterende setning. Det samme: «Husleien betales den første i hver måned» og «Husleien blir betalt den første i hver måned».

II. Tidsforskyvning

Min kone sier: «Dette er meget viktig».

Tidsforskyvning: Min kone sa at dette var meget viktig.

Han vet at Kåre er syk.

Men: Han visste at Kåre var syk.

III. Preposisjoner

a) Preposisjonen *på* brukt ved angivelse av mål, mengde, alder, farge, pris, kvalitet:

Jeg vil finne en leilighet *på* 2-3 rom.

Hun hadde en jente *på* tre år.

Prisen *på* osten var for høy.

b) Preposisjonen *mot* brukt ved angivelse av retning:

Vinden blåser *mot* øst.

Vinduet vender *mot* sør.

- c) Preposisjonen *i* for å uttrykke at noen/noe befinner seg inne i noe:
Er leiligheten *i* første etasje?
Peter sitter *i* leiligheten.
- d) Preposisjonen *i* brukt i tidsuttrykk:
Husleien betales den første *i* hver måned.
Vi flytter inn nå *i* kveld.
George tjener 20000 USD *i* året.

IV. Presens partisipp brukt som adverb

- a) Måte: Pavel sa *leende* ...
b) Grad: Det var *bitende* kaldt.

Lær følgende ord:

<i>passiv -en, -er</i>	пассивный залог
<i>omskrevet</i>	описательный
<i>bruk -en/ -et</i>	использование
<i>lov -en, -er</i>	закон
<i>konstatere -te, -t</i>	констатировать
<i>tidsforskyvning -en, -er</i>	последовательность (сдвиг) времен
<i>mål -et, =</i>	размер
<i>mengde -en, -er</i>	количество
<i>preposisjon -en, -er</i>	предлог
<i>angivelse -en, -er</i>	указание
<i>retning -en, -er</i>	направление
<i>vind -en, -er</i>	ветер
<i>blåse -te, -t</i>	дуть
<i>kvalitet -en, -er</i>	качество
<i>le lo, ledd</i>	смеяться

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les og oversett den.
2. Svar:

Hvor treffer Kåre sin venn Arne?
Hva slags leilighet vil Arne finne?

Er det mulig å finne en god leilighet til rimelig pris og hvor?
 Hvorfor tar Arne og Kåre en drosje?
 Hvilken etasje ligger leiligheten til leie i?
 Er leiligheten stor?
 Hva består leiligheten av?
 Når ble den pusset opp?
 Er det sol inne i den?
 Hvor vender vinduene i leiligheten?
 Hvor stor er husleien?
 Når skal man betale den?
 Hva synes Arne om husleien?
 Når vil Kåre flytte inn?

3. *Skriv i fire former:*

en liten leilighet, en rimelig pris, et pent soveværelse, et oppusset kjøkken, en varm dusj, et åpent vindu, et viktig spørsmål, en billig husleie, et stort rom.

4. *Skriv grunnformene av følgende verb:*

vite, finne, leie, ta, få, se, være, bli, bestå, pusse, vende, si, koste, betale, synes, tro, flytte, ses, lære.

5. *Fyll ut med preposisjoner:*

De har kjøpt en ny leilighet ___ 4 værelser. Ingen må få vite noe ___ det. Jeg vil ha en liten bil ___ rimelig pris. De hadde et selskap ___ 12 personer. Har De et rom ___ leie? Rommet var ___ annen etasje. Jeg vil gjerne se ___ kjøkkenet. Huset vender frontsiden ___ parlamentet. Du skal betale husleien den andre ___ hver måned. Vi ses nå ___ kveld. Takk for ___ dag! Bilen kjørte ___ øst. Han sitter nå ___ kontoret sitt. Leksjonen består ___ en tekst og mange øvelser. Jeg traff ham ___ kort tid siden. Hvor mange mennesker består komitéen ___? De gikk ___ forelesningen. Jeg vil gjerne ha en fisk ___ to kilo. Han vet noe ___ henne. Se ___ ham! Hva er prisen ___ fisken? Rommet lå ut ___ gaten. Hvilken farge er det ___ huset ditt? Har du lyst ___ noe? Hun fikk en veksel ___ 10000 kroner. Han gikk ut ___ døren. Du skal ikke se ___ sola. Hun møtte en mann ___ 30 år. Kaffen kokes ___ tre minutter. Vinden blåste ___ sør. ___ år skal jeg bo i Moskva. Hun kom ___ Oslo ___ november. Pavel

kom ___ teatret ___ tide. Kåre går ___ skogen. Han er som fisken ___ vannet.

M e r k d e g: komité -en, -er КОМИТЕТ
farge -en, -er ЦВЕТ

6. Fyll ut med ord som passer:

Hun hadde et værelse til _____.
Vet du noe om et sted hvor leiligheter _____ ut?
Jeg vil gjerne ha en veske til _____ pris.
Det var _____ kaldt ute.
Hun har et pent, møblert _____ til leie.
Rommet er i første _____.
Vil du bli _____?
Som du _____, er huset ikke så _____.
Universitetet _____ av ni institutter.
Boken ble skrevet for _____ tid _____.
Leiligheten blir _____ opp til våren.
Vinduene i rommet _____ mot sør.
Husleien _____ hver måned.
Husleien er _____ rimelig.
Vi ville _____ til en ny leilighet så snart som _____.
Tror du det er dyrt? Nei, _____ ikke.

7. Sett om følgende setninger fra passiv til aktiv:

Firmaets bil ble kjørt til butikken av sjåføren.
På landet spises det varm mat kl.12.
Brevet skal avsluttes med en hilsen.
Kan denne pakken bli sendt som brev?
Vi ble gjort kjent med de nye reglene.
Blomstene ble lagt ved døren.
Det kan sies både for og imot i denne saken.
Det ble foreslått å forsinke saken.
Husleien ble betalt i tide.
Han blir hentet fra flyplassen.
Butikken åpnes kl.8.
Arbeidet ble betalt av firmaet for to måneder siden.
Det arbeides ikke i firmaet på lørdag.
Suppen kokes i fem minutter.

M e r k d e g: sak -a/ -en, -er дело

8. Sett om følgende setninger fra aktiv til passiv:

Kelneren åpner alltid døren for gjestene.

Kelneren henter vinen opp fra kjelleren.

Sjåføren hjelper passasjerer ut av bilen.

Hvor kjøper man avisen?

Man fant lett feilene.

Man snakker mye om den nye filmen.

Kan man kjøpe vin her?

Kontoret svarer på spørsmål kl. 10-22.

Man kan gå turen på to timer.

Først skal man koke vann.

Man må ikke glemme saken.

Kan man drikke øl her?

Man holder mange taler ved bryllupsmiddager.

<i>Merk deg:</i> <i>kjeller</i> -en, -e	подвал
<i>passasjer</i> -en, -er	пассажир
<i>tale</i> -en, -er	речь
<i>holde en tale</i>	произносить речь

9. Sett inn den korrekte formen av verbene:

Radioen spilte mens de (spise) frokost.

Han pratet alltid når han (kjøre) bil.

Når det (ringe), gikk elevene inn.

De ble sittende i restauranten mens det (regne).

Vi hørte radio mens vi (drikke) kaffe.

Jeg trodde jo du kanskje (ta) den.

Han spurte meg, hvor mye jeg (betale) i husleie.

Man sa at flyplassen (bli stengt) på grunn av dårlig vær.

De sa at han (sitte) hjemme.

Hun spurte Pavel hvor han (studere).

10. Sett inn presens partisipp:

Kåre svarte (smile) at han var helt tilfreds.

Han sa (le) at han var i godt humør.

Anne svarte (berolige) at hun hadde det bra.

En (skinne) hvit bil sto bak huset.

Om vinteren er her (bite) kaldt.

<i>Merk:</i> <i>berolige</i> -a/-et, -a/-et	успокаивать
<i>skinne</i> -te, -t	сиять

11. Lag spørsmål:

-? Arne fant en leilighet på 3 rom.
? Leksjonen består av en tekst og mange øvelser.
? Kaffen kokes i tre minutter.
? De hadde et selskap på 8 personer.
? Jeg kjøpte en bil til rimelig pris.
? Værelset er i første etasje.
? Bilen kjører mot øst.
? Det er bitende kaldt ute.

12. Lag setninger:

		det		
		værelset		
		bordet		stor, stort, store.
		den	nokså	ny, nytt, nye.
Som du ser,	er	senga	ganske	gammel, gammelt, gamle.
		stolen	mye	rimelig, rimelige.
		de	riktig	dårlig, dårlige.
		stolene		
		smørbrødene		

			dagen.
			uken.
Værelset koster	5000 kroner		måneden.
	500 kroner		året.
	100 kroner		

Jeg			
Kåre	vil		leiligheten.
Vi	skal	se på	rommet.
Hun	burde		badet.

13. Oversett til norsk:

Хансен заходит в дом и разговаривает с хозяйкой.

— Извините, у Вас есть свободные комнаты?

— Да, есть парочка.

— У Вас есть комната с ванной по приемлемой цене?

— Нет, к сожалению. Есть только комнаты без ванной.

— Сколько же стоит комната без ванной?

— 100 крон в день.

— О, это очень дорого. Вы бы не могли сказать, где я смогу найти более дешевую комнату?

— Нет, я не думаю, что Вы сможете найти сейчас комнату дешевле.
Вы же понимаете, что все туристы хотят сделать то же самое.

— Тогда я сниму у Вас комнату.

— Вы хотите въехать немедленно?

— Да, пожалуй.

— Мне разбудить Вас завтра рано утром?

— Нет, спасибо, я буду спать так долго, как это возможно.

— Сколько дней Вы пробудете в городе?

— Недели две.

— Тогда завтра заплатите за первую неделю. А теперь пойдете
наверх, посмотрим комнату. Хотите комнату с окном, выходящим
на юг?

— Это не играет роли. Я хочу, чтобы окно не выходило на улицу.

— Пожалуйста, у меня есть такая комната на третьем этаже.
Вы можете взять Ваши сумки и пойти наверх.

TEKST

VÅR DAGLIGSTUE

Vi bor i Oslo på Blindern i en moderne leilighet. Vi kjøpte nye møbler etter at vi var flyttet inn. Når vi kommer inn i stuen, ser vi lengst borte i kroken til høyre et lite bord med et stort fjernsyn på, og på hylla under står det en radio med en CD-spiller. Rett foran oss er det et stort vindu. Midt imot dette i kroken står det en sofa med to puter og foran sofaen et lite rundt bord. Til venstre for sofaen står det en lenestol. Like ved sofabordet, nærmere hjørnet, står det en gulvlampe. På bordet ser vi et askebeger og dessuten noen aviser. Ved veggen ved siden av vinduet står det et bokskap med mange bøker. Et deilig, tykt teppe dekker gulvet.

Det er sentraloppvarming i rommet, og vi ser radiatoren under vinduet. Foran vinduet ser vi et lite blomstebord med blomster i blomsterpotten. Om kvelden, når det blir mørkt, tenner vi lyset og trekker for gardinene. Om dagen faller lyset gjennom vinduet.

Lær følgende ord og uttrykk:

møbler pl.

мебель

lengst (superl. av langt)

дальше всего

<i>krok</i> -en, -er; <i>i kroken</i>	угол; в углу
<i>fjernsyn</i> -en, =	телевизор
<i>radio</i> -en, -er	радио
<i>CD</i> -en, -er <i>norsk: kompaktplate</i>	компакт-диск
<i>spiller</i> -en, -e	проигрыватель
<i>foran</i>	вперед
<i>midt</i>	посередине
<i>imot prep</i>	напротив
<i>sofa</i> -en, -er	диван
<i>rund</i> -t, -e	круглый
<i>like</i>	прямо, точно
<i>pute</i> -a/-en, -er	подушка
<i>lenestol</i> -en, -er	кресло
<i>gulvlampe</i> -a/-en, -er	торшер
<i>gulv</i> -et, =	пол
<i>lampe</i> -a/-en, -er	лампа
<i>askebeger</i> -et, -er	пепельница
<i>bokskap</i> -et, =	книжный шкаф
<i>skap</i> -et, =	шкаф
<i>teppe</i> -et, -er	ковёр
<i>sentraloppvarming</i> -a/-en	центральное отопление
<i>radiator</i> -en, -er	батарея
<i>blomsterpotte</i> -a/-en, -er	цветочный горшок
<i>mørk</i> -t, -e	тёмный
<i>tenne tente, tent</i>	зажигать
<i>lys</i> -et	свет
<i>tenne lyset</i>	зажигать свет
<i>trekke trakk, trukket</i>	тянуть
<i>trekke for gardin</i>	задергивать занавеску
<i>gardin</i> -a/-en/-et, =/-er	гардина, занавеска

GRAMMATIKK

I. Pluskvamperfektum

a) Form

Hjelpesverb **hadde** + perfektum partisipp;

Hjelpesverb **var** + perfektum partisipp av bevegelsesverb:

Etter at Pavel *hadde lest* avisen, spiste han frokost.
Vi kjøpte nye møbler etter at vi *var flyttet* inn.

b) Bruk (i tidsuttrykk)

1. Om fortid når en handling er avsluttet før en annen:
Etter at Pavel hadde sluttet på skolen, begynte han å studere ved MGIMO-universitetet.
2. Ved indirekte tale når verbet i hovedsetning er i preteritum:
Han sa at Kari hadde kjøpt en bil.

II. Preposisjoner

- a) Preposisjonene *på, ved, under, foran, bak, imot, for* kan brukes i uttrykk for sted:
Vi bodde *på* Blindern.
Pavel sitter *ved* bordet og spiser.
Vesken lå *under* bordet.
Bussen står *foran* huset.
Bilen sto *bak* teatret.
Posthuset ligger midt *imot* parlamentet.
Til venstre *for* sofaen står det en gulvlampe.
- b) Preposisjonene *til* og *gjennom* kan brukes i uttrykk for retning:
Jeg reiser *til* Moskva.
Om dagen faller lyset *gjennom* vinduet.
- c) Preposisjonene *etter* og *om* kan brukes i tidsuttrykk:
Etter middag går jeg alltid en tur.
Om morgenen drikker han kaffe.
- d) Preposisjonen *med* med betydningen «sammen med, og»:
Det står en sofa *med* to puter.

Lær følgende ord og uttrykk:

bevegelse -en, -er

движение

fortid -a/-en

прошедшее время

indirekte tale

косвенная речь

ØVELSER

1. Lytt på teksten. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hvor bor vi?

Når kjøpte vi nye møbler?

Hva kan vi se i stuen?

Hvor står det en radio med CD-spiller?

Hva står midt imot et stort vindu?

Hva ligger på sofaen?

Hvor står det en lenestol?

Hva kan vi se på bordet?

Står det et bokskap i stuen?

Hva dekker gulvet?

Hvilken oppvarming er det i rommet?

Hvor kan vi se blomster?

Når tenner vi lyset?

3. Fyll ut med ord som passer:

Når vil du flytte _____?

Når vi kommer _____ i stuen, ser vi et stort bord.

_____ foran oss ser vi et bokskap med mange _____.

_____ imot vinduet står det en sofa med to _____.

Til _____ for sofaen ser vi en lenestol.

_____ ved sofaen står det en gulvlampe.

Ved _____ av vinduet står det et bord med et fjernsyn på.

Et tykt teppe _____ gulvet.

Vi ser et blomsterbord med _____ i blomsterpotten.

Vi tenner _____ og _____ for gardinene.

Om dagen _____ lyset gjennom _____.

4. Skriv i fire former:

en moderne leilighet, et lite bord, et stort fjernsyn, en gammel radio,
en blå sofa, et rundt bord, en vakker gulvlampe, et svart askebeger,
et deilig teppe, et gult gulv, en sen kveld.

5. **Skriv grunnformene av følgende verb:**

bo, kjøpe, flytte, komme, se, stå, tenne, trekke, falle, lese, bruke, sitte, ligge, reise, gå, drikke, lære.

6. **Fyll ut med preposisjoner:**

Kåre er ____ kontoret nå.
 Anne pleier å sitte ____ vinduet og se ut.
 Bildene hang ____ lampene.
 Maten ble satt ____ dem.
 Kinoen ligger midt ____ vårt hus.
 Jeg bor i en liten by øst ____ Moskva.
 Pavel skal ____ vennen sin i kveld.
 Anne hørte hans stemme ____ det åpne vinduet.
 Han skulle ringe meg ____ kl.8.
 ____ morgenen gikk han ____ skole.
 Han ble invitert sammen ____ sin kone.
 Arne traff Kåre ____ gaten.
 Hun satt ____ siden ____ sin mann.
 Katten ligger ____ stolen.
 Brevet hans lå ____ Anne.
 Boken ligger ____ bordet.
 Erik bodde ____ Oslofjorden.
 Han bor en etasje ____ oss.
 Brevet hans lå ____ henne.
 Han kom langt ____ oss.
 Midt ____ vinduet står det en sofa.
 Til venstre ____ sofaen står det en lenestol.
 Han reiste ____ sted ____ sted.
 Hovedveien går ____ sentrum.
 Hun gikk ____ sengs like ____ at du var gått.
 ____ dagen faller lyset ____ vinduet.
 Han gikk en tur ____ sin sønn.

7. **Sett inn den korrekte formen av verbene:**

Etter at hun (dekke) _____, spiste vi.
 Ingen ville bo i huset, når de hørte hva som (skje) _____ der.
 Etter at han (tenne) _____ lyset, så han at det var noen i rommet.

Pavel fortalte at han (snakke) _____ med Kåre for to dager siden.
 Han visste at jeg (glemme) _____ boken min hjemme.
 Hun sa at hun (ha) _____ lyst til å bli med.
 Peter sa til meg at han (tenke) _____ å be meg om å leie ut min leilighet til ham.
 Da jeg (spise) _____, gikk jeg på kino.
 Allerede da Pavel var femten år, (bestemme) _____ han seg for å bli diplomat.

8. Lag spørsmål:

-? Kåre bor på Blindern i en moderne leilighet.
? Vi pusset opp leiligheten etter at vi var flyttet inn.
? Rett foran ham var det en åpen dør.
? Ved siden av ham sitter Pavel.
? Vi tenner lyset og trekker for gardinene når det blir mørkt.
? Om dagen faller lyset gjennom vinduet.

9. Lag setninger:

Sofaen		hylla.
Bokskapet		fjernsynet.
Gulvlampen		radiatoren.
Lenestolen	er like ved siden av	blomstebordet.
Senga		gardinene.
Vinduet		døren.
Stolen		bildet.

Kåre		huset vårt.
Min kone		metrostasjonen.
Jeg		foran
Vi	står like	parlamentet.
Fru Dahl		Anne.
En av vennene hans		ved siden av
Arne		ham.
		meg.
		oss.

Pavel		en ny leilighet.
Jeg	vil	et nytt hus.
Vi	må	flytte til
Du	skal	mittrom.
De		hotellet.
		Oslo.

10. Oversett til norsk:

Госпожа Кристенсен встретила своего знакомого Джорджа Смита и задает ему вопросы о его комнате:

- Вам нравится Ваша комната?
- Мне кажется, что она очень хорошая.
- Она большая или маленькая?
- Это довольно большая комната, и в ней много солнца.
- Много ли в ней окон?
- Два. Одно выходит на юг, а одно на восток.
- На каком этаже она находится?
- На третьем.
- А есть ли ванная комната?
- Да, совсем рядом. Там есть душ с холодной и горячей водой.
- Вы сняли комнату с мебелью?
- Да, конечно. Там есть кровать, а также большой стол, где я могу писать, два стула и кресло.
- Очень хорошо.
- Да, там так приятно жить.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
hevde som sant, riktig (hevde — утверждать)	Det er sant at det er kaldt i Moskva om vinteren.
hevde som en selvfølge	Det stemmer at du må ringe til ham. Selvfølgelig kommer han til deg. Naturligvis blir Pavel med.
hevde som sikkert	Der er det sikkert et rom ledig. Pavel kommer i alle fall.
hevde som mulig	Det er mulig at Pavel ikke kan komme i kveld. Det kan være at Kåre gjør det nå.
hevde som usikkert	Det er ikke sikkert at han kommer til instituttet i morgen. Det er usikkert om han gjør det i aften.
hevde som lite trolig (trolig — вероятно)	Kanskje kommer hun nå. Arne er sikkert ikke på kontoret.

hevde som umulig, som usant	Det er umulig å gjøre dette. Det er absolutt ikke sant.
gjengi andres ord (gjengi — передавать)	Hun spurte meg om jeg var forsynt. Han ropte «Hei» til meg. Jeg sa «idiot» til ham. Anne fortalte at Arne var syk. Pavel spør hvor hun går hen.
forvise seg om noe (forvise seg — убедиться)	Er ikke De amerikaner? Du kommer jo fra Amerika? Du er da norsk? Han er vel snart ferdig? Du går til instituttet, ikke sant? Er hun virkelig 50 år?

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Et norsk hjem

De fleste familier i Norge bor i leiligheter, men mange har eget hus i forstedene. Familien Berg har også en villa i utkanten av byen. Som mange andre villaer har den to etasjer foruten kjeller og loft.

I kjelleren er fyrrommet og rom for oppbevaring av mat og frukt. I første etasje finner vi en dagligstue, en spisestue, et kjøkken og en liten entré. Fra entréen fører en trapp opp til annen etasje hvor vi finner tre soveværelser, et bad og toalett. En smal trapp fører opp til loftet som er stort og luftig. Der oppbevarer de forskjellige ting som de ikke bruker for øyeblikket.

Bak huset er det en hage med noen frukttrær, bærbusker og en høy flaggstang.

Anne er glad i blomster, og hun har mange forskjellige slags blomster i hagen: roser, tulipaner osv. De har også en kjøkkenhage, der det dyrkes poteter, spinat, blomkål, gulrøtter og løk.

Lær følgende ord og uttrykk:

egen, eget, egne

forstad -en,steder

собственный

пригород

<i>villa</i> -en, -er	вилла
<i>utkant</i> -en, -er	окраина
<i>loft</i> -et, =	чердак
<i>fyrrom</i> -met, =	котельная
<i>fyr</i> -en, -er	огонь
<i>oppbevaring</i> -a/-en	хранение, сохранение
<i>spisestue</i> -a/-en, -er	столовая
<i>entré</i> [el. an-]	прихожая
<i>føre</i> -te, -t	вести
<i>trapp</i> -a/-en, -er	лестница
<i>toalett</i> -et, =/-er	туалет
<i>smal</i> -t, -e	узкий
<i>luftig</i> =, -e	просторный
<i>oppbevare</i> -te, -t	хранить
<i>ting</i> -en, -ene	вещь
<i>for øyeblikket</i>	в данный момент
<i>hage</i> -en, -er	сад
<i>kjøkkenhage</i> -en, -er	огород
<i>bær</i> -et, =	ягода
<i>busk</i> -en, -er	куст
<i>stang</i> -a/-en, <i>stenger</i>	древко, флагшток
<i>slags</i> en el. et	род, сорт
<i>rose</i> -a/-en, -er	роза
<i>tulipan</i> -en, -er	тюльпан
<i>osv. og så videre</i>	и т. д. и так далее
<i>dyrke</i> -a/-et, -a/-et	выращивать
<i>spinat</i> -en	шпинат
<i>blomkål</i> -en	цветная капуста
<i>løk</i> -en, -er	лук

Norske ordspråk

Den som vil ha alt, får ofte intet.

Den som griper til sverd, skal omkomme ved sverdet.

Jo flere kokker, dess tynnere er suppe.

Intet eller alt.

Man blir ikke større selv ved å trampe på andre.

Alle veier fører til Roma.

Den som sår vind, høster storm.

Lær følgende ord:

<i>gripe gre(i)p, grepet</i>	хватать, охватывать
<i>sverd -et, =</i>	меч
<i>omkomme, omkom, omkommet</i>	погибнуть
<i>jo ... dess (desto)</i>	чем ... тем
<i>tynn tynt -e</i>	1. тонкий, 2. жидкий, разбавленный
<i>trampe -a/-et, -a/-et</i>	попирать ногами, растаптывать
<i>så -dde, -dd</i>	сеять
<i>høste -a/-et, -a/-et</i>	1. собирать урожай, 2. пожинать (плоды)
<i>storm -en, -er</i>	буря, шторм

LEKSJON NITTEN

Тема: PÅ HOTELLET I BERGEN.

Диалог: 1. På hotellet.
2. Vil dere se litt på byen?

Речевые действия: oppfordre noen til å gjøre noe, oppfordre til å gjøre noe sammen, oppmuntre til å gjøre noe, be om instruksjon, be om forslag, foreslå å gjøre noe sammen, be om råd, gi råd.

Грамматика: 1. Значение модальных глаголов skulle 5.102., 5.103., 5.104., 5.105., 5.106.; ville 5.98., 5.99., 5.100.; måtte 5.107., 5.108., 5.109.; burde 5.116.; kunne 5.110., 5.111., 5.112., 5.114., 5.115.
2. Значение глагола la 5.120., 5.121.
3. Причастие I в функции существительного 5.140.
4. Пассивная конструкция få + причастие II.
5. Выражение будущего времени с помощью
а) настоящего времени глагола 5.27., 5.49.
б) конструкции komme til å + инфинитив 5.48.
в) вспомогательного глагола skal + инфинитив 5.46., 5.47., 5.125.
г) вспомогательного глагола vil + инфинитив 5.46., 5.47., 5.125.
д) других модальных вспомогательных глаголов
е) перфекта глаголов, выражающих планирование действия.
6. Предлог цели for 8.33., предлог over для выражения инструментальности, предлог over для выражения распространенности 8.9., предлог om для выражения истечения некоторого времени в будущем 8.23.

Материал для чтения: Den tålmodige kineseren.

Norske ordspråk.

SAMTALE 1. PÅ HOTELLET

Pavel kommer fra Oslo til Bergen for å se byen sammen med sine norske venner Arne og Anne.

Pavel: Ja, nå er vi fremme. Dette er hotellet, ikke sant?

Portieren: Jo, det er det. Der står jo: Hotell Neptun.

Pavel: God dag! Kunne vi få tre enkeltrom med bad?

Portieren: Hotellet er nesten fullt belagt, men jeg skal se etter ... Har dere bestilt?

Pavel: Naturligvis. Vi har bestilt tre rom på forhånd.

Portieren: Hva er deres navn?

Pavel: Pavel Petrov, Arne og Anne Berg.

Portieren: Ja da. Det stemmer. Hvor lenge har dere tenkt å bli her i byen?

Pavel: Jeg skulle tro det blir minst tre dager, kanskje to.

Portieren: La meg se. Vi har tre rom med bad ledige i annen etasje. Her er våre priser.

Pavel: Er frokost inkludert i prisen?

Portieren: Ja, det er den. Det er restaurant i første etasje, men dere kan også få servert mat på rommet. Dere kan bare bestille over telefonen.

Pavel: Er det telefon på rommet også?

Portieren: Ja, det er det. Hvis dere skal ringe ut i byen, kan dere bare forlange linje når damen svarer. Samtalene innenfor hotellet er gratis. Alt annet blir ført på regningen.

Pavel: Takk skal du ha.

Portieren: Som alle reisende må dere fylle ut disse blankettene. Etternavn, fornavn, fødselsår og -dag, nasjonalitet, tittel eller yrke, hjemsted, adresse, underskrift. Er dette i orden?

Pavel, Arne og Anne fyller ut blankettene.

Portieren: Ja, helt riktig. Mange takk. Her er nøklene og der er heisen. Dere behøver ikke å ta bagasjen med. Den kommer opp med det samme.

Lær følgende ord og uttrykk:

fremme el. framme

вперед

være fremme

появиться

Nå er vi fremme.

Ну вот мы и добрались.

jo

же

enkeltrom -met, =

отдельный номер (на одного человека)

belegge ...la, ...lagt

занимать (место)

<i>se etter</i>	справляться, разузнавать
<i>bestille ...stille, ...stilt</i>	заказывать
<i>på forhånd</i>	заранее, предварительно
<i>inkludere -te, -t</i>	включать, заключать в себе
<i>servere -te, -t</i>	подавать (еду)
<i>bestille over telefonen</i>	
<i>(pr. =per telefon)</i>	заказывать по телефону
<i>forlange -te, -t</i>	требовать, заказывать (в гостинице)
<i>linje -a/-en, -er</i>	телефонная линия
<i>regning -a/-en, -er</i>	счет
<i>reisende -en, =</i>	путешественник
<i>blankett -en, -er</i>	бланк
<i>fylle ut en blankett</i>	заполнить бланк
<i>etternavn -et, =</i>	фамилия
<i>fornavn -et, =</i>	имя
<i>fødselsår -et, =</i>	год рождения
<i>nasjonalitet -en, -er</i>	национальная принадлежность
<i>tittel -en, titler</i>	звание
<i>yrke -et, -er</i>	профессия
<i>hjemsted -et, -er</i>	место рождения, родина
<i>adresse -a/-en, -er</i>	адрес
<i>underskrift -a/-en, -er</i>	подпись
<i>orden -en, -er</i>	порядок
<i>i orden</i>	в порядке
<i>nøkkel -en, nøkler</i>	ключ
<i>heis -en, -er</i>	лифт
<i>bagasje -en</i>	багаж
<i>ta inn på et hotell</i>	остановиться в гостинице

GRAMMATIKK

I. Modale verb, deres betydninger og bruk

1. Skulle

a) beslutning:

Han sa at han skulle gå hjem.

Hvor skal du nå? — Jeg skal på kino.

b) regel:

Dere skal betale husleien den første i hver måned.

c) løfte:

Han sa at han skulle hjelpe henne.

d) tilbud, formodning (i spørsmål):

Skal jeg spørre ham?

e) oppfordring (i spørsmål):

Skal vi gå nå? Skal vi på kino?

f) rykte (skal + infinitiv):

Han skal være så rik. Pavel har hørt at hun skal være begavet.

g) anbefaling:

Du skal sitte rolig.

2. Ville**a) ønske:**

Hva vil du gjøre? Vil du være med?

b) formodning:

De fleste vil være enige i dette.

c) tenkt tilfelle (i preteritum):

Hva ville han gjøre i din situasjon?

d) ønske (i preteritum):

Bare han ville komme!

3. Måtte**a) plikt:**

Hunder må gå i bånd i parken. Jeg måtte hjem.

b) påbud:

Du må ikke gå nå.

c) tillatelse:

Må jeg få presentere deg for min kone?

d) antakelse (logisk slutning):

Hun må da være syk.

e) ønske (i preteritum):

Måtte du ha lykken med!

f) mulighet (i preteritum):

Hva jeg enn måtte si, skal du alltid være uenig.

4. Burde**a) anbefaling:**

Man bør ikke overanstrenge seg.

b) mulighet:

Hun burde snart være her.

5. Kunne**a) ferdighet:**

Hun kan ikke snakke engelsk. Han kan ikke svare nå.
Kan han setningen utenat?

b) mulighet:

Bussen kan ta 40 passasjerer. Jeg kan ikke vente mer.

c) tillatelse:

Du kan gjøre som du vil. Kan jeg røyke her?

d) antakelse:

Det kan være sant. Hun kan ha glemst dette.

e) forsikring:

Det kan du stole på! Jeg kan stole på henne.

II. Verbet la (la + infinitiv)

Påbud, tilbud, ønske:

La det være! La ham komme! La meg si. La oss gå! La meg være! La være! La være å se slik på meg! La ham være alene! La meg være i fred!

III. Presens partisipp som substantiv

Alle *reisende* må fylle ut disse blankettene. Tillatt kun for *gående*.

IV. Passiv med få (få + perfektum partisipp)

Dere kan også *få servert* mat på rommet.

Han *fikk skrevet* brevet. Han *fikk* brevet *skrevet*.

V. Preposisjoner

1. Preposisjonen *for* brukt ved angivelse av mål:

Pavel er kommet til Bergen *for* å se byen.

Han kom *for* å hilse på henne.

2. Preposisjonen *over* (el. *per*) brukt ved angivelse av redskap man foretar noe med:

Du kan bestille mat *over* telefonen (el. *per* telefon)

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>beslutning</i> -en, -er	решение
<i>løfte</i> -et, -er	обещание
<i>tilbud</i> -et, =	предложение
<i>formodning</i> -en, -er	предположение
<i>oppfordring</i> -a/-en, -er	призыв
<i>rykte</i> -et, -er	слух, молва
<i>anbefaling</i> -a/-en, -er	рекомендация
<i>enig</i> =, -e	согласный
<i>tilfelle</i> -et, =/-er	случай
<i>plikt</i> -a/-en, -er	обязанность
<i>påbud</i> -et, -er	приказание
<i>tillatelse</i> -en, -er	разрешение
<i>antakelse</i> -en, -er	предложение
<i>logisk</i> =, -e	логический
<i>slutning</i> -en, -er	заключение
<i>en logisk slutning</i>	логическое заключение
<i>overanstrenge</i> -te, -t seg	перенапрягаться
<i>ferdighet</i> -a/-en, -er	навык, умение
<i>utenat</i>	наизусть
<i>kunne utenat</i>	знать наизусть
<i>røyke</i> -te, -t	курить
<i>forsikring</i> -a/-en, -er	уверение
<i>slik</i>	так, таким образом
<i>fred</i> -en, -er	мир
<i>La meg være i fred!</i>	Оставьте меня в покое!
<i>substantiv</i> -et, =/-er	существительное
<i>tillate</i> ...lot, ...latt	разрешать
<i>mål</i> -et, =	цель
<i>redskap</i> -en/-et, =/-er	орудие, инструмент
<i>foreta</i> ...tok, ...tatt	предпринимать
<i>ta inn på et hotell</i>	останавливаться в гостинице

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hva vil Pavel gjøre i Bergen?

Hvem vil vise ham byen?

Hvilket hotell tar Pavel inn på?

Hvor mange enkeltrom har Pavel bestilt på forhånd?

Hvor lenge har Pavel, Arne og Anne tenkt å bli i Bergen?

Hvordan kan man bestille mat på rommet?

Kan man ringe ut i byen fra rommet?

Hvilke telefonsamtaler er gratis?

Hvilke blanketter må alle reisende fylle ut?

Tar Pavel og vennene bagasjen deres med?

Er det en heis på hotellet?

3. Skriv i fire former:

et stort hotell, et lite rom, et nytt bad, et kjent navn, en rimelig pris, en tidlig frokost, en dyr restaurant, en rød telefon, en gratis samtale, en stor regning, en gammel reisende, en viktig blankett, et langt etternavn, et nytt yrke, en gul nøkkel, en moderne heis.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

se, stå, belegge, bestille, stemme, tenke, bli, la, ha, inkludere, servere, ringe, forlange, svare, føre, fylle, burde, ta, komme, røyke, tillate, foreta.

5. Fyll ut med ord som passer:

Han kommer _____ med sine norske venner.

Vi vil ha to enkeltrom med _____.

Hotellet er nesten fullt _____.

Pavel har bestilt et rom på _____.

Hvor _____ blir dere i byen?

Vi har tre rom med bad _____ i annen etasje.

Frokost er _____ i prisen.

Du kan få _____ mat på _____.

Hvis du vil ringe _____ i byen, kan du bare _____ linje.
 Dere må fylle ut disse _____.
 Bagasjen kommer opp med _____.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Arne kom _____ Oslo _____ Bergen _____ å se byen
 sammen _____ Anne og Pavel.
 Du skulle gjøre dette _____ forhånd.
 De har et enkeltrom _____ bad ledig _____ første etasje.
 Dere kan bestille mat _____ telefonen.
 Er det telefon _____ rommet?
 Samtalene _____ hotellet blir ikke ført _____ regningen.
 Er dette _____ orden?

7. Hva uttrykker verbet *skulle* i disse setningene:

Du skal gå nå.
 Alle skal møte til første time.
 Du skal vente her til jeg kommer tilbake.
 Jeg skal bare hente bøkene mine.
 Vi skal til Bergen på ferie.
 Vi skal vente på dere.
 Jeg skal ringe tilbake straks.
 Du skal få høre nærmere fra oss.
 Han skal være meget flink.
 Hun skal være hyggelig.
 Jeg skal ha truffet ham i Oslo.
 Det skal ikke selges øl til personer under 18 år.
 Vi skal ikke reise før i morgen.
 Hun skal ikke være hjemme i denne uka.
 Skal jeg hjelpe deg?
 Skal jeg lukke vinduet?
 Skal vi danse?
 Skal vi gå inn på mitt kontor?
 Du skulle gå til lege.
 Han skulle ikke drikke så mye.
 De skulle være hjemme på denne tiden.

8. Hva uttrykker verbet *ville* i disse setningene:

Jeg vil gå nå.

Han vil slutte å arbeide på kontoret.

Mange av dere vil sikkert være enig i dette.

Dette vil være kjent for de fleste.

Tiden vil vise om du har rett.

Klokka vil ikke gå.

Henne vil dere ikke kjenne igjen.

Vil du være så snill å gå!

Vil du gi meg smøret.

Vil du flytte deg litt.

Vil du gå allerede?

Hva vil du ha til middag?

Bare hun snart ville komme hjem igjen!

Det ville være fint om du kunne være sammen med oss.

9. Hva uttrykker verbet *måtte* i disse setningene:

Vi må gjøre som læreren sier.

Du må stole på deg selv.

Du må gjøre som jeg sier!

Nå må du skynde deg!

Du må bare prøve.

Du må gjerne forsyne deg.

Han må være overanstrengt etter turen.

Vi må ha tatt feil.

Dere må ikke fortelle det videre!

Du må ikke svare!

Må jeg gjøre leksene straks?

Må vi gjøre som læreren sier?

Må jeg bare spørre om en liten ting?

Måtte det være sant!

De som måtte være uenige, kan stemme imot.

10. Hva uttrykker verbet *burde* i disse setningene:

Du bør tenke deg godt om før du sier ja til dette.

Vi bør lukke vinduene før vi drar.

De bør være framme nå.

Du burde ha sett henne.

De burde være her.

11. Hva uttrykker verbet *kunne* i disse setningene:

Du kan gjøre som du vil.

Nå kan du komme inn.

Hvis far har sagt det, kan du få lov å være med.

Vil du ha mat nå, kan du lage den selv!

Møt meg på stasjonen, så kan du kjøre meg til butikken!

Jeg kan godt vente på deg.

Vi kan kjøre deg hjem.

Hun kan være syk.

Du kan ha rett.

Det kan gå bedre enn du tror.

Hun kan ha glempt avtalen.

Mange barn kan lese når de begynner på skolen.

Else kan sy.

Det kan være kaldt i Moskva.

Dere kan ikke gå!

Hun kan ikke være der.

Kan jeg få låne telefonen?

Kan vi snakke sammen et øyeblikk?

Kan jeg betale med norske penger?

Kan du åpne vinduet?

Kan du gi meg smøret?

Kan det være sant?

Kan det tenkes at hun har dratt?

Kunne du ikke stenge døra?

Kunne det tenkes at vi har tatt feil av henne?

12. Fortsett følgende setninger:

La være å

La meg

La oss

La ham

La meg være

La det

La være med

La oss ikke
 La henne
 La dem

13. Oversett disse setningene til russisk:

Kjørende i Karl Johans gate kan vente seg 250 kr i bot.
 På det tidspunktet var bøndene de *førende* i samfunnet.
 Alle *reisende* anmodes om å komme til ventesalen.
 Han er ikke lenger blant de *levendes* tall.
 Det er bare få *troende* blant oss.
 Tillatt kun for *gående*.

Merk deg: bot -a/-en, bøter штраф
 tidspunkt -et, =/-er время, момент времени
 samfunn -et, = общество
 anmode -a/-et, -a/-et предлагать, просить
 ventesal -en, -er зал ожидания
 tall -et, = число

14. Sett om følgende setninger fra aktiv til passiv med få og forklar forskjellene:

Han har reparert bilen.
 Jeg har ikke åpnet denne boksen.
 De har servert maten på kjøkkenet.
 Han har fortalt historien flere ganger.
 Han har undersøkt øya.
 Hun har dekket bordet.
 Jeg har skrevet brevet.

Merk deg: boks -en, -er ящик
 undersøke -te, -t обследовать, проверять
 forskjell -en, -er различие, разница

15. Lag spørsmål:

.....? Pavel er kommet til Bergen for å se byen.
? Han vil ha tre enkeltrom med bad.
? Hotellet er nesten fullt belagt.
? Pavel har bestilt tre rom på forhånd.
? Man kan få servert mat på rommet.
? Du kan bare be om linje når damen svarer.

16. Lag setninger:

Jeg				
		vil		byen.
Pavel				
		skal	se på	rommet.
Vi				
		burde		hotellet.

Jeg		meg	riktig		her.
	liker			bra	
			ganske		i Norge.
Vi		oss	meget	godt	
					i Bergen.

Jeg		vil		se på byen i dag.	
Vi		skulle	gjerne	spise middag nå.	
Kåre		får		møte Anne.	

17. Oversett til norsk:

Павел Петров, русский студент, разговаривает с незнакомым человеком на улице.

— Извините. Не могли бы Вы мне сказать, где находится отель «Нептун»?

— Да, отель «Нептун» прямо перед Вами.

— Большое спасибо.

— Не за что. Вы, наверное, турист.

— Нет, я студент. Я изучаю Вашу страну.

(идут по направлению к отелю)

— Вы были здесь раньше?

— Нет, я первый раз в Норвегии и в Бергене.

— Вам нравится город?

— Я только что приехал, но я думаю, что здесь будет очень приятно.

— Да, конечно. Берген — очень приятный город.

— А Вы сами из Бергена?

— Нет, я из Осло, но я журналист и часто бываю в этом городе.

— Это тот самый отель?

— Да, это отель «Нептун». Здесь Вы наверняка найдете комнату.

— Спасибо, до свидания.

SAMTALE 2. VIL DERE SE LITT PÅ BYEN?

- Arne:* Hei! Nå, hva synes dere om værelsene?
- Pavel:* Jeg liker meg riktig bra her.
- Anne:* Ja da, rommene er helt moderne og det er en vakker utsikt fra vinduet.
- Arne:* Det var godt å høre. Vil dere være med og se litt på byen?
- Pavel:* Ja, med fornøyelse. Det vil vi svært gjerne. Har du kanskje et kart over byen?
- Arne:* Ja, dette er et godt kart. Vær så god, vil dere se på det?
- Anne:* Ja takk. Hvor er vi nå?
- Arne:* Nå er vi akkurat her på kartet.
- Pavel:* Å, da er vi ganske nær havnen. Er det noe interessant å se der nede?
- Arne:* Ja da. Fisketorget er et morsomt sted og Bryggen er meget interessant. Det er også flere gamle kirker og museer i byen. Hva vil du se først?
- Pavel:* Jeg vet ikke riktig. Jeg vil gjerne se alt sammen. Men kunne vi ikke vente med museene?
- Arne:* Jo, det kan vi godt. Skal vi heller begynne med Fisketorget?
- Anne:* Ja, la oss det. Er det langt dit?
- Arne:* Nei, det tar oss bare ti minutter. Først går vi gjennom byen, og så tar vi Fløybanen opp til Fløyen.
- Pavel:* Hvor er det da?
- Arne:* Det er på toppen av det fjellet.
- Anne:* Det er bra vi slipper å gå dit opp. Vi er på toppen om en time.
- Arne:* Ja, ikke sant? Men utsikten fra toppen er flott. Vi ser hele byen og fjorden og alle øyene. Og så spiser vi middag på restauranten oppe på Fløyen.
- Pavel:* Det vil jeg gjerne!
- Anne:* Pavel, du kommer aldri til å glemme disse dagene i Bergen!

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>utsikt -en, -er</i>	вид, панорама
<i>svært</i>	очень, весьма
<i>kart -et, =/-er</i>	карта

<i>et kart over byen</i>	карта города
<i>havn -a/-en, -er</i>	порт, гавань
<i>kirke -a/-en, -er</i>	церковь
<i>museum ... seet, ... seer</i>	музей
<i>Floyen</i>	гора Флøyен
<i>Floybanen</i>	фуникулёр на гору Флøyен
<i>bane -en, -er</i>	дорога, путь
<i>topp -en, -er</i>	вершина
<i>fjell -et, =</i>	гора
<i>flott =, -e</i>	роскошный
<i>fjord -en, -er</i>	фиорд
<i>øy -a [-en], -er</i>	остров
<i>komme til å+infinitiv</i>	конструкция выражает будущее время
<i>slippe slapp, sluppet</i>	избежать

GRAMMATIKK

I. Hvordan uttrykker man framtid i norsk?

1. Presens av verbet

Vi reiser til Bergen i morgen.

Toget går om en time.

Hun begynner i 1. klasse.

Vi kommer hjem.

Han slutter på skolen.

Det blir nok pent vær i morgen.

Han får penger i morgen.

Hvis det blir pent vær i morgen, kan vi dra på fjellet.

M e r k d e g: tog -et, = поезд
 framtid -a/-en, -er будущее время

2. Komme til å + infinitiv (først og fremst i tale):

Han kommer til å reise i morgen.

Situasjonen kommer snart til å bedre seg.

Snart kommer du til å forstå det.

Prisene kommer til å øke.

Du kommer aldri til å glemme dette.

Hun kommer ikke til å gjøre det.

Han kommer til å angre på det.

Det kommer til å regne.

<i>M e r k d e g:</i> <i>bedre -a/-et, -a/-et seg</i>	улучшаться
<i>øke -a/-et/-te, -a/-et/-t</i>	увеличивать, расти
<i>angre -a/-et, -a/-et</i>	раскаиваться, сожалеть

3. *Skal + infinitiv*

Vi skal reise til utlandet i morgen.

Toget skal gå om en time.

Hun skal begynne i 1. klasse til høsten.

I morgen skal vi flytte.

Hva skal du gjøre i kveld?

Skal du fortsette på skolen?

Bilen skal selges.

<i>M e r k d e g:</i> <i>fortsette, ... satte, ...satt</i>	продолжать
<i>selge, solgte, solgt</i>	продавать

4. *Vil + infinitiv*

Jeg vil komme tilbake til denne saken.

Vi vil komme hjem så snart vi får sjansen til det.

Du vil få problemer med dette.

Senere vil du forstå det bedre.

Det vil bli servert kaffe.

Jeg vil savne deg.

Når du blir eldre, vil du nok huske det.

<i>M e r k d e g:</i> <i>sjanse -en, -er</i>	шанс, возможность
<i>problem -et, =/-er</i>	проблема
<i>savne -a/-et, -a/-et</i>	скучать

5. *Andre modale hjelpeverb + infinitiv*

Jeg kan reise snart.

Han får gå snart.

Du bør flytte deg.

Hun må dra hjem.

6. *Perfektum av verb som uttrykker planlegging:*

Hvor lenge har dere tenkt å bli her i byen?

Vi har bestemt oss for å bli her.

Jeg har planlagt å skrive en bok.

<i>M e r k d e g:</i> <i>planlegging -a/-en</i>	планирование
<i>planlegge ... la, ...lagt</i>	планировать
<i>hjelpesverb -et, =/-er</i>	вспомогательный глагол
<i>modal -t, -e</i>	модальный

II. Preposisjoner

1. Preposisjonen *over* brukt ved angivelse av utstrekning:

Har du kanskje et kart *over* byen?

Det blir pent vær *over* hele landet.

2. Preposisjonen *om* for å uttrykke at noe skjer etter utløpet av en tid i framtiden:

Vi er på toppen *om* en time.

Han kommer *om* en uke.

<i>M e r k d e g:</i> <i>utstrekning -en</i>	протяженность
<i>utløp -et, =</i>	завершение, истечение

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hva synes Pavel om rommet sitt?

Hva foreslår Arne?

Hva for et kart har han?

Hvilke interessante steder foreslår Arne å besøke?

Hva vil Pavel se først?

Vil han se museene?

Hva vil Pavel begynne med?

Er det langt fra hotellet til Fisketorvet?

Hvordan kan man se ut over byen?

Hva kan man se fra Fløyen?

Hvor vil vennene spise middag?

3. Fyll ut med ord som passer:

Han liker _____ riktig bra her.

Det er vakker _____ fra vinduet.

Det vil jeg _____ gjerne.

Nå er vi _____ her på kartet.
Vi er ganske _____ havnen.
Er det noe interessant å _____ der nede?
Vi tar _____ opp til Fløyen.
Det er bra vi _____ å gå dit opp.
Vi spiser _____ på restauranten oppe på Fløyen.
Pavel kommer aldri til å _____ disse dagene i Bergen.

4. Fyll ut med preposisjoner:

Hva synes du _____ rommet?
Det er en vakker utsikt _____ toppen.
Vil du se litt _____ byen?
Har han et kart _____ Norge?
Hvor kan vi finne byen _____ kartet?
Kan vi ikke vente _____ museene?
Hva vil du begynne _____?
Restauranten ligger _____ toppen _____ det fjellet.
Vi er _____ Fløyen _____ ti minutter.
Vi spiser middag _____ restauranten oppe _____ Fløyen.

5. Skriv i fire former:

et moderne rom, en vakker utsikt, et stort vindu, en hyggelig by, et godt kart, en gammel havn, et morsomt sted, en gammel kirke, et nytt museum, et høyt fjell, en lang fjord, en liten øy, et interessant yrke.

6. Skriv grunnformene av følgende verb:

synes, like, høre, se, ville, ha, kunne, vente, begynne, la, ta, gå, slippe, spise, komme, glemme, bedre, fortsette, selge, øke, angre, savne, planlegge.

7. Sett inn verbet i en form for å uttrykke framtid:

Han (komme) _____ hjem fra ferie i morgen.
De (gå) _____ en tur hvis det blir deilig vær.
Du (legge) _____ vesken din på den lille hyllen.
Passasjerene (ta) _____ bagasjen med.
Hva (svare) _____ du på invitasjonen?
Hvem (snakke) _____ du med?

Han (gi) _____ en stor middag på sin fødselsdag i kveld.
 Han (få) _____ et godt betalt arbeid.
 Om aftenen (spise) _____ de på en billig restaurant.
 Han (bestille) _____ rødvin til maten.
 Bilen (bli) _____ reparert.
 Forfatteren (skrive) _____ snart en ny bok.
 Alle prisene (øke) _____ om et år.
 Jeg (ligge) _____ i solen hele dagen.
 Jeg (be) _____ ham komme igjen om en halv time.
 (fortelle) _____ han noe om sin tur til Bergen?
 (forstå) _____ han din beskjed?
 Det (bli) _____ en hyggelig kveld.

8. Lag spørsmål:

.....? Jeg liker meg riktig bra her.
? Rommene er helt moderne.
? Det er en vakker utsikt fra vinduet.
? Arne har et kart over byen.
? Vi er ganske nær havnen.
? Fisketorvet er et morsomt sted.
? Det er mange gamle kirker og museer i byen.
? Vi tar Fløybanen opp til Fløyen.
? Vi slipper å gå ditt opp.
? Vi er på toppen om en time.
? Utsikten fra toppen er flott.
? Vi ser hele byen og fjorden og alle øyene.
? Vi spiser middag på restauranten oppe på Fløyen.

9. Lag setninger:

Dette er		byen.
Her er	et kart over	landet.
Arne har		Norge. Bergen.

Nå er	vi	ganske	nær	havnen.
	Pavel	meget		Fisketorvet.
	de	svært		museene.
				Fløyen.
				Bryggen.

	vi		gå dit opp. arbeide i dag.
Det er bra	dere	slipper å	kjøre
	Anne		gjennom byen.
			gå

10. Oversett til norsk:

В гостинице Павел познакомился с норвежским журналистом:

— Вы русский?

— Да, а откуда Вы знаете?

— Я бывал в России много раз. А Вы здесь уже долго?

— Только два дня.

— Как Вам нравится в Норвегии?

— Мне здесь очень нравится. Как мне кажется, Берген очень интересный и красивый город.

— Вы бывали здесь в каких-нибудь музеях?

— Нет, не бывал.

— Тогда Вы должны пойти посмотреть музеи. Они очень интересны. Я бы мог пойти с Вами и показать дорогу.

— Спасибо, очень любезно с Вашей стороны. Могу я представиться? Меня зовут Павел Петров.

— А меня зовут Эрик Хансен.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
oppfordre noen til å gjøre noe (oppfordre -a/-et, -a/-et призывать)	Gi meg smøret, er du snill. Vær så snill og send meg smøret. Kan du være så snill å sende meg smøret? Kan jeg få smøret, er du snill. Får jeg smøret, takk? Smøret, takk.
oppfordre til å gjøre noe sammen	La oss gå! Skal vi gå nå? Går vi nå? Vi må da gå. Kom så går vi! Kan vi ikke gå nå?

oppmuntre til å gjøre noe (oppmuntre -a/-et, -a/-et поощрять)	Vær så god og sett deg ned. Bare kom inn. Du kan bare forsyne deg. Du kan gjerne få låne min bil.
be, anmode	Vil du være snill å hjelpe meg? Kan du gi meg boka? Kan jeg be deg om gi meg boka? Kunne du ikke gi meg boka? Kan jeg få boka?
be om instruksjon (instruksjon -en, -er инструкция)	Kan jeg gjøre slik? Må jeg gjøre slik? Hvem skal jeg spørre? Hva må jeg gjøre nå? Hvordan kommer jeg til Nasjonalgalleriet? Kan du si meg hvordan jeg kommer til Nasjonalgalleriet? Kan du si meg hvor det er?
be om forslag	Hva skal vi gjøre nå? Hva vil du foreslå? Kan du foreslå noe? Hva kan vi gjøre her i kveld?
foreslå å gjøre noe sammen	Har du lyst til å gå en tur? Kan vi ikke spise middag sammen? Vi kunne jo gå på kino? Jeg skal på kino nå. Blir du med?
be om råd (råd -et, = совет)	Hva skal jeg gjøre nå? Hva gjør man så? Skal jeg gå hjem nå? Synes du jeg skal gå hjem? Kan du anbefale meg noe? (anbefale -te, -t рекомендовать)
gi råd	I ditt sted ville jeg gå til lege. Du bør gå til lege. Jeg synes du skulle gå til lege. Det er best å gå til lege.

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Den tålmodige kineseren

Kineserne går for å være svært tålmodige mennesker. At dette er et faktum, beviste en mann fra Kina nylig. Kineseren skulle fly tilbake til Beijing fra Zürich. Men da flyet skulle starte, lå et ugjennomtrengelig skydekke over flyplassen. Derfor måtte avgangen utsettes noen timer. Flyselskapet ville gjøre ventetiden så behagelig som mulig for passasjerene sine. Derfor leide man værelser til dem på flere hoteller i Zürich. En buss brakte dem så til hotellene deres. Man lovet å hente dem igjen i god tid før flyets avgang.

Tilfeldigvis fikk mannen fra Kina et rom på et noe avsidesliggende hotell, og ettersom han verken kunne tysk eller noe annet europeisk språk, satt han bare og ventet på bussen. Hotelbetjeningen gav ham imidlertid god mat og drikke.

Avreisen ble utsatt bare fire timer. Da var det ugjennomtrengelige skydekket nesten forsvunnet. Bussen hentet passasjerene, som kom i rett tid til avreisen, men tilfeldigvis glemte de å hente kineseren. Han satt på rommet som flyselskapet hadde leid til ham. Bussen som han ventet på, kom ikke. På denne måten gikk hele fem dager. Da ringte hotellets portier til flyselskapet og spurte om de hadde glemt kineseren.

Flyselskapets folk ble forskrekket. De sendte straks en av sine fineste biler til det avsidesliggende hotellet og hentet kineseren. Så satte de ham i det første flyet som gikk til Kina.

Flyselskapets personale skammer seg dypt, men den tålmodige kineseren smilte og vinket til dem da flyet tok ham med til hans hjemland.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>tålmodig</i> =, -e	терпеливый
<i>kineser</i> -en, -e	китаец
<i>gå for å være</i>	считаться
<i>faktum</i> -et, <i>fakta</i>	факт
<i>bevise</i> -te, -t	доказывать
<i>nylig</i>	недавно
<i>fly</i> <i>floy</i> , <i>floyet</i>	летать

<i>starte -a/-et, -a/-et</i>	стартовать
<i>ugjennomtrengelig =, -e</i>	непроницаемый
<i>skydekke -et, -er</i>	облачный покров
<i>avgang -en, -er</i>	отправление
<i>utsette ... satte, ...satt</i>	откладывать
<i>flyselskap -et, =/-er</i>	авиакомпания
<i>ventetid -a/-en</i>	время ожидания
<i>bringe, brakte, brakt</i>	привозить, доставлять
<i>i god tid</i>	заранее
<i>tilfeldigvis</i>	случайно
<i>avsidessliggende</i>	отдаленный
<i>ettersom</i>	поскольку
<i>verken ... eller</i>	ни ... ни
<i>europesk =, -e</i>	европейский
<i>betjening -a/-en, -er</i>	обслуживающий персонал
<i>imidlertid</i>	однако
<i>avreise -a/-en, -er</i>	отбытие
<i>forsvinne ... svant, ... svunnet</i>	исчезать
<i>i rette tid</i>	вовремя
<i>folk -et, =</i>	люди
<i>forskrække -a/-et, -a/-et</i>	испугать
<i>bli forskrækket</i>	испугаться
<i>Kina</i>	Китай
<i>personale -et, -er</i>	персонал, сотрудники
<i>skamme -a/-et, -a/-et seg</i>	стыдиться
<i>dyp -t, -e</i>	глубокий
<i>vinke -a/-et, -a/-et</i>	махать (рукой)
<i>hjemland -et, =</i>	родной край

Norske ordspråk

Borte bra, men hjemme best.

Man vet hva man har, men ikke hva man får.

Det er lettere sagt enn gjort.

En god venn vil aldri svikte sitt ord.

En storm i et glass vann.

<i>M e r k d e g: svikte -a/-et, -a/-et</i>	изменять (слову)
<i>storm -en, -er</i>	буря, шторм

LEKSJON TJUE

Тема: RESTAURANT.

Диалог: 1. Kelner, kan vi få menyen?
2. Hvordan gikk det i går?
3. Hvor pleier du å spise middag?

Речевые действия: uttrykke ønske, bestille, kjøpe, be om tillatelse, gi tillatelse, nekte tillatelse, be om fritakelse fra regel, gi fritakelse fra regel, nekte fritakelse fra regel.

Грамматика: 1. Будущее II 5.50., 5.51., 5.53.
2. Сложные глаголы 13.29., 13.30., 13.31.
3. Придаточные предложения времени с союзом så snart 12.20.
4. Причастие I в функции смыслового глагола 5.139.
5. Предлоги: направления — av 8.19.,
цели — til 8.34. и om, времени — ved,
места — blant 8.13.

Материал для чтения: Den historien kjente jeg!
Norske ordspråk

SAMTALE 1. KELNER, KAN VI FÅ MENYEN?

Pavel, Arne og Anne kommer inn på Fløyen Restaurant.

Pavel: Hvor skal vi sitte?

Anne: La oss ta det lille bordet ved vinduet. Da kan vi se ut av det.

Arne: Kelner, kan jeg få menyen?

Kelneren: God dag. Vær så god, her er menyen og vinlisten. Vil dere ha en smørbrøddliste også?

Arne: Nei, takk, jeg tror ikke det.

Til Anne og Pavel: Det skal være varm middag, ikke sant?

Pavel: Jo takk. Jeg tror jeg skal ha en russisk salat og laks med poteter.

Arne: Det tar vi også. Jeg er svært sulten. Har dere lyst på noe å drikke?

Anne: Jeg tar gjerne et glass vin, takk.

Arne: Hva sier dere om en flaske rødvin?

Pavel: Takk, det ville være deilig.

- Arne:* Så snart kelneren kommer igjen, kan vi bestille.
- Litt senere:* Hvordan smaker laksen?
- Pavel:* Både fisken og potetene er utmerkede.
- Arne:* Har du lyst på mere poteter?
- Pavel:* Nei takk. Jeg er forsynt.
- Arne:* Vil dere ha noe til dessert? Vi kan få kake eller frukt eller is.
- Anne:* Jeg tar helst litt is, takk.
- Til Pavel:* Bruker du fløte i kaffen?
- Pavel:* Ja, takk, send meg fløten, er du snill. Hva pleier folk å spise til frokost her i Norge?
- Anne:* Å, mange har havregrøt og melk, men jeg tar helst en kake til kaffen.
- Pavel:* Når kommer det neste måltidet?
- Anne:* Vi spiser et par smørbrød ved tolvtiden. Og så har vi middag ved firetiden.
- Pavel:* Hva, midt på ettermiddagen?
- Anne:* Ja, men vi spiser ofte litt om kvelden.
- Pavel:* Skal vi spise noe i kveld?
- Anne:* Vi skal ha sett et av byens museer før vi spiser kveldsmat.
- Til kelner:* Kelner, kan vi få regningen?
- Kelneren:* Ja, et øyeblikk, så skal jeg komme med den.
- Pavel til Anne:* Hvor mye pleier en å legge igjen i drikkepengene her i Norge?
- Anne:* Vanligvis er det inkludert i regningen, men du kan jo alltid gi litt ekstra.
- Pavel:* Det var greit. Skal vi gå nå?
- Arne:* Kom så går vi!

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>meny</i> -en, -er	меню
<i>vinliste</i> -a/-en, -er	карта вин
<i>liste</i> -a/-en, -er	список
<i>smørbrødtype</i> -a/-n, -r	меню бутербродов, карта бутербродов
<i>laks</i> -en, -er	лосось
<i>is</i> -en, =/-er	мороженое
<i>havregrøt</i> -en, -er	овсяная каша

<i>havre -en</i>	овес
<i>grøt -en, er</i>	каша
<i>måltid -et, =/-er</i>	еда, трапеза
<i>ettermiddag -en, -er</i>	вторая половина дня /после полудня
<i>om ettermiddagen</i>	во второй половине дня
<i>legge igjen</i>	расходовать
<i>drikkepenger</i>	чаевые
<i>vanligvis</i>	обычно, как правило
<i>ekstra</i>	дополнительно
<i>det var greit</i>	все в порядке

GRAMMATIKK

I. Annen futurum: hjelpeverb skal/vil + infinitiv II

- a) Når en handling er avsluttet før en annen handling begynner i framtiden:
 Vi skal ha sett et av byens museer før vi spiser aftens.
 Jeg skal ha lest avisen før du går.
- b) Om fortid når man er usikker på om handlingen virkelig fant sted (*skal* + infinitiv II):
 Pavel skal ha reist.
 Hun skal ha vært syk.

II. Sammensatte verb

Noen av verbene er alltid løst sammensatt: komme inn, legge igjen, se ut, ta inn, f. eks:

Pavel, Anne og Arne kommer inn på Fløyen Restaurant.
 Hvor mye pleier en å legge igjen i drikkepenger i Norge?
 Hun ser så godt ut.
 Hvilket hotell tok dere inn på?

III. Tidssetningen med konjunksjon «så snart»

Så snart kelneren kommer igjen, kan vi bestille.
Så snart du blir ferdig, kan du gå.

IV. Preposisjoner

1. Preposisjonen *av* ved angivelse av utgangspunkt for en bevegelse:
Da kan vi se ut *av* vinduet.
Du må gå *av* bussen nå.
2. Preposisjonen *til* ved angivelse av mål:
Jeg tar helst en kake *til* kaffen.
Vi kunne ta med noen blomster *til* ham.
3. Preposisjonen *ved* brukt med betydningen «omtrent samtidig med» noe:
Vi spiser et par smørbrød *ved* tolvtiden.
Vi møtes i morgen *ved* disse tider.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>finne sted</i>	ИМЕТЬ МЕСТО, СОСТОЯТЬСЯ
<i>løs -t, -e</i>	СВОБОДНЫЙ, НЕ СВЯЗАННЫЙ
<i>konjunksjon -en, -er</i>	СОЮЗ
<i>utgangspunkt -et/, =/-er</i>	ИСХОДНЫЙ ПУНКТ
<i>samtidig =, -e</i>	ОДНОВРЕМЕННЫЙ

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hvor vil Anne sitte?

Hvorfor vil Arne ikke ha en smørbrødtype?

Har han tenkt å spise mye?

Hva tar Pavel?

Hva tar Arne og Anne?

Har hun lyst på noe å drikke?

Hva foreslår Arne å ta?

Når kan de bestille?

Hvordan er laksen og poteter?

Har Pavel lyst på mere poteter?

Skal han ikke ha dessert?

Hva foretrekker Pavel til dessert — frukt, kake eller is?

Hva pleier Pavel å ha i kaffen?
 Hva spiser folk i Norge til frokost?
 Hva spiser man ved tolvtiden?
 Når spiser man middag?
 Spiser man noe om kvelden?
 Hva skal vennene ha gjort før de spiser aftens?
 Hva skal kelneren komme med om et øyeblikk?
 Må en legge igjen noe i drikkepenger i Norge?
 Hvilket råd gir Anne til Pavel?

3. Skriv i fire former:

et lite bord, et åpent vindu, en kort vinliste, en varm middag, en russisk salat, et stort glass, en vakker flaske, en vennlig kelner, en varm potet, en deilig kake, en tidlig frokost, et gammelt museum, en lang regning.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

sitte, ta, la, se, få, være, ha, tro, drikke, komme, bestille, smake, forsyne, bruke, sende, pleie, spise, legge, inkludere, gi, gå, finne.

5. Fyll ut med ord som passer:

Pavel kommer inn på _____.
 Vi tar det lille bordet ved _____.
 Kelner, kan vi få _____?
 Det skal være _____ middag?
 Jeg skal ha en _____ salat og laks med _____.
 Arne er _____ sulten.
 Har du lyst på noe å _____.
 Jeg tar gjerne et glass _____.
 Vi tar en flaske _____.
 Vi kan _____ så snart kelneren kommer _____.
 Både salaten og laksen er _____.
 Har Pavel lyst på _____?
 Vil du ha noe til _____?
 Jeg tar helst litt _____.
 Bruker Pavel fløte i _____?
 Hva pleier folk å spise til _____ her i landet?
 Jeg tar _____ en kake til _____.
 Når kommer det _____ måltidet?

Vi har middag ved _____.
 Vi spiser ofte litt _____ om kvelden.
 Hvor mye legger en _____ i drikkepengen her i _____?
 Du kan alltid gi litt _____.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Pavel, Arne og Anne kommer inn _____ restauranten.
 Jeg vil gjerne ta det bordet _____ vinduet.
 Da kan vi se ut _____ vinduet.
 Har du lyst _____ noe å spise?
 Hva sier du _____ en flaske øl?
 Har dere lyst _____ mere poteter?
 Hva vil du ha _____ dessert?
 Hva bruker du _____ kaffen?
 Hva vil du ha _____ frokost?
 Jeg vil gjerne ha en kake _____ kaffen.
 Vi spiser et par smørbrød _____ tolvtiden.
 Vi spiser middag midt _____ ettermiddagen.
 Skal vi spise aftens _____ kveld?
 Et øyeblikk, så skal jeg komme _____ regningen.
 Hvor mye pleier man å legge igjen _____ drikkepenge
 her _____ landet?
 Vanligvis er det inkludert _____ regningen.

7. Sett om følgende setninger fra 1. futurum til 2. futurum ved hjelp av ord eller uttrykk i parenteser:

Jeg vil gjerne skrive brevet ferdig (først).
 Hun vil lese ut denne boka (til i morgen).
 Gjelden skal slutte å vokse (innen 2001).
 Vi skal reparere denne bilen (før han kommer hit).
 Jeg vil gjerne gjøre dette arbeidet ferdig (før ferien).
 Vi skal se et av byens museer (før vi spiser aftens).
 Han skal gjøre hjemmeoppgaven (før vi går på kino).
 Du skal skrive denne artikkelen (innen jul).

8. Sett om følgende setninger fra perfektum til 2. futurum ved hjelp av verbet *skal*:

Hun har reist.
 Han har vært syk.

Hun har vært mer radikal i sine yngre år.
 Det har vært en stor skuffelse for ham!
 Han har vært meget rik.
 De har lest boka.
 Pavel har glemt vesken.

Lær følgende ord:

<i>gjeld</i> -a/-en	долг
<i>innen</i>	до
<i>vokse</i> -te, -t	расти
<i>hjemmeoppgave</i> -a/-en, -er	домашнее задание
<i>oppgave</i> -a/-en, -er	задание
<i>artikkel</i> -en, ..ikler	статья
<i>radikal</i> -t, -e	радикальный
<i>skuffelse</i> -en, -er	разочарование
<i>rik</i> -t, -e	богатый

9. Finn løst sammensatte verb i følgende setninger og oversett dem til russisk:

Det var ikke så lett å bli av med de gamle avisene.
 Det ble til at vi flyttet.
 Da de hadde drukket ut glassene, fikk de ny vin.
 Hun gjorde bare det som falt henne inn i øyeblikket.
 Etter konserten falt hun helt sammen.
 Han fant ut hva han skulle gjøre.
 Hun skulle føre fram den klassen til eksamen.
 Han prøvde å si noe, men han fikk ikke fram et ord.
 Får dere inn Sverige på TV?
 Kan du ikke gi igjen på 100 kroner?
 Jeg skal gå opp til eksamen om to uker.

10. Tilføy leddsetning med konjunksjon *så snart* ved å bruke de setningene som står i parentes:

(Han blir ferdig) Vi kan dra av sted.
 (Jeg får tid) Jeg leser denne artikkelen.
 (Våren kommer) Du kan dra hjem.
 Jeg kommer. (Det er mulig)
 (Vi kommer hjem) Vi skal spise.

(Du kan) Du skal gjøre dette.

(Du får brevet) Du skal skrive et svar.

11. Fortsett følgende setninger:

Så snart jeg kommer,

Så snart hun går hjem,

Så snart du får tid,

Så snart hun dekker bordet,

Så snart kelneren bringer menyen,

Så snart han kommer med regningen,

Så snart han får drikkepenge,

12. Lag spørsmål:

.....? Pavel, Arne og Anne kommer inn på Fløyen Restaurant.

.....? De vil ta det lille bordet ved vinduet.

.....? Pavel vil ha en russisk salat og laks med poteter.

.....? Anne tar gjerne et glass vin.

.....? Både fisken og potetene er utmerkede.

.....? Nordmenn spiser et par smørbrød ved tolvtiden.

.....? De spiser ofte litt aftens om kvelden.

.....? Vanligvis er drikkepenge inkludert i regningen.

13. Lag setninger:

Pavel		spise	lite.
Nordmenn		drikke	mye.
Anne	pleier å	sove	
Han		legge igjen svært	mye
		gi litt ekstra	lite
			i drikkepenge.

Vi		frokost	kl.7, (12), (3).
Arne	pleier å spise	middag	om kvelden.
Russere	spiser	et par smørbrød	ved totiden.
		aftens	om ettermiddagen.
			ved åttetiden.
			midt på dagen.

Pavel	skal ha	en flaske	øl.
Arne	tar gjerne	laks	rødvin.
Anne			med poteter.
			med grønnsaker.

14. Oversett til norsk:

Коре приходит в ресторан пообедать. Он садится за стол у окна.
К нему подходит официант.

— Добрый день! Вы один?

— Да, один.

— Пожалуйста, вот меню и карта вин..

— Я бы хотел жаркое из телятины с картофелем, а также салат из овощей.

— Что Вы хотите на десерт?

— Мороженое и кофе со сливками.

— Будете что-нибудь пить?

— Да, пожалуйста, принесите бутылку воды и бокал красного вина.

/Через полчаса/

— Как Вам понравилось жаркое?

— Очень вкусное. Вы не забыли про мороженое? И принесите, пожалуйста, счет.

— Минуточку, я все сейчас принесу.

SAMTALE 2. HVORDAN GIKK DET I GÅR?

Pavel snakker sammen med den norske journalisten han møtte på hotellet i går.

Journalisten: Nå, hvordan gikk det i går?

Pavel: Takk, det gikk fint.

Journalisten: Dere spiste på Fløyen, ikke sant?

Pavel: Jo, og maten var utmerket.

Journalisten: Måtte dere vente lenge?

Pavel: Ja, vi gjorde kanskje det. Vi bestilte middag og ble sittende en stund. Det var så hyggelig og jeg la ikke merke til at tiden gikk.

Journalisten: Hva snakket dere om som var så interessant da?

Pavel: Å, jeg spurte Anne om hva folk her i landet pleier å spise, og så fortalte hun meg det.

Journalisten: Men det var ikke noe særlig interessant!

Pavel: Å jo, jeg syntes det var meget interessant å få høre om alt dette.

Journalisten: Besøkte dere noen museer?

Pavel: Ja, et museum på Bryggen. Og så gikk vi hjem.

Journalisten: Tok dere ikke bussen da? Det var veldig langt å gå.

Pavel: Ja, det var litt langt, men både Anne, Arne og jeg liker å gå hvis det er mulig. Vi kom gående arm i arm til hotellet.

Journalisten: Men jeg foretrekker å ta bussen når jeg kan.

SAMTALE 3. HVOR PLEIER DU Å SPISE MIDDAG?

Et par venner, Olav og Knut, snakker om stedene hvor de pleier å spise.

Olav: Hvor spiser du middag? På hotell Norge?

Knut: Å nei, det er altfor dyrt for meg der. Jeg pleier å spise på en liten restaurant nær museet. Du kjenner den sikkert ikke.

Olav: Er det det lille, gamle huset?

Knut: Ja, det ser ikke så fint ut, men når en kommer inn, er det riktig pent og hyggelig. Maten er meget god, og slett ikke dyr.

Olav: Da skal jeg prøve en gang. Kan en blant annet få gode smørbrød der også?

Knut: Ja da, de har fine smørbrød.

Olav: Men hvordan er kaffen? Jeg må ha god kaffe.

Knut: Det vet jeg ikke. Jeg drikker bare øl. Men kaffen er god, kan jeg tenke meg.

Olav: Ja, der hvor maten er god, pleier kaffen å være god også.

Knut: Bli med meg i morgen og spis middag på Museumsrestauranten. Jeg kan love deg den beste kalvesteken i hele byen.

Olav: Da tar jeg imot invitasjonen din. Så får vi se om du snakker sant.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>merke -et, -er</i>	знак, метка
<i>legge merke til noe</i>	замечать, обращать внимание на что-либо
<i>arm -en, -er</i>	рука (от кисти до плеча)
<i>gå arm i arm</i>	идти рука об руку
<i>særlig =, -t</i>	особенный
<i>blant; blant annet</i>	среди; между прочим, в частности
<i>love et</i>	обещать

GRAMMATIKK

I. Presens partisipp brukt som hovedverb

1. Ved verbet *komme* (med bevegelsesverb):
Vi kom *gående* arm i arm til hotellet.
Knut kom *syklende* inn.
2. Ved verbet *bli* (med verbene *bo*, *være* og de verbene som angir kroppsstilling):
Vi bestilte middag og ble *sittende* en stund.
Olav ble *boende* på hotellet i to måneder.

II. Sammensatte verb (fortsettelse)

1. Noen av de sammensatte verb kan være både løst og fast sammensatt og ha lik betydning:
Da *tar* jeg *imot* invitasjonen din. = Da *mottar* jeg invitasjonen din.
Denne boka *hører til* instituttet vårt. = Denne boka *tilhører* instituttet vårt.
2. Noen verb har ulik betydning når de er løst og fast sammensatt:
Læreren *kaller fram* eleven. Læreren *framkaller* bildet.

III. Preposisjoner

1. Preposisjonen *om* brukt ved angivelse av mål:
Hva snakket dere *om* som var så interessant da?
Jeg spurte Anne *om* hva folk her i landet pleier å spise.
Jeg syntes det var meget interessant å få høre *om* alt dette.
2. Preposisjonen *blant* brukt ved angivelse av sted:
Kan en *blant* annet få gode smørbrød der også?
Denne restauranten er populær *blant* våre venner.

Lær følgende ord:

sykle -a/-et, -a/-et

angi ...gav [...ga], ...gitt

kroppsstilling -a/-en, -er

stilling -a/-en, -er

kropp -en, -er

ездить на велосипеде

указывать, называть

положение тела

положение

тело

<i>fast</i> =, -e	1. неподвижный, закрепленный, 2. крепкий, прочный
<i>høre til</i> = <i>tilhøre</i> .. <i>hørte</i> , .. <i>hørt</i>	принадлежать
<i>ta imot</i> = <i>motta</i>	принимать
<i>avholde</i> ... <i>holdt</i> , .. <i>holdt</i> (<i>et møte</i>)	проводить (собрание)
<i>kalle kalte, kalt</i>	звать
<i>kalle fram</i>	вызывать
<i>framkalle</i> .. <i>kalte</i> , .. <i>kalt</i>	проявлять
<i>populær</i> -t, -e	популярный

ØVELSER

1. Lytt på samtalene. Les, oversett og gjenfortell dem.

2. Svar:

Hvem snakker Pavel med?

Hva synes Pavel om maten på Fløyen Restaurant?

Hvor lenge måtte Pavel og vennene hans vente?

Hvorfor la ikke Pavel merke til at tiden gikk?

Hva fortalte Anne Pavel om?

Var det interessant å få høre?

Liker Pavel å gå hvis det er mulig?

Hvordan kom Pavel og vennene hans til hotellet?

Liker journalisten å gå når han kan?

Hva snakker Olav og Knut om?

Spiser Knut på hotell Norge?

Hvor pleier han å spise?

Hvor ligger restauranten?

Hvordan ser den ut?

Kjenner Olav denne restauranten?

Hva synes Knut om restauranten?

Hvordan er maten på restauranten?

Er det bare varm mat man kan spise på restauranten?

Hvilken kaffe foretrekker Olav å drikke?

Hva drikker Knut?

Hva foreslår Knut å gjøre i morgen?

Hva lover han Olav?

Tar Olav imot invitasjonen hans?

3. Fyll ut med ord som passer.

Pavel snakker _____ med en norsk journalist.

Vi ble _____ en stund.

Pavel la ikke _____ til dette.

Hva _____ folk å spise her i landet?

Det var meget interessant å _____ høre om dette.

Vi kom _____ arm i _____ til hotellet.

Jeg _____ å ta bussen når jeg kan.

Hvor spiser Knut _____?

Det er _____ dyrt å spise på hotell Norge.

Knut spiser på en liten restaurant _____ museet.

Det ser ikke så fint _____.

Kan man blant _____ få gode smørbrød der også?

Kaffen er god, kan jeg _____ meg.

Der hvor maten er god, _____ kaffen å _____ god også.

Jeg kan _____ deg den beste kalvestekken i hele byen.

Jeg _____ imot invitasjonen din.

Så får vi _____ om du snakker _____.

4. Fyll ut med preposisjoner:

Jeg møtte ham _____ hotellet i går.

Vi spiste _____ Museumsrestauranten.

Jeg la ikke merke _____ at tiden gikk.

Hva snakket dere _____ som var så interessant da?

Hva pleier folk her _____ landet å spise?

Pavel holder _____ å spise smørbrød.

De kom gående arm _____ arm _____ hotellet.

Det er altfor dyrt _____ meg der.

Kan jeg _____ annet få noen smørbrød?

Bli _____ meg i morgen.

Han tar _____ invitasjonen din.

5. Skriv i fire former:

en norsk journalist, en hyggelig restaurant, en interessant samtale,
et gammelt museum, et moderne hotell, et lite hus, et pent rom, et
godt smørbrød, en varm kalvestek.

6. Skriv grunnformene av følgende verb:

snakke, møte, gå, spise, vente, gjøre, bestille, bli, sitte, legge, spørre, pleie, fortelle, synes, få, høre, besøke, ta, holde, komme, foretrekke, kunne, kjenne, se, skulle, prøve, måtte, ha, vite, drikke, tenke, love.

7. Sett inn presens partisipp av verb i parenteser:

Pavel ble (stå) _____ en stund foran døren.
 Jeg skulle vente og ble (sitte) _____ i to timer.
 Hun ble (bo) _____ hos oss i tre uker.
 Olav kom (sykle) _____ inn i gangen.
 Arne kom (kjøre) _____ i sin nye bil.
 De kom (gå) _____ til stasjonen.
 Hun ble (ligge) _____ på sengen i fem dager.

8. Lag om fast sammensatte verb til løst sammensatte verb med lik betydning:

Vi *mottar* din invitasjon.
 Denne bilen *tilhører* meg.
 Du kan *innhente* alle opplysninger her på instituttet.
 Han *påtar* seg hele ansvaret.
 Han *framsetter* sitt forslag i Stortinget.
 Med sitt forslag *framstod* han som en idiot.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>påta ...tok, ...tatt (seg ansvaret)</i>	принимать на себя (ответственность)
<i>ansvar -et</i>	ответственность
<i>framsette ...satte, ...satt</i>	
<i>(et forslag)</i>	вносить (предложение)
<i>forslag -et, =</i>	предложение
<i>framstå ...stod, ..stått</i>	выступать
<i>opplysning -en</i>	сведения
<i>tilbud -et</i>	предложение

9. Oversett til russisk følgende setninger med løst og fast sammensatte verb med ulik betydning:

Vil du slå av radioen!
 Han vil avslå vårt tilbud.
 Vil de legge av et brød til meg.
 Du bør legge av denne uvanen å røyke.

Når avlegger han sitt besøk til Norge?
 Du skal stille fram din klokke.
 Hun vil framstille vår sak i Stortinget.
 Kåre kunne ikke dra opp fisken.
 Det er ikke så lett å oppdra barn.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>slå slo, slått av</i>	выключать
<i>avslå ..slo, ...slått</i>	отвергать
<i>legge la, lagt av</i>	1. бросать, 2. откладываеть
<i>uvane -en, -er</i>	дурная привычка
<i>avlegge ..la, ..lagt (et besøk)</i>	наносить (визит)
<i>stille stilte, stilt fram en klokke</i>	переводить часы вперед
<i>framstille ...stilte, ...stilt</i>	представлять
<i>dra drog [dro], dradd/dratt opp</i>	вытаскивать
<i>oppdra ...drog [..dro], ..dradd/dratt</i>	воспитывать
<i>sak -en</i>	дело, вопрос

10. Fortsett følgende setninger:

Hva snakket dere om

Jeg spurte Kåre om

Jeg syntes

Både Arne og jeg liker

Jeg foretrekker å

Jeg pleier å

Da skal jeg

Bli med

Så får vi se om

11. Lag spørsmål:

.....? Pavel snakker sammen med en norsk journalist.

.....? Vi ble sittende en stund.

.....? Jeg la ikke merke til at tiden gikk.

.....? Pavel spurte Anne om hva folk her i landet pleier å spise.

.....? Pavel syntes det var meget interessant å få høre om alt dette.

.....?	Vi liker å gå hvis det er mulig.
.....?	Vi kom gående arm i arm til hotellet.
.....?	Olav og Knut snakker sammen om stedene hvor de pleier å spise.
.....?	Knut pleier å spise på en liten restaurant nær museet.
.....?	Knut drikker bare øl.
.....?	Knut kan love Olav den beste kalvesteken i hele byen.

12. Lag setninger:

Olav		at tiden gikk.
Knut	la ikke merke til	om han kom.
Vi	undres	om Anne drakk øl.

Jeg	bestilte	varm middag.
Pavel	ville gjerne ha	laks med poteter.
Arne	foretrakk	god kaffe.

Anne	får se	om du har rett.
Hun	får vite	om det er sant.
Kåre	får høre	om han kommer.

13. Oversett til norsk:

Утром Павел, Арне и Анне решили позавтракать в своей гостинице. К ним подходит официант.

— Доброе утро. Что будете заказывать?

— Доброе утро. Я бы хотел какую-нибудь кашу. И еще принесите, пожалуйста, чай с молоком.

— А мне с братом хотелось бы салат из овощей, вареных яиц, хлеб, масло и сыр. Скажите, у Вас в ресторане подают хороший кофе?

— Конечно. Вам со сливками?

— Да, и не забудьте, пожалуйста, сахар.

Когда друзья поели, они попросили счет.

Официант объяснил им, что завтрак в отеле бесплатный.

Они поблагодарили его и ушли.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
uttrykke ønske	<p>Jeg vil gjerne ha noe å spise. Jeg ville gjerne ha en kopp kaffe. Jeg vil heller ha te. Jeg har lyst på et eple. Kan jeg ikke få en flaske øl?</p>
bestille	<p>Tre te, takk! En kaffe til, takk! Jeg vil gjerne ha kalvestek. Kan jeg få en øl? Jeg vil gjerne bestille 3 billetter til konserten på søndag.</p>
kjøpe	<p>En halv kilo epler, takk! Kan jeg få et kilo epler? Jeg skulle ha et kilo epler. Jeg vil gjerne se på en stor seng. Jeg ser etter en stor seng.</p>
be om tillatelse	<p>Kunne jeg låne telefonen? Kan jeg få lov til å gå på kino i kveld? Kan jeg ikke få låne bilen i morgen? Kan vesken min ligge her en stund? Er det mulig å få låne telefonen?</p>
gi tillatelse	<p>Du kan gjerne låne bilen. Hvis du vil, kan du få låne bilen. Han tillater at du får låne bilen. Hun gir deg tillatelse til å låne bilen. Du kan få lov til å låne bilen.</p>
nekte tillatelse nekte -a/-et -a/-et ОТКАЗЫВАТЬ	<p>(Kan jeg låne telefonen?) Nei, helst ikke. Nei, ikke nå. Det går dessverre ikke. Det er dessverre ikke mulig. Det kommer ikke på tale. Det kan jeg nok ikke tillate.</p>

be om fritakelse fra regel fritakelse -en, -er освобождение, исключение	Kan jeg få gå nå? Jeg kommer kanskje ikke i morgen. Er det i orden? Må jeg virkelig komme på søndag? Er det virkelig nødvendig at jeg kommer?
gi fritakelse fra regel	(Må jeg komme i morgen?) Nei, det er ikke nødvendig. Nei, absolutt ikke. Som du vil. Du kan bli hjemme i morgen.
nekte fritakelse fra regel	Ja, det går dessverre ikke ellers. Ja, det må du nok. Ja, det er nok nødvendig.

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Den historien kjente jeg!

En ettermiddag for ikke så lenge siden gikk jeg inn i den kjente Oslo-restauranten «Pigalle» og satte meg ved et bord. Ved bordet ved siden av satt det en liten, beskjeden mann. Han så meget trist på meg og sa med svak stemme: «De ser så forståelsesfull ut at jeg må betro Dem hvilken pinlig situasjon jeg har havnet i. I ikke mindre enn fire timer har jeg ventet på konen min, som skulle treffe meg klokken tolv. Men hun er ennå ikke kommet. Hele tiden har jeg bestilt mat og drikke, fem kopper kaffe, mange tallerkener med speilegg og stekte poteter. Kelnerne her på «Speilen» liker ikke at man bare sitter her uten å bestille noe».

Men De befinner Dem jo ikke på «Speilen», ropte jeg, «denne restauranten heter «Pigalle»! Deres ulykkelige kone sitter på den andre restauranten og venter på Dem. Betal regningen og løp dit så snart som mulig!»

Mannen så forferdet på meg. «Men hva er det De sier? Er jeg ikke på rett sted? Dette er virkelig en pinlig situasjon», sa han. «Dessverre gav jeg alle pengene til konen min i dag tidlig, og nå kan jeg slett ikke betale for kaffen, speileggene og de stekte potetene. Jeg må bli sittende her».

Jeg var naturligvis så forståelsesfull at jeg betalte den store regningen hans, og han fikk mitt visittkort og lovet å sende meg pengene dagen etter. Men det gjorde han ikke.

En måneds tid senere besøkte jeg restauranten på Holmenkollen. Ved sidebordet satt det to pent antrukne herrer. Jeg så straks at den ene av dem var den lille, beskjedne mannen. Så hørte jeg den samme svake stemmen. Han sa til den andre mannen: «Jeg må betro Dem noe, selv om jeg ikke kjenner Dem. Her har jeg ventet på min kone i fire timer».

Den historien kjente jeg!

<i>M e r k d e g</i> : beskjeden -t, ..dne	скромный
trist =, -e	печальный
svak -t, -e	слабый
forståelsesfull -t, -e	участливый
betro -dde, -dd	доверять, поверять (тайну)
pinlig =, -e	мучительный, щекотливый
havne -a/-et, -a/-et	попасть, очутиться
mat og drikke	еда и питье
tallerken -en, -er	тарелка
speilegg -et, =	яичница-глазунья
steke el. steike -te, -t	жарить
befinne, ..fant, ..funnet	
seg	находиться
dit	туда
forferdet	напуганный
rett =, -e	правильный
situasjon -en, -er	ситуация
visittkort -et, =	визитная карточка
antrukket =, ..ukne	одетый

Norske ordspråk:

Morgenstund har gull i munn.

Ingen regel uten unntak.

Det billigste er ofte det dyreste.

En god ting kan ikke gjøres for ofte.

Han lover gull og grønne skoger.

Lær følgende ord:

<i>gull</i> -et	золото
<i>mun</i> n -en, -er	рот
<i>unntak</i> -et, =	исключение

LEKSJON TJUEEN

Тема: HOS LEGEN.

Диалог: 1. Er doktoren til stede?
2. Du blir snart frisk igjen.

Речевые действия: tilbud: spørre om ønske, tilby noe, tilby å gjøre noe, invitere, love noe.

Грамматика: 1. Кондишуналис I. Будущее в прошедшем I. 5.54., 5.55., 5.56.

2. Причастие II 5.141.

а) в роли именной части сказуемого 5.142.,

б) в функции определения 5.145.

в) в функции предикативного определения 5.144.,

г) в качестве составной части оборотов 5.144.

3. Предлоги:

а) времени — under 8.25.,

б) направления — rundt.

Материал для чтения: Den rike pasienten.
Norske ordspråk.

SAMTALE 1. ER DOKTOREN TIL STEDE?

Arne Berg kommer inn på legens venteværelse.

Arne: (til sykesøsteren) Unnskyld, er doktoren til stede?

Søsteren: Ja, det er han. Har du bestilt time?

Arne: Nei. Jeg følte meg litt dårlig, så jeg kom innom med det samme. Kan jeg bare vente så lenge?

Søsteren: Et øyeblikk. Jeg skal se om doktoren er opptatt. (*Går ut og kommer tilbake med en gang.*) Doktoren blir ledig om 15—20 minutter hvis du har tid til å vente.

Arne: Mange takk. Da venter jeg.

Etter noen minutter.

Søsteren: Vær så god. Du kan komme inn nå.

Arne: Takk. Kan jeg henge igjen frakken her?

Søsteren: Ja, selvfølgelig. Følg meg, er du snill.

På legekantoret.

Legen: Nå, hva er det som er i veien?

- Arne:* Jeg ble litt forkjølet under en fottur på Holmenkollen. Jeg trodde ikke det var noe alvorlig og jeg ville bli kvitt forkjølelsen.
- Legen:* Jeg hører du har absolutt forkjølet stemme. Hva slags symptomer har du ?
- Arne:* Jeg hoster svært mye nede i brystet.
- Legen:* Har du vondt i brystet eller andre steder i kroppen?
- Arne:* Nei, ikke noe særlig — unntatt når jeg hoster.
- Legen:* Jeg tror det er best jeg undersøker deg. Vil du ta av deg skjorten og sette deg på denne stolen? Så skal vi se hva som feiler deg.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>venteværelse -et, -er</i>	приемная
<i>sykesøster -a/-en, ... tre(r)</i>	медсестра
<i>være til stede</i>	присутствовать
<i>føle -te, -t</i>	чувствовать
<i>komme innom</i>	зайти
<i>med en gang</i>	сразу же
<i>følge fulgte, fulgt</i>	следовать, провожать
<i>forkjole -a/-et/-te, -a/-et/-t</i>	простуживать
<i>forkjølelse -n, -r</i>	простуда
<i>fottur -en, -er</i>	пешая прогулка, турпоход
<i>alvorlig =, -e</i>	серьезный
<i>bli kvitt (noe)</i>	стать свободным (от чего-либо)
<i>symptom -et, =/-er</i>	симптом
<i>hoste -a/-et, -a/-et</i>	кашлять
<i>bryst -et, =/-er</i>	грудь
<i>ha vondt (i brystet)</i>	болеть (в груди)
<i>unntatt</i>	исключая
<i>skjorte -a/-en, -er</i>	рубашка
<i>feile -a/-et/-te, -a/-et/-t</i>	страдать
<i>Hva feiler deg?</i>	Что с тобой?
<i>frakk -en, -er</i>	пальто

GRAMMATIKK

I. Første kondisjonalis (Fortidsfuturm)

Denne formen (ville/skulle + infinitiv) brukes:

1. Om fortid når en handling i fortid skal skje etter en annen handling, f.eks.,

Pavel skulle spise da Arne kom.

Det skulle snart vise seg at jeg hadde rett.

2. Ved indirekte tale når verb i hovedsetning er i preteritum, f.eks.,

Alle trodde at Arne snart skulle komme.

Hun sa hun ikke ville gjøre det.

II. Perfektum partisipp

1. Perfektum partisipp brukes i perfektum, pluskvamperfektum og passiv med bli og være bøyes ikke:

Jeg skal se om doktoren er opptatt. — Jeg skal se om doktorene er opptatt.

Jeg ble litt forkjølet. — Vi ble litt forkjølet.

2. Hvis perfektum partisipp av sterke verber brukes som adjektiv, bøyes det i kjønn, tall og bestemthet:

Du har absolutt forkjølet stemme. — Dere har absolutt forkjølede/ forkjølete stemmer.

Har du sett en sunken/sunket båt (den sunkne båten)?

Har du sett et sunket skip (det sunkne skipet)?

Har du sett sunkne båter (de sunkne båtene)?

Har du sett sunkne skip (de sunkne skipene)?

III. Preposisjon under

Preposisjoner under brukt i tidsuttrykk ved angivelse av en periode:

Jeg ble litt forkjølet **under** en fottur på Holmenkollen.

Det ble snakket mye **under** middagen.

Lær følgende ord:

vise -te, -t seg

kjønn -et, =

оказываться

род (грамматический)

synke sank, sunket тонуть
skip -et, = корабль

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar.

Hvorfor gikk Arne til legen?
 Hadde han bestilt time?
 Var doktoren opptatt?
 Måtte Arne komme igjen senere?
 Hva gjorde Arne med frakken sin?
 Hvordan ble Arne forkjølet?
 Var det noe alvorlig?
 Har han vondt noe sted?
 Hva skulle han ta av seg?
 Hoster han?

3. Skriv i fire former:

en bestilt time, et ledig rom, en svart frakk, et nytt legekantor, en lang fottur, en alvorlig forkjølelse, en forkjølet stemme, et svakt symptom, en liten kropp, en blå skjorte, en høy stol, en sunken båt, et sunket skip.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

komme, unnskyld, ha, bestille, føle, vente, se, oppta, gå, bli, være, kunne, henge, følge, forkjole, tro, ville, høre, hoste, undersøke, sette, skulle, feile, vise, synke.

5. Fyll ut med ord som passer:

Unnskyld, er legen til _____?
 Jeg føler _____ litt dårlig.
 Kan jeg bare vente så _____?
 Hun kommer tilbake med en _____.
 Du kan komme _____ nå.
 Kan jeg henge _____ frakken her?
 Hva er det som er i _____?

Jeg vil bli _____ forkjølelsen.
 Hva _____ symptomer har du?
 Har du _____ i brystet?
 Vil du ta av _____ skjorten og sette _____ på stolen.
 Vi skal se hva som _____ deg.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Jeg kom _____ med det samme.
 Jeg skal se _____ legen er ledig.
 Legen er ledig _____ 15 minutter hvis du har tid _____ å vente.
 Vi møttes _____ legekantoret.
 Hva er _____ veien _____ deg?
 Jeg ble litt forkjølet _____ en fottur _____ Holmenkollen.
 Jeg har vondt _____ brystet.
 Vil du ta _____ deg skjorten og sette deg _____ stolen.

7. Sett om verbene i følgende setninger fra futurum til fortidsfuturm (med andre tilsvarende endringer):

Jeg skal spise når du kommer.
 Det skal snart vise seg at jeg har rett.
 Han skal skrive en stil når jeg ringer til ham.
 Alle tror at Anne snart skal komme.
 Hun sier hun ikke vil gjøre det.
 De tror at båten vil synke.

8. Skriv i fire former:

en åpnet flaske, et åpnet vindu, en forsvunnet veske, et forsvunnet bilde, en uskreven regel, en lest bok, et skrevet brev, et sunket barn, en stjålet bil, et stjålet kart, en drukken gutt.

M e r k d e g: stjele stjal, stjålet воровать

9. Fortsett følgende setninger:

Unnskyld, er du?
 Har du bestilt?
 Kan jeg bare?
 Jeg skal se om?
 Hvis du har tid til å vente, så

Kan jeg henge?
 Hva er det som?
 Jeg tror det er best
 Vil du ta
 Så skal vi se
 Vi får se hva

10. Lag spørsmål:

.....? Arne kommer inn på legens venteværelse.
? Jeg følte meg litt dårlig.
? Sykesøsteren skal se om doktoren er opptatt.
? Doktoren blir ledig om 20 minutter.
? Du kan henge igjen frakken her.
? Jeg ble litt forkjølet.
? Jeg trodde jeg ville bli kvitt forkjølelsen.
? Du har absolutt forkjølet stemme.
? Jeg har vondt i brystet.
? Vi skal se hva som feiler deg.

11. Lag setninger:

Jeg	tror			alvorlig.
Pavel	trodde	(ikke) det	er	trist.
Arne	synes		var	morsomt.
	syntes			vanskelig.

Kan	jeg	henge		frakken		her.
Skal	Arne		igjen	noe i drikkepenger	min	der.
Må		legge		boken	hans	bordet.
					sin	på
						værelset.

Jeg					på	Holmenkollen.
Arne	ble	forkjølet		fottur	i	fjellet.
Min mor		syk	under en	biltur	gjennom	Norge.
						Numedal.
					til	Oslo.
						Bergen.

12. Oversett til norsk:

У врача

- Ваше имя?
 — Коре Нильсен.
 — Сколько Вам лет?
 — Двадцать три.
 — Профессия?
 — Шофёр.
 — Где живете?
 — Стургата 24.
 — Рассказывайте, что с Вами случилось.
 — У меня болит все тело, но особенно в груди, когда я кашляю.
 — Снимите с себя рубашку и ложитесь на диван. Я посмотрю, что с Вами такое.
 — Я могу повесить рубашку сюда?
 — Да, конечно.
 — Видно, что Вы сильно простужены. Когда это случилось?
 — Во время поездки на автомобиле в Лиллехамер. Было очень жарко, и я выпил холодного пива. На следующий день я почувствовал себя не очень хорошо, но решил, что ничего серьезного не будет.
 — Вы шофёр, а пьете за рулем.
 — Нет, за рулем тогда сидел мой брат, он тоже шофёр.
 — Теперь Вам лучше пить горячий чай с молоком и сидеть всю неделю дома.
 — Обязательно, доктор.
 — А через неделю приходите. Я надеюсь, что Вы избавитесь от простуды.

SAMTALE 2.

DU BLIR SNART FRISK IGJEN

- Arne:* Har jeg feber?
Legen: Ja, du har litt feber — noe over 37. Halsen er rød også. Har du vondt i ørene?
Arne: Nei. Halsen var svært sår til å begynne med, men nå gjør det ikke noe særlig vondt lenger.
Legen: La oss lytte litegrann på lungene — pust dypt.
Arne: Det stikker i brystet når jeg trekker pusten så dypt.

- Legen:* Ja, jeg er redd for at du har bronkitt. Legg deg ned her, så skal jeg ta pulsen og blodtrykket. Hvilke sykdommer har du hatt før?
- Arne:* Meslinger, kuma og vannkopper, kort sagt bare de vanlige barnesykdommene.
- Legen:* Er du noen gang blitt operert?
- Arne:* Jeg fikk mandlene operert da jeg var gutt — ellers ingenting.
- Legen:* Takk, nå kan du kle på deg igjen.
- Arne:* Blir det nødvendig for meg å holde senga?
- Legen:* Nei, jeg tror det greier seg med en sprøyte. Men du må holde deg i ro noen dager — ingen anstrengende turer eller slikt.
- Arne:* Nei vel, jeg skal love det. Skal du ha trygdekassenummeret mitt?
- Legen:* Ja takk. Her har du resept på en medisin som du kan hente på apoteket like rundt hjørnet. Ta disse pillene tre ganger om dagen etter måltidene, så blir du snart frisk igjen.
- Arne:* Mange takk. Jeg skulle ønske det virket. Jeg skal følge ditt råd så godt jeg kan.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>feber -en</i>	жар, высокая температура
<i>hals -en, -er</i>	горло
<i>øre -et, -er</i>	ухо
<i>sår -t, -e</i>	больной, болезненный
<i>være sår</i>	болеть
<i>gjøre vondt</i>	причинять боль
<i>lunge -a/-en, -er</i>	легкое
<i>puste -a/-et, -a/-et</i>	дышать
<i>stikke stakk, stukket</i>	колоть
<i>trekke pusten</i>	вдохнуть
<i>pust -en</i>	дыхание
<i>være redd for noe</i>	бояться чего-либо
<i>bronkitt -en, -er</i>	бронхит
<i>puls -en, -er</i>	пульс
<i>blodtrykk -et, =</i>	давление крови
<i>blod -et</i>	кровь
<i>trykk -et, =</i>	давление
<i>sykdom -men, -mer</i>	болезнь

<i>meslinger pl</i>	корь
<i>kusma -en</i>	свинка
<i>vannkopper pl</i>	ветряная оспа
<i>kort sagt</i>	короче говоря
<i>operere -te, -t</i>	оперировать
<i>mandel -en, ...dler</i>	миндалина
<i>holde senga</i>	придерживаться постельного режима
<i>greie -de [-dde], -d [-dd] seg</i>	справиться (с чем-либо)
<i>sprøyte -a/-en, -er</i>	1. укол, 2. шприц
<i>holde seg i ro</i>	придерживаться спокойствия
<i>trygdekasse -a/-en, -er</i>	страхкасса
<i>trygd -a/-en, -er</i>	страхование
<i>resept -en, -er på noe</i>	рецепт чего-либо
<i>anstrengende</i>	утомительный
<i>medisin -en, -er</i>	лекарство
<i>apotek -et, =/-er</i>	аптека
<i>rundt hjørnet</i>	за углом
<i>pille -a/-en, -er</i>	таблетка
<i>følge ens råd</i>	следовать чьему-либо совету

GRAMMATIKK

I. Første kondisjonals (fortsettelse):

Denne formen (ville/skulle + infinitiv) brukes om nåtid for å uttrykke ønske eller betingelse, f.eks.,

Jeg skulle ønske det virket.

Jeg skulle gjøre det dersom jeg kunne.

Jeg ville gjerne ha en kopp kaffe.

II. Perfektum partisipp (fortsettelse)

1. Perfektum partisipp kan brukes som et predikativt attributt:

Jeg fikk mandlene operert da jeg var gutt.

Hun har bordet dekket.

2. Perfektum partisipp kan brukes som en del av innskutte uttrykk:

kort sagt

oppriktig talt

III. Preposisjonen rundt brukt ved angivelse av bevegelse:

... på apoteket like **rundt** hjørnet.
seile **rundt** Nordkapp.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>nåtid -a/-en, -er</i>	настоящее время
<i>betingelse -en, -er</i>	условие
<i>dersom</i>	если
<i>predikativ -t, -e</i>	предикативный
<i>attributt -et, =/-er</i>	определение
<i>innskutt</i>	вводный
<i>et innskutt uttrykk</i>	вводное выражение
<i>oppriktig =, -e</i>	откровенный, искренний
<i>oppriktig talt</i>	откровенно говоря
<i>seile -te, -t</i>	1. идти под парусом, 2. идти (о судне)

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Har Arne høy feber?

Hvordan står det til med halsen hans?

Er det noe i veien med lungene?

Hvorfor må Arne legge seg ned?

Hvilke barnesykdommer har han hatt?

Har han noen gang hatt en operasjon?

Er Arne svært syk?

Må han holde senga?

Får han gå anstrengende turer?

Hva må han hente på apoteket?

Hvor ligger apoteket?

Vil legen ha Arnes trygdekassenummer?

Hvor ofte må han ta pillene?

Hvorfor vil han følge doktorsens råd?

3. **Skriv i fire former:**

en rød hals, en dyp pust, en gammel bronkitt, et høyt blodtrykk, en alvorlig sykdom, en anstrengende tur, et nytt trygdekassenummer, en gammel resept, en god medisin, et lite apotek, ei lita pille, et dårlig råd.

4. **Skriv grunnformene av følgende verb:**

bli, ha, begynne, gjøre, lytte, puste, legge, ta, si, operere, kle, holde, love, hente, skulle, ønske, virke, følge, kunne.

5. **Fyll ut med ord som passer:**

Du blir snart _____ igjen.

Du har _____ feber.

Har du _____ i ørene?

Halsen var svært _____ til å _____ med.

La oss _____ på lungene.

Du skal puste _____.

Legg deg _____ her.

Jeg skal _____ pulsen.

Hvilke sykdommer har du hatt _____?

Kort _____ hadde jeg bare de _____ barnesykdommene.

Er du noen _____ blitt operert?

Nå kan du kle på _____ igjen.

Skal jeg _____ senga?

Det greier _____ med en sprøyte.

Du må holde deg i _____ noen dager.

Her har du resept på en _____ som du kan _____ på apoteket _____ om hjørnet.

Jeg skal _____ ditt råd så godt jeg _____.

6. **Fyll ut med preposisjoner:**

Jeg har feber — noe _____ 38.

Har du vondt _____ brystet?

Jeg hoster _____ å begynne _____.

La meg lytte _____ lungene.

Det stikker _____ brystet når jeg hoster.

Jeg er redd _____ at du er svært syk.

Nå kan du kle _____ deg igjen.

Det greier seg _____ en medisin.

Han må holde seg _____ ro noen uker.

Har du resept _____ medisinen?
Du kan hente den _____ apoteket like _____ hjørnet.
Vi skal seile _____ Nordkapp.
Butikken ligger rett _____ hjørnet.
Barna løp _____ bordet.
Du skal ta denne medisinen tre ganger _____ dagen
_____ måltidene.

7. Sett om verbene i følgende setninger fra nåtid til første kondisjonalis for å uttrykke ønske eller betingelse:

Jeg vil gjerne ha noe å drikke.
Jeg vil helst ha te.
Han vil gjerne snakke med deg.
Jeg skal bare ha noe frukt.
Jeg vil bare spørre om noe.
Jeg skal gjerne gå hjem.
Jeg ønsker snøen kommer snart.
Jeg ønsker du kan være her litt lenger.
Jeg ønsker jeg skjønner dette.
Jeg ønsker det blir fint vær i morgen.
Vil du bli glad dersom hun kommer tilbake?
Hva vil du gjøre hvis du ikke kommer i tide?
Hvis du kommer innom i morgen kveld, får du se på den nye videofilmen jeg har lånt.
Hun skal gjøre det dersom hun kan.

8. Bruk perfektum partisipp i følgende setninger som et predikativt attributt og forklar betydningen:

Han har sydd skjorta.
Jeg har pusset skoene.
Han har stjålet frakken.
Hun har dekket bordet.
Han har operert lungene.
Jeg har åpnet flaska.

9. Fortsett følgende setninger:

Hva ville du gjøre hvis
Hvis du kunne komme i morgen, skulle

Han skulle gjøre det dersom ...

Jeg ville helst

Jeg vil gjerne ha ...

Jeg skulle bare ...

Jeg skulle ønske ...

Ville du bli glad hvis ...

Til å begynne med har jeg ...

Kort sagt kan han ikke ...

Oppriktig talt må du ...

10. Lag spørsmål:

.....? Jeg har vondt i ørene.

.....? Jeg er redd for at du har bronkitt.

.....? Jeg har bare hatt de vanlige barnesykdømmene.

.....? Jeg fikk mandlene operert da jeg var gutt.

.....? Han skal holde seg i ro noen dager.

.....? Jeg skal ha trygdekassenummeret ditt.

.....? Du kan hente medisinen på apoteket like rundt hjørnet.

.....? Du skal ta disse pillene tre ganger om dagen.

.....? Jeg skal følge ditt råd så godt jeg kan.

11. Lag setninger:

Arne			halsen.
Min søster	har		øret.
Jeg			brystet.
		vondt i	benet.
Det gjør			bena.
			hånden.

		Arne		bronkitt.
Legen		jeg	har	meslinger.
		dere		kusma.
Jeg	er redd for at	vi		vannkopper.
			min	svært syk.
Arne		moren	er	
			hans	forkjølet.

Jeg						timer.
Vi			seg		tre	
Arne	skal		Dem	i		dager.
Moren min	må	holde	oss		fem	
Dere	vil		meg	i ro		uker.
De			dere			
					noen	måneder.
					en stund.	
					i morgen.	

12. Oversett til norsk:

Дорогая мама!

Спасибо за письмо, которое я получил сегодня. Было интересно узнать о том, как вы проводите отпуск. Наверняка у вас все прекрасно.

После того, как я написал тебе из Бергена, я приехал обратно в Осло. Мы с Анне и Павлом пошли погулять по Хольменколлену, а там было довольно холодно. На следующий день я почувствовал себя плохо, и Анне посоветовала мне пойти к врачу как можно быстрее. Но я пошел только через день.

Врач прослушал мои легкие, измерил пульс и давление. Он сказал, что у меня бронхит, но это не очень опасно. Я боялся, что придется лежать в постели, но врач сказал, что можно обойтись инъекциями, и я только должен соблюдать покой в течение нескольких дней. Кроме того, я должен принимать таблетки. Мне уже начинает становиться лучше, и через пару дней я наверняка буду снова здоров.

Надеюсь, что у вас с отцом все в порядке.

Привет от вашего сына Арне.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
spørre om ønske	Vil du ha noe å spise? Hva vil dere ha? Har du lyst til å gå på kino? Har du lyst på is? Ønsker du noe å drikke? Hva skal vi drikke?

tilby noe	Vil du ha et glass øl? Har du lyst på melk? Hva kan jeg by deg? Skal det være et glass øl? Et glass øl? Vær så god, forsyn dere! Du kan få ordboken min. Hva vil dere ha, kaffe eller te?
tilby å gjøre noe	Kan jeg hjelpe dere? Skal jeg åpne døren? Skal jeg ikke gjøre dette? Hva skal jeg lage til middag? Jeg vil gjerne hente deg. Jeg kan hente deg i morgen.
invitere	Vil dere være med på Holmenkollen? Kan De komme til meg i kveld? Vi vil gjerne innby Dem til middag. Det ville være hyggelig om De kunne komme til middag i morgen kl. 6. De er hjertelig velkommen til middag mandag den første mars kl. 7.
love noe	Jeg kommer med det samme. Jeg skal hente deg kl.5. Jeg skriver til deg i alle fall. Jeg lover dere å komme straks. Helt sikkert!

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Den rike pasienten

En berømt lege ble en natt tilkalt til en rik pasient. Denne mannen innbilte seg at han var syk. Det var om vinteren og fryktelig kaldt, og legen var meget trett etter en anstrengende dag. Da han kom til pasienten, så han straks at det som vanlig ikke feilte ham noen ting. Likevel undersøkte han ham nøye og spurte ham alvorlig: «Har De allerede skrevet Deres testamente?» «Herregud», stønnet pasienten, «er jeg så syk?».

Med alvorlig ansikt sa legen: «La sakføreren hente, men fort. Send også bud etter Deres slektninger». Nå var mannen virkelig ulykkelig. «Må jeg dø så snart?» var hans engstelige spørsmål. «Nei», svarte legen kort. «Men hvorfor spør De meg om jeg har gjort mitt testamente, og hvorfor vil De at sakføreren og mine slektninger skal komme straks?» spurte pasienten. «Jeg vil ikke være den eneste som De lar hente midt på natten», sa legen.

M e r k d e g: tilkalle tilkalte, tilkalt

pasient -en, -er

innbille ... bilte, ... bilt

fryktelig =, -t

nøye

testamente -et, -er

Herregud!

stønne -a/-et/stønte, -a/-et/stønt

sakfører -en, -e[r]

sende bud etter en

slektning -en, -er

dø død(d)e, dødd

engstelig =, -e

вызывать

пациент

вообразать

ужасный

тщательно

завещание

Господи!

стонать

юрист, адвокат

послать за кем-либо

родственник

умирать

боязливый,

обеспокоенный

Norske ordspråk:

En helt mot et får og et får overfor ulven.

Det er ikke gull alt som glimrer.

En svale gjør ingen sommer.

Av skade blir man klok.

Om smak og behag kan man ikke diskutere.

Lær følgende ord:

helt -en, -er

герой

får -et, =

овца, баран

ulv -en, -er

волк

glimre -a/-et, -a/-et

блестеть

svale -a/-en, -er

ласточка

sommer -en, somrer

лето

skade -en, -er

ущерб

klok -t, -e

умный

smak -en

вкус

behag -et

удовольствие

diskutere -te, -t

обсуждать

LEKSJON TJUETO

Тема: PÅ FERIE.

Диалог: 1. Hva skal du gjøre i påsken?
2. Vi skal til Finse.

Речевые действия: reaksjon: godta, akseptere; være usikker, nøle: si nei takk, nekte.

Грамматика: 1. Кондишуналис II. Будущее в прошедшем II 5.57., 5.58., 5.59., 5.60.

2. Кондишуналис I и II для выражения гипотетической, невыполнимой или неосуществленной возможности, а также рекомендации или желания в вежливой форме 5.95.

3. Условные придаточные предложения (без главного) для выражения осуществимого желания 12.26.

4. Условные придаточные предложения (без главного) для выражения желания, неосуществившегося в прошлом или неосуществимого (трудноосуществимого) в настоящем или будущем 5.94.

5. Логическое заключение, относящееся к прошлому 5.108.

6. Предлоги:

времени — i, på, om 8.21., 8.22., 8.23.

места — i, på 8.5.

направления — langs 8.15.

Материал для чтения: Wannsee.

Norske ordspråk.

SAMTALE 1. HVA SKAL DU GJØRE I PÅSKEN?

Pavel og Arne snakker sammen om hva de skal gjøre i påsken.

Pavel: Jeg hører at du reiser til fjells i påsken. Er det sant?

Arne: Ja, vi skal gå på ski oppe på fjellet. Du kan tro det er morsomt.

Pavel: Men har ikke du arbeid som må gjøres da?

Arne: Nei, vi slipper å arbeide i påsken. Alle som kan, reiser bort fra byene. Vi har lite sol om vinteren, vet du. I påsken reiser vi opp på fjellet og går på ski i vårsola.

Pavel: Men er det ikke dyrt å reise til fjells?

- Arne:* Nei da, det er ganske rimelig her i landet. Vil du ikke bli med oss på påsketur i morgen?
- Pavel:* Jo takk, det vil jeg svært gjerne.
- Arne:* Jeg hadde tenkt å dra på påsketur med bil, men vi får ta toget.
- Pavel:* Hvorfor det?
- Arne:* Jeg skulle ha reparert bilen min før ferien begynner, men det lyktes meg ikke.
- Pavel:* Når skal vi reise da?
- Arne:* Sent på dagen.
- Pavel:* Jeg vet at du liker å sove lenge om morgenen. Men det er ganske langt dit vi skal.
- Arne:* La oss i alle fall ikke reise tidligere enn klokken to da. Jeg må hente klærne mine på vaskeriet først.
- Pavel:* La oss dra til Sentralstasjonen og kjøpe billetter.
På Sentralstasjonen:
- Pavel:* Hvor selger de billettene her? Jeg vet så lite om Norges statsbaner.
- Arne:* I billettluken der borte. Vi skal kjøpe plassbilletter.
- Pavel:* Plassbilletter? Hva er det for noe?
- Arne:* Hvis du ikke har plassbillett, får du ikke noen god sitteplass. Spør etter vindusplass, kanskje han ennå har noe igjen.
- Pavel:* Tre billetter til Finse, takk. Og vi ville gjerne ha hatt vindusplasser, to — hvis det er mulig.
- Billettør:* Vi har dessverre ingen vindusplasser igjen. Vil dere ha tur-retur, eller bare tur?
- Arne:* Bare tur, for vi skal gå over vidda til Geilo og deretter tilbake med toget til Oslo.
- Billettør:* Vil dere ha røykekupé?
- Arne:* Ja, takk.
- Billettør:* Vær så god, det blir tre hundre og førti kroner pr. billett. Jeg har gitt dere vogn nr. niogfemti, sitteplasser nr. ti, tolv, og fjorten, dessverre, i to forskjellige kupéer.
- Pavel:* Når går toget?
- Billettør:* Det går kl. fjorten.
- Pavel:* Og når er vi framme?
- Billettør:* Hvis toget er i rute, er dere på Finse kl. nitten fjorten.
- Pavel:* Takk skal du ha.
- Arne:* Vi møtes her i morgen kvart på to. Bare Anne kommer i tide!

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>påske -a/-en, -er</i>	пасха
<i>til fjells</i>	в горы, в горах
<i>ski -a/-en, =/-er</i>	лыжи
<i>gå på ski</i>	ходить на лыжах
<i>lykkes, lyktes, lykkes</i>	удаваться
<i>vaskeri -et, =/-er</i>	прачечная
<i>billettluke -a/-en, -er</i>	окно билетной кассы
<i>Sentralstasjonen</i>	железнодорожный вокзал в Осло
<i>Norges statsbaner (NSB)</i>	государственные железные дороги Норвегии
<i>plass -en, -er</i>	место
<i>plassbillett -en, -er</i>	плацкарта
<i>billettør -en, -er</i>	продавец билетов
<i>tur-retur(-billett)</i>	(билет) туда и обратно
<i>vidde -a [-en], -er</i>	плато, зд. горная равнина
<i>Geilo</i>	Гейлу (горнолыжный курорт)
<i>kupé -en, -er</i>	купе
<i>roykekupé -en, -er</i>	купе для курящих
<i>rute -a/-en, -er</i>	маршрут
<i>være i rute</i>	совершать регулярный рейс по расписанию

GRAMMATIKK***I. Annen kondisjonalis (Fortidsfuturum II)***

Denne formen (ville/skulle + infinitiv II) brukes:

1. *Om handling som skulle bli utført (men ikke ble utført) til en bestemt tid i fortiden:*

Jeg skulle (ha) reparert bilen min før ferien begynte.

2. *Om handling som ikke blir utført (men burde bli utført) til en bestemt tid i framtiden (førframtid):*

Jeg skulle (ha) reparert bilen min før ferien begynner.

3. *Om ønsker eller oppfordringer i høflig form i nåtid:*

Jeg skulle gjerne (ha) spurt henne om dette.

Vi ville gjerne (ha) hatt vindusplasser.

II.

Betingelsessetninger som innledes med *bare*, *om*, *hvis*, brukt uten hovedsetning, med hovedverb i nåtid uttrykker ønsker som kan oppfylles:

Bare Anne kommer i tide!

Om Arne bare husker dette!

Hvis det bare blir litt varmere!

III. Preposisjoner

1. Preposisjonen *i* brukt i tidsuttrykk ved angivelse av årstider, måneder, festdager:
i vår, *i* september, *i* julen, *i* påsken.
2. Preposisjonen *på* brukt i tidsuttrykk ved angivelse av:
 - a) klokka, f.eks., Vi møtes her kvart *på* to.
 - b) uke- og andre dager, f.eks., *på* fredag, *på* din fødselsdag.
 - c) års- og døgntiden i forbindelse med ordene *sent*, *tidlig*, *midt*, f.eks., sent *på* dagen, tidlig *på* morgenen, midt *på* sommeren.
 - d) en bestemt periode, f.eks., *på* den tiden, *på* 1800-tallet, *på* flere timer.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>bestemt</i> =, -e	определенный
<i>hoflig</i> =, -e	вежливый
<i>betingelsessetning</i> -en, -er	условное придаточное предложение
<i>innlede</i> -a/-et, -a/-et	вводить
<i>hovedsetning</i> -en, -er	главное предложение
<i>oppfylle</i> ...fylte, ...fylt	выполнять
<i>årstid</i> -a/-en, -er	время года
<i>fest</i> -en, -er	праздник
<i>døgn</i> -et, =	сутки

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.
2. Svar:
 - Hva snakker Pavel og Arne om?
 - Hvor skal Arne og Anne hen i påsken?

- Hva vil Arne gjøre oppe på fjellet?
Arbeider man i påsken i Norge?
Hvorfor reiser man bort fra byene i påsken?
Er det dyrt å reise til fjells i Norge?
Vil Pavel også dra på påsketur?
Hvorfor kan Arne ikke dra på påsketur med bilen sin?
Når skal de reise?
Hvorfor kan ikke Arne reise tidlig?
Hvor vil Arne og Pavel kjøpe billetter til toget?
Hva vet Pavel om Norges statsbaner?
Hvilke billetter vil Arne kjøpe?
Hva betyr plassbillett?
Hvilken stasjon vil Pavel og Arne dra til?
Har billettøren noen vindusplasser igjen?
Vil de ha tur-retur-billetter?
Hvofor vil de ha bare tur?
Hvilken kupé vil de ha?
Hva koster en billett til Finse?
Fikk de noen vindusplasser?
Hvor mange timer tar det å reise fra Oslo til Finse?
Når skal vennene være framme på Finse?
Hvor og når møtes de i morgen?

3. Skriv i fire former:

et høyt fjell, et hardt arbeid, en dyr reise, en rimelig pris, en lang påsketur, en reparert bil, en kort ferie, et nytt vaskeri, en liten billettluke, en solgt plassbillett, et gammelt tog, en stor kupé, en ung billettør, en høflig tale, en varm årstid, en ny fest.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

gjøre, snakke, høre, reise, gå, tro, arbeide, vite, bli, tenke, dra, få, reparere, begynne, lykkes, like, sove, hente, kjøpe, selge, ha, spørre, gi, møtes, komme, innlede, oppfylle.

5. Fyll ut med ord som passer:

Pavel og Arne snakker _____.
 Vi går på _____ oppe på fjellet.
 Vi slipper å _____ i påsken.
 Alle reiser _____ fra byene.
 Vi har _____ sol om vinteren i _____.
 Det er ganske _____ å reise til fjells her i _____.
 Vil du ikke _____ med oss i morgen?
 Jeg har _____ å dra med bilen _____.
 Jeg skulle ha _____ bilen min før ferien _____.
 Vi skal reise sent på _____.
 Du liker å sove _____ om _____.
 Jeg må _____ klærne mine på _____ først.
 Vi skal dra til _____ og kjøpe _____.
 Hvis du ikke har plassbillett, får du ikke noen god _____.
 Vi har _____ ingen vindusplasser igjen.
 Vil du ha tur-retur-billett eller bare _____?
 Vi skal gå over _____ til Geilo.
 Når er vi _____ på Finse?
 Hvis toget er i _____, er dere framme kl. 19.14.
 Vi møtes her _____ på to.
 Bare Anne kommer i _____!

6. Fyll ut med preposisjoner:

Vi skal _____ påsketur _____ vår.
 _____ påsken skal vi _____ toget _____ Finse.
 Dere blir hjemme _____ julen.
 _____ november skal vi dra _____ Spania.
 Jeg har ikke sett ham _____ flere år.
 _____ den tiden var det mange turister her i landet.
 _____ 1800-tallet var Norge under Sverige.
 Trikken går tre _____ tolv.
 Vi møtes her _____ lørdag.
 Han vil be mange venner _____ sin fødselsdag.
 Hun gikk tidlig _____ morgenen.
 Vi møttes sent _____ kvelden.
 Jeg har ikke hørt noe _____ deg _____ lenge.
 _____ Finse kan du se snø midt _____ sommeren.

7. Sett inn verbet i en passende form:

- (lære) Du _____ norsk før du reiser til Norge.
 (lese) Han _____ leksene sine før han gikk på kino.
 (lage) Vi _____ mat før gjestene kom.
 (spise) Dere _____ før dere går.
 (gjøre) Jeg mente jeg _____ dette til kl.3.
 (reise) Han _____ til Bergen til den tid.
 (snakke) Du _____ med henne.
 (spørre) Jeg _____ deg om noe.
 (lese) Vi _____ denne artikkelen.
 (lese) Du _____ denne artikkelen før du gikk.

8. Fyll ut med passende ord:

- _____ han kommer i tide!
 _____ Pavel bare gjør dette!
 _____ hun bare ringer til meg!
 _____ du bare kan huske det!
 _____ han kommer hjem i kveld!
 Har vi _____ fri i dag!
 _____ du bare venter litt!
 _____ det bare litt varmere her!

9. Fortsett følgende setninger:

- Jeg hører at du
 Er det sant at han?
 Du kan tro det er
 Er det ikke dyrt å?
 Vil du ikke bli med?
 Jeg har tenkt å
 Når skal vi?
 Jeg vet at du
 La oss i alle fall
 Vi kan nå dra
 Vi ville gjerne hatt
 Vi har dessverre ingen
 Vil du ha
 Vær så god, det blir
 Hvis toget er i rute,

10. Lag spørsmål:

-? Arne reiser til fjells i påsken.
? Alle reiser bort fra byene i påsken.
? I påsken reiser vi opp på fjellet og går på ski i vårsola.
? Det er ganske rimelig å reise til fjells i Norge.
? Arne har tenkt å dra på påsketur med bil.
? Du liker å sove lenge om morgenen.
? Arne må hente klærne sine på vaskeriet.
? Vi ville gjerne hatt to vindusplasser.
? Vi skal gå over vidda til Geilo.
? Toget går kl. fjorten.
? Vi er framme kl. nitten fjorten.

11. Lag setninger:

Pavel			gå på ski.
Han		er flink til å	lage mat.
Søsteren min			skrive. snakke russisk.

Jeg	vil må		Bergen	dag. kveld.
Arne	drar	til	Russland	i går. oktober. vår.
Vennen min	dro		fjells	

Jeg håper		treffes		Moskva.
Kanskje	vi	ses	i	Russland. påsken.

12. Oversett til norsk:

Павел и Анне стоят и разговаривают на вокзале у своего поезда.

— Добрый день! Я не опоздала?

— Нет, а вот Арне возможно опаздывает. Но у нас еще есть десять минут.

— А когда отправляется поезд?

— Ровно в два часа.

— Какие у нас места?

- К сожалению, мест у окна уже не было.
- Ничего, мы можем пойти в ресторан.
- Да, действительно.
- А что ты собираешься делать в поезде? Ты взял что-нибудь почитать?
- Да, у меня есть книга, которую я еще не дочитал. Кроме того я собираюсь написать письмо домой.
- А вот и Арне! Ты чуть-чуть не опоздал!
- Нет, до отхода поезда еще пять минут. Но нам пора идти на свои места. К сожалению, мы с Павлом будем в разных купе.
- Мы с Анне договорились пойти в ресторан пообедать.
- Очень хорошо. Я очень голоден. Проснулся поздно, едва успел зайти за одеждой в прачечную и побежал на вокзал, а позавтракать так и не сумел.
- Сейчас поезд пойдет! Заходите!
- Минут через двадцать мы зайдем за Павлом и пойдем в ресторан.
- А ужинать мы будем уже в Финсе.
- А сколько времени займет дорога до Финсе?
- Если поезд пойдет по расписанию, то пять часов четырнадцать минут.
- Я надеюсь, что мы не опоздаем.

SAMTALE 2.

VI SKAL TIL FINSE

Pavel, Arne og Anne snakker sammen i spisevognen.

Pavel: Denne jernbanen er svært imponerende.

Anne: Ja, vi er meget stolte av den. Den går gjennom noe av landets villeste terreng.

Pavel: Det må ha vært vanskelig å bygge alle disse tunnelene.

Arne: Ja, det var sikkert ikke lett.

Anne: Mange av dem er svært lange.

Pavel: Hvor mange er det i alt?

Arne: Jeg tror det er nesten to hundre tunneler på Bergensbanen.

Pavel: Det er nokså mye skog her ennå. Hva slags trær er det vi ser borte langs veien?

Anne: For det meste er det gran og furu. Men snart ser vi ikke annet enn bjørk og lyng og ville blomster.

Arne (til kelneren): Har du ikke begynt å servere ennå?

Kelner: Vi begynner å servere om ti minutter. Det blir ikke lenge å vente. Jeg kommer straks med menyen og vinlisten.

Pavel (til Arne): Smelter ikke snøen her om sommeren?

Arne: Ikke helt. Her kan man finne evig snø hvis man går høyt nok. På Finse kan du se snø midt på sommeren.

Pavel: Hvor høyt ligger Finse?

Arne: Det er den høyeste stasjonen: tolv hundre og tjueto m.o.h.

Pavel: Går folk på ski der om sommeren da?

Arne: Å nei, snøen er ikke så bra om sommeren. Folk flest går fottur i fjellet om sommeren og venter med å gå på ski til det blir vinter.

Pavel: Er det noe sted å bo her oppe på fjellet?

Anne: Ja da. Turistforeningen har mange hytter her oppe, og der er det rimelig å bo året rundt.

Pavel: Hva gjør vi når vi kommer til Finse?

Anne: Først må vi sende bagasjen til Geilo. Deretter går vi sørover mot Krækkja. Der ligger den nærmeste hytta hvor vi kan overnatte.

Arne: Er ikke det litt langt?

Anne: Ja, det er litt tungt å gå i fjellet, men det er både sunt og morsomt.

Pavel: Håper vi klarer det.

Anne: Det gjør vi nok.

Pavel: Skal vi dra av sted med en gang på Finse?

Arne: Nei, vi får litt mat der på hotellet og så kan vi legge i vei.

Anne: Resten av uken skal vi bo i ei hytte.

Pavel: Det blir en flott ferie.

Arne: Kunne vi ikke gå videre ned fra Geilo gjennom Numedal?

Anne: Det ville ha vært en flott tur, men det får vente til en annen gang.

Pavel: Hvorfor det da?

Anne: Vi har simpelthen ikke tid til det.

Arne: Og nå kommer kelneren med menyen.

Anne: La oss da bestille det vi vil ha.

Lær følgende ord og uttrykk:

spisevogn -a/-en, -er

вагон-ресторан

jernbane -en, -er

железная дорога

imponerende

внушающий уважение

<i>stolt</i> =, -e	гордый
<i>være stolt av noe</i>	гордиться чем-либо
<i>land -et, =</i>	страна
<i>vill vilt, -e</i>	дикий
<i>Bergensbanen</i>	Бергенская железная дорога
<i>langs</i>	вдоль
<i>gran -a/-en, -er</i>	ель
<i>furu -en, =</i>	сосна
<i>terreng -et, =</i>	местность
<i>tunnel -en, -er</i>	туннель
<i>bjørk -a/-en, -er</i>	береза
<i>lyng -en/-et</i>	вереск
<i>smelte -a/-et, -a/-et</i>	таять
<i>evig</i> =, -e	вечный
<i>m.o.h. — meter over havet</i>	метров над уровнем моря (сокращение)
<i>hav -et, =</i>	море
<i>Turistforeningen</i>	Туристическое общество (пешего туризма)
<i>forening -a/-en, -er</i>	общество, объединение
<i>hytte -a [-en], -er</i>	туристический домик, хижина
<i>sørøver</i>	в южном направлении
<i>overnatte -a/-et, -a/-et</i>	переночевать, заночевать
<i>tung -t, -e</i>	тяжелый
<i>sunn sunt, -e</i>	здоровый
<i>klare -te, -t</i>	справляться
<i>dra av sted</i>	отправляться в путь
<i>legge i vei</i>	отправляться в дорогу
<i>vente til noe</i>	подождать с чем-либо, отложить что-либо
<i>vente med å gjøre noe</i>	подождать что-либо сделать
<i>simpelthen</i>	попросту

GRAMMATIKK

I. Logisk slutning i fortid (må + ha + perfektum partisipp):

Anne må ha vært syk (siden hun ikke er til stede).

Det må ha vært vanskelig å bygge alle disse tunnelene (siden de ligger i landets vildeste terreng).

Merk deg: siden поскольку

II.

Betingelsessetninger som innledes med *bare*, *om*, *hvis*, brukt uten hovedsetning, med hovedverb i preteritum, pluskvamperfektum eller første kondisjonalis uttrykker ønsker som er vanskelige å oppfylle eller uoppfyllelige *i fortid, nåtid, eller framtid*:

(preteritum)

Kunne vi bare klare det! Hvis det enda var litt kaldere! Bare vi kom hjem i kveld! Hadde vi bare fri i dag!

(pluskvamperfektum)

Hadde det bare vært mulig å se veien! Hadde du bare kommet i går! (første kondisjonalis)

Bare han ville gjøre det! Om han bare ville tro meg!

III.

For å uttrykke en mulighet som tenkt, uoppfylt eller uoppfyllelig bruker man første eller annen kondisjonalis (med hjelpeverb *ville*):

I så fall ville alt håp være ute.

I ditt sted ville jeg gjerne gå straks.

Det ville vært en flott tur, men det får vente til en annen gang. Jeg ville aldri sagt det.

For å uttrykke et høflig ønske eller en anbefaling bruker man hjelpeverbene *skulle* og *ville* (se også GRAMMATIKK 1.3. etter Samtale 1 og GRAMMATIKK I. etter Samtale 2, Leksjon 21):

Du skulle ikke være så utålmodig.

Jeg skulle gjerne se litt på denne skjorten.

Jeg ville gjerne ha et glass øl.

Du skulle ha spurt meg først.

Jeg skulle gjerne snakket med ham.

Merk: oppfyllelig =, -e ВЫПОЛНИМЫЙ

IV. Preposisjoner

1. Preposisjonen *på* brukt ved angivelse av et mindre sted (også mindre byer):

Vi møtes *på* Majorstua i morgen.

På Finse kan du se snø midt på sommeren.

Han studerer **på** Blindern.

Hun bor **på** Geilo.

2. Preposisjonene **i** og **på** ved stedsangivelse (med ordet «fjell»).

M e r k: gå **i** fjellet, men reise **på** fjellet (*til* fjells), bo **på** fjellet.

3. Preposisjonene **om** og **på** ved tidsangivelse.

M e r k: **om** sommeren, **om** dagen, men midt **på** sommeren, midt **på** dagen.

4. Preposisjonen **langs** ved angivelse av retning:

Hvordan er terrenget **langs** Bergensbanen?

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hva synes Pavel om Bergensbanen?

Hvorfor var den så vanskelig å bygge?

Hvor mange tunneller er det på Bergensbanen?

Hva slags trær kan man se langs den?

Hvor kan man få noe å spise på toget?

Hvor kan man finne evig snø midt på sommeren?

Hvilken stasjon er den høyeste på Bergensbanen?

Hvor høyt ligger den?

Kan man gå på ski der om sommeren?

Hva gjør folk flest om sommeren?

Hvor kan man bo oppe på fjellet?

Hvem har hytter her?

Er det dyrt å bo her?

Hva skal Pavel og vennene hans gjøre på Finse?

Hvor ligger den nærmeste hytta de kan overnatte i?

Er det lett å gå fottur i fjellet?

Kan de klare det?

Hvor skal de bo resten av uken?

Hvorfor kan de ikke gå videre gjennom Numedal?

Synes du det ville være en flott ferie å gå fottur i fjellet i Norge?

3. Skriv i fire former:

en imponerende jernbane, et vilt terreng, et lite land, en lang tunnel, en gammel skog, et høyt tre, en grønn gran, en høy furu, en hvit bjørk, en vill blomst, en kort meny, en lang vinliste, en varm sommer, en stor stasjon, en kort tur, et høyt fjell, ei ny hytte, en tung bagasje, et sunt menneske, en morsom historie, et godt hotell, en kommende uke, en flott ferie, en annen gang, en ung kelner.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

bygge, se, begynne, servere, bli, vente, komme, smelte, finne, gå, ligge, bo, ha, gjøre, sende, overnatte, klare, dra, få, legge, bestille, ville, kunne.

5. Fyll ut med ord som passer:

Denne jernbanen er _____ imponerende.

Den går gjennom noe av Norges _____ terreng.

Det _____ ha vært vanskelig å _____ alle disse tunnelene.

Mange av dem er svært _____.

Det er nesten to _____ tunneler på Bergensbanen.

Hva slags trær er det vi ser _____ langs veien?

For det _____ er det gran og furu.

Det blir ikke lenge å _____.

Smelter ikke _____ her om sommeren?

På Finse kan du se snø _____ på sommeren.

Hvor _____ ligger Finse?

Går folk på _____ der om sommeren?

Folk flest _____ med å gå på ski til det blir _____.

Er det noe sted å bo her oppe på _____?

Der er det rimelig å bo året _____.

Der ligger den nærmeste _____ hvor vi kan _____.

Kunne vi bare _____ det!

Det gjør vi _____.

Skal vi dra av _____ med en _____?

Så kan vi _____ i vei.

Det blir en _____ ferie.

Det får _____ til en annen _____.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Vi skal _____ Finse.

De snakker sammen _____ spisevognen.

Vi er meget stolte _____ Bergensbanen.

Mange _____ tunnelene er svært lange.

Hvor mange er det _____ alt?

Det er nesten to hundre tunneler _____ Bergensbanen.

Hvilke trær ser vi _____ veien?

Vi begynner å servere _____ ti minutter.

Jeg kommer straks _____ menyen.

Smelter ikke snøen her _____ sommeren?

_____ Finse kan du se snø midt _____ sommeren.

Går folk _____ ski her?

Snøen er ikke bra _____ sommeren.

Folk flest går fottur _____ fjellet _____ sommeren og

venter _____ å gå _____ ski _____ det blir vinter.

Er det noe sted å bo her oppe _____ fjellet?

Hva gjør vi når vi kommer _____ Finse?

Vi går sørover _____ Krækkja.

Det er litt tungt å gå _____ fjellet.

Skal vi dra _____ sted _____ en gang?

Vi får litt mat der _____ hotellet og så kan vi legge _____ vei.

Resten _____ uken skal vi bo _____ ei hytte.

Kunne vi ikke gå _____ Numedal?

Det får vente _____ en annen gang.

Vi har ikke tid _____ det.

Vi spaserte _____ vannet.

Folk stod _____ gatene da kongen kom.

Bildene hang _____ veggen.

De bor _____ Hamar.

Hotellet ligger _____ Kringsjø.

Midt _____ vinteren skal vi _____ Geilo.

Folk flest går _____ ski _____ vinteren.

Vi reiser _____ fjells i morgen.

De bor _____ fjellet _____ sommeren.

Vil du reise _____ fjellet med oss?

7. Sett inn verbet i en passende form:

(reise) Hun må _____ .

(være) Han må _____ syk.

(være) Det må _____ tungt å gå i fjellet midt på vinteren.

(være) Det må _____ vanskelig å skrive denne store boken.

(gå) Arne må _____ .

(komme) Pavel må _____ for sent.

(glemme) Jeg må _____ vesken min i butikken.

8. Fyll ut med passende ord:

Hvis det _____ var litt varmere her om sommeren!

Kunne jeg _____ klare det!

_____ han kom til oss i kveld!

_____ jeg bare fri i dag!

Hadde han _____ kommet i kveld!

Hadde det _____ vært lett å finne ham!

_____ han ville skrive brevet!

_____ hun ville svare på spørsmålet!

9. Fyll ut med hoved verbet i første eller annen kondisjonalis (med *ville*):

(hjelp) I så fall _____ jeg _____ ham straks.

(fortelle) I ditt sted _____ jeg _____ alt jeg kjenner.

(gjøre) I alle fall _____ hun aldri _____ dette.

(være) Du _____ allerede _____ hjemme i kveld.

(spørre) Jeg _____ aldri _____ om dette.

(være) Det _____ en flott historie.

10. Fyll ut med hoved verbet i første eller annen kondisjonalis (med «*skulle*» og *ville*):

(være) Du _____ ikke _____ så uhøflig.

(kjøpe) Jeg _____ gjerne _____ denne bilen.

(gå) Han _____ ikke _____ så tidlig.

(svare) Du _____ på mitt spørsmål.

(se) Jeg _____ gjerne _____ henne.

(få) Jeg _____ gjerne _____ disse blomstene.

11. Fortsett følgende setninger:

Det må ha vært vanskelig å

Jeg tror det er

Hva ser vi

For det meste er det

Snart ser vi

Jeg kommer straks med

Folk flest går

Er det noe sted å

Hva gjør vi når

Først må vi

Deretter går vi

Skal vi gå

Kunne vi ikke

La oss da

12. Lag spørsmål:

-? Denne jernbanen er svært dyr.
? Her ligger Norges villeste terreng.
? Det er mange lange tunneler på Bergensbanen.
? Det er nokså mange trær her ennå.
? Snart ser vi ville blomster.
? Vi begynner å servere om ti minutter.
? På Finse kan man se snø midt på sommeren.
? Folk flest går fottur i fjellet om sommeren.
? Turistforeningen har mange hytter her oppe.
? Det er rimelig å bo her.
? Først må vi sende bagasjen.
? Det er litt tungt å gå i fjellet.
? Resten av uken skal vi bo på hotellet.

13. Lag setninger (med passende tallformer og artikler):

Jeg				tunnel -er.
Du		den	lengste	fjell.
Dere	har ennå ikke sett	det	største	by -er.
Hun		de	beste	tog.
Anne			vakreste	land.

Snart			bjørk.
Nå	ser vi	ikke annet enn	lyng.
Her er det		bare	ville blomster.
			fjell.
			gran og furu.

Jeg vil gjerne			i fjellet. (?)
La oss	ta en	tur	over vidda. (?)
Skal vi	gå	fottur	ned gjennom Numedal. (?)
			fra Finse til Geilo. (?)

14. Oversett til norsk:

Павел, Арне и Анне разговаривают в вагоне-ресторане.

— Как тебе нравится местность вдоль Бергенской железной дороги?

— Это самое дикое место, которое я когда-нибудь видел.

— А на какой высоте проходит дорога?

— Самое высокое место находится у Таугеванн: тысяча триста один метр над уровнем моря.

— Там есть станция?

— Нет, самая высокая станция находится в Финсе. Там снег лежит даже летом.

— Смотри, какой длинный туннель! Мы были в нем в течение нескольких минут.

— Это Гравхальстуннелен. Его длина — шесть километров. Это самый длинный туннель на дороге. А сейчас мы подъезжаем к станции Мюрдаль. Она находится на высоте восемьсот шестьдесят семь метров над уровнем моря.

— Зимой здесь очень холодно?

— Да, но даже зимой здесь бывает много туристов. Обычно они живут в гостиницах или в туристических домиках. Вот смотри: внизу один из них. Можешь мне поверить, всегда интересно и весело ходить по горам — как летом, так и зимой.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
godta, akseptere a) som svar på oppfordring	(Vær så snill og send meg fløten.) Ja! Ja, gjerne! naturligvis! selvfølgelig! med fornøyelse!

<p>b) som svar på oppfordring om å gjøre noe sammen</p> <p>c) som reaksjon på forslag</p> <p>d) som svar på innbydelse</p> <p>e) som reaksjon på insistering eller trussel</p>	<p>(Kan du ikke sette deg på en annen plass?) Ja, det kan jeg godt. (Vær så god å forsyne deg!) Takk! Med fornøyelse!</p> <p>(Kan vi ikke gå en tur?) Ja, gjerne! Hvis du vil! Enig!</p> <p>(Hva sier dere til å gå på kino?) Fint! Utmerket! Flott! Det var et godt forslag.</p> <p>(Kan du komme til meg i kveld?) Ja takk, det vil jeg gjerne! Tusen takk! Takk, det passer bra!</p> <p>(Du skal gjøre som jeg har sagt!) Javel, da! Som du vil! Hvis du insisterer. (Jeg vil ringe til politiet da!) OK, De skal få det som De vil.</p>
<p>være usikker, nøle</p>	<p>(Vi du bli med oss på påsketur i morgen?) Kanskje. Jeg vet ikke. Vi får se. Jeg må tenke på det.</p>
<p>si nei takk, nekte</p> <p>a) som svar på oppfordring</p>	<p>(Vi synes du skulle snakke med henne.) Nei, det har jeg ikke lyst til. Nei, jeg har ikke tid til det. Nei, dessverre. Jeg ville gjerne, men det passer ikke nå.</p>

b) som svar på oppfordring om å gjøre noe sammen	(Kan vi ikke gå en tur?) Takk, men det går ikke nå.
c) som svar på forslag	(Hva sier dere til å gå på kino?) Det kunne vi godt, men ... (f.eks. vi har ikke tid til det.) Nei, ikke tale om. Nei, vi synes ikke det.
d) som svar på tilbud — om hjelp	(Skal vi hjelpe deg?) Nei takk. Nei takk, det er ikke nødvendig. Jeg klarer det alene.
— om ting	(Vil du ikke se på et helt nytt fjernsyn?) Nei takk. Jeg er ikke interessert.
e) som svar på innbydelse	(Vil du bli med oss på påsketur i morgen?) Takk, men dessverre er jeg opptatt. Det er synd, jeg er opptatt resten av uken. Takk, det ville ha vært hyggelig, men...

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>godta ... tok, ... tatt</i>	одобрять, принимать
<i>akseptere -te, -t</i>	соглашаться, принимать
<i>reaksjon -en, -er</i>	реакция
<i>insistere -te, -t</i>	настаивать
<i>insistering -en, -er</i>	настойчивость
<i>trussel -en, trusler</i>	угроза
<i>politi -et, =/-er</i>	полиция
<i>nøle -te, -t</i>	колебаться, находиться в нерешительности
<i>Ikke tale om!</i>	Не может быть и речи!
<i>være interessert (i noe)</i>	интересоваться (чем-либо), быть заинтересованным (в чем-либо)

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Wannsee

Wannsee, som ligger i Berlin, er et yndet utfluktsmål for storbyens innbyggere. Med sine skogkledd bredder og sitt klare vann gjør den et idyllisk inntrykk, og man forstår lett at mange storbybeboere som har sitt arbeid i byens sentrum, har bygget små hytter i dette området. Går man tidlig om morgenen ombord i en av de små motorbåtene som legger til ved brygga og reiser til byen, kommer man tidsnok på kontoret eller til fabrikk. Wannsee er et paradys for seilere. Den er også en populær badeplass. Særlig om sommeren vrimler det av glade mennesker som søker fornøyelse når været er bra.

Herr Banzhaf bodde om sommeren i en liten villa ved Wannsee. Hver morgen klokken halv åtte pleide han å reise med motorbåten til sentrum, der han hadde sitt arbeid. En morgen våknet han først klokken sju. Han hoppet ut av sengen, kledde fort på seg og styrtet ut.

«Båten er kanskje allerede gått», tenkte han. Men da han kom ned til stranden, så han den et par meter fra brygga. Banzhaf forsøkte å hoppe ombord, men han var for tykk og falt i vannet mellom brygga og motorbåten. Han ble imidlertid fort dradd opp med en båtshake.

«Jeg kom likevel med», ropte Banzhaf til kapteinen. «Ja», svarte han, «men du kunne ha ventet et par minutter.

Først nå skal vi nemlig legge til!».

Lær følgende ord:

<i>ynde -a/-et, -a/-et</i>	сильно что-либо любить
<i>yndet</i>	любимый
<i>utfluktsmål -et, =</i>	место прогулок (отдыха) за городом
<i>utflukt -a/-en, -er</i>	поездка, прогулка, экскурсия, пикник
<i>storby -en, -er</i>	очень крупный город
<i>innbygger -en, -e[r]</i>	житель
<i>skogkledd</i>	покрытый лесом
<i>bredd -a/-en, -er</i>	берег
<i>klar -t, -e</i>	чистый, прозрачный
<i>idyllisk =, -e</i>	идиллический, мирный
<i>inntrykk -et, =</i>	впечатление

<i>beboer</i> -en, -e[r]	житель
<i>område</i> -et, -er	местность
<i>bord</i> -et	борт (судна)
<i>ombord</i>	на борту, на борт
<i>motorbåt</i> -et, -er	теплоход
<i>legge til</i>	причаливать
<i>brygge</i> -a [-en], -er	пристань, причал
<i>tidsnok</i>	вовремя
<i>fabrikk</i> -en, -er	фабрика, завод
<i>paradis</i> -et, =/-er	рай
<i>seiler</i> -en, -e[r]	яхтсмен, спортсмен-парусник
<i>badeplass</i> -en, -er	пляж
<i>vrímle</i> -a/-et, -a/-et	кишеть, толпиться
<i>søke</i> -te, -t	искать
<i>hoppe</i> -a/-et, -a/-et	прыгать
<i>styrte</i> -a/-et, -a/-et	падать, нестись вниз
<i>styrte ut</i>	выбежать, вылететь
<i>strand</i> -a/-en, <i>strender</i>	берег, побережье
<i>forsøke</i> -te, -t	пытаться
<i>tykk tykt, -e el. tjukk tjukt, -e</i>	толстый
<i>dra opp</i>	вытаскивать
<i>båtshake</i> -en, -er	лодочный багор
<i>hake</i> -en, -er	багор
<i>kaptein</i> -en, -er	капитан

Norske ordspråk:

Ingen kjenner dagen før sola går ned.

Den friske vet ikke hvor rik han er.

Den som ler sist, ler best.

Et dårlig eksempel smitter.

Penger spart er penger tjent.

Lær følgende ord:

<i>eksempel</i> ... <i>p(e)let</i> , =/... <i>pler</i>	пример
<i>smitte</i> -a/-et, -a/-et	заражать
<i>spare</i> -a/-te, -a/-t	копить, экономить

LEKSJON TJUETRE

Тема: PÅ INNKJØP.

Диалози: 1. Hvor kan jeg kjøpe mat?
2. Jeg vil gjerne kjøpe meg en ny dress.

Речевые действия: hensikt, realiserbarhet, forpliktelse.

Грамматика: 1. Выражение реального условия в сложноподчиненных предложениях с условным придаточным 12.26., 12.27.

2. Выражение нереального условия в сложноподчиненных предложениях:

а) в будущем или настоящем времени 5.96.

б) в прошедшем времени 5.96.

3. Модальные наречия nå, da, jo, vel, nok, visst.

4. Предлоги:

а) места — innom,

б) времени — for 8.24.,

в) времени — innen 8.31.

Материал для чтения: Gateselgeren i København.

Norske ordspråk.

SAMTALE 1. HVOR KAN JEG KJØPE NOE MAT?

Pavel må gjøre innkjøp og spør vertinnen hvor butikkene er.

Pavel: Kanskje du kunne si meg hvor jeg kan kjøpe noe mat.

Vertinnen: Hva har du tenkt å kjøpe?

Pavel: Jeg trenger litt brød og smør og kaffe, og forskjellig annet.

Vertinnen: Brødet og smøret kan du kjøpe i melkeforretningen nede i gata, men du må til kolonialen for å kjøpe kaffe.

Pavel: Kan jeg ikke kjøpe alt dette på ett sted, så jeg slipper å gå i så mange butikker? Jeg synes det ville være mye bedre om en kunne kjøpe alle matvarer i én butikk.

Vertinnen: Jo, hvis du vil, kan du vel gå i et supermarked, men det ligger langt borte. Men jeg foretrekker de mindre butikkene. Det er mye hyggeligere der, og en vet at det en kjøper er godt.

Pavel: Kanskje det, men jeg er ikke vant til slike butikker for jeg kom til Norge for ikke lenge siden.

- Vertinnen:* Hvis ikke du har noe imot det, kan vi gå på innkjøp sammen. Da kan jeg hjelpe deg.
- Pavel:* Jo, det vil jeg gjerne.
På vei til butikken.
- Vertinnen:* Det er kanskje best å begynne med kolonialhandelen. Der kan vi få kjøpt det meste. På tilbakeveien kan vi gå innom bakeriet og kjøttforretningen. Her er kolonialen. Vær så god, stig på.
Inne i butikken.
- Pavel:* Jeg ser at dette er en selvbetjeningsbutikk.
- Vertinnen:* Ja, ganske mange butikker er det nå for tida. Det er nok en praktisk måte å drive forretning på. Her har vi egg, smør og ost.
- Pavel:* Jeg må endelig ikke glemme å kjøpe kaffe.
- Vertinnen:* Nei, der er den på den hyllen.
- Pavel:* Og så er det bare å ta med noe hermetikk — fiskeboller, kjøttkaker og så videre.
- Vertinnen:* Ikke ta for mye da — det blir så tungt å bære på.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>gjøre innkjøp</i>	делать покупки
<i>gå på innkjøp</i>	ходить за покупками
<i>vare -a/ -en, -er</i>	товар
<i>vel</i>	ведь, пожалуй, же
<i>kolonialhandel -en, ..dler</i>	бакалейный магазин
<i>matvarer -ne pl</i>	продукты питания
<i>supermarked -et, = /-er</i>	супермаркет
<i>imot adv</i>	напротив, навстречу, против
<i>ha noe imot</i>	иметь что-либо против
<i>tilbakevei -en</i>	обратный путь
<i>innom prep</i>	внутри (на короткое время)
<i>gå innom et eller annet sted</i>	зайти куда-либо
<i>kjøttforretning -a/ -en, -er</i>	мясной магазин
<i>stige ste(i)g, steget</i>	шагнуть, ступить
<i>stig på!</i>	входи(те)!
<i>selvbetjeningsbutikk -en, -er</i>	магазин самообслуживания
<i>nå for tida/ -en</i>	в настоящее время
<i>praktisk =, -e</i>	практичный, удобный

<i>måte</i> -en, -er	способ, манера
<i>drive forretning</i>	вести предприятие, дело
<i>endelig</i> =, -e	наконец, в конечном счете
<i>hermetikk</i> -en, -er	консервы
<i>fiskebolle</i> -en, -er	рыбные котлеты
<i>kjøttkake</i> -a/ -en, -er	тефтелька

GRAMMATIKK

I.

Hvis man uttrykker at noe blir mulig dersom noen betingelser oppfylles, står disse betingelser i betingelsessetninger. Når betingelsene er reelle, bruker man verbet i leddsetninger i nåtid og verbet i hovedsetninger i nåtid eller framtid (ved hjelp av konjunksjoner hvis, dersom, når, i fall / i tilfelle, med mindre / hvis ikke):

Dette kan vi gjøre hvis vi har penger.

Hvis jeg hoster, gjør det så vondt i brystet.

Brevene blir sendt neste dag dersom de er ferdige.

Jeg skal gjøre det bare jeg får tid til det.

I fall han kommer før kl. 3, vil jeg snakke med ham.

De vil aldri gjøre det med mindre de blir bedt om dette.

Når enden er god, er allting godt.

Du kan om du vil.

En leddsetning kan ha form som en spørresetning og må alltid stå først:

Trenger han hjelp, må han bare spørre.

Kommer hun, går jeg.

II.

Når betingelsene er hypotetiske eller nesten uoppfyllelige (i nåtid eller fortid), bruker man verbet i preteritum både i leddsetninger og i hovedsetninger. I sammensatte verbformer i hovedsetning bruker man hjelpeverbet i preteritum, d.v.s. de formene som faller sammen med første kondisjonalis (ville/skulle + infinitiv eller modale hjelpeverber + infinitiv):

Hvis vi hadde penger, kjøpte vi den bilen.

Ville du bli tilfreds dersom han kom tilbake?

Hvis du skyndte deg, kunne vi rekke trikken.

Når betingelsene ikke er mulige, bruker man de samme formene:

Hvis jeg var deg, ville jeg ikke ta jobben.

Hva gjorde du dersom du var eldre?

Hadde jeg vinger, så ville jeg fly.

I begge tilfeller kan man bruke også pluskvampetfektum og kondisjonalis II i hovedsetning:

Det hadde vært bedre hvis vi utsatte møtet.

Det hadde vært hyggelig om du kunne si noen ord.

Hvis jeg var deg, ville jeg ikke ha tatt jobben.

Pluskvamperfektum kan også brukes i leddsetning:

Det hadde lønt seg om vi hadde startet tidligere.

Dersom du ikke hadde kommet nå, hadde jeg gått hjem (men du kom).

III. Preposisjoner

1. Preposisjonen *innom* ved stedsangivelse med betydningen «på et sted for kort tid»:

Hun ser *innom* sin bror hver uke.

Båten går ikke *innom* det stedet.

Han gikk *innom* bakeriet for å kjøpe et brød.

2. Preposisjonen *for* i tidsuttrykk ved angivelse av noe som skal vare i et tidsrom:

Nå *for* tiden har man en bil i hver familie.

Han har leid huset *for* tre år.

Vi reiste fra Russland *for* alltid.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>reell reelt, -e</i>	реальный
<i>leddsetning -en, -er</i>	придаточное предложение (син. bisetning)
<i>i full/ i tilfelle</i>	в случае
<i>med mindre</i>	если не
<i>spørresetning -en, -er</i>	вопросительное предложение
<i>hypotetisk =, -e</i>	гипотетический

<i>falle sammen</i>	совпадать
<i>vinge -en; -er</i>	крыло
<i>begge</i>	оба, обе
<i>i begge tilfelle</i>	в обоих случаях
<i>jobb -en, -er</i>	работа
<i>vare -te, -t</i>	длиться
<i>tidsrom -met, =</i>	период времени

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hva spør Pavel vertinnen om?

Hva har han tenkt å kjøpe?

Hvor kan man kjøpe brød og smør?

Hvor kan man kjøpe kaffe?

Foretrekker Pavel store forretninger?

Hva kan man kjøpe i et supermarked?

Hvorfor foretrekker vertinnen de mindre butikkene?

Hvorfor er Pavel ikke vant til slike butikker?

Hvor kan Pavel kjøpe det meste?

Hva er en selvbetjeningsbutikk for noe?

Hvorfor er det en praktisk måte å drive forretning på?

Hva må Pavel ikke glemme?

Vil Pavel ta med mye hermetikk?

3. Skriv i fire former:

et nødvendig innkjøp, en ung vertinne, en moderne butikk, en stengt forretning, en lang gate, en gammel kolonial, et lite sted, en dyr matvare, et stort supermarked, en billig kolonialhandel, en kort tilbakevei, et nytt bakeri, en praktisk måte, et kokt egg, en fersk ost, en høy hylle, en gammel hermetikk, en liten fiskebolle, en stor kjøttkake, en kort leddsetning.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

kjøpe, gjøre, spørre, være, kunne, si, tenke, trenge, slippe, gå, synes, ville, ligge, foretrekke, vite, komme, ha, hjelpe, begynne, få, stige, se, drive, glemme, ta, bli, bære.

5. Fyll ut med ord som passer:

Hvor kan jeg _____ noe mat?
 Pavel spør vertinnen hvor butikkene _____ .
 Hva har du tenkt å _____ ?
 Jeg trenger litt _____ og _____ .
 Brødet og smøret kan du kjøpe i _____ .
 Du må til _____ for å kjøpe kaffe.
 Kan jeg ikke kjøpe alt dette på ett _____ ?
 Supermarkedet ligger langt _____ .
 Jeg foretrekker de mindre _____ .
 Jeg er ikke vant til slike _____ .
 Jeg kom til Norge for ikke _____ siden.
 Vi kan gå på _____ sammen.
 Det er kanskje best å begynne med _____ .
 Der kan vi få _____ det meste.
 På _____ kan vi gå _____ bakeriet.
 Det er nok en _____ måte å drive _____ på.
 Du må ikke _____ å kjøpe kaffe.
 Det blir så _____ å bære på.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Hva kan jeg kjøpe _____ en melkeforretning?
 Melkeforretningen ligger nede _____ gata.
 Du må _____ kolonialen _____ å kjøpe kaffe.
 Kan jeg ikke kjøpe alt dette _____ ett sted?
 Hvis du vil, kan du vel gå _____ et supermarked.
 Jeg er ikke vant _____ slike butikker.
 Han kom _____ Norge _____ lenge siden.
 Vi kan gå _____ innkjøp sammen.
 De er _____ vei _____ butikken.
 Det er kanskje best å begynne _____ kolonialhandelen.
 Vi kan gå _____ bakeriet _____ tilbakeveien.
 Det finnes mange selvbetjeningsbutikker nå _____ tida.
 Det er en praktisk måte å drive forretningen _____ .
 Jeg ser kaffe _____ den hyllen.
 Hun stakk _____ oss etter arbeidet.
 Båten går _____ Tromsø.
 Han har fått penger _____ ett år.
 Nå har vi mat _____ en uke.

7. Fortsett følgende setninger:

- Hvis vi har råd, skal vi
- Hvis han kommer, vil
- Dersom vi får tid, kan vi
- Om Pavel snart kommer, kan han
- Kommer han snart, skal vi
- Hvis de ikke blir bedt om dette, kan de
- Trenger du hjelp, skal du
- Hvis du er snill gutt, skal du få
- Jeg går hvis han
- Hvis du gjør som jeg sier, vil du
- Dersom det blir fint vær,
- Du må gå dersom du

8. Fortsett følgende setninger:

- Hvis jeg hadde tid, ville
- Ville han bli glad dersom vi
- Hvis vi skyndte oss, kunne vi
- Dersom jeg ikke allerede var invitert et annet sted, skulle jeg
- Hvis jeg var deg, ville jeg
- Dersom du var yngre, hva
- Hadde vi penger, kunne vi
- Det hadde vært bedre om vi
- Dersom du ikke hadde gitt nøkkelen nå, hadde jeg
- Hvis vi hadde begynt litt tidligere, hadde det

9. Lag spørsmål:

-? Pavel må gjøre innkjøp.
-? Jeg trenger litt brød og kaffe.
-? Du må til kolonialen for å kjøpe kaffe.
-? Supermarkedet ligger langt borte.
-? Jeg foretrekker de mindre butikkene.
-? Jeg er ikke vant til slike butikker.
-? Jeg kom til Norge for ikke lenge siden.
-? På tilbakeveien kan vi gå innom bakeriet.
-? Jeg må ikke glemme å kjøpe kaffe.
-? Så er det bare å ta med noe hermetikk.

10. Lag setninger:

Pavel				sendt	pakken,	
Vi	vil gjerne	få		kjøpt	brevet,	takk.
Jeg					kortet,	

	jeg			noen	melk	
Kan	Arne	få	kjøpt	noe	egg	her?
	vi			litt	brød	
					kaffe	
					fiskebol- ler	

Pavel			kjøttforretningen		i dag.
Arne	vil		supermarkedet		i morgen.
Min far		til			i kveld.
Jeg	skal		bakeriet		nå.
			selvbetjeningsbutikken		

11. Oversett til norsk:

Анне и Арне зашли в магазин самообслуживания рядом со своим домом.

— Что ты хотела сегодня купить?

— Литр молока, масло, сливки, кусок сыра и что-нибудь еще.

— Вот молоко и сливки.

— Арне, помоги мне найти масло и сыр.

— Масло я нашел. А такой сыр подойдет?

— Нет, это очень много. Возьми поменьше.

— Что-нибудь еще?

— Я не знаю. А ты чего-нибудь хочешь?

— Я бы пожалуй взял пару бутылок пива. Вот, нашел.

— А сколько оно стоит? 36 крон за бутылку? Мне кажется, что это очень дорого.

— Да, ты права. Я возьму вот это пиво за 24 кроны.

— Я совсем забыла про кофе. И хорошо бы еще взять какие-нибудь консервы, например, с сосисками.

— Я не люблю сосиски из консервов. Давай лучше купим свежие сосиски.

— Хорошо, выбери сам. И еще не забудь про хлеб.

— А у тебя хватит места в сумке?

— Ничего, до дома как-нибудь донесем. Здесь совсем недалеко.

— Я за все заплачу, а ты иди и купи на улице за углом картофель.

Он там значительно дешевле, чем в магазине.

— Я буду ждать тебя у выхода. И купи, пожалуйста, какую-нибудь газету.

— Какую?

— «Афтенпостен».

— Хорошо. Постараюсь не забыть.

SAMTALE 2. JEG VIL GJERNE KJØPE MEG EN NY DRESS

Pavel og Arne går i byen.

Pavel: Jeg må kjøpe meg en ny dress.

Arne: Da bør du gå til et av varehusene i sentrum.

Pavel: Kunne du bli med meg dit?

Arne: Ja da. Jeg trenger vel å kjøpe en del ting selv.
I varehuset.

Pavel: Hvilken etasje skal vi til? Jeg har jo aldri vært her før.

Arne: Du skal til 3. etasje, men jeg vil kjøpe et teppe i 5. etasje. Vi kan møtes nede ved inngangen om en time.

Pavel: Fint, det gjør vi.

Ekspeditøren: (til Pavel) Blir du ekspedert?

Pavel: Nei, kunne du hjelpe meg?

Ekspeditøren: Selvfølgelig. Hva kan jeg stå til tjeneste med?

Pavel: Jeg skulle hatt en dress.

Ekspeditøren: Ja vel, hvilken farge hadde du tenkt deg?

Pavel: La meg se noe i blått.

Ekspeditøren: Og hvilket nummer bruker du?

Pavel: Jeg tror det er femti.

Ekspeditøren: Ja, det stemmer. Her har vi en til atten hundre og ni og tyve kroner. Hva synes du om den?

Pavel: Ja, jeg synes den er meget pen. Men er det noe litt billigere i den samme størrelsen og i den samme fargen?

Ekspeditøren: Nei, dessverre. Hadde du kommet i går, kunne du nok ha kjøpt en billigere dress. Vil du prøve den da?

Pavel: Ja takk, men hvor?

Ekspeditøren: Her i prøverommet.

Litt senere.

Ekspeditøren: Hvordan går det?

Pavel: Bra, jakken passer utmerket, men du må gjøre buksene litt kortere.

Ekspeditøren: Ja vel, det skal bli gjort. Det vil koste åtti kroner ekstra.

Pavel: Fint. Når kan jeg hente den?

Ekspeditøren: Den blir ferdig i morgen innen kl. to. Var det noe annet i dag?

Pavel: Jeg skal ha noen skjorter.

Ekspeditøren: Her har vi noen til hundre kroner stykket. Disse er meget populære nå. Og her er noen riktig fine til hundre og femti kroner.

Pavel: Hvorfor er de hvite så mye dyrere enn de andre?

Ekspeditøren: Fordi det er bedre stoff i dem. Vi selger svært mange av disse.

Pavel: Jeg tar to av de hvite, nummer førti, takk.

Ekspeditøren: Var det noe annet?

Pavel: Nei takk. Jeg skal ikke ha mer i dag.

Ekspeditøren: Det blir tusen to hundre og ni kroner, takk.

Pavel: Vær så god.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>varehus -et, =</i>	магазин промышленных товаров
<i>del -en, -er</i>	часть
<i>en del</i>	немного
<i>før adv</i>	раньше, прежде
<i>ekspeditør -en, -er</i>	продавец
<i>ekspedere -te, -t</i>	обслуживать
<i>tjeneste -en, -er</i>	услуга
<i>Til tjeneste!</i>	К вашим услугам!
<i>stå til tjeneste</i>	оказывать услуги
<i>størrelse -en, -er</i>	размер
<i>prøverom -met, =</i>	примерочная
<i>jakke -a/-en, -er</i>	пиджак, куртка
<i>bukse -a/-en, -er</i>	брюки
<i>fordi</i>	потому что, так как
<i>stoff -et, =/-er</i>	материал, ткань

GRAMMATIKK

I.

Når betingelsene i betingelsessetninger er hypotetiske i fortida, bruker man forskjellige sammensatte verbformer: pluskvamperfektum, kondisjonalis II eller et modalt verb + infinitiv II i hovedsetning og pluskvamperfektum i leddsetning, f.eks.,

Jeg hadde besøkt deg i går hvis jeg hadde hatt tid.

Jeg ville (ha) besøkt deg i går hvis jeg hadde hatt tid.

Jeg kunne (ha) besøkt deg i går hvis jeg hadde hatt tid.

Betingelsessetninger uten *hvis* bruker man ofte om det som *ikke* fant sted i fortida:

Hadde vi hatt råd, (så) hadde vi kjøpt den bilen før.

Hadde vi hatt råd, (så) skulle vi (ha) kjøpt den bilen før.

Hadde vi hatt råd, (så) kunne vi (ha) kjøpt den bilen før.

Hadde jeg visst det, så skulle jeg sagt deg det før.

II.

Modale adverbier *nå, da, jo, vel, nok, visst* (av og til kalt modalpartikler).

Ordene *nå, da, jo, vel, nok, visst* kan uttrykke ens holdning til innholdet i setningen.

Nå, da, jo blir brukt til å forsterke innholdet i setningen:

Hvis du nå altså insisterer, så skal jeg si det.

Hvis dette da er ditt siste ord, er det ikke mer å snakke om.

Ettersom han jo er for ung, kan han ikke få jobben.

Nok, vel, visst blir brukt til å dempe ned innholdet.

Man vil reservere seg mot innholdet, vil ikke uttale seg for kategorisk:

Det får du nok ikke lov til.

Han er vel ikke hjemme nå.

Vi har visst møtt hverandre før.

III. Preposisjon innen

Preposisjonen *innen* brukt ved tidsangivelse med betydningen «innenfor en bestemt tid»:

Pengene må utbetales *innen* den første.

Hun kommer tilbake *innen* en time.

Jeg skal skrive dette brevet *innen* aften.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>råd -a/-en/-et</i>	средство, материальная возможность (сделать что-либо)
<i>av og til</i>	иногда
<i>modalpartikkel -en, ... ikler</i>	модальная частица
<i>holdning -en, -er</i>	отношение
<i>innhold -et, =</i>	содержание
<i>forsterke -a/-et, -a/-et</i>	усиливать
<i>dempe -a/-et, -a/-et</i>	ослаблять
<i>reservere -te, -t seg mot noe</i>	дистанцироваться от чего-либо
<i>kategorisk =, -e</i>	категорический, решительный
<i>innenfor</i>	внутри
<i>utbetale -te, -t</i>	выплачивать

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hva skal Pavel kjøpe seg?

Hvorfor bør han gå til et av varehusene i sentrum?

Hvorfor vil Pavel være med Arne?

Hva vil Arne kjøpe seg?

Hva slags klær skulle Pavel ha?

Hvilken farge hadde han tenkt seg?

Hvilket nummer bruker Pavel?

Hvor mye koster dressen?

Hva synes Pavel om dressen?

Har man noe billigere av den samme størrelsen og i den samme fargen?

Når kunne han ha kjøpt en billigere dress?

Hvor kan Pavel prøve en ny dress?

Hva skal man gjøre med buksene?

Hvilke skjorter vil Pavel kjøpe?

Hvor mye skal Pavel betale?

3. Skriv i fire former:

en ny dress, et stort varehus, et nytt teppe, en stengt inngang, en blå farge, en liten størrelse, en fin jakke, en dyr skjorte, et billig stoff, et stort nummer, en ny holdning, et gammelt innhold.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

kjøpe, gå, kunne, trenge, skulle, være, møte, gjøre, bli, hjelpe, stå, ha, tenke, se, bruke, tro, stemme, synes, komme, prøve, passe, måtte, koste, hente, selge, ta, forsterke, dempe, reservere, utbetale.

5. Fyll ut med ord som passer:

Jeg vil gjerne kjøpe _____ en ny _____.
 Vi kan møtes _____ ved inngangen om en _____.
 Hvordan kan jeg stå til _____?
 Hvilken farge hadde du _____ deg?
 Er det noe litt billigere av den samme _____ og _____?
 Du må gjøre buksene litt _____.
 Det vil koste _____ åtti kroner.
 Den blir _____ i morgen innen kl. to.
 Her har vi noen til et hundre _____.
 Hvorfor er de hvite skjortene så mye _____ enn de _____?

6. Fyll ut med preposisjoner :

Pavel og Arne går _____ byen.
 Du bør gå _____ et varehus.
 Kunne du bli _____ meg dit?
 Hvilken etasje skal vi _____?
 Jeg skal kjøpe et teppe _____ 5. etasje.
 Vi kan møtes nede _____ inngangen _____ en time.
 Hvordan kan jeg stå _____ tjeneste?
 La meg se noe _____ blått.
 Her har vi en dress _____ tretten hundre kroner.
 Hva synes du _____ den?
 Er det noe litt billigere _____ den samme størrelsen?
 Den blir ferdig _____ morgen _____ kl. to.
 Vi selger svært mange _____ disse.
 Han måtte skrive det ferdig _____ juni.
 Regningen må betales _____ 15. desember.
 _____ hjelpen kom fram, var båten allerede gått ned.

7. Fyll ut med modale adverb.

Du har _____ møtt henne mange ganger.
 Det er _____ best at du går nå.

Du har _____ vært hos tannlegen før.
 Dette var _____ et sjokk for deg.
 Jeg vil _____ helst ta den med meg.
 Du får _____ lov til å komme.
 Du blir _____ snart frisk.
 Han er _____ ingen nybegynner.
 Du har _____ ikke vært i India før.
 Nå er det _____ ingen nærbutikker lenger.
 Peter er _____ her.
 Han har _____ gått ut.
 De hadde _____ hatt det fint i ferien.

8. Fortsett følgende setninger:

Jeg kunne jo (ha) kommet meget hurtigere hit, hvis
 Dersom jeg hadde visst dette, ville jeg aldri
 Hadde vi hatt penger, så skulle vi
 Hvis du hadde vært eldre, så kunne du
 Hadde han bare vært eldre, så kunne han
 Hvis jeg hadde vært i ditt sted dengang, hadde jeg
 Dersom jeg var fløyet, så kunne jeg
 Hadde han ikke sagt det før, kunne vi
 Jeg kunne kommet tidligere i går, hvis

9. Lag spørsmål:

.....? Jeg vil gjerne kjøpe meg en ny skjorte.
? Du bør gå til et supermarked.
? Jeg vil kjøpe et teppe.
? Vi kan møtes nede ved inngangen om en time.
? Du kan prøve dressen i et prøverom.
? Jakken passer utmerket.
? Du må gjøre buksene litt kortere.
? Det vil koste ekstra åtti kroner.
? Den blir ferdig innen kl. to.
? Jeg skal ha noen skjorter.
? Disse skjorter er meget populære nå.
? Jeg skal ikke ha mer i dag.

10. Lag setninger:

Pavel				min, mitt, mine.
De	vil		bildet, bildene	hans.
Arne	må	selge	huset, husene	sin, sitt, sine.
Du	skal		pennen, pennene	vår, vårt, våre.
Vi			hunden, hundene	din, ditt, dine.

				esken.
			andre	senga.
		den	store	dressen.
	ha		beste	bordet.
Jeg	skal	kjøre	det	glasset.
		prøve	de	vinduet.
			gamle	skjortene.
			nye	bildene.
				stolene.

Jeg				meg	
Vi	må			oss	dress.
Du				deg	
De	skal	kjøre		Dem	en ny penn.
Arne				seg	
Han	kan			dere	skjorte.
Dere					

11. Oversett til norsk:

Джордж Смит заходит в норвежский магазин и разговаривает с продавцом.

— Здравствуйте, могу ли я Вам помочь?

— Добрый день. Я хотел бы купить несколько рубашек.

— Какого размера?

— Я точно не знаю. Я американец. Возможно, что мы в Америке используем другие размеры, чем здесь в Норвегии.

— А какой у Вас американский размер?

— Пятнадцать.

— Какой цвет Вы бы хотели?

— Я бы хотел пару голубых рубашек.

— Пожалуйста, вот здесь несколько рубашек, которые, как я думаю, Вам подойдут.

— Нет, мне не нравится цвет.

— Вот другие, что Вы думаете о них?

— Мне кажется, что они недостаточно большие. У Вас есть какие-нибудь рубашки лучше, чем эти?

— Нет, к сожалению, это лучшее, что у нас есть.

— Жаль. Не могли бы Вы мне порекомендовать место, где бы я смог купить рубашки получше?

— Да, Вы знаете большой магазин у железнодорожного вокзала?

— Большое, белое здание?

— Да, именно. Там Вы сможете купить все, что захотите. Но, если Вы придете к нам завтра утром, то, наверное, сможете выбрать себе что-нибудь. Дело в том, что мы получим много новых рубашек различных размеров и расцветок.

— Спасибо, если не найду ничего подходящего сегодня, то обязательно зайду. До свидания!

— До свидания!

Vil du gjøre dette?	Du kan du si dette!
uttrykke hensikt	Vi går på teater i kveld. Vi skal på teater i kveld. Han vil gå til instituttet i morgen. Jeg har til hensikt å gå til instituttet i morgen. Pavel planlegger å kjøpe en ny dress.
uttrykke hensiktsløshet	Jeg vet ikke hva jeg skal gjøre i morgen. Jeg har ingen planer for i morgen.
uttrykke besluttsomhet	Jeg vet nå hva jeg skal gjøre. Jeg kommer snart. Jeg vil komme snart. Jeg har bestemt meg for å gå på kino i kveld.
uttrykke ubesluttsomhet	Jeg har ikke bestemt meg. Jeg kommer nok. Jeg må tenke på det (over det).

realiserbarhet: a) dyktighet/udyktighet b) gjennomførbarhet	Jeg kan reparere bilen. Jeg forstår noe av det. Jeg forstår meg ikke på det. Det lar seg ikke gjennomføre. Det er umulig. Man kan reparere den bilen. Den lar seg reparere.
hen vise til forpliktelse	Du må gå til politiet. Du trenger førerkort. Du skal ta disse pillene tre ganger om dagen.
hen vise til ikke-forpliktelse	Du må ikke ha førerkort for å sykle. Du trenger ikke være her lenger.
hen vise til tillatelse	Du kan gjøre som du vil. Han har rett til å kjøre bil.
hen vise til forbud	Du kan ikke få lov til å gjøre det. Du skal ikke røyke her. Det er forbudt å røyke her.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>hensikt</i> -en, -er	намерение
<i>hensiktsløshet</i> -a/-en, -er	бесцельность
<i>plan</i> -en, -er	план
<i>besluttsomhet</i> -a/-en, -er	решительность
<i>ubesluttsomhet</i> -a/-en, -er	нерешительность
<i>realiserbarhet</i> -a/-en, -er	реализуемость
<i>dyktighet</i> -a/-en, -er	способность
<i>udyktighet</i> -a/-en, -er	неспособность
<i>gjennomføre</i> -te, -t	проводить, осуществлять
<i>gjennomførbarhet</i> -a/-en, -er	осуществимость
<i>forpliktelse</i> -en, -er	обязанность, обязательство
<i>førerkort</i> -et, =	водительские права
<i>forbud</i> -et, =	запрет

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Gateselgeren i København

En utlending var en gang på besøk i København. En dag stod han på et gatehjørne og ventet på en venn. Da la han merke til en gateselger som ivrig frembød sine varer. Det var slips. Med høy stemme ropte han ut hvor gode slipsene hans var — billige, sterke og pene. Men folk bare skyndet seg forbi, ikke ett menneske så ut til å legge merke til ham.

Da kom med ett en kone og ble stående foran gateselgeren. Hun studerte slipsene nøye, tok på dem og roste både stoffet og fargen. Hun syntes prisen var veldig lav. Derfor valgte hun et slips, betalte og gikk videre. Mens hun gjorde denne handelen, ble forbipasserende gjort oppmerksom på gateselgeren som solgte så billige og pene slips.

Mange kjøpere samlet seg omkring ham, og snart hadde han solgt flere slips. Men litt etter litt holdt salget opp, og folk gikk bare forbi uten å se på mannen som stod der med slipsene sine. Det hjalp ikke at han ropte høyt.

Da kom på nytt en kone bort til gateselgeren. Hun beundret slipsene og sa: «Jeg liker stoffet, og fargene er pene». Hun kjøpte også et blått slips, betalte og gikk sin vei. Nå gikk det som første gang. Gateselgeren solgte mange slips og tjente penger. Utlendingen hadde sett alt. Han hadde lagt merke til at det var den samme konen som hadde kjøpt slipsene både første og siste gang.

Det viste seg at hun var gateselgerens kone. Slik hjalp hun mannen sin.

Lær følgende ord og uttrykk:

gateselger -en, -e[r]

ivrig =, -e

fremby el. *frembyde* ...bød/bydde, ...budt/bydd

slips -et, =

høy -t, -e

sterk -t, -e

med ett

rose -te, -t

velge valgte, valgt

уличный торговец

старательный, рьяный

предлагать

галстук

громкий

крепкий, прочный

неожиданно

хвалить

выбирать

<i>forbipasserende en</i>	прохожий
<i>oppmerksom -t, -te</i>	внимательный
<i>gjøre en oppmerksom på noe(n)</i>	обращать чье-либо внимание на что-либо, кого-либо
<i>kjøper -en, -e[r]</i>	покупатель
<i>samle -a/-et, -a/-et</i>	собирать
<i>samle seg</i>	собираться
<i>holde opp</i>	прекращать
<i>på nytt</i>	снова
<i>beundre -a/-et, -a/-et</i>	восхищаться
<i>gå sin vei</i>	идти своей дорогой

Norske ordspråk:

Når enden er god, er allting godt.

Mennesket lever ikke av brød alene.

Det er menneskelig å feile.

En ulykke kommer aldri alene.

En fugl i hånden er bedre enn ti på taket.

Lær følgende ord:

<i>menneskelig =, -e</i>	человеческий
<i>feile -a/-et/-te, -a/-et/-t</i>	ошибиться
<i>tak -et, =</i>	крыша

LEKSJON TJUFIRE

Тема: FRITID.

Диалог: 1. Museer på Bygdøy.
2. I teatret.

Речевые действия: be om å si noe, avbryte noe, overgi ordet, oppfordre til å si noe, be om å tie, be om gjenta noe, uttrykke at man ikke forstår, be om å kommentere, kontrollere at man blir forstått.

Грамматика: 1. Словообразование с помощью суффиксов:
а) суффиксов существительных 13.4., 13.5.
б) суффиксов прилагательных 13.6.
в) глагольных суффиксов
2. Придаточные сравнительные, содержащие нереальное сравнение 5.97.
3. Предлоги:
а) места — overfor,
б) времени — til 8.27., for.

Материал для чтения: Franz Liszt.
Norske ordspråk.

SAMTALE 1. MUSEER PÅ BYGDØY

Pavel møter Arne på Blindern.

Arne: Hvordan går det?

Pavel: Takk, bra. Hva har du tenkt å gjøre på søndag? Jeg foreslår å dra til Bygdøy.

Arne: Det var en god idé.

Pavel: Da møtes vi ved bryggen overfor Rådhuset kl. ti.

Ombord på båten.

Pavel: Jeg visste ikke at det var så mange øyer i Oslofjorden. Hvilken av dem er Bygdøy?

Arne: Bygdøy er den store til høyre der. Men egentlig er det ikke en øy — bare en halvøy.

Pavel: Jaså. Det var da morsomt at den kalles en øy. Men hva er dette rare spisse huset rett foran oss?

Arne: Det er Framhuset. Det er dit vi skal først. Der inne er skipet Fram, som Fridtjof Nansen og Roald Amundsen brukte på polferdene sine.

Pavel: Ja, det har jeg veldig lyst til å se.

Arne: Og siden kan vi se på vikingskipene, Kon-Tiki-museet og Folkemuseet.

Pavel og Arne er på vei til Folkemuseet etter å ha vært innom Kon-Tiki-museet og Vikingskiphuset.

Pavel: Det er vanskelig å tenke seg at vikingskipene er tusen år gamle. De er så godt bevart.

Arne: Ja, de lå jo nedgravd i over 900 år. Noen av forfedrene våre ble begravd i dem.

Pavel: Tenk at vikingene seilte helt til Amerika i slike skip!

Arne: Å ja, men de skipene var visst større og kraftigere. Men her er inngangen til Folkemuseet.

Pavel: (til billettselgeren) To billetter, takk.

Billettselgeren: Vær så god. Skal dere ikke ha kart over museet?

Arne: Nei, det trenges ikke. Jeg har vært her mange ganger før.

Pavel: Først vil jeg gjerne se den gamle stavkirken.

Arne: Da er det best å ta denne stien her.

Pavel: Og se der borte — alle de gamle bondestuene! Dette er da virkelig et morsomt sted.

Arne: Ja, vi kommer til å få det travelt hvis vi skal se alt på en gang. La oss begynne med kirken her og få sett så mye vi kan. Og blir vi sultne, så er det en restaurant like ved.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>idé -en, -er</i>	идея
<i>overfor</i>	напротив
<i>egentlig</i>	собственно говоря
<i>halvøy -a [-en], -er</i>	полуостров
<i>jaså</i>	вот как!
<i>rar -t, -e</i>	странный, примечательный
<i>spiss -t, -e</i>	острый, остроконечный
<i>polferd -a/-en, -er</i>	полярная экспедиция
<i>pol -en, -er</i>	полюс
<i>siden</i>	позднее, после

<i>viking -en, -er</i>	викинг
<i>tenke seg</i>	представить себе
<i>tusen -et, =/-er</i>	тысяча
<i>bevare -te, -t</i>	сохранять
<i>nedgravd =, -e</i>	закопанный, зарытый
<i>forfedre fl., -ene</i>	предки
<i>begrave -de/-et/</i>	
<i>...grov, -d/-et</i>	похоронить
<i>kraftig =, -e</i>	сильный, крепкий
<i>Folkemuseet</i>	Народный музей (Музей народной архитектуры)
<i>billettselger -en, -e[r]</i>	продавец билетов
<i>stavkirke -a/-en, -er</i>	деревянная церковь (Норвегия XI-XV вв.)
<i>sti -en, -er</i>	дорожка, тропинка
<i>bondestue -a/-en, -er</i>	изба крестьянина
<i>travel -t, ...vle</i>	очень занятой
<i>få det travelt</i>	стать очень занятым

GRAMMATIKK

I. Ordlaging ved hjelp av suffikser

1. Substantivets suffikser:

- (n)er — for å betegne en person som tilhører en bestemt gruppe, f.eks., lærer, fisker, arbeider, amerikaner, afrikaner (felleskjønn);
- (n)ing — i verbalsubstantiver (felleskjønn/hunkjønn), f.eks. utvikling (fra å utvikle), løsning (fra å løse), røyking [røkning] (fra å røyke), betjening (fra å betjene).
- het — i substantiver med abstrakt betydning (felleskjønn/hunkjønn), f.eks., frihet, sannhet, åpenhet, hensiktsløshet.
- skap — i substantiver med abstrakt betydning (intetkjønn), f.eks., borgerskap, formannskap, herskap, men: vennskap, kjennskap (felleskjønn/intetkjønn) og kunnskap, ondskap (felleskjønn).
- eri — i substantiver med abstrakt betydning (intetkjønn), f.eks., maleri, vaskeri, renseri, bakeri.
- dom — i substantiver med abstrakt betydning (felleskjønn), f.eks., ungdom, sykdom, fattigdom.

- else — i substantiver med abstrakt betydning (felleskjønn), f.eks., ledelse, fornøyelse, forkjølelse.
- inne — i substantiver som betegner kvinner, (felleskjønn/hunkjønn), f.eks., venninne, vertinne, lærerinne.

2. Adjektivets suffikser:

- ig — viktig, ledig, ferdig, hurtig;
- lig — vennlig, hyggelig, tidlig, selvfølgelig;
- (i)sk — dansk, norsk, russisk;
- som — morsom, langsom, lønnsom, virksom;
- løs — arbeidsløs, meningsløs, barnløs, pengeløs;
- bar — fruktbar, brennbar, dyrebar, dyrkbar;
- aktig — gutteaktig, løgnaktig, storaktig;
- messig — bymessig, regelmessig, rettmessig;
- et(e) — støvet, rutet, lyshåret.

II. Preposisjon overfor

Preposisjonen *overfor* brukt for stedsangivelse med betydningen «foran»:

Pavel satt rett *overfor* Arne.

Da møtes vi ved bryggen *overfor* Rådhuset.

Vi står *overfor* store oppgaver.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>ordlaging</i> -a/-en	словообразование
<i>suffiks</i> -et, =/-er	суффикс
<i>betegne</i> -a/-et, -a/-et	обозначить
<i>person</i> -en, -er	лицо, личность, человек
<i>fisker</i> -en, -e[r]	рыбак
<i>afrikaner</i> -en, -e[r]	африканец
<i>felleskjønn</i> -et, =	общий род
<i>verbalsubstantiv</i> -et, =/-er	отглагольное существительное
<i>hunkjønn</i> -et, =	женский род
<i>utvikling</i> -a/-en, -er	развитие

<i>løsning</i> -a/-en, -er	решение
<i>royking</i> -a/-en [<i>røkning</i> -en]	курение
<i>abstrakt</i> =, -e	абстрактный
<i>frihet</i> -a/-en, -er	свобода
<i>sannhet</i> -a/-en, -er	правда
<i>apenhet</i> -a/-en, -er	открытость
<i>intetkjønn</i> -et, =	средний род
<i>borgerskap</i> -et	1. гражданство, 2. буржуазия
<i>formannskap</i> -et, =/-er	председательство
<i>herskap</i> -et, =/-er	господа, хозяева
<i>vennskap</i> -en/-et, =/-er	дружба
<i>kjennskap</i> -en/-et	1. знакомство, 2. знание
<i>kunnskap</i> -en, -er	знание, эрудиция
<i>ondskap</i> -en	1. злость, 2. зло
<i>maleri</i> -et, =/-er	1. живопись, 2. картина
<i>renseri</i> -et, =/-er	химчистка
<i>ungdom</i> -men, -mer	1. юность, 2. молодежь,
девушка	3. молодой человек, молодая
<i>ledelse</i> -en, -er	<i>fattigdom</i> -men бедность
<i>venninne</i> -a/-en, -er	руководство
<i>lærerinne</i> -a/-en, -er	подруга
<i>dansk</i> =, -e	учительница
<i>lønnsom</i> -t, -me	датский
<i>virksom</i> -t, -me	выгодный, доходный
<i>arbeidsløs</i> -t, -e	деятельный
<i>meningsløs</i> -t, -e	безработный
<i>barnløs</i> -t, -e	бессмысленный
<i>pengeløs</i> -t, -e	бездетный
<i>fruktbar</i> -t, -e	безденежный
<i>brennbar</i> -t, -e	плодородный
<i>dyrebar</i> -t, -e	горючий, легковоспламеняющийся
<i>dyrkbar</i> -t, -e	1. дорогой, любимый, 2. ценный
<i>gutteaktig</i> =, -e	пригодный для обработки (о земле)
<i>løgnaktig</i> =, -e	мальчишеский
<i>storaktig</i> =, -e	лживый, ложный
<i>hymessig</i> =, -e	высокомерный, надменный
<i>regelmessig</i> =, -e	городской, типичный для города
	1. регулярный, 2. правильный

<i>rettmessig</i> =, -e	1. законный, 2. справедливый
<i>støvet</i> =, -e <i>el. støvete</i> =, =	пыльный
<i>rutet</i> =, -e <i>el. rutete</i> =, =	клетчатый
<i>lyshåret</i> =, -...ede/-...ete	светловолосый

ØVELSER

1. **Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.**

2. **Svar:**

Hva foreslår Pavel å gjøre på søndag?

Hvordan skal Pavel og Arne komme til Bygdøy?

Er Bygdøy en av øyene i Oslofjorden?

Er det noe å se på Bygdøy?

Hvor skal Pavel og Arne hen først?

Har du noen gang hørt om Fridtjof Nansen?

Hvorfor tror du at han kalte skipet sitt «Fram»?

Hvor gamle er vikingskipene?

Hvorfor er det vanskelig å tenke seg det?

Hvem lå begravd i disse skipene?

Seilte vikingene til Amerika i slike skip?

Hvorfor slipper Arne å kjøpe kart over Folkemuseet?

Hva er det å se på Folkemuseet?

Hva vil Pavel se først?

Hvordan kommer de dit?

Tar det mye tid å se alt på Folkemuseet?

Er det noe sted å spise på Folkemuseet?

3. **Skriv i fire former:**

en god idé, en lang brygge, en gammel båt, ei lita øy, et rart hus, et stort skip, en vanskelig polferd, en høy viking, en stengt inngang, en ung billettselger, et lite kart, et åpent museum, en gammel stavkirke, en kort sti, en stor bondestue, et morsomt sted, en billig restaurant.

4. **Skriv grunnformene av følgende verb:**

møte, gå, tenke, gjøre, foreslå, dra, være, møtes, vite, kalles, bruke, se, kunne, bevare, begrave, seile, ha, trenges, ta, komme, få, skulle, begynne, bli, betegne.

5. Fyll ut med ord som passer:

Hvordan går _____?

Hva har du _____ å gjøre på _____?

Jeg foreslår å _____ til Blindern.

Det var en god _____.

Vi møtes ved _____ overfor Rådhuset.

Det er så mange _____ i Oslofjorden.

Bygdøy er ikke en øy — bare en _____.

Det var da _____ at den kalles en _____.

Det er _____ vi skal først.

Det har jeg veldig _____ til å se.

Og _____ kan vi se på vikingskipene.

De er på _____ til Folkemuseet.

Vikingskipene er tusen år _____.

De lå _____ i over 900 år.

Vikingene seilte helt til _____ i slike skip.

Her er _____ til Folkemuseet.

Vi vil gjerne ha kart over _____.

Jeg har vært her mange _____ før.

Det er da best å ta denne _____ her.

Dette er da virkelig et _____ sted.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Pavel møter Arne _____ Blindern.

Hva gjør du _____ søndag?

Jeg foreslår å dra _____ Bygdøy.

Da møtes vi om bryggen _____ Rådhuset.

Pavel og Arne er ombord _____ båten.

Det er så mange øyer _____ Oslofjorden.

Hvilken _____ dem er Bygdøy?

Bygdøy er den store _____ høyre der.

Hva er dette rare huset rett _____ oss?

De brukte dette skipet _____ polferdene sine.

Jeg har veldig lyst _____ å se det.

Og siden kan vi se _____ vikingskipene.

De er _____ vei _____ Folkemuseet _____ å ha vært _____ Vikingskiphuset.

Noen _____ forfedrene våre ble begravd _____ dem.
 Vikingene seilte helt _____ Amerika _____ slike skip.
 Her er inngangen _____ Folkemuseet.
 Skal dere ikke ha kart _____ museet?
 Vi kommer _____ å få det travelt hvis vi skal se alt _____
 en gang.
 La oss begynne _____ kirken her.
 Jeg har reist _____ hele verden.
 Det er fint vær _____ hele landet.
 Bilen min står rett _____ stavkirken.
 Hun sitter rett _____ ham _____ bordet.

7. Hva betyr disse ordene:

- lig: daglig, drikkelig, hjemlig, huslig, hørlig, høstlig, kirkelig, kvinnelig, leselig, mannlig, sommerlig, spiselig, tenkelig, ungdommelig, vestlig, vinterlig, vårlig, østlig, øyeblikkelig, årlig, barnlig.
- sk: himmelsk, journalistisk.
- som: arbeidsom, glemsom, hjelpsom.
- dom: lærdom, manndom.
- er: baker, kjøper, selger.
- else: begynnelse, forståelse, følelse, størrelse.
- het: nyhet, rimelighet, sikkerhet, skjønnhet, storhet, vanskelighet, virkelighet.
- ing: anbefaling, bestilling, fortelling, mening, seiling, servering.
- for-: formann, forside, forarbeid.
- sam-: samarbeid, samtid, samtale.
- u-: ugift, ugjort, usikkert, uspiselig.

8. Forstsett følgende setninger:

- Hva har du tenkt å
- Jeg foreslår å
- Vi møtes ved
- Jeg visste ikke
- Det var da morsomt at
- Det har jeg veldig lyst til å
- Det er vanskelig å tenke seg at
- Tenk at

Skal du ikke ha?
 Først vil jeg gjerne
 Da er det best å
 Vi kommer til å
 La oss begynne med

9. Lag spørsmål:

.....? Pavel møter Arne på Blindern.
? Jeg foreslår å dra til Bygdøy.
? Vi møtes ved bryggen kl. to.
? Og siden kan vi se på vikingskipene.
? Vi vil gjerne ha kart over museet.
? Jeg har vært her mange ganger.
? Først vil jeg gjerne se den gamle stavkirken.
? Dette er da virkelig et morsomt sted.
? Vi kommer til å få det travelt.
? Det er en restaurant like ved.

10. Lag setninger:

Det	er vanskelig	seg	at	skipene		gammel.
Jeg		å tenke oss		huset	er tusen år	gammelt.
				båten		gamle.
Vi	kan vanskelig	meg		morsomt		Norge.
Pavel			hvor	dyrt	det er å bo i	Oslo.
				rimelig		Moskva.
				fryktelig		

Vi		til å få	i dag.
	kommer		i morgen.
Arne			i kveld.
	har		i går.
Jeg		det travelt	i sommer.
			denne uken.
Min kone	hadde		neste uke.
			i fjor.

Jeg	må	reise	
Pavel	vil	gå	dit.
Vi	burde	komme	hit.
Alle gjester			

11. Oversett til norsk:

Павел рассказывает Анне о своей прогулке по Бюгдою вместе с Арне.

— Как у вас прошел день?

— Спасибо, прекрасно.

— Вы были на Бюгдое?

— Да, мы отправились на катере от Ратуши. Мне было интересно увидеть Осло со стороны фиорда.

— Вы были в Народном музее?

— Да, но сначала мы посмотрели Фрам и Кон-Тики.

— А ты слышал раньше о Нансене и Амундсене?

— Да, конечно. Особенно мне было интересно увидеть корабль, который подошел ближе, чем любой другой к северному и южному полюсу.

— Да, мы норвежцы всегда были очень способны к плаванию по морям.

— Это правда. Подумать только, они могли доплыть до Америки на кораблях викингов тысячу лет тому назад!

— А ты видел, какие деревянные церкви могли строить наши предки?

— Да, одну из них я увидел в Народном музее.

— Я думаю, в Норвегии их осталось 20-30 штук. Большая часть из них построена 600-700 лет тому назад.

— Они все так хорошо сохранились?

— Да, они построены очень прочно, так же как и старые крестьянские дома, которые ты тоже видел в музее. Они были куплены и перевезены на Бюгдой. Но их еще много осталось по всей Норвегии.

— Мне также очень понравилась та часть музея, где показаны городские дома.

— Да, таких домов в Осло уже почти не осталось, но в некоторых старых маленьких городах их еще можно встретить.

— У нас в России тоже лучше сохранились небольшие города, хотя многие из них по населению не меньше, чем Осло или Берген.

SAMTALE 2. I TEATRET

Pavel har bedt Anne med i teatret en kveld.

Pavel: Hva har du lyst til å se i kveld?

Anne: Ja, jeg vet ikke riktig — hva spiller de denne uken?

Pavel: La oss se på annonsene i avisen.

Anne: Ja, her har vi dem.

Pavel: På Det Norske Teatret er det et stykke av Tsjekhov, og på Oslo Nye Teater er det et lystspill.

Anne: Hva spiller de på Nationaltheatret?

Pavel: De spiller et Ibsenstykke der som jeg aldri har hørt om. Det heter «Når vi døde våkner».

Anne: Å ja, det var det siste skuespillet han skrev. Vi leste det da jeg studerte litteratur ved Universitetet. Jeg vil svært gjerne se det hvis du også har lyst.

Pavel: Ja, jeg vil mer enn gjerne se Ibsen spilt på en norsk scene.

Anne: Du har altså sett noe av Ibsen før da?

Pavel: Ja, jeg har sett «Vildanden», da Nationaltheatret var på gjestespill i Moskva. Men jeg har dessverre ikke lest alle de andre skuespillene hans.

Anne: Nei, det er nok de færreste som gjør det, tror jeg. Men nå må vi skynde oss hvis vi skal komme til forestillingen.

Pavel foran billettluken i Nationaltheatret.

Pavel: To billetter i parkett, takk.

Damen: Vi har dessverre bare balkong igjen.

Pavel: Hvor langt framme er de?

Damen: Jeg kan gi deg to midt i tredje rad. Passer det?

Pavel: Takk, det er fint. Vær så god. (til Anne) Jeg kunne ikke få annet enn balkong, men det er i midten.

Anne: Ja, det er sikkert utmerket. Vi går opp trappene på venstre side her.

Pavel: Er det noe sted hvor vi kan levere fra oss yttertøyet?

Anne: Ja, i garderoben like opp trappen. Der kan vi også få kjøpt program. Men nå ringer det for annen gang.

Etter første akt.

Anne: Nå, hva synes du om forestillingen?

Pavel: Jeg synes den er glimrende. Dere har mange dyktige skuespillere her. Den ene av dem lot som om han var helt gal.

Anne: Ja, det var fantastisk!

Pavel: Ja, jeg er enig med deg i det. Men, du, er det ikke noe sted her hvor vi kan få forfriskninger.

Anne: Jo, ute i foyeren er det servering.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>stykke -et, -er</i>	пьеса
<i>lystspill -et, =</i>	комедия
<i>død -t, -e</i>	мертвый
<i>litteratur -en, -er</i>	литература
<i>scene -en, -er</i>	сцена
<i>villand -a/-en, ... ender</i>	дикая утка
<i>gjestespill -et, =</i>	гастроли
<i>være på gjestespill</i>	быть на гастролях
<i>parkett -en, -er</i>	партер
<i>midt -en</i>	середина
<i>i midten</i>	посередине
<i>balkong -en, -er</i>	бельэтаж
<i>rad =/-en, -er</i>	ряд
<i>levere -te, -t</i>	1. сдавать, 2. доставлять
<i>yttertøy -et, -er</i>	верхняя одежда
<i>garderobe -en, -er</i>	гардероб
<i>program -met, =/-mer</i>	программа
<i>akt -a/-en, -er</i>	акт
<i>forestilling -a/-en, -er</i>	спектакль, представление
<i>glimrende</i>	великолепный
<i>dyktig =, -e</i>	способный
<i>skuespiller -en, -e[r]</i>	актер, артист
<i>late el. la lot, latt</i>	казаться, делать вид

<i>fantastisk</i> =, -e	восхитительный, фантастичный
<i>forfriskning</i> -en, -er	легкая закуска, освежающие напитки
<i>foyer</i> el. <i>foaje</i> -en, -er	фойе
<i>servering</i> -a/-en, -er	обслуживание, подача еды

GRAMMATIKK

I. Ordlaging ved hjelp av suffikser (fortsettelse)

Verbets suffikser:

-e — arbeide, bade, bile, dele, røyke.

-ere — praktisere, ekspedere, servere, presentere, interessere.

II. Sammenlikningssetninger som inneholder en tenkt sammenlikning

I sammenlikningssetninger kan tidsforskyvningen fungere:

Det så ut som om hun aldri hadde hørt det før.

Jeg føler det som om jeg skal dø.

Men uavhengig av verbets tid i hovedsetningen, kan verbet i leddsetningen brukes i preteritum, pluskvamperfektum eller kondisjonalis:

Han bærer seg som om han var gal.

Han snakket til meg som om jeg skulle ha vært en guttunge.

Hesten løp som om den hadde vært uten bær.

III. Preposisjoner

1. Preposisjonen *til* brukt i tidsuttrykk for å angi spesielt angitt tid i fremtiden:

Nå må vi skynde oss hvis vi skal komme *til* forestillingen.

Han kan vente *til* i morgen.

Hun inviterte meg *til* fredag.

2. Preposisjonen *for* brukt i tidsuttrykk for å angi rekkefølge:

Nå ringer det *for* annen gang.

Nå ber han *for* siste gang.

For det første har jeg ikke penger, og *for* det andre har jeg ikke lyst.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>bade -a/-et, -a/-et</i>	купать, мыть
<i>bile -te, -t</i>	1. ехать в автомашине, 2. возить в автомашине
<i>dele -te, -t</i>	делить, разделять
<i>praktisere -te, -t</i>	практиковать
<i>interessere -te, -t</i>	интересовать
<i>sammenlikningssetning -en, -er</i>	придаточное сравнительное
<i>inneholde ...holdt,holdt</i>	содержать
<i>fungere -te, -t</i>	действовать, функционировать
<i>uavhengig =, -e</i>	независимый
<i>bære seg</i>	вести себя
<i>guttunge -n, -r</i>	мальчишка
<i>hest -en, -er</i>	лошадь
<i>bør -a/-en, -er</i>	поклажа, груз
<i>rekkefølge -en</i>	последовательность

ØVELSER

1. **Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.**

2. **Svar:**

Hva har Pavel og Anne tenkt å gjøre i kveld?

Hvordan kan de finne ut hva som blir spilt?

Hva slags stykker går på Det Norske Teatret og Oslo Nye Teater?

Har Pavel hørt om alle Ibsens skuespill?

Har Anne hørt om «Når vi døde våkner»?

Har hun lyst til å se det stykket?

Har Pavel sett noen av Ibsens skuespill?

Er det mange som har lest alle Ibsens skuespill?

Har du noen gang lest eller sett et skuespill av Ibsen?

Hvorfor må Pavel og Anne sitte i balkong?

Er det gode plasser?

Hvordan kommer de opp i balkong?

Hvor skal de levere fra seg yttertøyet?

Hvorfor må de skynde seg?

Hva synes Pavel om forestillingen?
Hvem av skuespillene var mest imponerende?
Hvorfor går Pavel og Anne ut i foyeren mellom aktene?
Går du ofte i teatret?

3. Skriv i fire former:

et nytt teater, en god kveld, en hard uke, en morsom annonse, en gammel avis, et alvorlig stykke, et kort lystspill, en dårlig litteratur, et russisk universitet, en norsk scene, et heldig gjestespill, en tidlig forestilling, en liten billettluke, en dyr billett, et stort parkett, en høy balkong, en lang rad, en kort trapp, et hyggelig sted, et nytt yttertøy, et fullt program, en annen gang, en kort akt, en dyktig skuespiller, en billig forfriskning, en stor foyer, en hurtig servering.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

be, se, vite, spille, høre, hete, våkne, skrive, lese, studere, ha, ville, rekke, tro, skynde, skulle, komme, begynne, kunne, gi, passe, være, gå, levere, få, kjøpe, ringe, synes, late, bade, bile, dele, praktisere, ekspedere, interessere, inneholde, fungere, bære, servere, presentere, arbeide, røyke, dø, bruke, snakke, løpe, angi, invitere.

5. Fyll ut med ord som passer:

Pavel har bedt Anne _____ i teatret en kveld.
Hva har du _____ til å se i kveld?
La oss se på _____ i avisen.
Det var det siste _____ Ibsen skrev.
Vi leste stykket da jeg _____ litteratur ved _____.
Jeg har sett stykket da teatret var på _____ i byen.
Jeg har ikke _____ å lese alle skuespillene hans.
Vi har dessverre bare balkong _____.
Er det noe _____ hvor vi kan _____ fra oss yttertøyet?
Nå ringer det for _____ gang.
Jeg er enig med deg i _____.
Ute i foyeren er det _____.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Han har bedt henne med _____ teatret _____ kveld.
Hva har dere lyst _____ å se?

La oss se _____ annonsene _____ avisen.
 _____ Det Norske Teatret er det et stykke _____ Tsjekhov.
 De spiller et stykke der som jeg aldri har hørt _____.
 Jeg leste stykket da jeg studerte _____ Universitetet.
 Jeg vil gjerne se Ibsen spilt _____ en norsk scene.
 Hva så du da teatret var _____ gjestespill i Moskva?
 Vi må skynde oss hvis vi skal komme _____ forestillingen.
 To billetter _____ parkett, takk.
 Jeg kan gi deg to billetter midt _____ tredje rad.
 Det er _____ midten.
 Vi går opp trappene _____ venstre side her.
 Det ringer _____ annen gang.
 Hva synes du _____ forestillingen?
 Jeg er enig _____ deg _____ det.
 Det kan vente _____ i kveld.
 Jeg ber deg _____ siste gang.

7. Hva betyr disse ordene:

bade, bile, dele, barbere, insistere, invitere, fungere, studere, halvere, overnatte.

8. Fortsett følgende setninger:

Han later som om han
 Far så ut som om han ikke
 Arne følte det som om han
 Du spiser som om du aldri
 Mannen lot som om han
 Han lot som om han
 Hun bærer seg som om hun
 Det så ut som om Pavel aldri

9. Lag spørsmål:

.....? Pavel har bedt Anne med i teater.
? De spiller et Ibsenstykke på teatret.
? Vi leste dette stykket da jeg studerte ved Universitetet.
? Jeg har ikke rukket å lese alle skuespillene hans.
? Vi har dessverre bare balkong igjen.

-? Vi går opp trappene på venstre side her.
? Vi kan levere yttertøyet i garderoben.
? Jeg synes forestillingen var glimrende.
? Ute i foyeren er det servering.

10. Lag setninger:

	bare		billetter	
Vi har	mange	to	gode plasser	igjen.
Det er	noen	et par	parkettplasser	?
Har De	ingen		balkongplasser	

			opp	
Garderoben				trappen.
Stasjonen	er like	ned		
Hotellet				hjørnet.
			rundt	

				Oslofjorden.
Jeg	meget			Folkemuseet.
er				Vikingskipene.
Pavel	mest	imponert over		
var			stykket	god.
Vi	ikke		at maten	er så godt.
			hotellene	gode.

11. Oversett til norsk:

Павел и Анне разговаривают в фойе театра.

— Я бы хотел посмотреть побольше спектаклей Ибсена, пока я в Норвегии. Будут ли здесь еще спектакли Ибсена в этом году?

— Я точно не знаю. Обычно каждую зиму в Национальном театре играют не более одной его пьесы. Но может быть, что другие театры Осло покажут какую-нибудь вещь Ибсена.

— Я буду следить за объявлениями в газете.

— Да, конечно. Но ты мог бы прочесть что-нибудь из Ибсена.

— Нет, мне не нравится читать пьесы. Я предпочитаю смотреть их на сцене.

— Не знаю. Мне нравится читать пьесы. Тогда мне легче понять, какими они должны быть. Часто бывает, что актеры не могут показать всё полностью.

— Да, тогда лучше читать. Но ты не можешь сказать, что сегодня актеры играли плохо.

— Нет, конечно.

— А ты любишь пьесы Чехова?

— Да, особенно «Три сестры».

— А ты видела этот спектакль?

— Да, здесь в Осло. Кроме того, я прочла почти все его пьесы. Все они переведены на норвежский язык.

— И все пьесы Ибсена также переведены на русский язык — еще при его жизни.

— Говорят, что Ибсен — самый известный норвежский писатель.

— Я согласен, но в России также хорошо знают и читают Кнута Гамсуна.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
be om å få si noe	Kan jeg få si noe om saken? Kan jeg få ordet et øyeblikk? Får jeg spørre om noe? Kunne jeg stille et spørsmål?
avbryte noen	Unnskyld at jeg avbryter, men Et øyeblikk, kan du snakke litt langsommere. Unnskyld, du snakker så fort.
overgi ordet	Hva mener du, Anne? Det er din tur, Arne! Vær så god, Pavel! Tor, ville du si noe?
oppfordre til å si noe	Hva sier De? Hva synes du om dette? Hva mener du, Arne?
be om å tie	Ti stille! Nå er det nok! Nå må det være ro!

be om å gjenta noe	Hva var det du sa? Hva sa du? Unnskyld? Unnskyld, kan du gjenta det?
uttrykke at man ikke forstår	Unnskyld, jeg forstår ikke. Kan du snakke litt langsommere? Jeg forstår ikke riktig hva du mener.
be om å kommentere	Jeg forstår ikke helt hva du mener. Hva mener du egentlig med det? Har jeg forstått deg rett?
uttrykke at man forstår	Jeg forstår det meste. Ja, jeg forstår Dem godt.
kontrollere at man blir forstått	Forstår du meg? Forstår du hva jeg vil si?

Lær følgende ord:

<i>avbryte ...brøt, ...brutt</i>	прерывать, обрывать
<i>overgi ... gav [ga], ... gitt</i>	передавать
<i>tie, tidde, tidd</i>	молчать
<i>kommentere -te, -t</i>	комментировать
<i>kontrollere -te, -t</i>	контролировать
<i>tur -en, -er</i>	очередь

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Franz Liszt

Svært mange mennesker er mer eller mindre likegyldige med sin fremferd når de sitter og hører musikk. Noen steder ser det rett og slett ut til at folk kommer skikkelig i gang med praten når en eller annen begynner å spille for dem. Mange pianister er nok blitt rasende ved slike anledninger. Men ikke alle greier å skjule det like godt.

Den verdenskjente komponisten og pianisten Franz Liszt ville aldri spille dersom publikum ikke fulgte med; og aller mest harm ble han dersom noen våget å begynne å prate.

En gang holdt han en konsert ved hoffet til den russiske tsaren. Da han var midt i en sonate, merket han at tsaren sa et eller annet til sidemannen sin. Liszt gjorde ingen forskjell på folk, og han sluttet å spille med en gang. Tsaren sendte bud og spurte hvorfor han sluttet å spille. Liszt gav dette svaret: «Når Tsaren taler, bør alle være stille». Pianisten ble ikke forstyrret mer på denne konserten.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>likegyldig</i> =, -e	равнодушный
<i>fremferd</i> el. <i>framferd</i> -a/-en	поведение
<i>rett og slett</i>	просто-напросто
<i>skikkelig</i> =, -e	учтивый, приличный
<i>komme i gang</i>	начинать
<i>prat</i> -en	болтовня, беседа
<i>pianist</i> -en, -er	пианист
<i>rase</i> -a/-te, -a/-t	сердиться, выйти из себя
<i>anledning</i> -en, -er	повод, причина
<i>skjule</i> -te, -t	скрывать
<i>verdenskjent</i> =, -e	всемирно известный
<i>komponist</i> -en, -er	композитор
<i>publikum</i> (-m)et	публика, зрители
<i>aller mest</i>	больше всего
<i>harm</i> -t, -e	сердитый, возмущенный
<i>våge</i> -a/-et/-de, -a/-et/-d	отважиться, осмелиться
<i>prate</i> -a/-et, -a/-et	болтать, беседовать
<i>konsert</i> -en, -er	концерт
<i>hoff</i> -et, =	двор (царский, королевский)
<i>tsar</i> -en, -er	царь
<i>sonate</i> -en, -er	соната
<i>sidemann</i> -en, ...menn	сосед
<i>tale</i> -a/-te, -a/-t	говорить
<i>forstyrre</i> -a/-et, -a/-et	мешать, беспокоить

Norske ordspråk:

Øye for øye, tann for tann.

Ute av øye, ute av sinn.

Så mange hoder, så mange sinn.

Fire øyne ser bedre enn to.

Han er frisk som en fisk.

Forbuden frukt smaker best.

Det er bedre å være frisk og rik enn fattig og syk.

Lær følgende ord:

fattig =, -e

бедный

sinn -et, =

разум, сознание

forby ...bød/...bydde, ...budt/...bydd запрещать

LEKSJON TJUEFEM

Тема: KLIMAET I NORGE. IDRETT.

Диалог: 1. Været i Norge.
2. Vinter i Norge. Idrett.

Речевые действия: be om hjelp til å si noe, rette seg selv, gi eksempel, oppsummere, avslutte.

Грамматика: 1. Словообразование с помощью префиксов 13.8., 13.9., 13.10., 13.11., 13.14., 13.16.

2. Предложно-инфинитивные обороты 5.136.

3. Предлоги:

а) места hos 8.7.

б) времени rundt, mellom.

в) цели av 8.39.

г) предлог av в составе пассивных конструкций при указании на активного носителя действия 5.77.

д) предлог i в сочетании с названиями месяцев 8.21.

Материал для чтения: Keiserlosen.

Norske ordspråk.

SAMTALE 1. VÆRET I NORGE

Pavel og Anne prater sammen på veien hjem fra teatret.

Pavel: Hvorfor tok du med paraplyen? Himmelen er jo helt klar.

Anne: Her i landet kan det regne når som helst. Vi har et svært fuktig klima.

Pavel: Vi har et nokså tørt klima hos oss.

Anne: Men blir det ikke fryktelig hett om sommeren?

Pavel: Jo, juli er vår varmeste måned. Da kan det bli ubehagelig.

Anne: Sommeren her i Norge kan være strålende. Da har vi lyse netter, og da kan vi bade og seile døgnet rundt. Men det hender også at det regner litt for mye.

Pavel: Hvilken årstid liker du best?

Anne: Å, jeg vet ikke riktig. Det er alltid vakkert om våren. Og høsten kan være skjønn. Men jeg tror jeg liker vinteren best.

Pavel: Men blir det ikke kaldt da?

Anne: Nei, vil du tro at det er varmere her enn i Moskva? Det kan vi takke Golfstrømmen for. Det snør mye her i landet om vinteren. Og da går vi på ski og skøyter.

Pavel: Jeg har hørt at alle nordmenn går på ski.

Anne: Ja, vi lærer å gå på ski så snart vi kan stå på bena. Du vet at vi reiser til fjells hver påske.

Pavel: Anne, du hadde rett. Det begynner å regne nå. Vet du hvilken måned det regner mest?

Anne: Å, det regner mer om høsten enn om sommeren. Jeg tror oktober må være verst.

Pavel: Om jeg kunne slippe å bo her om høsten! Men om sommeren er det virkelig vakkert her, det må jeg si.

Anne: Ja, ikke sant? Men la oss da skynde oss for det regner så sterkt nå.

Pavel: Jeg er helt enig men deg: dere har et svært fuktig klima her i landet.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>paraply -en, -er</i>	зонтик от дождя
<i>når som helst</i>	когда угодно
<i>fuktig =, -e</i>	влажный
<i>klima -et, =/ -er</i>	климат
<i>tørr, tørt, -e</i>	сухой
<i>het -t, -e</i>	жаркий
<i>lyse netter</i>	белые ночи
<i>lys -t, -e</i>	светлый
<i>hende -te, -t</i>	случаться, происходить
<i>skjønn skjønt, -e</i>	красивый, прекрасный
<i>Golfstrøm</i>	Гольфстрим
<i>skøyte -a/ -en, -er</i>	конек
<i>gå på skøyter</i>	кататься на коньках
<i>oktober en</i>	октябрь
<i>slippe slapp, sluppet</i>	избегать
<i>juli en</i>	июль

GRAMMATIKK

I. Ordlaging ved hjelp av prefikser

1. Det er noen trykksvake prefikser i norsk som er lånt fra tysk og ikke betyr noe. f.eks., be-, er-, for-: betale, betjening, erfare, erkjenne, forretning, forstå.

2. Det er noen trykksterke prefikser i norsk som har forskjellige betydninger:
- prefikset *mis-* tillegger ordene en negativ betydning: *misbruk*, *misbruke*, *misforstå*, *mislede*, *mislykket*.
 - prefiksene *u-*, *unn-* tillegger ordene en benektende eller motsatt betydning: *ulykke*, *ulykkelig*, *uheldig*, *ukjent*; *unngå*, *unnlate*, *unntakelse*.
 - prefikset *van-* tillegger ordene en betydning av utilstrekkelighet: *vansaltet*, *vantrives*, *vanstyre*, *vantro*.
 - prefikset *gjen-* tillegger ordene en betydning av gjentakelse eller motsatt retning: *gjenforene*, *gjenvissitt*, *gjenta*, *gjengi*.
 - prefikset *sam-* tillegger ordene en betydning av fellesskap: *samarbeid*, *samhandel*, *samtale*, *samtidig*.
 - prefikset *for-* tillegger ordene en betydning av at noen/noe var forutgående: *forfedre*, *formiddag*, *forgjenger*, *forsmak*.

II. Preposisjoner

- Preposisjonen *hos* brukt ved stedsangivelse med betydningen « i ens hus/hjem eller på det stedet en oppholder seg »:

Han har vært på besøk *hos* foreldrene sine.
Boka ligger inne *hos* ham på kontoret.
Vi har et nokså tørt klima *hos* oss.
- Preposisjonen *rundt* i tidsuttrykk, alltid etterstilt, med betydningen «hele»:

Da kan vi bade og seile døgnet *rundt*.
Her regner det året *rundt*.

Lær følgende ord:

<i>prefiks -et, =/ -er</i>	префикс
<i>trykksvak -t, -e</i>	безударный
<i>erfare -te, -t</i>	узнать
<i>erkjenne ...kjente, ...kjent</i>	признавать
<i>trykksterk -t, -e</i>	ударный
<i>betydning -en, -er</i>	значение
<i>tillegge ...la, ...lagt</i>	придавать
<i>negativ -t, -e</i>	отрицательный

<i>misbruk -en/ -et</i>	злоупотребление
<i>misbruke -te, -t</i>	злоупотреблять
<i>misforstå ...stod [sto], ... stått</i>	неправильно понимать
<i>mislede -a/-et, -a/-et</i>	вводить в заблуждение
<i>mislykket =, ...ede/...ete</i>	неудачный, неудавшийся
<i>benektende</i>	отрицательный
<i>motsatt =, -e</i>	противоположный
<i>ulykke -a/-en, -er</i>	несчастье
<i>ulykkelig =, -e</i>	несчастный
<i>uheldig =, -e</i>	неудачный
<i>ukjent =, -e</i>	неизвестный
<i>unngå ...gikk, ... gått</i>	избегать
<i>unnlate ...lot, ...latt</i>	1. упускать, 2. воздерживаться
<i>unntakelse -en, -er</i>	исключение
<i>utilstrekkelighet -a/-en</i>	недостаточность
<i>vansaltet =, ...ede/...ete</i>	недосоленный
<i>vantrives ... trivdes, ... trives</i>	чувствовать себя плохо
<i>vanstyre -te, -t</i>	плохо управлять
<i>gjentakelse -en, -er</i>	повторение
<i>gjenforene -te, -t</i>	воссоединять
<i>gjenvisitt -en, -er</i>	ответный визит
<i>gjengi ... gav [ga], ...gitt</i>	воспроизводить
<i>felleskap -et, =/-er</i>	общность
<i>samarbeid -et, =/-er</i>	сотрудничество
<i>samhandel -en</i>	торговые связи
<i>forutgående</i>	предшествующий
<i>forgjenger -en, -e[r]</i>	предшественник
<i>forsmak -en</i>	предвкушение
<i>oppholde seg</i>	находиться
<i>året rundt</i>	круглый год
<i>rundt</i>	в значении «весь, целый»

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hvorfor er det best å ta med paraply i Norge?

Hvordan er klimaet i landet?

- Hvilket klima er det i Russland?
 Hvordan er sommeren i Norge?
 Hvordan er nettene i Norge om sommeren?
 Hvilken årstid liker Anne best?
 Når er det vakkert i Norge?
 Er det kaldt i Norge om vinteren?
 Hvorfor er det varmere i Oslo enn i Moskva om vinteren?
 Er det mye snø i Norge om vinteren?
 Hvorfor går nesten alle nordmenn på ski?
 Når lærer nordmenn å gå på ski?
 Når regner det mest i Norge?
 Hvilken måned er verst?
 Hvilken årstid liker Pavel best?

3. Skriv i fire former:

et lite teater, en svart paraply, en klar himmel, et fuktig klima, en het sommer, en varm måned, en lys natt, en kald årstid, en tidlig vår, en sen høst, en lang vinter, en ung nordmann, et kort ben, en kort gjensitt, et godt samarbeid, en lang samtale.

4. Skriv grunnformene av følgende ord:

prate, ta, kunne, regne, ha, bli, være, bade, seile, hende, like, vite, tro, takke, snø, gå, høre, lære, stå, reise, begynne, slippe, bo, måtte, si, la, skynde, erfare, erkjenne, tillegge, misbruke, misforstå, mislede, unngå, unnlate, vantrives, gjengi, oppholde.

5. Fyll ut med ord som passer:

Pavel og Anne prater _____ på _____ hjem fra _____.
 Himmelen er helt _____.
 Vi har et svært _____ klima.
 Juli er vår _____ måned.
 Om sommeren har vi _____ netter.
 Da kan vi bade og seile _____ rundt.
 Hvilken årstid liker du _____?
 Det _____ mye her i landet om vinteren.
 Jeg har _____ at alle nordmenn går på _____.
 Vi reiser til _____ hver påske.
 Det regner mer om _____ enn om _____.

Om _____ er det virkelig _____ her.

Jeg er helt _____ med deg.

6. Fyll ut med preposisjoner:

De prater sammen _____ veien _____ kino.

Bli det ikke fryktelig hett _____ sommeren?

_____ sommeren kan vi bade og seile døgnet _____.

Det kan vi takke Golfstrømmen _____.

Det snør mye her _____ landet _____ vinteren.

Da går vi _____ ski og skøyter.

Hun er _____ besøk _____ foreldrene sine.

Vi lærer å gå _____ ski så snart vi kan stå _____ bena.

Vi reiser _____ fjells snart.

Jeg er helt enig _____ deg.

7. Hva betyr disse ordene:

misforstå, mislykket, ulykke, ukjent, unngå, unnløse, vantro, vantrives, gjenta, gjengi, samarbeid, samhandel, forsmak, forgjenger.

8. Fortsett følgende setninger:

Hvorfor tok du med

Her i landet kan det

Det hender også at

Jeg tror jeg

Vil du tro at det er

Jeg har hørt at

Du vet at vi skal

Om sommeren er det

La oss da skynde oss for

9. Lag spørsmål:

.....? Her kan det regne når som helst.

.....? Vi har et nokså tørt klima hos oss.

.....? Sommeren her i Norge kan være strålende.

.....? Jeg liker vinteren best.

.....? Det snør mye her i landet om vinteren.

.....? Vi lærer å gå på ski så snart vi kan stå på bena.

.....? Vi reiser til fjells hver påske.

.....? Her regner det mer om høsten enn om sommeren.

.....? Om sommeren er det virkelig vakkert her.

.....? Dere har et svært fuktig klima her i landet.

10. Lag setninger:

			lite		
	regner	for	mye	i Norge	om sommeren.
Det hender at det			vakkert		
					om våren i Norge.
	er		kaldt		
			fuktig		
			svært tørt		om sommeren.

Jeg			det regner mye		
	la		det er mye sol		våren.
Pavel		merke til at	nettene er lyse		sommeren.
	har lagt			om	høsten.
Hun			det er vakkert		vinteren.
			det er varmt		
			det er kaldt		

	tar		den	nye	dressen	
Pavel	tok	med			boken	sin.
	har tatt		det	gamle	paraplyen	sitt.
					kartet	

11. Oversett til norsk:

Павел встретил Арне на улице.

— Как тебе нравится погода? Разве она не ужасна?

— Нет, я так не думаю. Я люблю дождь. А через двадцать минут наверняка появится солнце. И тогда ты увидишь, как все прекрасно.

— Не знаю. Я люблю сухую и жаркую погоду. Во всяком случае — летом.

— Да, климат у нас в Норвегии влажный. Но зато зимой не так холодно, как в России.

— А вот снега зимой в Норвегии не меньше, чем у нас.

— Это правда, поэтому мы, норвежцы, так любим бегать на лыжах.

— Нет, я больше люблю лето. Тогда можно купаться почти круглые сутки.

— А я предпочитаю зиму. На рождество я всегда отправляюсь в горы.

— Ты был прав: вот и солнце появилось! Летом в Норвегии действительно прекрасно!

SAMTALE 2. VINTER I NORGE. IDRETT

Pavel, Anne og Arne er ute og går i Nordmarka en søndag utpå høsten.

Pavel: For et flott vær vi har i dag — ikke en sky på himmelen, og sola varmer godt.

Arne: Ja, vi fryser ikke i dag, men det blir nok snart slutt på dette været.

Pavel: Hvor snart kan vi vente snøen og kulda da?

Arne: Å, det er litt forskjellig — her i Oslo kan den komme i november.

Anne: Men husker du i fjor? Da fikk vi ikke snø før etter jul.

Arne: Nei, den kom temmelig sent, mellom jul og nyttår.

Anne: Vi måtte dra helt opp til Norefjell for å kunne gå på ski.

Arne: Vinteren blir så lang og kjedelig her når en ikke kan gå på ski.

Anne: Å, jeg synes ikke det — vi har da julen å glede oss til.

Pavel: Hvordan feirer dere julen da?

Anne: Vi baker en masse kaker, og så har vi juletre. Og på julaften går vi rundt treet og synger julesanger. Og man deler ut gavene.

Arne: Julen varer i mange dager her, minst til nyttår. Og da har vi stort nyttårsselskap med mye moro.

De kommer ned til Holmenkollbakken.

Pavel: Det var en svær skibakke, den ser farlig ut.

Arne: Ja, her er det Holmenkollrennet blir holdt, første søndagen i mars. Da kommer det sytti-åtti tusen mennesker hit.

Anne: Det er et stort internasjonalt idrettsstevne. En ser mange flotte hopp her, både av utlendinger og nordmenn.

Arne: (til Pavel) Har du drevet mye med idrett?

Pavel: Ja, jeg sparket fotball og svømte en del ved instituttet i Moskva.

Anne: Ved instituttet? Hva har instituttet med sport å gjøre?

Pavel: Hos oss har nesten alle universiteter og institutter egne idrettslag. Og de arrangerer kamper seg imellom året rundt.

Arne: Her drives det også idrett blant ungdommen i skolene, særlig friidrett. Men de fleste stevner og kamper blir arrangert av sportsklubber eller kommuner.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>utpå</i>	«не в начале, но скорее к концу указанного отрезка времени»
<i>sky -a/-en, -er</i>	туча
<i>varme -a/-et, -a/-et</i>	греть, согревать
<i>fryse frøs, frosset</i>	мёрзнуть, замерзать
<i>slutt -en, -er</i>	конец, окончание
<i>slutt på noe</i>	завершение чего-либо, конец чему-либо
<i>kulde -a/-en, -er</i>	холод, мороз
<i>november en</i>	ноябрь
<i>i fjor</i>	в прошлом году
<i>temmelig =, -e</i>	достаточный, относительный
<i>feire -a/-et, -a/-et</i>	праздновать
<i>kjedelig =, -e</i>	скучный
<i>bake -a/-te, -a/-t</i>	печь
<i>juletre -et, ...tre/...trær</i>	рождественская ёлка
<i>en masse [anmass]</i>	множество
<i>julaften -en, -er</i>	сочельник
<i>gave -a/-en, -er</i>	подарок
<i>nyttårsselskap -et, =/-er</i>	новогодняя вечеринка
<i>skibakke -en, -er</i>	лыжный трамплин
<i>farlig =, -e</i>	опасный
<i>renn -et, =</i>	лыжные соревнования
<i>Holmenkollrennet</i>	лыжные соревнования на Хольменколлене
<i>holde holdt, holdt noe</i>	проводить что-либо
<i>mars en</i>	март
<i>internasjonal -t, -e</i>	международный
<i>idrettsstevne -et, -er</i>	спортивное соревнование
<i>stevne -et, -er</i>	соревнование, состязание
<i>idrett -en, -er</i>	спорт
<i>hopp -et, =</i>	прыжок
<i>drive (med) idrett</i>	заниматься спортом
<i>fotball -en</i>	футбол

<i>sparke</i> =/et, -a/-et	ударять ногой
<i>sparke/spille fotball</i>	играть в футбол
<i>svømme, svømte, svømt</i>	плавать
<i>sport</i> -en	спорт
<i>ha med noe å gjøre</i>	иметь отношение к чему-либо
<i>idrettslag</i> -et, =	спортивная команда
<i>lag</i> -et, =	команда
<i>arrangere [aranʃere]</i> -te, -t	организовать
<i>kamp</i> -en, -er	1. состязание, матч. 2. борьба
<i>året rundt</i>	круглый год
<i>friidrett</i> -en, -er	лёгкая атлетика
<i>sportsklubb</i> -en, -er	спортивный клуб
<i>kommune</i> -en, -er	коммуна
<i>privat</i> =, -e	частный

GRAMMATIKK

I.

Infinitiven kan være del av et preposisjonsuttrykk, noe som er vanlig i forbindelse men preposisjonene «for, ved, til, uten, av, etter, med, på»:

Vi måtte dra opp til Norefjell for å kunne gå på ski.

Vi har da julen å glede oss til.

Ved å gjøre dette unngikk han faren.

Kniven brukes til å skjære med.

Han gikk uten å se på henne.

En blir ikke mett av å se på maten.

Moren reiste etter å ha sett datteren.

Etter å ha ventet i ti minutter kjørte bussen endelig.

Han er morsom å snakke med.

Vi hadde ikke noe å sitte på.

II. Preposisjoner

1. Preposisjonen *utpå* i tidsuttrykk for å betegne et tidspunkt «ikke i begynnelsen av, men heller mot slutten»:

De går i Nordmarka en søndag *utpå* høsten.

Det begynte å snø *utpå* kvelden.

Han kommer en gang *utpå* dagen.

2. Preposisjonen **mellom** i tidsuttrykk for å angi tiden fra et tidspunkt til et annet:
Den kommer temmelig sent, **mellom** jul og nyttår.
Han kan komme **mellom** kl. ni og tolv.
3. Preposisjonen **av** brukt for å uttrykke tilhørighet:
En ser mange flotte hopp her, både **av** utlendinger og nordmenn.
Hun har et bilde **av** sin far.
4. Preposisjonen **av** brukt i forbindelse med passiv:
De fleste stevner og kamper blir arrangert **av** private sportsklubber.
5. Merk: i tidsuttrykk brukt for å betegne måneder bruker man alltid preposisjonen **i**:
Hun kom dit **i** november.
Her er det Holmenkollrennet blir holdt, første søndagen **i** mars.

Lær følgende ord:

<i>preposisjonsuttrykk -et,</i>	= предложный оборот
<i>forbindelse -en, -er</i>	связь
<i>fare -en, -er</i>	опасность
<i>kniv -en, -er</i>	нож
<i>skjære skar, skåret</i>	резать
<i>tilhørighet -a/-en</i>	принадлежность

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hva slags vær har man den dagen når Pavel, Anne og Arne er ute og går i Nordmarka?

Hva blir det snart slutt på?

Når kan snøen og kulda ventes i Oslo?

Når fikk man snøen i fjor?

Hva måtte man gjøre for å gå på ski da?

Hva synes Arne om vinteren når han ikke kan gå på ski?

Hvordan feirer nordmennene jul?

Hva gjør de på julaften?

Hvor lenge varer julen?

Pleier nordmennene å gå i nyttårsselskap?

Hva brukes Holmenkollbakken til?

Hvordan ser skibakken ut?

Hvor mange mennesker kommer dit for å se Holmenkollrennet?

Er det bare nordmenn som hopper i Holmenkollrennet?

Driver Pavel med idrett?

Hvorfor synes Anne det er rart at russiske universiteter arrangerer idrettsstevner?

Hvordan arrangeres idrettsstevner i Norge?

3. Skriv i fire former:

en lang søndag, en tidlig høst, en liten sky, en klar himmel, ei varm sol, en kald jul, en kjedelig vinter, en stor kake, et vakkert juletre, en morsom julaften, en kort julesang, en dyr gave, en het dag, en farlig skibakke, et godt menneske, et internasjonalt idrettsstevne, et flott hopp, en gammel utlending, en ung nordmann, et rikt institutt, et gammelt universitet, et fattig idrettslag, en god kamp, en privat sportsklubb, en liten kommune, en farlig forbindelse, en ny fare, en skarp kniv.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

gå, være, ha, varme, fryse, bli, kunne, vente, komme, huske, få, måtte, dra, synes, glede, feire, bake, synge, dele, vare, se, holde, drive, sparke, svømme, gjøre, arrangere, skjære.

5. Fyll ut med ord som passer:

De er _____ og går i Nordmarka en søndag utpå _____.

For et _____ vær har vi i dag — ikke en _____ på himmelen.

Det blir nok snart _____ på dette været.

Da fikk vi ikke _____ før etter jul.

Vi måtte _____ helt _____ til Norefjell for å kunne gå på _____.

Vi har julen å _____ oss til.

Vi går rundt _____ og synger _____.

Man deler ut _____.

Julen _____ i mange dager her, minst til _____.

Det er et stort internasjonalt _____.

Jeg _____ fotball.

Hva har instituttet med sport å _____?

Her _____ det også idrett blant _____ i skolen.

De fleste stevner blir _____ av private sportsklubber eller _____.

6. Fyll ut med preposisjoner:

De går _____ Nordmarka en søndag _____ høsten.

Vi har et flott vær _____ dag — ikke en sky _____ himmelen.

Snøen og kulda kan komme her _____ Oslo _____ november.

_____ fjor fikk vi ikke snø _____ jul.

Snøen kom temmelig sent, _____ jul og nyttår.

Vi drar helt opp _____ Norefjell _____ å kunne gå _____ ski.

Vi har julen å glede oss _____.

På julaften går vi _____ treet og synger julesanger.

Julen varer _____ mange dager her, minst _____ nyttår.

De kommer ned _____ Holmenkollbakken.

En ser mange flotte hopp her, både _____ utlendinger og nordmenn.

Jeg svømte en del _____ instituttet _____ Moskva.

Hva har instituttet _____ sport å gjøre?

_____ oss har nesten alle universiteter egne idrettslag.

De arrangerer kamper seg _____ året _____.

Her drives det også idrett _____ ungdommen _____ skolene.

De fleste kamper blir arrangert _____ private sportsklubber.

7. Oversett følgende setninger:

Han kom for å låne bilen min. Hun lånte den bort for å være snill. Ved å slå opp i ordboka kan du finne betydningen. Du kan få telefonnummeret ved å ringe opplysningen. Pavel er flink til å tegne. Det er ikke til å tro. Jeg hørte på ham uten å si et ord. Han gikk fra bordet uten å takke for maten. Man har godt av å gå mye. Etter å ha spist kan vi gå på kino. Han gikk etter å ha lest annonsen. Han syntes ikke det var noe å rose seg av.

De holder på med å bygge veien. Det er ikke noe å samle på. Du kommer ikke til å glemme det.

8. Fortsett følgende setninger:

Det blir nok snart slutt på

Hvor snart kan vi

Husker du at

Synes du ikke at

Vi gleder oss til

Hvordan feirer dere

Har du drevet mye med

Festen ble arrangert av

9. Lag spørsmål:

.....? Det blir nok snart slutt på dette været.

.....? Da fikk vi ikke snø før etter jul.

.....? Vi drog til Norefjell for å kunne gå på ski.

.....? På julaften går vi rundt juletreet og synger julesanger.

.....? Julen varer i mange dager her, minst til nyttår.

.....? Denne svære skibakken ser farlig ut.

.....? Pavel sparket fotball og svømte en del ved instituttet i Moskva.

.....? Hos oss har nesten alle universiteter egne idrettslag.

.....? De fleste stevner blir arrangert av private sportsklubber.

10. Lag setninger:

Jeg		jul.		
		påske.		
		i morgen.		
Anne	meg	han		
		snøen	kommer.	
Min søster				
	gleder seg til			til Norge.
			reise	
Vi	oss			tilbake til Russland.
			gå på ski	
		å		i Norge.
			feire jul	

Julen				en hel uke.
Påskan	i Norge	varer i		bare to måneder.
Sommeren				dager.
Vinteren				mange måneder.

	universitetet		sport	
	skolene		idrett	
Hva har	Holmenkollrennet	med	meg	å gjøre?
	det		oss	
	Pavel		Anne	

II. Oversett til norsk:

Павел, Арне и Анне пришли на лыжные соревнования на Холменколлене. Сколько здесь людей!

— Да, пришло наверное около ста тысяч, поскольку сегодня такая прекрасная погода.

— Где нам лучше встать?

— Я думаю вот там. Оттуда мы сможем увидеть весь лыжный трамплин.

— Нет, это слишком далеко от трамплина. Не найти ли нам места немного ближе?

— Посмотрите, с другой стороны есть неплохое место.

— Да, действительно.

— Но становится слишком холодно!

— Подожди, сейчас начнутся прыжки — и ты забудешь о холоде.

— Вот начинается первый.

— Выглядит великолепно.

— Прекрасный прыжок — почти девяносто метров.

— Павел, а ты не хотел бы так прыгнуть?

— Я не боюсь, но предпочитаю более спокойные виды спорта.

— Анне совсем замёрзла. Я предлагаю зайти в кафе и немного согреться.

— Да, конечно. А соревнования будут длиться еще несколько часов. Мы успеем посмотреть самое интересное.

Vil du gjøre dette?	Da kan du si dette!
be om hjelp til å si noe	Hva heter «стол» på norsk? Hvordan sier en «извините» på norsk? Hva heter det på norsk? Hvordan kan man si det på norsk?
rette seg selv rette -a/-et, -a/-et поправлять	Han kom dit i november, nei i desember. De har vært her en måned, eller tre uker rettere sagt. Nei, jeg mente ikke ham, men Hans. Nei, det var ikke det jeg mente.
gi eksempel	Alt er dyrt i Moskva, for eksempel brød og melk. Ta for eksempel brødet. I et supermarkedet kan du kjøpe alt: brød, melk, smør, fløte og så videre.
oppsummere oppsummere -te, -t подводить итоги	Kort sagt, russisk er et vakkert, men vanskelig språk. Kort og godt: Pavel går hjem, Anne drar til universitetet og jeg blir her. Altså, første hus til venstre, tredje etasje.
avslutte	Det var hyggelig å snakke med deg. Vi snakkes senere. Det var det!

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Keiserlosen

Den siste keiseren av Tyskland, Wilhelm II, besøkte hver sommer fjordene på Vestlandet i Norge. Han reiste med sin praktfulle lystyacht «Hohenzollern». Men det er en vanskelig oppgave å styre et slikt fartøy i de ofte trange norske farvannene. Den som vil gjøre det, må naturligvis

ha grundig kjennskap til hver fjord og hvert sund. Og han må slett ikke være nervøs.

Keiseren hadde en gang funnet en slik mann, som så måtte lose skipet hans hvert år. Denne mannen ble kalt keiserlosen. Om keiseren og keiserlosen fortelles følgende historie:

«Hohenzollern» befant seg en dag i en trang fjord. På broen stod keiseren og keiserlosen. Fjorden ble trangere og trangere, og det så ut som om skipet til slutt måtte støte på. «Går det ikke svært fort?» spurte keiseren, han var litt nervøs. «Slett ikke», svarte losen. «Her ville jeg fare langsommere», sa keiseren videre. «Ikke jeg», svarte losen kort. Nå mente keiseren at losen ikke var høflig nok. «Jeg er keiseren av Tyskland», sa han alvorlig. «Jeg er losen på skipet», sa den andre og så fremover, som han hele tiden hadde gjort. Plutselig gjorde skipet en skarp sving og gikk gjennom et lite sund ut på det åpne havet. Keiseren gikk ned fra broen uten å se på losen. Men noen dager senere fikk keiserlosen et gullur med følgende inskripsjon: «De er den første losen på skipet mitt. Wilhelm den annen».

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>keiser</i> -en, -e[r]	кайзер
<i>Tyskland</i>	Германия
<i>Vestlandet</i>	Вестланн, западная часть Норвегии
<i>praktfull</i> -t, -e	великолепный, роскошный
<i>lystyacht</i> [...jåt] -en, -er	прогулочная яхта
<i>fartøy</i> -et, =/-er	судно, корабль
<i>trang</i> -t, -e	узкий
<i>farvann</i> -et, =	фарватер
<i>grundig</i> =, -e	основательный, тщательный
<i>sund</i> -et, =	пролив
<i>nervøs</i> -t, -e	нервный, нервозный
<i>lose</i> -a/-et/-te, -a/-et/-t	вести корабль
<i>los</i> -en, -er	лоцман
<i>bro</i> -a/-en, -er	1. капитанский мостик, 2. мост
<i>til slutt</i>	в конце концов
<i>støte</i> -te, -t på noe	наткнуться на что-либо
<i>fare for, fart</i>	1. плыть, 2. путешествовать, ездить

<i>fremover el. framover</i>	вперед
<i>plutselig</i> =, -e	внезапный
<i>skarp</i> -t, -e	1. резкий, 2. острый
<i>sving</i> -en, -er	поворот
<i>gullur</i> -et, =	золотые часы
<i>inskripsjon</i> -en, -er	надпись

Norske ordspråk:

Julen varer lenge, koster mange penger.

Vel begynt er halvt fullendt.

Det er for sent å stenge brønnen når barnet er druknet.

Si meg hvem du omgås med, og jeg skal si deg hvem du er.

Man skal ikke selge skinnet før bjørnen er skutt.

Lær følgende ord:

<i>fullendt</i> =, -e	завершенный
<i>brønn</i> -en, -er	колодец
<i>drukne</i> -a/-et, -a/-et	(у)тонуть
<i>omgås</i> ...gik(ke)s, ...gå(tte)s	общаться
<i>skinn</i> -et, =	шкура, кожа
<i>bjørn</i> -en, -er	медведь
<i>skyte skjøt, skutt</i>	стрелять

LEKSON TJUESEKS

Тема: 17. MAI—NORGES NASJONALDAG.

Диалог: 1. Syttende mai i Oslo.

2. Syttende mai — barnetoget.

Речевые действия: Повторение пройденного материала.

Грамматика: 1. Сочинительные союзы 9.1.:

а/ соединительные — og, samt, både ... og 9.2.

б/ противительные — men 9.3.

в/ разделительные — eller, enten ... eller, hverken ... eller 9.4.

г/ причинно-следственные — for, altså, derfor 9.5.

2. Подчинительные союзы 9.9.:

а/ союзы, вводящие косвенную речь — at, om 9.10.

б/ временные — når, da, etter at, før, idet, mens, til, inntil, så snart, siden 9.11.

в/ причины — fordi, da, siden, etter som 9.12.

г/ условия — dersom, hvis, når, om, i fall, medmindre (hvis ikke) 9.13.

д/ уступительные — enda, skjønt, selv om, til tross for/ trass i 9.14.

е/ цели — for at, så (at) 9.15.

ж/ следствия — så at, slik at, så 9.16.

з/ сравнительные — som, slik, som om, enn, jo ... dess (desto), dess ... dess 9.17.

3. Предлоги:

а/ места — utenfor

б/ цели — til (для выражения принадлежности) 8.39.

в/ времени и места — fra 8.26. — til 8.27.

Материал для чтения: Nasjonalsangen.

Norske ordspråk.

SAMTALE 1. SYTTENDE MAI I OSLO

Pavel møter Arne i Studenterlunden utenfor Nationaltheatret tidlig om morgenen den syttende mai, Norges nasjonaldag.

Arne: Det er ennå halvannen time til toget kommer. La oss spasere litt i Studenterlunden så lenge.

Pavel: Det er en masse folk i gatene allerede.

Arne: Men bare vent — det blir snart umulig å røre på seg.

Pavel: Hvorfor er det lagt kranser ved foten av den statuen der?

Arne: Det er til ære for Henrik Wergeland, som først begynte å feire denne dagen.

Pavel: Henrik Wergeland, hvem var det?

Arne: Det var en meget stor dikter, kanskje vår største. Han vokste opp på Eidsvoll, hvor grunnloven ble vedtatt i 1814. Han pleide selv å kalle grunnloven for sin seks år yngre bror.

Pavel: Det var altså i 1814 at Norge ble selvstendig igjen?

Arne: Ja, etter at vi hadde vært forenet med Danmark i over 400 år. I 1814 fikk vi vår egen grunnlov. Men konge hadde vi felles med Sverige til 1905. Så i 1905 fikk vi vår egen konge, Haakon den syvende, far til Olav den femte. Nåværende konge, Harald den femte, er Olavs sønn.

Pavel: Var Haakon norsk?

Arne: Nei, han var dansk prins, men han ble valgt til konge i Norge. Og ingen annen norsk konge har vel vært så høyt elsket av sitt folk.

Pavel: Du sa han ble valgt?

Arne: Ja, han var den eneste konge som ble valgt i Europa i dette århundret. Men kongen i Norge har ikke noen reell makt. Makten er hos folket, som velger representanter til Stortinget.

Pavel: Når kommer dette barnetoget?

Arne: Nå er det best å finne et sted hvor vi kan se godt, for det kommer om fem eller ti minutter.

Pavel: Jamen er det trangt om plassen på fortauet langs Karl Johan nå.

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>Studenterlunden</i>	Студенческий парк у Национального театра
<i>utenfor</i>	напротив, перед, возле
<i>halvannen</i>	полтора
<i>tog -et, =</i>	шествие, демонстрация
<i>røre -te, -t på seg</i>	двигаться, шевелиться
<i>krans -en, -er</i>	венки
<i>legge ned en krans</i>	возлагать венки
<i>fot -en, føtter</i>	1. нога (ступня), 2. подножие

<i>statue</i> -n, -r	статуя, изваяние
<i>ære</i> -a/-en	честь
<i>til ære</i>	в честь
<i>Eidsvoll</i>	Эйдсволл — место проведения в 1814 г. Учредительного собрания и принятия Конституции Норвегии
<i>grunnlov</i> -en, -er	конституция, основной закон
<i>vedta</i> ..tok, ..tatt	принимать
<i>selvstendig</i> =, -e	независимый
<i>forene</i> -te, -t	соединять, объединять
<i>felles</i>	общий
<i>nåværende</i>	современный, нынешний
<i>prins</i> -en, -er	принц
<i>elske</i> -a/-et, -a/-et	любить
<i>folk</i> -et, =	народ
<i>århundre</i> -et, -er	столетие
<i>makt</i> -a/-en, -er	власть
<i>representant</i> -en, -er	представитель
<i>jamen</i>	право же, правда же
<i>trang</i> -t, -e	тесный
<i>fortau</i> -et, =/-er	тротуар

GRAMMATIKK

I. Sideordnende konjunksjoner

a/ forbindende: og, samt, både ...og.

F.eks.: Og ingen annen norske konge har vel vært så høyt elsket av sitt folk.

Jeg har skrevet og telegrafert etter ham samt ringt flere ganger.

Han er både ung og sterk.

b/ motsettende: men.

F.eks.: Men kongen i Norge har ikke noen reell makt.

c/ adskillende: eller, enten ... eller, verken ...eller.

F.eks.: Toget kommer om fem eller ti minutter.

Dette er verken fugl eller fisk.

Han kommer enten lørdag eller søndag.

d/ begrunnende: for, altså, derfor.

Nå er det best å finne et sted hvor vi kan se godt, for det kommer snart.

Han var 90 år, altså var han meget gammel.

Toget går om fem minutter, derfor må vi skynde oss.

II. Preposisjoner

1. Preposisjonen *utenfor* ved stedsangivelse med betydningen «på utsiden av»:

Pavel møter Arne i Studenterlunden *utenfor* Nationaltheatret.

Hun sitter i hagen *utenfor* huset.

2. Preposisjonen *til* brukt for å uttrykke tilhørighet:

Haakon den syvende, far *til* Olav den femte.

Hvor ligger brillene *til* Arne?

Lær følgende ord:

<i>sideordnende</i>	сочинительный
<i>konjunksjon -en, -er</i>	союз
<i>forbindende</i>	соединительный
<i>motsettende</i>	противительный
<i>adskillende</i>	разделительный
<i>begrunnende</i>	причинно-следственный
<i>telegrafere -te, -t</i>	телеграфировать, посылать телеграмму
<i>samt</i>	а также, и кроме того
<i>enten ... eller</i>	или ... или
<i>verken ... eller</i>	ни ... ни
<i>fugl -en, -er</i>	птица
<i>utsiden -a/-en, -er</i>	внешняя (наружная) сторона
<i>briller pl.</i>	очки

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.

2. Svar:

Hvorfor er Pavel og Arne nede i byen tidlig om morgenen syttende mai?

Er det lenge før toget kommer?
 Hva skal de gjøre så lenge?
 Hvorfor blir det snart nesten umulig å røre på seg?
 Hvem var Henrik Wergeland?
 Når ble den norske grunnloven vedtatt?
 Var ikke Norge et selvstendig rike før 1814?
 Var Norge helt selvstendig mellom 1814 og 1905?
 Når fikk Norge sin egen konge?
 Hvem er konge i Norge nå?
 Hvem var Haakon den syvende?
 Hvordan ble han konge i Norge?
 Var han en populær konge?
 Har kongen mye makt i Norge?
 Hva består Stortinget av?

3. **Skriv i fire former:**

et hurtig tog, en dyr krans, en stor fot, en kort gate, en liten statue, en kjent dikter, en gammel grunnlov, et godt år, en yngre bror, en ung konge, en dårlig sønn, en dansk prins, en reell makt, en syk representant, et godt sted, et langt minutt, en trang plass, et smalt fortau, en liten fugl.

4. **Skriv grunnformene av følgende ord:**

møte, komme, la, spasere, røre, legge, begynne, feire, vokse, vedta, pleie, kalle, forene, ha, få, velge, elske, si, komme, finne, kunne, se, telegrafere.

5. **Fyll ut med ord som passer:**

Han møter Arne tidlig om _____ den syttende mai, Norges _____.

Det er en masse folk i _____ allerede.

Det blir snart umulig å røre på _____.

Hvorfor er det lagt kranser ved _____ av den _____ der?

Det er til _____ for Henrik Wergeland.

Det var en meget stor _____.

I 1814 fikk vi vår egen _____.

I 1905 fikk vi vår egen _____.

Ingen annen norsk konge har vel vært så høyt _____ av sitt _____.

Han var den eneste _____ som ble valgt i Europa i dette _____.
Kongen i _____ har ikke noen reell _____.

Makten er hos _____.

Nå er det best å _____ et sted hvor vi kan se _____.

Det er trangt om _____ på _____ langs gaten.

6. Fyll ut med preposisjoner:

Pavel møter Arne _____ Studenterlunden _____

Nationaltheatret tidlig _____ morgenen.

Det er en masse folk _____ gatene allerede.

Hvorfor er det lagt kranser _____ foten _____ den statuen der?

Det er _____ ære _____ Henrik Wergeland.

Han vokste opp _____ Eidsvoll.

Han pleide selv å kalle grunnloven _____ sin seks år yngre bror.

Men konge hadde vi felles _____ Sverige _____ 1905.

Så _____ 1905 fikk vi vår egen konge, Haakon den syvende, far _____ Olav den femte.

Han ble valgt _____ konge _____ Norge.

Han var den eneste konge som ble valgt _____ Europa _____ dette århundret.

Makten er _____ folket, som velger representanter _____ Stortinget.

Jamen er det trangt _____ plassen _____ fortauet _____ Karl Johan nå.

7. Fyll ut med konjunksjoner:

De var trette _____ ville helst sove.

To _____ to er fire.

Anne _____ Kåre ser på TV.

Sola gikk ned, _____ vi skyndte oss hjem.

Han har lest _____ gjenfortalt teksten _____ skrevet en stil.

Jeg tenker på henne _____ dag _____ natt.

Hun _____ lo _____ gråt.

Hun var sint, _____ hun viste det ikke.

Jeg så Kåre, _____ ikke Arne.

Du skal skrive _____ ikke lese.

Nå _____ aldri!

Svarer du ja _____ nei?

Han er mer _____ mindre gal.

_____ må du kjøpe ny frakk _____ reparere den gamle.

_____ du _____ jeg må gå.

_____ sover han _____ så spiser han.

De kan _____ lese _____ skrive.

Jeg _____ vil _____ kan gjøre dette.

_____ han _____ jeg kan komme i kveld.

Jeg kan ikke gå, _____ jeg har så vondt i foten.

Han må være kommet, _____ jeg hører stemmen hans ute i gangen.

Vi er uenige, _____ blir det diskusjon.

Jeg tenker, _____ er jeg.

Han har løyet for meg en gang, _____ kan jeg ikke stole på ham.

Jeg tok feil av veien, _____ er jeg litt sen.

Du kom ikke i tide, _____ måtte jeg gå.

8. Fortsett følgende setninger:

Det er ennå fem minutter til

Bare vent — det blir

Han ble valgt til

Du sa han ble

Han var den eneste som

De velger representanter til

Nå er det best å

I vårt land er makten hos

9. Lag spørsmål:

.....? Det er ennå halvannen time til toget kommer.

.....? Det blir snart umulig å røre på seg.

.....? Det er til ære for H. Wergeland.

.....? Han vokste opp på Eidsvoll.

.....? I 1814 fikk vi vår egen grunnlov.

.....? Haakon ble valgt til konge i Norge.

.....? Kongen i Norge har ikke noen reell makt.

.....? Makten er hos folket.

.....? Det er trangt om plassen på fortauet nå.

10. Lag setninger:

La oss	spasere			i Studenterlundene.		
	vente			omkring Nationaltheatret.		
				langs Karl Johan.		
Kan	jeg				caffe	
	vi		seg	en kopp	te	
		få		oss		så lenge?
	han		meg	noe å	drikke	
					spise	

Det er	kranser			lekende barn	den	statuen.
	mange			vann	ved foten av	
	trær				det	fjellet.
	blomster					
	mennesker					

Jeg						
Pavel og Arne		nesten				meg.
Vi	kan		ikke røre på			seg.
Han		snart				oss.

11. Oversett til norsk:

Арне разговаривает по телефону с Павлом.

— Добрый вечер, Павел.

— Добрый вечер, Арне.

— Что ты собираешься делать завтра?

— Я еще не решил. Но хотелось бы посмотреть на шествие детей по Карл Юхан.

— Давай завтра встретимся рано утром где-нибудь в центре города.

— А где?

— У главного входа в Национальный театр в половине девятого утра.

— Почему так рано?

— Надо занять место на Карл Юхан заранее, иначе потом ничего не увидишь.

— Разве будет так много народа?

— Да, 17 мая, день Конституции, наш любимый народный праздник. Посмотреть шествие детей, а потом на выпускников школ

приходят десятки тысяч людей. А на балкон Дворца выходит король со своей семьей, чтобы приветствовать всех собравшихся.

— Хорошо, значит в половине девятого утра.

— У театра будет много народа, поэтому стой у подножия памятника Хенрику Ибсену.

— Но у входа в театр стоят две статуи.

— Второй памятник — Бьернсону. Я надеюсь, что ты сможешь определить, кто есть кто.

— Конечно найду. Спасибо, что позвонил. До завтра.

— До завтра.

SAMTALE 2. SYTTENDE MAI — BARNETOGET

Pavel og Arne står på fortauet langs Karl Johans gate.

Arne: Her kan vi stå og se toget, det kommer like forbi oss. Og så marsjerer barna opp Karl Johan til Slottet. Der står kongefamilien på balkongen og hilser dem.

Pavel: Her kommer de, med et musikk-korps i spissen.

Arne: Ja, hver skole har sitt eget musikk-korps, og alle elevene følger etter.

Pavel: Jeg har aldri sett sånn masse flagg i hele mitt liv! Jeg tror hvert eneste barn holder ett i hånden.

Arne: Ja, vi nordmenn er svært glad i flagget vårt. Det oppdaget vi under krigen da vi ikke fikk lov til å bruke det.

Pavel: Nå begynner det å komme større barn i toget.

Arne: Ja, nå kommer de høyere skolene med russen forrest.

Pavel: Russen? Hva er det for noe?

Arne: Elevene i avgangsklassen i videregående skole kalles «russ». De går med røde luer, og senere på dagen har de sitt eget tog, russetoget.

Pavel: Det var vel ikke tillatt å feire 17. mai under krigen?

Arne: Nei, det var fem lange år da dagen ikke ble feiret, fra 1940 til 1944. Og siden har vi satt større pris på dagen enn noen gang før.

Pavel: Du har vel vært russ du også, ikke sant?

Arne: Jo da, jeg var med i russetoget og hadde det veldig morsomt.

Pavel: Er det russen som kjører disse gamle røde bilene jeg har sett så mange av i det siste?

Arne: Ja, det er russebiler alt sammen.

Pavel: Hadde du en slik en da du var russ?

Arne: Nei, men et par av vennene mine hadde en, så jeg var ofte med.

Pavel: Var du ikke redd for å kjøre i dem?

Arne: Nei, hvorfor skulle jeg være redd?

Pavel: Det må da være farlig å kjøre i så gamle og dårlige biler.

Arne: Ja, det kan hende det går galt, men det er bare når folk ikke kjører forsiktig. Russen er ikke verre enn andre. Men her kommer russetoget. Nå skal det bli moro!

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>marsjere -te, -t</i>	маршировать
<i>balkong -en, -er</i>	балкон
<i>musikk -en, -er</i>	музыка
<i>korps -et, =</i>	команда, корпус
<i>spiss -en, -er</i>	1. острие 2. передний ряд
<i>med noen i spissen</i>	с кем-либо во главе
<i>liv -et, =</i>	жизнь
<i>være glad i noe</i>	любить что-либо
<i>krig -en, -er</i>	война
<i>videregående skole</i>	средняя школа /старшие классы/
<i>russ -en, -er</i>	1. оканчивающий среднюю школу 2. шествие выпускников средних школ
<i>forrest</i>	вперед
<i>avgangsklasse -en, -er</i>	выпускной класс
<i>lue -a/ -en, -er</i>	кепка, фуражка
<i>sette stor pris på noe</i>	высоко оценивать что-либо
<i>det går galt</i>	дело плохо
<i>forsiktig =, -e</i>	осторожный

GRAMMATIKK

I. Underordnende konjunksjoner

a/ Konjunksjoner som innleder indirekte tale samt substantiviske leddsetninger (subjekt — og objektsetninger) -« at, om», f.eks.:

Han sa at det var kaldt ute.

At det regner, er sikkert.

Om vi blir ferdige, er tvilsomt.

Ingen ville tro at han var syk.

Jeg vet ikke om han kommer eller ikke.

b/ Tidskonjunksjoner — «*når, da, etter at, før, idet, mens, til, inntil, så snart, siden*», *f.eks.:*

Når været er fint, går de en tur i skogen.

Da jeg var liten, bodde jeg i Norge.

Etter at vi hadde spist, gikk vi en tur.

Han gikk før jeg fikk takket ham.

Idet jeg gikk av bussen, snublet jeg og falt.

Appetitten kommer mens man spiser.

Jeg blir her til han kommer.

Inntil du får deg et sted å bo, kan du gjerne holde til her.

Så snart du blir ferdig, kan vi dra av sted.

Det er ti år siden jeg så ham.

c/ Årsakskonjunksjoner — «*fordi, da, siden, ettersom*», *f.eks.:*

Hun gjorde det fordi hun hadde lyst til det.

Da det ikke passer for dem, må vi finne en annen dag.

Du får gå da siden du så gjerne vil.

Ettersom det ser ut til å bli regn, er det best å ta med seg paraply.

d/ Betingelseskconjunksjoner — «*dersom, hvis, når, om, i fall, medmindre (hvis ikke)*», *se Leksjon tjuetre, Grammatikk, I.*

e/ Innrommelseskconjunksjoner — «*enda, skjønt, selv om, til tross for/trass i*», *f.eks.:*

Enda han ikke var norsk, snakket han norsk.

Vi fant veien skjønt det var veldig mørkt.

Han bruker ikke paraply selv om det regner.

Til tross for/trass i at det regnet, jogget han.

f/ Hensiktskonjunksjoner — «*for at, så (at)*», *f.eks.:*

Han gjemte seg i kjelleren for at de ikke skulle finne ham.

Vil du komme hit så (at) jeg kan høre hva du sier.

g/ Folgekonjunksjoner — «*så at, slik at, så*», *f.eks.:*

Han var så syk at han ikke kunne komme.

så jeg ikke fikk sove.

De bråkte

slik at jeg ikke fikk sove.

h/ Sammenlikningskonjunksjoner — «*som, slik som, som om, enn, jo ... dess (desto), dess ... dess*»:

Som man sår, så høster man.

Det gikk slik som jeg sa.

Han snakket som om han eide hele verden.
 En tosk kan spørre mer enn ti vise kan svare (på).
 Jo mer du spiser dess (desto) tykkere blir du.
 Dess lenger du venter, dess mindre blir sjansene.

II.

Preposisjonen *fra* sammen med *til* uttrykker utstrekning i tid og rom:
 Det var fem lange år da dagen ikke ble feiret, *fra* 1940 *til* 1944.
 Han reiste *fra* Norge *til* Sverige.

Lær følgende ord:

<i>substantivisk</i> =, — <i>e</i>	субстантивный
<i>subjekt</i> -et, =/-er	подлежащее
<i>objekt</i> -et, =/-er	дополнение
<i>tvilsom</i> -t/, -me	сомнительный
<i>takke</i> -a/-et, -a/-et	благодарить
<i>snuble</i> -a/-et, -a/-et	спотыкаться
<i>innrømmelse</i> -en, -er	уступка
<i>enda</i>	хотя
<i>skjønt</i>	хотя
<i>selv om</i>	хотя
<i>til tross for/trass i</i>	несмотря на
<i>jogge</i> -a/-et, -a/-et	бегать
<i>gjemme</i> -te, -t seg	прятаться
<i>bråke</i> -te, -t	шуметь
<i>dess ... dess</i>	чем ... тем
<i>eie</i> -de, -d	владеть
<i>tosk</i> -en, -er	глупец
<i>vis</i> -t, -e	мудрый, умный
<i>den vise</i>	мудрец

ØVELSER

1. Lytt på samtalen. Les, oversett og gjenfortell den.
2. Svar:

I hvilken gate går barnetoget?
 Hvor går det så hen?

Hvorfor går det dit opp?
 Hva er det i spissen for toget?
 Er det mange flagg å se på Karl Johan?
 Når oppdaget nordmennene at de var så glad i flagget sitt?
 Hvem er forrest blant ungdommen fra de høyere skolene?
 Hva er russen for noe?
 Har de noe spesielt på seg?
 Hva gjør de senere på dagen?
 Hvor lenge varte krigen i Norge?
 Feiret nordmennene 17. mai under krigen?
 Hva har nordmennene satt større pris på siden?
 Hadde Arne det veldig morsomt da han var russ?
 Hva er det for gamle røde biler?
 Er man ikke redd for å kjøre i dem?
 Er det farlig å kjøre i så gamle og dårlige biler?
 Hva kan skje når man ikke kjører forsiktig?

3. Skriv i fire former:

et rent fortau, en lang gate, et lite barn, et vakkert slott, en stor familie, en høy balkong, et morsomt musikk-korps, en dyktig elev, et rødt flagg, et kort liv, en sterk hånd, en ung nordmann, en hurtig krig, en dyr skole, en eldre klasse, en rød lue, en varm dag, et langt år, en stor pris, en gammel bil, en god venn, en forsiktig innrømmelse.

4. Skriv grunnformene av følgende verb:

stå, kunne, se, komme, marsjere, hilse, ha, følge, tro, holde, være, oppdage, få, bruke, kalle, tillate, feire, sette, kjøre, skulle, hende, bli, takke, snuble, jogge, gjemme, bråke.

5. Fyll ut med ord som passer:

De står på _____ langs Karl Johans gate.
 Der står _____ på balkongen og _____ dem.
 Her kommer de, med et musikk-korps i _____.
 Jeg har aldri sett sånn _____ flagg i hele mitt _____.
 Vi er _____ glad i flagget.
 Nå kommer de høyere skolene med russen _____.
 Elevene i avgangsklassen i _____ skole kalles _____.

Og siden har vi satt større _____ på dagen enn noen gang _____.
 Jeg hadde det veldig _____.
 Er det _____ som kjører disse gamle røde _____.
 Var du ikke _____ for å kjøre i dem?
 Det må da _____ farlig å kjøre i så _____ biler.
 Det kan hende det går _____.
 Nå skal det bli _____!

6. Fyll ut med preposisjoner:

Pavel og Arne står _____ fortauet _____ Karl Johan.
 Toget kommer like _____ oss.
 De kommer med et musikk-korps _____ spissen.
 Vi er svært glad _____ flagget vårt.
 Det oppdaget vi _____ krigen da vi ikke fikk lov _____ å bruke det.
 Nå begynner det å komme større barn _____ toget.
 Elevene _____ avgangsklassen _____ videregående skole kalles
 «russ».
 Senere _____ dagen har de sitt eget tog.
 Det var fem lange år da dagen ikke ble feiret, _____ 1940
 _____ 1944.
 Og siden har vi satt større pris _____ dagen.
 Var du ikke redd _____ å kjøre _____ dem?

7. Fyll ut med konjunksjoner:

Han sa _____ han ville komme.
 _____ hun lyver, er jeg sikker på.
 Det var hyggelig _____ du kunne komme.
 _____ vi arbeider, skal det være stille.
 _____ vi kom til stasjonen, var toget gått.
 Han kom hjem _____ han hadde snakket med moren.
 Treffer jeg deg _____ du reiser?
 _____ han skulle til å gå, fikk han øye på henne.
 Han sitter _____ han arbeider.
 De kan vente _____ du kommer.
 Du skal arbeide her _____ du finner noe bedre.
 Du kan gå _____ vi kommer.
 Vi har ikke sett hverandre _____ hun giftet seg.
 Vi ble rasende _____ han ikke kom tidsnok.

Vi kan spise nå, _____ Per er kommet.
 _____ du har hjulpet oss så mye, skal du få blomster av oss.
 Vi kan gå hjem, _____ vi er ferdige med arbeidet.
 Du må gå nå _____ du skal nå bussen.
 Jeg går _____ han kommer.
 _____ vi først har bestemt dette, må vi alle rette seg etter det.
 Hva mener du med det, _____ jeg kan spørre?
 _____ han klarer det, får han jobben.
 Vi kommer _____ noe uventet skulle skje.
 Han gikk ut _____ han ikke var frisk.
 Han reiste til utlandet _____ han ble tilbudt en god jobb hjemme.
 Vi reiser ikke på hytta _____ det blir godt vær.
 Hun gjorde dette _____ hun var syk.
 Jeg har lue på hodet _____ jeg ikke skal fryse.
 Vi løp _____ vi ikke skulle komme for sent.
 Jeg har ingen penger, _____ jeg ikke kunne kjøpe noe.
 Han hadde aldri kjørt bil før, _____ du kan tenke deg hvordan det gikk.
 Gjør det _____ vi kunne bruke det.
 Alt blir _____ du vil.
 Gjør det _____ jeg sier.
 Han løp _____ han var gal.
 Det var helt andre mennesker _____ jeg hadde tenkt.
 _____ mer han tjente, _____ mer brukte han.
 _____ mer man drikker, _____ mer tørster man.

8. Fortsett følgende setninger:

Her kan vi stå og
 Jeg har aldri sett
 Jeg tror at
 Nå begynner det å
 Senere på dagen skal de
 Det var vel ikke tillatt å
 Og siden har vi
 Du har vel vært
 Var du ikke redd for å
 Det må da være farlig å
 Det kan hende det
 Nå skal det bli

9. Lag spørsmål:

.....?	Hver skole har sitt eget musikk-korps.
.....?	Hvert eneste barn holder et flagg i hånden.
.....?	Vi er svært glad i flagget vårt.
.....?	Elevene i avgangsklassen går med røde luer.
.....?	Jeg var med i russetoget.
.....?	Det er farlig å kjøre i så dårlige biler.
.....?	Russen er ikke verre enn andre.

10. Lag setninger

Nordmenn			flagget	min, mitt, mine.
Vi	svært		landet	sin, sitt, sine.
	er	glad i	kongen	vår, vårt, våre.
Arne	meget		fjellene	hans.
Jeg			barna	bruke flagget.

Vi	har				Russland.
Jeg	hadde		reise til		Norge.
Anne			røke		Bergen.
Pavel	får	(ikke) lov til å	sove	i	teatret.
Nordmenn	fikk		spise		kupeen.
De	har fått	snakke	her.		

					under krigen.
			feire 17. mai		
			røke	nå.	
	er		sove	i	kupeen.
Det	(ikke) tillatt å		spise		teatret.
	var		snakke		her.
					for fort.
			kjøre		uten førerkort.
					på venstre side av veien

II. Oversett til norsk:

Павел и Арне встречаются в начале июня.

— Ну что, Павел, ты скоро уезжаешь домой в Россию?

— Да, к сожалению. Я не могу здесь больше оставаться. Мне надо домой — сдавать госэкзамены и защищать дипломную работу.

- А ты уже ее написал?
 — Да, здесь в Норвегии.
 — О чем?
 — О ее внешней политике в конце двадцатого века.
 — Ты считаешь, что уже хорошо знаешь Норвегию?
 — Наверное неплохо. Я много ездил по стране, разговаривал со многими людьми.
 — Ты действительно хорошо знаешь нашу страну и язык. Я надеюсь, что ты написал отличную работу.
 — Я тоже надеюсь. Во всяком случае, я старался.
 — Как ты собираешься ехать обратно в Россию?
 — Как и прилетел — на самолете.
 — Я обязательно приеду в Россию — я так много узнал о ней от тебя.
 — Обязательно приезжай с сестрой. Мой адрес и телефон вы знаете. Перед приездом обязательно напишите мне письмо. До свидания!
 — До свидания и счастливого пути!

Merk deg:

государственный экзамен	<i>avgangseksamen ved en høyskole</i>
дипломная работа	<i>hovedoppgave -a/-en, -er</i>
защищать	<i>forsvare -te, -t</i>
внешняя политика	<i>utenrikspolitikk -en, -er</i>
адрес	<i>adresse -n, -r</i>

Språkfunksjoner: (Gjentakelse)

- Kan du nevne:
 fraser i besøk, selskap.
 Kan du:
 utbringe en skål;
 gi kompliment, gi noen blomster;
 uttrykke gode ønsker;
 hilse;
 gratulere;
 ta avskjed;
 be om opplysninger;
 svare bekreftende;
 hevde som sant, riktig;

hevde som en selvfølge;
hevde som sikkert;
hevde som mulig;
hevde som usikkert;
hevde som lite trolig;
hevde som umulig, som usant;
gjengi andres ord;
forvisse deg om noe;
oppmuntre til å gjøre noe;
be, anmode;
be om instruksjon;
be om forslag;
foreslå å gjøre noe sammen;
be om råd;
gi råd;
uttrykke ønske;
bestille noe;
kjøpe noe;
be om tillatelse;
gi tillatelse;
nekte tillatelse;
be om fritakelse fra regel;
gi fritakelse fra regel;
nekte fritakelse fra regel;
spørre om ønske;
tilby noe;
tilby å gjøre noe;
invitere;
love noe;
godta, akseptere;
være usikker, nøle;
si nei takk, nekte;
uttrykke hensikt;
uttrykke hensiktsløshet;
uttrykke besluttsomhet;
uttrykke ubesluttsomhet;
uttrykke realiserbarhet;
henvise til forpliktelse;

henvise til ikke-forpliktelse;
henvise til tillatelse;
henvise til forbud;
be om å få si noe;
avbryte noen;
overgi ordet;
oppfordre til å si noe;
be om å tie;
be om å gjenta noe;
uttrykke at du ikke forstår;
be om å kommentere;
uttrykke at du forstår;
kontrollere at du blir forstått;
be om hjelp til å si noe;
rette deg selv;
gi eksempel;
oppsummere;
avslutte.

LESESTOFF

Les og gjenfortell på norsk:

Nasjonalsangen

En berømt general skulle tilbringe noen dager på et gods under en troppemanøver, og godseieren hadde naturligvis gjort alt for å gjøre oppholdet så behagelig som mulig. Generalens værelse var nydelig pyntet med blomster og malerier, og det var til og med en elektrisk grammofon som automatisk spilte nasjonalsangen så snart noen la seg i sengen. Godseieren mente at generalen helt sikkert ville sette stor pris på denne.

Men allerede første morgen la han merke til at generalen slett ikke så fornøyd ut, og han spurte etter grunnen. «Oppholdet på dette praktfulle godset hadde vært herlig», sa generalen, «hvis bare ikke den elendige grammofonen hadde vært her». «Men min herre», sa godseieren og så bebreidende på generalen, «den spiller jo nasjonalsangen». «Nettopp», svarte generalen, «som offiser må jeg stå når nasjonalsangen blir spilt. Så snart jeg hadde lagt meg i sengen, begynte grammofonen å spille, og så måtte jeg stå opp igjen og bli stående til nasjonalsangen var slutt. Til slutt satte jeg meg i en stol ute på gangen og tilbrakte resten av natten der».

Lær følgende ord og uttrykk:

<i>nasjonalsang</i> -en, -er	государственный гимн
<i>general</i> -en, -er	генерал
<i>gods</i> -et, =/-er	поместье, имение
<i>troppemanøver</i> -en, ...vrer	войсковой маневр
<i>tropp</i> -en, -er	отряд
<i>tropper</i>	войска
<i>godseier</i> -en, -er	помещик, землевладелец
<i>opphold</i> -et, =	пребывание
<i>pynte</i> -a/-et, -a/-et	украшать
<i>elektrisk</i> =, -e	электрический
<i>grammofon</i>	проигрыватель
<i>automatisk</i> =, -e	автоматический
<i>fornøyd</i> =, -e	довольный
<i>herlig</i> =, -e	великолепный, замечательный
<i>bebreidende</i>	укоряюще
<i>offiser</i> -en, -er	офицер

Norske ordspråk

Det er verken fugl eller fisk.
 Som man sår, så høster man.
 En tosk kan spørre mer enn ti vise kan svare (på).
 Fanden er ikke så svart som en maler ham.
 Eplet faller ikke langt fra stammen.
 Den druknede griper etter sivet.
 Veggene har ører.

Lær følgende ord:

<i>fanden</i> en	черт, бес
<i>male</i> -te, -t	1. рисовать 2. красить
<i>stamme</i> -en, -er	ствол
<i>griper gre(i)p, grepet</i>	хватать
<i>siv</i> -et, =	соломинка

ПРАКТИЧЕСКАЯ ГРАММАТИКА НОРВЕЖСКОГО ЯЗЫКА

МОРФОЛОГИЯ (Ordlære)

ИМЯ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОЕ (SUBSTANTIV)

1.0. Имя существительное в норвежском языке имеет категории рода, числа и падежа, определенности и неопределенности.

1.1. Грамматический род (Kjønn)

В норвежском языке существительные делятся на три рода: мужской, женский и средний.

Артикль является основным показателем рода.

Мужской род (hankjønn) *en* gutt

Женский род (hunkjønn) *ei* jente

Средний род (intetkjønn) *et* barn

Простых и логичных правил определения рода имен существительных в норвежском языке нет, и поэтому все имена существительные при их изучении следует запоминать вместе с артиклем.

Есть все же некоторые правила, позволяющие определить род существительного, хотя из этих правил имеется много исключений.

К мужскому роду относятся существительные:

1.2. обозначающие существа мужского пола: *en* mann, *en* far, *en* bror, *en* okse, *en* hane;

1.3. растения: *en* blomst, *en* busk, *en* plante;

1.4. с суффиксами:

-*er*: hammer, lærer, italiener, tjener, keiser;

-*ning*: bygning, skrivning, tenkning;

-*ing*: vasking, maling (могут относиться и к женскому роду);

-*nad*: søknad, kostnad, dugnad;

-*else*: hendelse, følelse, forelskelse;

М е n: værelset, spøkelset.

-*het*: virkelighet, vanskelighet, storhet;

-dom: ungdom, rikdom, barndom, lærdom;

-sel: trusel, lengsel.

1.5. Многие заимствованные слова (за исключением тех, которые относятся к среднему роду. См. 1.15.).

К женскому роду обычно относятся существительные:

1.6. обозначающие существа женского пола: ei kone, ei jente, ei høne;

1.7. названия деревьев: ei gran, ei furu, ei bjørk;

1.8. с суффиксом *-ing*: ei kjerring;

1.9. некоторые названия частей тела: ei nese, ei hake, ei lunge, ei tunge, ei panne;

1.10. некоторые слова, имеющие женский род в диалектах: ei ku, ei seng, ei bok, ei klokke, ei dør.

Все вышеуказанные слова женского рода могут, однако, употребляться с артиклем *en*, хотя это не характерно для разговорной речи в норвежском языке. Многие же другие слова женского рода типа, *ei gate* — *en gate*, могут выступать как существительные мужского рода. Разницу между использованием женского и мужского рода в одних и тех же словах можно охарактеризовать как стилистическую. Женский род характерен прежде всего для разговорной речи, общий — для литературной. Так, слова имеющие конкретное значение, в особенности с определенным, постпозитивным артиклем, употребляются в женском роде, например, *senga*, *veska*, *døra*, а слова, имеющие абстрактное значение — в общем: *evnen*, *gleden*.

К среднему роду относятся существительные:

1.11. названия детенышей: et barn, et føll, et kje;

1.12. обозначающие названия материала или вещества: et jern, et papir, et gras, et stål, et vann;

1.13. образованные от глаголов: et skrik, et besøk, et arbeid, et rop, et svar, et forsøk;

1.14. с суффиксами:

-eri: et maleri, et fiskeri, et tyveri;

-ende: et utseende;

-dømme: et kongedømme;

-mål: et spørsmål

-skap: et selskap, et ekteskap, et vennskap

(M e n: en kunnskap, en lidenskap, en egenskap o.a.)

1.15. иностранного происхождения со следующими суффиксами:

- al: et kvartal, et arsenal (M e n: en festival);
- as: et seilas, et kalas;
- ek: et bibliotek, et diskotek;
- em: et problem, et fonem;
- tet: et universitet, et fakultet (men: elektrisiteten, majesteten);
- gram: et kilogram, et telegram, et program;
- iv: et direktiv, et initiativ;
- ment: et departement, et arrangement;
- meter: et termometer, et barometer;
- om: et atom, et diplom;
- krati: et demokrati, et aristokrati;
- um: et volum, et gymnasium.

1.16. Число (Tall)

Имя существительное в норвежском языке имеет два числа: единственное и множественное (entall og flertall).

В норвежском языке имеется 4 типа образования множественного числа существительных. Основные случаи образования множественного числа показаны в следующей таблице:

-er	-r	-e	-
en gutt – gutter	en hane – haner	en lærer – lærere	et hus – hus
en vinter – vintrer	et eple – epler		et barn – barn
en fabel-fabler		en finger – fingre	en ting – ting
en and – ender	ei tå – tær	ei leir – leire	en feil – feil
en fot – føtter	ei ku – kyr (kuer)	et teater-teatre	
ei bok – bøker	et tre – trær		ei mus – mus
ei hånd – hender	et kne – knær		
ei jente – jenter		et hinder – hindre	en mann – menn
ei aksel – aksler		ei søster – søstre	en gås – gjess
ei seter – setrer			
et kjøkken– kjøkkener		ei datter – døtre(r)	
et tempel – templer		en far – fedre	
et sted – steder		en bror – brødre	
et museum – museer			
et kursus – kurser		ei mor – mødre	

Правила образования множественного числа имен существительных

I тип — окончание — er

1.17. Этим способом образуют множественное число большинство существительных мужского и женского рода, которые оканчиваются на безударный -e:

en båt — båter лодка

1.18. Существительные на -el, -er (но не с суффиксом -er) утрачивают e перед l и r:

en vinter — vintrer	зима
en sommer — somrer	лето
ei seter — setrer	сеттер, пастбище
en fabel — fabler	басня
ei aksel — aksler	плечо

1.19. Следующие существительные мужского и женского рода во множественном числе изменяют корневой гласный:

(ei) en and — ender	утка
en rand — render	край
en stand — stender	состояние
en strand — strender	берег
en stang — stenger	палка
en kraft — krefter	сила
(ei) en hånd — hender	рука
en natt — netter	ночь
en fot — føtter	ступня
(ei) en bok — bøker	книга
en rot — røtter	корень

1.20. Окончание -er во множественном числе приобретают следующие существительные среднего рода:

— с суффиксами -el (с потерей e перед l), -en, -eri, -skap:

et tempel — templer	храм
et middel — midler	средство
et kjøkken — kjøkken(er)	кухня
et maleri — malerier	картина
et selskap — selskaper	общество

Исключение: et våpen — våpen оружие

1.21. Ряд односложных существительных среднего рода:

et sted — steder	место
et felt — felter	поле
et punkt — punkter	точка
et skrift — skrift(er)	надпись
et verk — verk(er)	труд, дело
et blad — blad(er)	газета
et stoff — stoffer	материал

1.22. Большинство существительных среднего рода иностранного происхождения:

et universitet — universiteter университет

1.23. Многие иностранные слова теряют свой суффикс, принимая окончание -er:

et museum — museer музей
 en kollega — kolleger коллега

II тип — окончание -r

Этим способом образуют множественное число:

1.24. существительные, оканчивающиеся на безударное -e:

en hane — haner петух
 et værelse — værelser комната

1.25. ряд односложных существительных с изменением корневого гласного во множественном числе:

en klo — klør коготь
 en glo — glør уголек
 ei ku — kyr корова
 (ei) en tå — tær палец (на ноге)
 et tre — trær дерево
 et kne — knær колено
 et håndkle — håndklær полотенце

III тип — окончание -e

Окончание -e во множественном числе получают:

1.26. большинство существительных мужского рода с суффиксом -er;

en borger — borgere гражданин
 en arbeider — arbeidere рабочий

1.27. ряд существительных на -er;

et teater — teatre	театр
et hinder — hindre	препятствие
ei søster — søstre(r)	сестра

1.28. ряд существительных изменяют корневой гласный:

en far — fedre	отец
en bror — brødre	брат
ei mor — mødre	мать
ei datter — døtre	дочь

IV тип — без окончания

Не принимают окончание во множественном числе:

1.29. большая часть односложных и ряд многосложных существительных среднего рода:

et barn — barn	ребенок
et fjell — fjell	гора
et eventyr — eventyr	сказка

1.30. ряд существительных мужского и женского рода:

en feil — feil	ошибка	ei mus — mus	мышь
en meter — meter	метр	ei sild — sild	сельдь
en liter — liter	литр	ei lus — lus	вошь
en takk — takk	благодарность	ei ski — ski	лыжа
en ting — ting	вещь	en tvil — tvil	сомнение

1.31. некоторые существительные этого типа во множественном числе изменяют корневой гласный:

en mann — menn	мужчина
en gås — gjess	гусь

Особые случаи

1.32. Существительное — et øye — «глаз» во множественном числе имеет форму øyne;

1.33. некоторые слова греческого и латинского происхождения сохраняют свою форму множественного числа:

en modus — modi	en leksikon — leksika
en konto — konti	

Некоторые существительные употребляются только в единственном числе:

1.34. обозначающие вещество: jern, vann, øl, gull

(Men du kan si: jeg vil ha tre øl)

1.35. абстрактные понятия: visdom, lykke, godhet, skjønnhet

М е н: skjønnheter (= vakre personer)

1.36. собирательные понятия: mat, drikke, løv, frukt, papir

(Men frukt, papir могут также употребляться и во множественном числе)

1.37. Некоторые существительные употребляются в единственном числе в общем значении (рыба вообще), но могут употребляться и во множественном числе

Kan du koke fisk?

Vi fant mye sopp.

Det er mye elg i skogen.

Men det heter: Han fikk ti fisker på kroken. De skjøt to elger.

1.38. Некоторые существительные употребляются только во множественном числе:

а) люди: søsken, forfedre

б) другие живые существа: høns

в) вещи: grønnsaker, penger, klær, småsaker

1.39. Падеж (Kasus)

Существительные в норвежском языке имеют два падежа: общий (nominativ) и родительный (genitiv). *Обицый* падеж может соответствовать значениям всех русских падежей. Существительное в этой форме падежного окончания не имеет.

Родительный падеж выражает принадлежность в широком смысле слова и соответствует в основном значениям русского родительного падежа.

Образование родительного падежа

1.40. Родительный падеж образуется путем прибавления к слову окончания -s. Суффиксированный артикль и окончание множественного числа располагаются при этом между основой и окончанием -s.

gutt — guttens — gutters — guttenes

1.41. Существительные, оканчивающиеся на -s, получают в родительном падеже апостроф:

Jens' hatt	шляпа Йенса
Moss' innbyggere	житель Мосса

1.42. Если два или несколько существительных составляют единое сочетание, то окончание в родительном падеже присоединяется лишь к последнему существительному:

Edvard Griegs musikk	музыка Эдварда Грига
mor og fars eneste barn	единственное дитя мамы и папы
direktør Rudes ordre	приказ директора Руде
for ro og freds skyld	ради мира и спокойствия

1.43. В отдельных устойчивых словосочетаниях, особенно в географических названиях и названиях учреждений, окончание родительного падежа опускается:

Moskva universitet	Московский университет
Oslo havn	порт (города) Осло
Men: Oslos hoteller	гостиницы Осло
Moskvas gater	улицы Москвы

1.44. Некоторые имена собственные иностранного происхождения имеют особые формы родительного падежа:

Jesu liv	жизнь Иисуса
Kristi fødsel	рождение Христа
Columbi egg	яйцо Колумба

Употребление родительного падежа

1.45. Существительное в родительном падеже всегда стоит перед существительным, которое оно определяет, и употребляется обычно с постпозитивным артиклем, а определяемое им существительное употребляется всегда без артикля:

guttens bok	книга мальчика	lærere's navn	имя учителя
-------------	----------------	---------------	-------------

1.46. В некоторых устойчивых словосочетаниях существительное в родительном падеже стоит после предлога «til»:

til sjøs, til sengs, til fots, til skogs, til havs, til bords.

1.47. Родительный падеж характерен в основном для письменного языка и официального стиля речи. В разговорном языке вместо родительного падежа чаще употребляются описательные формы с предлогом:

guttens bil — bilen til gutten

1.48. В некоторых устойчивых словосочетаниях возможно только употребление родительного падежа:

dagens slit	sorgens time
livets gang	verdens ende
nattens søvn	en times tid

Описательные формы, употребляемые вместо родительного падежа

В современном норвежском разговорном языке вместо родительного падежа часто употребляются описательные формы — существительные с предлогами или сложные существительные.

Предложные обороты:

1.49. с предлогом *til* — для выражения конкретной принадлежности и родственных отношений:

guttens ski — skiene til gutten	лыжи мальчика
barnas foreldre — foreldrene til barna	родители детей

1.50. с предлогом *av, på* — для выражения принадлежности части к целому, субъектных и объектных отношений, а также для указания свойства предмета или нахождения на поверхности:

Hamsuns bøker — bøkene av Hamsun	книги Гамсуна
stilens første del — første del av stilen	первая часть сочинения
kruttets oppfinnelse — oppfinnelsen av kruttet	изобретение пороха
hestens hode — hodet på hesten	голова лошади
husets tak — taket på huset	крыша дома
jakkens farge — fargen på jakken	цвет пиджака
båtens pris — prisen på båten	цена лодки

1.51. с предлогом *for* — для выражения руководящего положения:

partiets formann — formannen for partiet	председатель партии
gruppens leder — lederen for gruppen	руководитель группы

1.52. с предлогом *ved* — для выражения места работы, службы:

fabrikkens arbeidere — arbeiderne ved fabrikken	рабочие фабрики
---	-----------------

1.53. с предлогом *i* — для выражения местонахождения и др.

skogens blomster — blomstene i skogen	цветы леса
landets lover — lovene i landet	законы страны
Norges konge — kongen i Norge	король Норвегии
skogens trær — trærne i skogen	лесные деревья

landets innbyggere — innbyggerne i landet	жители страны
Frankrikes president — presidenten i Frankrike	президент Франции
Norges hovedstad — hovedstaden i Norge	столица Норвегии

1.54. другие примеры:

et kart over Norge	карта Норвегии
enken etter herr Berg	вдова г-на Берга
brevet fra sønnen	письмо сына
tapperhet hos soldaten	храбрость солдата

1.55. Сложные слова:

barnets værelse — barneværelse	комната ребенка
partiets avis — partiavis	газета партии
delegasjonens leder — delegasjonsleder	руководитель делегации

1.56. В некоторых случаях отношение родительного падежа в норвежском языке выражается сочетанием двух существительных без предлога, при этом первое существительное является показателем количества второго и второе употребляется без артикля:

et glass vann	стакан воды
en kopp kaffe	чашка кофе
en kilo sukker	килограмм сахара
et stykke kritt	кусок мела
en pakke sigaretter	пачка сигарет
en eske fyrstikker	коробка спичек

АРТИКЛЬ (Artikkel)

2.0. *Артикль* — служебное слово, показывающее определенность или неопределенность имени существительного. Он указывает также на род и число существительного. В норвежском языке существуют три вида артикля:

а) неопределенный артикль (ubestemt artikkel): en katt;

б) определенный постпозитивный (суффигированный) артикль (bestemt etterhengt artikkel) или определенный артикль существительного: katten;

в) свободный определенный (препозитивный) артикль (bestemt foranstilt artikkel) или определенный артикль прилагательного: den hvite katten;

2.1. *Неопределенный артикль* стоит перед существительным, употребляется только в единственном числе и имеет формы:

- а) мужского рода — en: en katt кот
 б) женского рода — ei: ei trapp лестница
 в) среднего рода — et: et tak крыша

Неопределенный артикль используется тогда, когда существительное употребляется в данной ситуации впервые или предмет, обозначаемый существительным, является неизвестным для слушающего.

Определенный артикль употребляется, когда речь идет о предмете или явлении, о котором уже упоминалось или определенность которого ясна из обстановки высказывания.

2.2. *Определенный постпозитивный артикль* в отличие от неопределенного является не отдельным словом, а частью существительного и присоединяется к концу его корня. Он употребляется в единственном и множественном числе и имеет следующие формы:

	в ед. ч.	во мн. ч.
для муж. р.	-en: katten læreren	-ene/-ne: kattene lærerne
для жен. р.	-a: kua	-ene/-ne kuene, kyrne
для ср. р.	-et: huset barnet treet	-ene/-ne/-a husene barna trærne

2.3. *Свободный определенный артикль* имеет следующие формы:

	в ед. ч.	во мн. ч.
для муж. р.	den: den store bilen	bilene
для жен. р.	den: den store jenta	de: de store jentene
для ср. р.	det: det store huset	husene

Правила присоединения постпозитивного артикля

2.4. Основные случаи присоединения постпозитивного артикля показаны в следующей таблице:

Число/род	Entall (ед. ч.)	Flertall (мн. ч.)
муж. р.	en gutt gutten	gutter guttene
	en gåte gåten	gåter gåtene
	en lærer læreren	lærere lærerne

жен. р.	ei mus	musa	mus	musene
	ei jente	jenta	jenter	jentene
	ei tå	tåa	tær	tærne
ср. р.	et hus	huset	hus	husene
	et eple	eplet	epler	eplene
	et tre	treet	trær	trærne
	et dyr	dyret	dyr	dyra

В единственном числе:

2.5. Определенный постпозитивный артикль ставится в конце существительных, оканчивающихся на согласный или любой гласный, кроме безударного -е.

2.6. Если существительные оканчиваются на безударный -е, то у существительных мужского и среднего рода гласный артикля поглощает это -е:

en gåte — gåten загадка
 et teppe — teppet ковер,

а у существительных женского рода артикль ставится вместо безударного -е: ei gate — gata улица

2.7. Если существительные оканчиваются на ударный -е, то они сохраняют его: et tre — treet дерево; idé — idéen идея

2.8. многие слова иностранного происхождения, оканчивающиеся на -us и -um, при присоединении артикля утрачивают этот суффикс: et museum — museet

2.9. многосложные слова на -el, -er при присоединении артикля могут терять гласный е перед l и r:

et esel — eslet осел ei seter — setra сеттер
 et teater — teatret театр

Во множественном числе:

2.10. у существительных, принимающих во множественном числе окончание -er или -r (за исключением слов, перечисленных ниже в следующем пункте), это окончание поглощается постпозитивным артиклем:

gater — gatene улицы
 gutter — guttene мальчики
 jenter — jentene девочки
 epler — eplene яблоки

2.11. односложные существительные, образующие множественное число с изменением гласного, принимающие окончание -г и остающиеся односложными, сохраняют это -г и при присоединении постпозитивного артикля:

glør — glørne	угольки
klør — klørne	когти
kyr — kyrne	коровы
tær — tærne	пальцы
trær — trærne	деревья

2.12. у существительных с суффиксом -er, которые во множественном числе принимают окончание -e, последнее поглощается постпозитивным артиклем множественного числа, имеющим форму -ne:

lærere — lærerne	учителя
fiskere — fiskerne	рыбаки

Правила употребления артиклей

Неопределенный артикль употребляется:

2.13. если речь идет о предмете, который нам неизвестен и ранее не упоминался:

Det var en gang *en prins*. Жил был принц.

Plutselig møtte han *en mann*. Вдруг он встретил мужчину.

2.14. если существительное выступает в функции именной части составного сказуемого (но не обозначает профессию, титул — см. далее 2.17.):

Katten er *et dyr*. Кошка — животное.

Han er *en luring*. Он хитрец.

2.15. если существительное обозначает любой предмет из числа однородных предметов:

En radiomottaker koster ikke så meget som *et TV-apparat*.

2.16. если имя собственное употребляется как нарицательное:

En Nansen blir han aldri.

Det var *en ekte Munch*!

Существительные употребляются без артикля:

2.17. когда существительное обозначает профессию, социальное происхождение, должность, национальность, вероисповедание, звание, титул:

Arne er lærer. Арне — учитель.

Per er nordmann. Пер — норвежец.

Olav er bonde.	Олаф — крестьянин.
Guro er katolikk.	Гюру — католичка.
Kjell er lektor.	Хьелль — преподаватель.
M e n: Arne er en god lektor.	Арне — хороший преподаватель.

2.18. после притяжательных местоимений:

mitt hus	min far
M e n: huset mitt	faren min

2.19. после существительного в родительном падеже:

Norges hovedstad

2.20. после местоимений hver, hvert каждый, hvilken, hvilket, hvilke какой, какое, какие, ingen, intet никакой, никакое, noen, noe какой-то, какие-то, какое-то:

hver dag	каждый день
hvert år	каждый год
Hvilken dag kan du komme?	В какой день ты можешь прийти?
Hvilket språk studerer du?	Какой язык ты изучаешь?
Jeg har ingen bok.	У меня нет книги.
Det var noen mennesker der.	Там было несколько человек.

2.21. после количественных прилагательных lite, mye, meget, flere, mange:

Vi har mye mat hjemme.	У нас дома много еды.
Mange dager gikk...	Прошло много дней...

2.22. когда существительное употребляется в обобщенном значении:

Vann koker ved 100° C.	Вода кипит при 100°.
Men: Vannet i våre elver.	Вода в наших реках.
Liker du torsk?	Любишь ли ты треску?

M e n: Liker du torsken? (den som du spiser nå). — Нравится ли тебе треска?

2.23. во многих устоявшихся словосочетаниях:

ta (kjøre) bil; ta (reise med) tog, båt;
 ta fly; lage mat; bygge hus; skrive brev;
 bo på hotell; spille piano; gjøre lykke;
 bake kake; holde selskap; søke stilling;
 gå på skole.

Например, Arne kjører bil.

2.33. в предложениях типа *Det er/var*:

Det var god suppe. Суп вкусный.

Определенный постпозитивный артикль употребляется:

2.34. когда существительное обозначает предмет, уже упоминавшийся ранее или определенный, известный по данному контексту:

Prinsen heter Harald. Принца зовут Харалд.

Han hentet doktoren. Он привел доктора.

2.35. когда существительное, даже если оно и называется впервые, имеет после себя слово или группу слов, его уточняющих:

Mannen på bildet heter Olav.

Vi kom til en bondegård. Mannen på gården var syk.

2.36. если существительное выступает в родовом значении, то есть обозначает данный класс предметов в целом:

Løven er dyrenes konge. Лев — царь зверей.

Mennesket har en stor framtid foran seg. Перед человеком большое будущее.

2.37. если существительное обозначает предмет, единственный в своем роде:

sola, månen, jorda, Lenin-mausoleet, Rådhuset (i Oslo)

2.38. когда существительное имеет после себя притяжательное местоимение:

broren min, vennen hennes

2.39. при существительном, которое в форме родительного падежа определяет другое существительное:

guttens bok

2.40. после указательных местоимений «*den, det, denne, dette, de, disse*»:

Den boka kjenner jeg.

Disse barna er gode.

2.41. — обычно после «*halve, hele*»

Han arbeidet hele dagen.

Hun spiste hele eplet.

De danset halve natta.

De leide halve huset.

*M e n h u s k: i hele dag, i hele sommer,
i hele verden.*

2.42. часто после слов « første, siste, neste, forrige, samme, alle»:

siste uken (den siste uken)

første dagen (den første dagen)

forrige onsdagen (den forrige onsdagen)

neste kvelden

alle dagene

I fjor var jeg på ferie i Spania.

(Den) første uken var jeg i Madrid,

og (den) neste uken i Segovia.

М е н: I dag er det 4. november. Neste uke skal jeg på ferie.

(Когда речь идет о каком-то указании времени в соотношении с моментом высказывания.)

Свободный определенный артикль употребляется:

2.43. когда существительное имеет при себе определение; при этом существительное обычно имеет при себе также и суффицированный артикль: *den vesle gutten*.

Место свободного артикля

2.44. Свободный артикль употребляется перед тем словом, которое является определением существительного. В исторических именах артикль и определение употребляется после существительного.

Karl den store. Карл Великий.

Ivan den grusomme. Иван Грозный.

2.45. *один свободный артикль* встречается в письменном языке, в официальных названиях, заголовках, в устоявшихся словосочетаниях :

Den siste viking

Det hvite hus i Washington

Den gamle major (navnet på en restaurant i Oslo)

de gode tider

den rette tro

2.46. когда превосходная степень прилагательного употребляется в абсолютном значении:

uten den minste tvil

med de beste ønsker

М е н: den eldste sønnen

Употребление двойного артикля получает в современном норвежском языке все большее распространение.

Употребление двойного артикля обязательно:

2.47. когда после существительного следует уточняющее его слово или группа слов:

det hvite huset der borte

Hvem eier det vakre slottet som ligger foran oss?

2.48. когда в качестве определения выступает прилагательное в превосходной степени и имеется налицо момент сравнения:

den eldste sønnen på gården старший сын на хуторе

den flinkeste gutten i klassen лучший ученик в классе

ИМЯ ПРИЛАГАТЕЛЬНОЕ (Adjektiv)

3.0. Имя прилагательное в норвежском языке может выступать в двух формах: неопределенной (сильной) и определенной (слабой). Прилагательное находится в неопределенной форме, когда оно относится к существительному, имеющему неопределенный артикль и согласуется с этим существительным в роде и числе, получая в среднем роде окончание -t, а в мн.числе -e:

en stor by — store byer

et stort bord — store bord

ei stor gate — store gater

3.1 Прилагательное находится в определенной форме, когда оно относится к существительному, имеющему определенный артикль. В определенной форме прилагательное имеет в обоих числах и во всех родах окончание -e :

den store byen — de store byene

den store gaten — de store gatene

det store bordet — de store bordene

Правила склонения прилагательных

	Entall — Ед. ч.		Flertall — Мн. ч.	
	<i>Ubestemt</i>	<i>Bestemt</i>	<i>Ubestemt</i>	<i>Bestemt</i>
М.р.	en fin bil	den fine bilen	fine biler	de fine bilene
Ж.р.	ei fin jente	den fine jenta	fine jenter	de fine jentene
Ср.р.	et fint hus	det fine huset	fine hus	de fine husene

Особенности образования среднего рода прилагательных

3.2. прилагательные, оканчивающиеся на удвоенную согласную букву, теряют одну из них:

tynn — tynt тонкий
tykk — tykt толстый

Исключения: full — fullt полный
viss — visst некий

Удвоенная согласная сохраняется здесь в среднем роде для того, чтобы отличить их от похожих слов:

ful — fult хитрый
vis — vist мудрый

3.3. односложные прилагательные, оканчивающиеся на гласную букву, в среднем роде принимают обычно -tt:

en ny bok новая книга et nytt hus новый дом
en fri mann свободный человек et fritt land свободная страна

3.4. не получают окончания -t в среднем роде:

прилагательные с суффиксами -ig, -lig:

en lykkelig mann счастливый человек et lykkelig liv счастливая жизнь
en viktig sak важное дело et viktig spørsmål важный вопрос

3.5. прилагательные, оканчивающиеся на -tt, -t с предшествующей согласной или на -et(e):

en bratt bakke крутой склон et bratt fjell крутая гора
en svart tavle черная доска et svart bord черный стол
en rutet skjorte клетчатая рубашка et rutet teppe клетчатое одеяло

3.6. Но: прилагательные, оканчивающиеся на -t с предшествующей гласной, в среднем роде принимают -t;

hvit белый
et hvitt hus белый дом

3.7. прилагательные, оканчивающиеся на -dd или произносимое d:

en redd gutt испуганный мальчик
en lærd mann ученый человек
et redd dyr испуганный зверь
et lærd selskap ученое общество

3.8. Но: прилагательные, оканчивающиеся на неизменяемое -d, принимают в среднем роде окончание -t.

rød	красный	et rødt hus	красный дом
bred	широкий	et bredt belte	широкий пояс
Unntakk: glad	веселый	et glad menneske	веселый человек

3.9. производные прилагательные на -sk, -isk:

en norsk student	норвежский студент	et norsk ord	норвежское слово
en politisk avis	политическая газета	et politisk spørsmål	политический вопрос

3.10. Но: односложные корневые слова на -sk получают в среднем роде окончание -t:

et friskt barn	здоровое дитя
et ferskt eple	свежее яблоко

3.11. ряд других прилагательных, которые вообще не склоняются.
См. 3.15, 3.16.

Особенности образования определенной формы прилагательных

При присоединении окончания -e:

3.12. прилагательные, оканчивающиеся на -m, удваивают это m:

dum	глупый	dumme mennesker	глупые люди
tom	пустой	den tomme tønne	пустая бочка

3.13. многосложные прилагательные на -el, -en, -er теряют безударную гласную -e, а при двойной согласной — теряют одну из них:

gammel	старый	gamle hus	старые дома
vakker	красивый	den vakre jenta	красивая девушка
åpen	открытый	det åpne vinduet	открытое окно

3.14. Не получают окончание -e прилагательные на -e:

blå	синий	blå blomster	синие цветы
-----	-------	--------------	-------------

Некоторые прилагательные вообще не склоняются:

3.15. прилагательные, оканчивающиеся на ударную гласную;

bra	хороший	et bra svar — bra barn
tro	верный	en tro venn — tro venner
sta	упрямый	et sta esel — sta esler
kry	гордый	et kry menneske

3.16. прилагательные на безударную -е:

stille	тихий	et stille vær	тихая погода
moderne	современный	et moderne hjem	современный дом
øde	пустынный	en øde øy	пустынный остров

3.17. производные прилагательные на -s:

felles	общий	et felles svar	общий ответ
gratis	бесплатный	et gratis måltid	бесплатная еда
stakkars	несчастный	stakkars mennesker	несчастливые люди

3.18. **Формы прилагательного liten — маленький**

en liten gutt	den lille gutten	små gutter	de små guttene
ei lita jente	den lille jenta	små jenter	de små jentene
et lite barn	det lille barnet	små barn	de små barna

3.19. **Формы прилагательного egen — собственный**

egen — eget — egne

Например: min *egen* bok

mitt *eget* hus

mine *egne* bøker

Употребление форм прилагательного

Неопределенная форма употребляется:

3.20. в качестве определения к существительному с неопределенным артиклем или без артикля:

en stor bil	большой автомобиль
et godt svar	хороший ответ
varig fred	прочный мир
grønt gras	зеленая трава

3.21. после числительных:

ett stort hus

3.22. в качестве именной части составного сказуемого:

Bilen er stor.

Huset er stort.

Veggene er hvite.

3.23. после местоимений:

ikke noen ikke noen fin bil

ikke noe ikke noe fint hus

ingen	ingen fin bil
noe	noe godt øl
noen	noen stor oppgave
(en)hver	hver liten gutt
(et)hvert	hvert fint hus
hvilken	hvilken morsom film!
	hvilket gammelt hus!
all	all god mat
alt	alt nytt stoff
annen	annen viktig sak

Определенная форма употребляется:

3.24. после свободного определенного артикля:

den fine bilen красивый автомобиль

3.25. после указательных местоимений:

den nye bilen	тот новый автомобиль
denne nye bilen	этот новый автомобиль
de gode venner	те хорошие друзья
disse store husene	эти большие дома

3.26. после притяжательных местоимений:

min lille venn	мой маленький друг
hans store verk	его большой труд
Deres gode venn	Ваш хороший друг
M e n: hans <i>annet</i> barn,	mitt <i>egget</i> barn
его второй ребенок	мой собственный ребенок

3.27. после личных местоимений:

jeg arme mann!	я, несчастный человек!
du store min!	о боже!

3.28. после существительных в родительном падеже:

Pers nye hatt	новая шляпа Пера
Norges store håp	большая надежда Норвегии
hærens store tap	большие потери войска

3.29. в именах собственных или постоянных эпитетах:

Gamle Anna	старая Анна
Gamle Bergen	старый Берген
Lille Per	маленький Пер
Røde Kors	Красный Крест

Harald Hårfagre	Харальд Прекрасноволосый
Halvdan Svarte	Халвдан Черный
Men: Hellig Olav	Святой Олаф

3.30. в обращениях:

Kjære venn!	дорогой друг!
Snille Brit!	милая Брит!

3.31. в ряде застывших словосочетаний и оборотов:

i rette tid	вовремя
hele dagen	целый день
midt på lyse dagen	среди бела дня
i beste (verste) fall	в лучшем (худшем) случае

3.32. после «første, siste, neste, samme»:

neste offentlig møte	следующая официальная встреча
----------------------	-------------------------------

3.33. Порядок следования прилагательных, являющихся определением к существительному.

Когда перед существительным стоит несколько прилагательных, то ближе к нему стоит прилагательное, выражающее объективное качество

en hyggelig, gammel kone	приятная старая женщина
en enfoldig, ung mann	простоватый молодой человек
et pent, lite ansikt	красивое маленькое лицо
Сравни: et lite pent ansikt	некрасивое лицо

3.34. Употребление количественных прилагательных *mange, få, mye, lite*.

Прилагательные *mange* — «много» и *få* — «мало» употребляются с исчисляемыми существительными:

mange bøker	много книг
få elever	мало учеников

Прилагательные *mye (meget)* — «много» и *lite* — «мало» употребляются с неисчисляемыми существительными:

mye melk	много молока
mye frukt	много фруктов
lite tid	мало времени
mye penger (mange penger)	много денег

Указанные прилагательные не имеют определенной и неопределенной формы.

3.35. Прилагательное *litt* имеет значение «немного, чуть-чуть».

Han snakker litt norsk. Он немного говорит по-норвежски.

Jeg har litt brød igjen. У меня осталось немного хлеба.

Ср. Han snakker lite norsk. Он мало говорит по-норвежски.

Jeg har lite brød. У меня мало хлеба.

3.36. Употребление прилагательного *annen*:

en annen dag — den andre dagen другой день

et annet hus — det andre huset другой дом

Однако после свободного артикля может употребляться и неопределенная форма.

В значении «второй»:

den annen mai — den andre mai

Dronning Elisabet den annen / den andre Королева Елизавета 2-ая

Jeg går i annen klasse / andre klasse. Я учусь во 2-ом классе.

Jeg bor i annen etasje / andre etasje. Я живу на 2-ом этаже.

på den annen side с другой стороны

på den andre siden на другой стороне

i det annet liv в иной жизни

3.37. Субстантивация прилагательных

Прилагательное часто выполняет синтаксические функции, характерные для существительного.

В таких случаях говорят о субстантивации прилагательного. Субстантивированное прилагательное может иметь при себе как неопределенный артикль, так и свободный определенный артикль или употребляться без артикля, но в определенной форме.

en syk больной

en blind слепой

Legen ble tilkalt til *en syk*. Врача позвали к больному.

Unge og gamle var til stede. Млад и стар были на месте.

Den gamle var verst. Старик чувствовал себя хуже всех.

Min *kjæreste* bor i Bergen. Мой любимый живет в Бергене.

Jeg har kjøpt noen gaver til *de små*. Я купил несколько подарков для маленьких.

Han vet ikke forskjell på *godt og vondt*. Он не знает разницы между добром и злом.

Man skal prøve alt og velge *det beste*. Нужно попробовать все и выбрать лучшее.

Jeg skal gjøre mitt beste. Я сделаю все, что в моих силах.

Alt godt kommer fra Gud. Все лучшее исходит от Бога.

Субстантивированные прилагательные могут употребляться в родительном падеже:

Han var de fattiges venn. Он был другом бедных.

de kristnes Gud Бог христиан

det godes seier i livet победа добра в жизни

Степени сравнения прилагательных (*Gradbøying av adjektivet*)

3.38. В норвежском языке, как и в русском, прилагательные имеют три степени сравнения: положительную (*positiv*), сравнительную (*komparativ*) и превосходную (*superlativ*).

Степени сравнения имеют только качественные прилагательные.

Образование степеней сравнения

Positiv	Komparativ <i>-ere, -re</i>	Superlativ <i>-est, -st</i>
trygg	tryggere	tryggest
stille	stillere	stillest

Следует иметь в виду следующие особенности:

3.39. прилагательные на *-el, -er, -en* теряют безударное *-e* в окончании; долгий согласный в корне при этом становится кратким.

simpel простой *simplere* *simplest*

tapper храбрый *taprere* *taprest*

moden зрелый *modnere* *modnest*

3.40. прилагательные на *-ig, -lig, -som* получают в превосходной степени суффикс *-st*:

viktig важный *viktigere* *viktigst*

vanskelig трудный *vanskeligere* *vanskeligst*

morsom веселый *morsommere* *morsomst*

3.41. ряд прилагательных меняют корневую гласную и получают суффикс *-re* и *-st*:

få немногие *færre* *færrest*

stor большой *større* *størst*

lang длинный *lengre* *lengst*

tung тяжелый *tyngre* *tyngst*

ung молодой *yngre* *yngst*

3.42. некоторые прилагательные образуют степени сравнения от других корней:

bra/god	bedre	best	хороший
vond/ond/ille	verre	verst	плохой
gammel	eldre	eldst	старый
liten	mindre	minst	маленький
mange	flere	flest	многие
mye	mer(e)	mest	многое

3.43. в норвежском языке имеется группа прилагательных, образованных от наречий посредством суффиксов сравнительной и превосходной степени. В положительной форме даны исходные наречия:

(bak)	bakre	bakerst	задний, самый задний
(borte)	bortre	bortest	дальний, самый дальний
(inne)	indre	innerst	внутренний
(fremme)	fremre	fremst	передний
(ute)	ytre	ytterst	внешний
(over)	øvre	øverst	верхний
(nede)	nedre	nederst	нижний
(midt)	midtre	midterst	средний

3.44. некоторые прилагательные имеют только форму превосходной степени, например, først, sist, ypperst, mellomst.

3.45. прилагательное nær — «близкий» имеет следующие формы:

nær	nærmere	nærmest
-----	---------	---------

Описательный способ образования степеней сравнения прилагательных

3.46. большинство двусложных и многосложных прилагательных образуют степени сравнения с помощью слов mer «более» и mest «наиболее»:

к таким прилагательным относятся:

3.47. прилагательные на -s с предшествующей согласной или -es:

tilfreds	довольный	mer tilfreds	mest tilfreds
felles	общий	mer felles	mest felles

3.48. многосложные прилагательные с суффиксами -sk или -isk;

krigersk	воинственный	mer krigersk	mest krigersk
sympatisk	симпатичный	mer sympatisk	mest sympatisk

У односложных прилагательных наблюдаются колебания, сравните:

norsk	норвежский	mer norsk	mest norsk
		norskere	norskest

3.49. прилагательные на -et(e) и -ed:

steinet(e)	каменистый	mer steinet(e)	mest steinet(e)
fillet(e)	рваный	mer fillet(e)	mest fillet(e)
fremmed	чужой	mer fremmed	mest fremmed

3.50. ряд прилагательных на -en:

gyllen	позолоченный	mer gyllen	mest gyllen
--------	--------------	------------	-------------

3.51. многосложные прилагательные, заимствованные из других языков:

populær	популярный	mer populær	mest populær
moderne	современный	mer moderne	mest moderne
interessant	интересный	mer interessant	mest interessant

3.52. сложные прилагательные:

gjestfri	гостеприимный	mer gjestfri	mest gjestfri
fordelaktig	выгодный	mer fordelaktig	mest fordelaktig

3.53. причастия в функции прилагательных:

elsket	любимый	mer elsket	mest elsket
opptatt	занятой	mer opptatt	mest opptatt

3.54. при сопоставлении двух качеств одного и того же предмета или лица:

Hun er mer vakker enn klok.

Употребление степеней сравнения прилагательных

3.55. *Сравнительная степень* прилагательных употребляется в качестве определения и именной части сказуемого:

en bedre utvei	лучший выход
Denne leiligheten er bedre.	Эта квартира лучше.
Hun er yngre enn søsteren.	Она моложе сестры.

3.56. В функции определения сравнительная степень нередко имеет значение положительной степени; она выступает здесь не в относительном, а в абсолютном значении:

en bedre middag	хороший обед
en eldre herre	пожилой человек
i lengre tid	очень долго

3.57. *Превосходная степень* имеет как определенную, так и неопределенную форму.

Неопределенная форма употребляется в качестве именной части сказуемого, но с подлежащим в роде и числе не согласуется :

Dagene er kortest om vinteren. Зимой дни самые короткие.
Hun er best i fysikk. Она лучше всех по физике.

Определенная форма употребляется:

3.58. в функции определения:

den korteste dagen самый короткий день
den beste utveien наилучший выход

3.59. в функции именной части сказуемого при сравнении между разными предметами:

Hun er den beste i klassen. Она лучше всех в классе.
Peter er den eldste av brødrene mine. Петер — старший из моих братьев.

3.60. Превосходная степень, так же как и сравнительная, может употребляться в абсолютном значении:

med største fornøyelse с большим удовольствием
Det er ikke det minste rart. Это совсем не странно.

Согласование прилагательных с существительными

3.61. Когда прилагательное выполняет функции именной части сказуемого, оно согласуется с тем словом, к которому относится:

Huset er tomt. Дом пустой.
Husene er tomme. Дома пустые.
Jeg fant husene tomme. Я обнаружил, что дома пустые.
M e r k : Jeg er dum.
Jeg føler meg dum.
Jeg ser dum ut.

Исключения:

3.62. когда прилагательное является частью устоявшегося выражения, оно может не согласовываться с существительным или местоимением во множественном числе:

De var glad i hverandre. Они любили друг друга.
Vi er oppmerksom på det. Мы следим за этим.
Vi vil være takknemlig for hjelpen. Мы будем благодарны за помощь.
Han holdt pengene klar. Он приготовил деньги.

3.63. выражения с возвратным местоимением *seg*:

drikke *seg full*, gå *seg vill*, spise *seg mett*.

Barna gikk *seg vill* i skogen.

Merk forskjellen på følgende eksempler:

Vi er glad i dette landet. Мы любим эту страну.

Vi er glade i dette landet. Мы счастливы в этой стране.

3.64. когда прилагательные употреблены в обобщающем значении:

Roser er pent. (Det er pent med roser).

Sigaretter er skadelig. (Det er skadelig å røyke).

Frukt og grønnsaker er dyrt. (Det er dyrt å kjøpe frukt og grønnsaker).

3.65. когда существительные связаны сочинительными союзами, то прилагательное в функции именной части сказуемого употребляется в определенной форме множественного числа:

og Eva og Kari er *friske*.

både — og Både Eva og Kari er *friske*.

så vel — som Så vel Eva som Kari er *friske*.

verken — eller Verken Eva eller Kari er *friske*.

Исключения: см. п. 3.64.

3.66. когда существительные, связанные сочинительными союзами, не обозначают живых существ, прилагательное согласуется с ближайшим к нему существительным:

Verken pennen eller papiret var *godt*.

Stolene og bordet var *nytt*.

3.67. если существительные связаны сочинительными союзами *eller*, *enten -eller*, *ikke bare — men*, то прилагательное согласуется в роде и числе с ближайшим к нему существительным:

Ikke bare moren, men også barna var *syke*.

Ikke bare barna, men også moren var *syk*.

Vinduet eller døra er *åpen*.

Enten eplet eller pæren er *moden*.

МЕСТОИМЕНИЕ (Pronomen)

4.0. Личные местоимения (Personlige pronomen)

Личные местоимения имеют два падежа — субъектный, в форме которого местоимение большей частью употребляется в качестве подлежащего, и объектный, употребляющийся в функции дополнения.

4.1. Склонение личных местоимений

Число	Лицо	Субъектный падеж		Объектный падеж	
Entall Ед. ч.	1. person	jeg	я	meg	меня, мне
	2. person	du	ты	deg	тебя, тебе
		De	вы	Dem	Вас, Вам
		3. person	han	он	ham (han)
	hun		она	henne	её, ей
	den		он, она	den	его, ему
	det		оно	det	
Flertall Мн.ч.	1. person	vi	мы	oss	нас, нам
	2. person	dere	вы	dere	вас, вам
		De	Вы	Dem	Вас, Вам
	3. person	de	они	dem	их, им

Han hjelper meg.

Он помогает мне.

Det kommer et brev til deg.

Тебе пришло письмо.

Особенности употребления личных местоимений

4.2. Местоимения *han* и *hun* обозначают лиц мужского и женского пола и, в виде исключения, в сказках персонифицированных животных и растений.

Jeg ser en gutt. Han leser en bok.

Я вижу мальчика. Он читает книгу.

Jeg ser en pike. Hun skriver.

Я вижу девочку. Она пишет.

Løven ble syk. Han lå i hulen sin.

Лев заболел. Он лежал в своем логове.

Men: Jeg ser et barn. Det ligger.

Я вижу ребенка. Он лежит.

4.3. Местоимения *den* и *det* обозначают животных, растения и неодушевленные предметы, *den* — обозначает существительные мужского и женского рода, *det* — среднего рода.

Jeg har en hund. *Den* er 3 år gammel.

På gården så jeg et lam, og *det* var så pent.

Der ligger *det* en bok. *Den* er min.

Det står et glass der. *Det* er mitt.

4.4. В современном разговорном норвежском языке субъектная форма *han* может использоваться вместо объектной *ham*.

Han slår *han*.

4.5. Личное местоимение может употребляться в объектной форме вместо субъектной в функции предикативного члена:

Det er meg. (Det er jeg)	Это я.
Var det deg?	Это ты?

4.6. После союзов *som* и *enn* также может употребляться как субъектная, так и объектная форма:

Han er større enn meg/jeg.	Он больше меня.
Det var dem (de) som gjorde det.	Именно они это сделали.

4.7. Вежливая форма *De* в норвежском языке используется редко — в магазине, в обращении к незнакомым пожилым людям. В обращении к нескольким лицам всегда употребляется форма *dere*.

Kjøpmannen: Kan jeg hjelpe	
<i>Dem</i> med noe?	Могу ли я Вам помочь?
Politiet: Hvor bor <i>De</i> ?	Где Вы живете?

4.8. Местоимения *du* и *de* могут употребляться вместо неопределенных местоимений *en*, *man*:

Du skal ikke tro at du er noe.	Не надо воображать, что ты что-то собой представляешь.
De sier at det går en fin film på kino nå.	Говорят, что в кино идет хороший фильм.

4.9. В разговорной норвежской речи подлежащее, выраженное местоимением, часто повторяется в конце предложения:

Jeg liker geitost, jeg.	Я люблю козий сыр.
Du kan godt gjøre det, du.	Ты можешь вполне это сделать.

4.10. Иногда в восклицаниях употребляется объектная форма местоимений:

Kjære deg!	Дорогой мой!
Snille deg!	Милый мой!
Dumme deg!	Ты, глупенький!

Возвратные местоимения (Refleksive pronomen)

4.11. Возвратные местоимения употребляются с возвратными глаголами:

å vaske	мыть
å vaske seg	умываться
jeg vasker meg	vi vasker oss
du vasker deg	dere vasker dere
han (hun) vasker seg	de vasker seg

4.12. Возвратные местоимения 1-го и 2-го лица совпадают с объектной формой личных местоимений, формы 3-го лица — разные.

Возвратные местоимения:

Jeg vasker *meg*. Я умываюсь.

Han vasker *seg*. Он умывается.

Сравните с личными местоимениями в объектном падеже:

Jeg vasker *ham*. Я мою его.

Hun vasker *ham*. Она моет его.

4.13. Помните, что после возвратных местоимений инфинитив не употребляется:

Jeg *ønsker meg* en tur til Afrika.

Jeg *ønsker å* ta en tur til Afrika.

Du kan ikke si: Jeg *ønsker meg å* ta en tur til Afrika.

4.14. Unntak: skynde *seg å* ga, tenke *seg å* komme, forte *seg å* spise.

4.15. Притяжательные местоимения (Eiendomspronomen)

Лицо	Единственное число			Мн. ч.
	Муж. р.	Жен. р.	Ср. р.	
Ед.ч.				
1.	min – мой	mi – моя	mitt – мое	mine – мои
2.	din – твой	di – твоя	ditt – твое	dine – твои
	Deres – Ваш	Deres – Ваша	Deres – Ваше	Deres – Ваши
3.	hans – его	hans – его	hans – его	hans – его
	hennes – ее	hennes – ее	hennes – ее	hennes – ее
	sin	si	sitt	sine
	dens – его,	dens – его,	dens – его,	dens – его,
	ее, свой	ее, своя	ее, своё	ее, свои
	dets – его	dets – его	dets – его	dets – его
Мн.ч.				
1.	vår – наш	vår – наша	vårt – наше	våre – наши
2.	deres – ваш	deres – ваша	deres – ваше	deres – ваши
3.	deres – их	deres – их	deres – их	deres – их
	sin – свой	si – своя	sitt – свое	sine – свои

Употребление притяжательных местоимений

4.16. В 3-ем лице употребляются притяжательные местоимения *sin, si, sitt, sine*, когда дополнение обозначает нечто принадлежащее субъекту (подлежащему):

Arne tar sykkelen *sin*.

Арне берет свой велосипед.

Сравни: Arne tar sykkelen hans. Арне берет его велосипед (чужой).
Arne og Per tar syklene sine. Арне и Пер берут свои велосипеды.

Odd snakker med kona si. Одд разговаривает со своей женой.
Odd snakker med kona hans. Одд разговаривает с его женой.

4.17. Помните, что *si, sin, sitt* и *sine* не могут в предложении выполнять функцию подлежащего:

Arne tar sykkelen sin. Sykkelen hans er ny.
Per bor sammen med kona si. Per og kona hans bor sammen.

4.18. *Si, sin, sitt* и *sine* не могут также употребляться в функции предикативного члена:

Han vasker klærne sine. Det er klærne hans.
Det er huset hans. Huset er hans.
Han kjører bilen sin. Bilen er hans.
De bor i huset sitt. Huset er deres.

4.19. Местоимения *sin, sitt, si, sine* употребляются при сравнении:

Hur er like liten som broren sin. Она такая же маленькая как её брат.
Han er eldre enn kusinene sine. Он старше своих кузин.
Hun er lik sin mor. Она похожа на свою маму.
Hun ligner sin mor.

4.20. В выделительном обороте *det er...* также употребляются местоимения *sin, sitt, si, sine*:

Han vasker klærne sine.
Det er klærne sine han vasker.
De passer barnet sitt.
Det er barnet sitt de passer.

4.21. С глаголами *be, la, tillate* местоимение может указывать на логическое подлежащее (а не грамматическое):

Foreldrene bad dem (barna) hente klærne sine.
Родители попросили детей принести свои вещи.

4.22. Местоимения *sin, sitt, si, sine* употребляются также в устойчивых словосочетаниях:

Det var jenta si! Ну и способная девушка!
Til sine tider kan det være Порой это бывает трудно.
vanskelig.
I sin tid var jeg leder for denne Когда-то я был лидером этой
gruppen. группы.

Место притяжательного местоимения

4.23. Притяжательное местоимение может употребляться как перед определяемым существительным, так и после него. В первом случае существительное употребляется без артикля, во втором — с суффиксированным артиклем:

min stol	мой стул
stolen min	

4.24. В современном норвежском языке притяжательное местоимение все чаще употребляется после существительного:

Han leste i boka si.	Он читал свою книгу.
Har du hilst på mannen min?	Ты поздоровался с моим мужем?
Har du sett den nye leiligheten deres?	Ты видел их новую квартиру?

4.25. В том случае, когда хотят подчеркнуть принадлежность, а также в устойчивых словосочетаниях правильнее ставить притяжательное местоимение перед существительным:

Det er ikke <i>min</i> skyld.	Это не моя вина.
I <i>vår tid</i> snakkes det mye om forurensning.	В наше время много говорят о загрязнении среды.
I <i>mine øyne</i> er han en helt.	В моих глазах он герой.

4.26. Когда перед существительным стоит прилагательное *egen*, притяжательное местоимение ставится перед существительным:

Jeg sov i min egen seng.	Я спал в моей собственной постели.
De bodde i sitt eget hus.	Они жили в своем собственном доме.

4.27. Когда перед существительным стоит местоимение *hver*, притяжательное местоимение стоит между *hver* и существительным:

De tok hver(t) sitt eple.	Они взяли каждый по яблоку.
Vi gikk hver vår vei.	Мы пошли каждый своей дорогой.

4.28. Когда перед существительным стоит прилагательное, то притяжательное местоимение употребляется после существительного:

De fine blomstene <i>hennes</i> ble solgt på torget.	Её красивые цветы были проданы на рынке.
Han likte det nye slipset <i>sitt</i> .	Ему понравился его новый галстук.

Jeg tok med meg den nye bok *mi*. Я взял с собой мою новую книгу.

Den lille gutten *hennes* var syk. Её маленький мальчик был болен.
Можно также сказать: Hennes fine blomster ...

sitt nye slips
min nye bok
hennes lille gutt,

но в разговорной речи это встречается редко.

4.29. В сочетании с прилагательными *alle*, *alt*, *all* и *hele* притяжательное местоимение употребляется, как правило, в конце:

Hun vasket alt tøyet *sitt*. Она постирала все свое белье.

Han måtte spise all maten *sin*. Ему пришлось съесть всю свою еду.

De brukte opp hele lønnen *sin* på en dag. Они истратили всю получку в один день.

4.30. В некоторых устойчивых словосочетаниях притяжательное местоимение употребляется в начале:

Han hadde slitt i all sin dag. Он весь день трудился.

Hun har vært syk i hele sitt liv. Она болела всю жизнь.

4.31. Указательные местоимения (**Demonstrative pronomen**)

Муж. и жен. р.	den — denne тот, та — этот, эта
Ср. р.	det [de:] — dette то — это
Мн. число	de [di:] — disse те — эти

Кроме того, к указательным местоимениям относятся *sånn*, *slik*, *så* «такой», *samme* «тот (же) самый», а также *selv*, *sjøl* «сам», *begge*, *begge to*, *begge deler* «оба».

Употребление указательных местоимений *denne*, *den*

4.32. *Denne*, *dette*, *disse* указывают на более близкий предмет, *den*, *det*, *de* — на более отдаленный (при противопоставлении) или на только что упомянутый.

Denne boka her er bedre enn den boka der.

Эта книга (здесь) лучше, чем та книга (там).

Det treet er ikke så høyt som dette.

То дерево не такое высокое, как это.

4.33. Когда существительное употребляется с прилагательным, то на письме нельзя увидеть разницу между указательным местоимением и определенным артиклем:

den gode stolen (тот) хороший стул

В устной речи эта разница определяется ударением: указательное местоимение стоит под ударением, а определенный артикль — нет.

Den gode stolen vil jeg ha.

4.34. Обычно после указательного местоимения существительное употребляется с определенным постпозитивным артиклем, т. е. имеет двойное определение (*dobbeltbestemmelse*):

denne tanken,	dette huset,	disse guttene
эта мысль	этот дом	эти мальчики

4.35. *Det, dette* употребляются в качестве подлежащего с глаголом *å være* при указании на предмет *любого* рода в единственном и множественном числе.

<i>Det(te) er en pike.</i>	Это — девочка.
<i>Det(te) er en pen bok.</i>	Это — красивая книга.
<i>Det(te) er den pene boka.</i>	Вот — (та) красивая книга.
<i>Det(te) er gode bøker.</i>	Это — хорошие книги.
<i>Det(te) er de gode bøkene.</i>	Вот — (те) хорошие книги.
<i>Det(te) er et nytt skap.</i>	Это — новый шкаф.
<i>Det(te) er det nye skapet.</i>	Вот — (тот) новый шкаф.
<i>Det(te) er nye skap.</i>	Это — новые шкафы.
<i>Det(te) er de nye skapene.</i>	Вот — (те) новые шкафы.

4.36. Иногда *det/dette* указывают на целое предложение:

Han prøvde å smugle inn vin, men det gikk ikke.

Han snakket stygt til henne og hånte henne, (alt) dette fordi hun hadde sviktet ham.

4.37. Иногда употребление местоимений *denne, dette, disse* имеет негативный оттенок:

Hva vil de, disse politikerne?

Hva betyr det egentlig, dette her?

Употребление других указательных местоимений

4.38. Указательные местоимения *samme, sånn, selv, slik, begge, så* являются по сути местоименными прилагательными и имеют в употреблении сходство с прилагательными: они могут употребляться с

неопределенным или свободным определенным артиклем. В предложении они выступают главным образом как прилагательные, однако встречаются случаи их употребления в роли существительных и наречий.

4.39. Местоимения *slik* и *sånn* «такой же» изменяются по родам, числам:

slik/sånn

slikt/sånt

slike/såne

Har du hørt sånt/slikt bråk?

Ты слышал когда-нибудь такой шум?

Slike/såne oppgaver liker jeg.

Такие задания я люблю.

Slik/sånn kjole vil jeg ha.

Мне хочется иметь такое платье.

4.40. При употреблении существительного с неопределенным артиклем *slik/sånn* могут употребляться как впереди артикля, так и после него.

et slikt hus

такой дом

i slikt et vær

в такую погоду

4.41. Эти местоимения могут также использоваться самостоятельно:

Du må ikke si slikt.

Ты не должен говорить такое.

Slikt hender ofte.

Такое часто случается.

Slike kommer og går.

Такие приходят и уходят.

4.42. Местоимение *samme* «тот же, тот же самый, этот же» определяет существительное, которое может употребляться с постпозитивным артиклем и без него; перед *samme* может стоять препозитивный артикль:

den samme kveld

den samme kvelden

тот же самый вечер

samme kveld

samme kvelden

Han kom den samme kvelden.

Он пришел в тот же самый вечер.

Samme kvelden reiste han fra Oslo.

В этот же вечер он уехал из Осло.

De bruker de samme bøkene.

Они используют те же самые книги (что и раньше).

De bruker samme bøker.

Они используют (одни и) те же книги.

De kjører samme vei.

Они едут одной и той же дорогой.

De kjører samme veien.

De kjører den samme veien. Они едут по той же самой дороге.

Dagsrevyen kommer på samme tid hver dag. Ежедневное обозрение передается в одно и то же время каждый день.

De tar den samme buss(en) hver dag. Они ездят на одном и том же автобусе каждый день.

Иногда перед местоимением *samme* употребляется количественное числительное *en (ett)* с союзом *og*. Сочетание *en (ett) og samme* переводится как «один и тот же» («одно и то же, одна и та же»):

De ble født på en og samme dag. Они родились в один и тот же день.

Ordene «frisk» og «fersk» var opprinnelig ett og samme ord. Слова «здоровый» и «свежий» были первоначально одним и тем же словом.

4.44. Местоимение *samme* в сочетании с артиклем *det, den* может употребляться самостоятельно:

Vi tenker vel på det samme. Мы думаем, пожалуй, об одном и том же.

med det samme сразу, вдруг
i det samme в этот же момент

Du er stadig den samme. Ты все тот же.

4.45. Местоимение *samme* не надо путать с наречием *sammen* «вместе»:

De bor sammen. Они живут вместе.

De bor i samme hus. Они живут в одном и том же доме.

4.46. Местоимения *selv, sjøl(v)* «сам, собственной персоной» употребляются в роли прилагательного и наречия. *Selv, sjøl(v)* в роли прилагательного употребляются после личного местоимения или существительного с определенным артиклем. Во всех родах и числах используется одна и та же форма.

Jeg selv så det. Я сам видел это.

Paven selv var der. Папа сам был там.

Folket selv må bestemme det. Сам народ должен решить это.

4.47. В положении перед существительным употребляется форма *selve*;

Selve paven var der. Сам папа был там.

Han skrev til selve presidenten. Он написал самому президенту.

4.48. В этом же значении и по тем же правилам употребляется превосходная степень от *selv* — *selveste*. Она усиливает значение слова *selve*:

Du kan henvende deg til selveste kongen. Ты можешь обратиться к самому королю.

4.49 В роли наречия *selv* употребляется в значении «самостоятельно, собственными силами»:

Du må gjøre dette selv. Ты должен сделать это сам.

Сравните:

— Nei, jeg kan gjøre det selv. Я могу сделать это сам (самостоятельно).

— Nei, jeg kan selv gjøre det. Я могу сам это сделать.

— Nei, jeg selv kan gjøre det. Я сам могу это сделать (я, а не кто-то другой).

4.50. в значении усилительной частицы «даже»:

Selv paven var der. Даже римский папа там был.

Selv en liten gutt vet det. Даже маленький мальчик это знает.

4.51. в значении союзной частицы «даже». В этом случае *selv* употребляется перед целым предложением:

Det er for meget, selv når en venn av deg sier det. Это слишком, даже если это говорит твой друг.

4.52. Местоимение *begge*, «оба, обе» употребляется в роли прилагательного и существительного.

В роли прилагательного *begge* определяет существительное, которое может быть с постпозитивным определенным артиклем или без него.

begge guttene оба мальчика

begge steder оба места

med begge hender обеими руками

begge deler и то, и другое

i begge hendene sine hadde han ... в обеих руках он держал...

4.53. В роли существительного *begge* используется, когда значение слова ясно из контекста:

Inn i værelset kom to offiserer.	В комнату вошли два офицера.
Begge var løytnanter.	Оба были лейтенантами.

4.54. Местоимение *begge* может сочетаться с личными местоимениями.

Vi kan begge komme.	Мы оба можем прийти.
Vi kan komme begge.	

4.55. Иногда *begge* употребляется в сочетании с числительным *to*:

Vi kan komme begge to.	Мы можем прийти вдвоем.
De kom i rette tid, begge to.	Они оба пришли вовремя.

4.56. *Begge to*, *begge deler* употребляются в значении «и то, и другое», причем *begge to* — о двух конкретных лицах или предметах, а *begge deler* — о понятиях более общих:

Kjenner du Kari eller Knut?	<i>Begge to</i> .
Vil du ha eplet eller pæren?	<i>Begge to</i> .
Vil du ha den lille eller den store flasken?	<i>Begge to</i> .
Snakker du norsk eller engelsk?	<i>Begge deler</i> .
Liker du spaghetti eller poteter?	<i>Begge deler</i> .

4.57. Местоимение *så* — «такой» употребляется как наречие.

<i>i så fall</i>	в таком случае
<i>i så måte</i>	таким образом
<i>i så tilfelle</i>	в таком случае
<i>i så henseende</i>	в таком отношении

Вопросительные местоимения (*Spørrepronomen*)

4.58. Вопросительные местоимения *hvem* «кто», *hva* «что» употребляются как существительные; *hvilken*; *hvilket*, *hvilke* — «какой, какое, какие», *hva for en*, *hva for et*, *hva for noe*, *hva for noen* — «какой, какое, что за» — как прилагательные.

4.59. Местоимение *hvem* употребляется о лицах и может быть в предложении подлежащим и дополнением:

Hvem er det?	Кто это?
Han spør hvem det er.	Он спрашивает, кто это.
Hvem skriver du til?	Кому ты пишешь?
Hvem liker du best, Arne eller Tor?	Кто тебе нравится больше, Арне или Тур?
Hvem kan komme?	Кто может прийти?

Hvem som helst.	Кто угодно.
Hvem eier denne boka?	Кому принадлежит эта книга?
В обиходной речи часто можно услышать:	
Hvem er det sin bok?	Чья это книга?
Hvem er det sitt hus?	Чей это дом?
- 4.60. Местоимение *hva* употребляется не о лицах.
Hva vil du?	Что ты хочешь?
Han spør hva du vil.	Он спрашивает, чего ты хочешь.
Fortell alt hva du vet.	Расскажи все, что знаешь.
Hva tenker du på?	О чем ты думаешь?
Han spør hva du tenker på.	Он спрашивает, о чем ты думаешь.
Hva kan jeg ta?	Что я могу взять?
— Hva som helst.	— Что угодно.
- 4.61. В некоторых выражениях *hva* может употребляться перед существительным и означать «какой»:
Hva slags filmer liker du best?	Какие фильмы тебе больше всего нравятся?
Hva nytte kan vi ha av det?	Какую пользу мы можем извлечь из этого?
- 4.62. Запомните значение *hva* в следующих словосочетаниях:
Vet du hva, nå kan jeg govosnukke litt norsk.	Знаешь что, я теперь могу рить немного по-норвежски.
Nei, vet du hva!	Ну, знаешь ли, хватит!
Han er gjerrig, og hva verre er, han er uærlig.	Он жаден, и что еще хуже, нечестен.
Hva meg angår, så spiller det ingen rolle.	Что касается меня, то это не играет роли.
- 4.63. Местоимения *hvilken, hvilket, hvilke* — «какой, какое, какие» обычно употребляются перед существительным, которое употребляется без артикля:
Hvilken buss kan jeg ta?	На каком автобусе мне можно ехать?
Du kan ta hvilken som helst (buss).	Ты можешь ехать на любом.
Hvilket hus bor du i?	В каком доме ты живешь?
I hvilket hus bor du?	
Hvilke epler er best?	Какие яблоки лучше?

4.64. Местоимение *hva for noen* (*hva for noe, hva for noen*) означает «что за, какой».

Hva for en buss tar du?

На каком автобусе ты едешь?

Hva for et hus bor du i?

В каком доме ты живешь?

Hva for noen epler er best?

Какие яблоки лучше?

4.65. Выражение *Hva for noe?* означает «Что ты сказал?» и употребляется в разговорной речи.

Hva for noe? = Hva var det du sa?

Относительные местоимения (Relative pronomen)

4.66. В современном разговорном языке употребляются местоимения *som* «который, что, кто»; *hva som* «что»; *hvem som* «кто»; *hvilken (hvilket, hvilke) som* «какой».

Относительные местоимения *hvis* «чей», *hva* «что», *hvem* «который», *hvilken (hvilket, hvilke)* «какой» употребляются сейчас только в книжном языке.

Употребление местоимения *som*.

Местоимение *som* может выполнять следующие функции:

4.67. — подлежащего:

*Den gutten som går der,
er broren min.*

Мальчик, который там идет,
мой брат.

*Jeg hilste på henne som
besøkte oss i fjor.*

Я поздоровался с женщиной,
которая навещала нас в прош-
лом году.

Det var jeg som måtte gjøre det.

Именно я должен был это
сделать.

4.68. — дополнения:

*Gutten som jeg traff i går,
heter Per.*

Мальчика, которого я встретил
вчера, зовут Пер.

4.69. В функции дополнения *som* может опускаться; в функции подлежащего *som* никогда не опускается.

*Den gutten (som) du ser
der, er broren min.*

Мальчик, которого ты видишь,
мой брат.

*Vi spiste den maten (som)
Tor hadde laget.*

Мы съели еду, которую приго-
товил Тур.

*Det var Per (som) hun ikke ville
treffe.*

Именно Пера она не хотела
встречать.

М е н: Den som ler sist,
ler best.

Хорошо смеется тот, кто смеет-
ся последним.

4.70. Если местоимением *som* управляет предлог, то этот предлог стоит в конце придаточного предложения:

Senga (*som*) du sover i,
er hundre år gammel.

Кровати, в которой ты спишь,
100 лет.

Her står to nye biler (*som*) du
må se på.

Здесь стоят две новые маши-
ны, которые ты должен по-
смотреть.

4.71. Иногда *som* указывает на несколько слов или целые предло-
жения. В этих случаях часто употребляется *noe som* или *hva*:

Jeg har gått på kurs *noe (som)* du også burde gjøre.
(*hva*)

Hun er alltid så sulten *noe (som)* jeg ikke kan forstå.
(*hva*)

Han kan bake brød *noe (som)* jeg ikke kan.
(*hva*)

4.72. Когда *hvem*, *hva*, *hvilken* (*hvilket*, *hvilke*) являются подлежа-
щим в придаточном предложении, употребляются *hva som*, *hvem*
som, *hvilken /et/e som*;

Hvem kommer?

Jeg vet ikke *hvem som* kommer.

М е н: Hvem bad hun?

Jeg vet ikke *hvem* hun bad.

Я не знаю, кого она пригласила.

Hva er i veien?

Jeg vet ikke *hva som* er i veien.

Я не знаю, что мешает.

М е н: Hva vil han?

Jeg vet ikke *hva* han vil.

Я не знаю, чего он хочет.

Hvilken selges mest?

Jeg vet ikke *hvilken som*
selges mest.

Я не знаю, какой (сорт) больше
всего покупают.

Hvilken selger du mest av?

Jeg vet ikke *hvilken*

jeg selger mest av.

Я не знаю, какой (сорт) я продаю
больше всего.

Особые случаи употребления som:

4.73. — в значении «будучи, когда, он был»:

Som ung var hun ivrig idrettsjente. (Da hun var ung, var ...)

Som liten bodde han på landet. (Da han var liten, bodde ...)

4.74. — в значении «в качестве, как»:

Hun arbeidet som lege i Finnmark. (Hun var lege i Finnmark)
Som ingeniør bør du vite dette. (I egenskap av ingeniør, bør ...)

4.75. — в значении «как будто, как»:

Han snakket til meg som til et barn. (Som om jeg var et barn).
Som du ser, skal du høste. (Slik som du ser, slik skal du høste).
Hun er slik som meg. (Hun er lik meg).

4.76. — в выражениях hva som helst «что угодно», hvor som helst «где угодно» и т. д.

Hva skal jeg gjøre?	Hva som helst.
Hvor skal vi gå?	Hvor som helst.
Hvem skal vi be?	Hvem som helst.
Hvilken buss vil du ta?	Hvilken som helst.

4.77. — в выделительном обороте det er ... som:

Det var det (som) jeg mente.	Именно это я имел в виду.
Det var det (som) jeg ville.	Именно этого я хотел.
Det var han som kom.	Именно он пришел.
Det var hun som gjorde det.	Именно она сделала это.
Det var han som sa det.	Именно он сказал это.
Det var ham (som) jeg mente.	Именно его я имел в виду.

4.78. Иногда som выступает в роли наречия времени или места:

Nå som vinteren kommer ... = Nå når vinteren kommer...
De steder som vi har vært på ... = De steder hvor vi har vært.
Der som vi har vært. = Der hvor vi har vært.
Det året som jeg kom hit. = Det året da jeg kom hit.

Взаимные местоимения (Resiproke pronomen)

4.79. В современном норвежском языке употребляется одно взаимное местоимение hverandre «друг друга».

De elsket hverandre.	Они любили друг друга.
Vi har møtt hverandre før.	Мы встречались раньше.
Dere må hjelpe hverandre.	Вы должны помогать друг другу.

Обычно подлежащее употребляется во множественном числе, однако может стоять и в единственном.

Hele klassen hadde lært hverandre å kjenne.	Все в классе познакомились друг с другом.
Brudeparet kysset hverandre.	Жених и невеста поцеловались.

Неопределенно-личные и неопределенные местоимения (Ubestemte pronomen)

4.80. Неопределенно-личные местоимения *en*, *man* употребляются в функции существительных. Сочетание их с глаголом *å si* соответствует русским неопределенно-личным конструкциям типа: «говорят, рассказывают».

Man sier at...

Говорят, что...

Man (en) lærer så lenge man
(en) lever.

Век живи, век учись.

Man (en) kan ikke få alt
her i verden.

Нельзя иметь все.

4.81. В большинстве случаев разницы между этими местоимениями нет. Однако помните, что *man* может употребляться только в функции подлежащего, а *en* — и в функции дополнения.

De byr en alltid på kaffe.

Они всегда угостят (вас) кофе.

Kurset krever mye av en.

Этот курс предъявляет (к вам) большие требования.

Ens beste venner kan ofte
glemme en.

Лучшие друзья часто забывают нас.

4.82. Неопределенное местоимение *noen* (ное, поен) «кто-то, какой-то» употребляется как в функции существительного так и как прилагательного. Существительного:

Det er noen her.

Здесь кто-то есть.

Noen var hjemme, de andre
borte.

Некоторые были дома, другие отсутствовали.

Jeg skal si deg noe.

Я скажу тебе кое-что.

4.83. Прилагательного:

Har du noen bil?

У тебя есть автомобиль?

Jeg har ikke noen bil.

У меня нет автомобиля.

Har du noe hus?

У тебя есть дом?

Jeg har ikke noe hus.

У меня нет дома.

Har du noen biler?

У тебя есть автомобили?

Jeg har noen biler.

У меня есть автомобили.

Har du noen hus?

У тебя есть какие-нибудь дома?

Jeg har noen hus.

У меня есть дома.

Jeg har ikke noen hus.

У меня нет домов.

Jeg har ikke noen biler.

У меня нет автомобилей.

4.84. Вместо noe может употребляться noenting, но только в функции подлежащего или дополнения:

Noenting er bedre enn ingenting. Лучше что-то, чем ничего.

4.85. Если noe в функции определения означает «немного», то оно может употребляться с существительными независимо от их рода:

Har du noe mat? У тебя есть еда?

Jeg, jeg har noe. Да, есть немного.

Det er noe vann her. Здесь есть немного воды.

4.86. Местоимение noe употребляется иногда в роли наречия и означает «несколько».

Det kan synes noe vanskelig. Это может показаться несколько трудным.

4.87. Местоимение ingen «никто, никакой» употребляется как существительное и как прилагательное.

Ingen er hjemme. Никого нет дома.

Jeg har ingen bok. У меня нет (никакой) книги.

4.88. Местоимение ingenting «ничто» употребляется как существительное.

Ingenting er bedre enn ekte kjærlighet. Нет ничего лучше настоящей любви.

Hun eier ingenting. У нее ничего нет.

4.89. Ingen и ingenting употребляются чаще в функции подлежащего; в функции дополнения эти местоимения употребляются только в главном предложении, где сказуемое выражено одним словом:

Hun sa ingenting. Она ничего не сказала.

Jeg kjenner ingen her. Я здесь никого не знаю.

В придаточных предложениях, где сказуемое выражено сложной глагольной формой, двумя глаголами или глаголом с предлогом, употребляются вместо ingen — ikke noen, вместо ingenting — ikke noe:

Jeg kjøpte ingen bil. Я не купил автомобиль.

Jeg har ikke kjøpt noen bil. Я не покупал автомобиль.

Han sa at han ikke hadde kjøpt noen bil. Он сказал, что он не покупал автомобиль.

Jeg gjør ingenting. Я ничего не делаю.

Jeg har ikke gjort noe (noenting). Я ничего не сделал.

Jeg passer ikke på noen. Я ни за кем не слежу.

4.90. Местоимение *all* (*alt, alle*) «весь» употребляется как существительное и как прилагательное.

All употребляется только в роли прилагательного.

Hun lagde all maten selv. Она готовила всю еду сама.

All frukt er billig nå. Все фрукты теперь дешевые.

4.91. В роли существительного используется местоимение *allting*.

Hun gjorde allting selv. Она все делала сама.

4.92. *Alt* и *alle* употребляется как в роли прилагательного, так и в роли существительного.

Alt stoffet skulle selges. Весь материал должен был быть продан.

Alt skal selges ut. Все должно быть распродано.

Alle barna kunne lese. Все дети умели читать.

Alle kunne lese. Все умели читать.

Han brukte opp alle pengene sine. Он потратил все свои деньги.

Alle har sine feil. У всех есть недостатки.

Fri adgang for alle. Свободный вход для всех.

4.93. В функции существительного местоимения *alt* и *alle* нередко сочетаются со словом *sammen*, не изменяя его основного значения, а лишь усиливая его.

Hun lagde alt sammen selv. Она все сама приготовила.

Alle sammen var enige. Все были согласны.

4.94. Когда местоимения *all, alt, alle* выступают в роли прилагательного, существительное, ими определяемое, обычно употребляется с определенным суффиксированным артиклем. Существительное может стоять без артикля, если оно употреблено в обобщенном значении.

All bagasje må ekspederes før avreise.

Han tok med seg all bagasjen på rommet.

All mat smaker ikke like godt.

Han måtte spise opp all maten.

Alle dører stenges kl. 22.00.

Alle dørene i huset var stengt.

4.95. Местоимение *all, alt* надо отличать от определенной формы прилагательного *hel* — *hele* «весь», которая употребляется для обозначения чего-либо цельного.

Jeg arbeider hele dagen. Я работаю весь день.

Hun snakker hele tiden. Она все время разговаривает.

Han spiste opp hele brødet.	Он съел весь батон.
De spiste opp alt brødet = alt som jeg hadde.	Они съели весь хлеб.

4.96. Иногда местоимение *alt* употребляется в значении *allerede* «уже».

Han har alt kommet.	
Han har kommet alt.	Он уже пришел.
De har alt gjort det.	
De har gjort det alt.	Они уже сделали это.

4.97. Местоимение *annen* «другой», (*annet* — «другое», *andre* — «другие») употребляется как прилагательное и как существительное.

Как существительное местоимение *annen* может употребляться без артикля или с неопределенным артиклем:

Jeg så et eller annet der borte.	Я что-то увидел вдалеке.
En eller annen har vært her.	Кто-то здесь побывал.
Han fikk annet å gjøre.	У него были другие дела.
Det kunne en annen også ha lyst til.	Другие тоже бы этого захотели.
Det var noe annet!	Это совсем другое дело.

Употребление *annen* в функции прилагательного см. 3.36.

4.98. Местоимения *hver/hvert*, *enhver/ethvert* «каждый» употребляются обычно как прилагательные. Существительное всегда употребляется без артикля.

Hver dag går hun på skolen.	Каждый день она ходит в школу.
Hvert år reiser hun hjem.	Каждый год она ездит домой.
Enhver oppgave har sin verdi.	Каждое задание имеет свою ценность.
Ethvert hus må ha innlagt vann.	В каждом доме должен быть водопровод.

4.99. *Hver*, *hvert*, *enhver* — могут употребляться и как существительные.

Bare en kake til hver (= til hver person).	Только по одному пирожному на каждого.
De fikk en kake hver.	Каждый получил по пирожному.
Enhver er sin egen lykkes smed.	Каждый сам кузнец своего счастья.

Enhver gjøre sitt beste!

Каждый должен сделать все от него зависящее!

4.100. Местоимения *annenhver* (*hver annen*), *annethvert* (*hvert annet*) означают «каждый второй».

Hun gikk på skolen annenhver (*hver annen*) dag.

Она ходила в школу через день.

Annethvert (*hvert annet*) år er det valg her.

Здесь выборы раз в 2 года.

4.101. Безличное местоимение *det* употребляется при безличных глаголах и в безличных оборотах и выполняет функцию формального подлежащего:

Det regner.

Идет дождь.

Det er kaldt i Norge om vinteren.

В Норвегии зимой холодно.

Hvordan står det til?

Как обстоят дела?

Det står bra til med meg.

У меня все хорошо.

4.102. *Det* может выполнять функцию формального подлежащего (при наличии реального):

Det bor mange mennesker i Norge.

В Норвегии живет много людей.

Det ligger noen epler på bordet.

На столе лежит несколько яблок.

Det er mandag i dag.

Сегодня понедельник.

Det var en gang en prins.

Жил-был принц.

4.103. *Det* выступает в роли предваряющего подлежащего в предложениях, где логическое подлежащее стоит после сказуемого и выражено инфинитивом глагола, инфинитивным оборотом или придаточным предложением.

Det gleder meg å høre det.

Я рад это слышать.

Det tar meg lang tid å komme dit.

У меня уходит много времени на дорогу туда.

Det var synd at du kom så sent.

Жаль, что ты пришел так поздно.

ГЛАГОЛ (Verb)

5.0. В современном норвежском языке глагол имеет категории времени, залога и наклонения. Категории числа и лица отсутствуют. К личным формам глагола относятся 8 времен, 2 залога — дей-

ствительный и страдательный и 3 наклонения — изъявительное, повелительное и сослагательное. К неличным или именным формам относятся инфинитивы, причастие I и II.

Инфинитив, претерит и причастие II являются основными формами глагола (*grunnformene*), от них образуются все остальные формы глагола.

Классификация глаголов

5.1. В зависимости от способа словообразования глаголы делятся на:

- 1) простые: *stå, komme, søke*.
- 2) производные (образованные с помощью префиксов или суффиксов): *forstå, ankomme, besøke, erkjenne, studere, realisere, beskadige*.
- 3) сложные: *utstå, oversette, inngå, gå inn, håndhilse, godkjenne*.

Подробнее о словообразовании глаголов см. п. 13.8.—13.11, 13.14.—13.17, 13.28.—13.32.

5.2. По способу образования основных форм глаголы делятся на правильные и неправильные.

5.3. **Правильные глаголы (*Regelmessige verb*)** или слабые образуют основные формы без изменения корневого гласного с помощью окончаний претерита и причастия II.

К правильным глаголам принадлежит подавляющее большинство норвежских глаголов и все вновь образуемые глаголы. Правильные глаголы распадаются на 4 класса. Многие глаголы второго, третьего и четвертого классов спрягаются по первому классу, который объединяет самую большую группу глаголов.

Основные формы правильных глаголов

Класс	Инфинитив Infinitiv	Претерит Preteritum	Причастие II Perfektum Partisipp
1.	vaske	vasket vaska	vasket vaska
2.	lese	• leste	lest
3.	leve	levde	levd
4.	bo	bodde	bodd

5.4. Глаголы первого класса принимают в претерите и причастии II окончание *-et (-a)*. К первому классу относится большинство глаголов с основой на две или несколько согласных, на двойную согласную, на *-g, -d, -t*, иногда — *v* и некоторые глаголы с основой на гласную.

å snakke	snakket	snakket	разговаривать
	snakka	snakka	
å blomstre	blomstret	blomstret	цвести
å lage	laget	laget	делать, изготавливать
å bade	badet	badet	купаться
å prate	pratet	pratet	болтать
å love	lovet	lovet	обещать

5.5. Вторым класс образуют глаголы, у которых претерит имеет окончание *-te*, а причастие II — *-t*. Ко второму классу относится большинство глаголов с основой на одну согласную, а также на *-ld, -nd, -nk, -ng, -ll, -mm, -nn*, причем в глаголах с основой на двойную согласную одна из них выпадает.

å spise	spiste	spist	есть
å melde	meldte	meldt	сообщать
å ringe	ringte	ringt	звонить
å tenke	tenkte	tenkt	думать
å kalle	kalte	kalt	называть
å sende	sendte	sendt	посылать
å glemme	glemte	glemt	забывать
å kjenne	kjente	kjent	знать

Ко второму классу относятся также все заимствованные глаголы, оканчивающиеся на *-ere*:

å studere	studerte	studert	изучать
-----------	----------	---------	---------

5.6. Третий класс образуют глаголы, которые в претерите получают окончание *-de*, а в причастии II — *-d*. К третьему классу относятся глаголы с основой на *-g* и *-v*, а также на *-ei, -øy*:

å kreve	krevede	krevd	требовать
å bygge	bygde	bygd	строить
å eie	eide	eid	владеть
å bøye	bøyde	bøyd	гнуть, склонять

Следует иметь в виду, что глаголы этого класса могут также иметь формы глаголов I класса, а глаголы на *-ei, øy* могут получать формы 4-го класса, например:

å bygge	bygget	bygget
å bøye	bøydde	bøydd

5.7. Четвертый класс образуют глаголы, у которых претерит имеет окончание — dde, а причастие II — dd. К этому классу относятся глаголы с основой на ударную гласную:

å bo	bodde	bodd	жить
å sy	sydde	sydd	шить

5.8. **Неправильные глаголы (Uregelmessige verb)**

К неправильным глаголам относятся сильные глаголы (sterke verb), которые образуют претерит обычно без окончания, но с изменением корневой гласной. Причастие II таких глаголов образуется с помощью окончаний -et, -t, -tt, -d, -dd, однако корневая гласная обычно отличается от инфинитива.

å skrive	skrev	skrevet	писать
å ta	tok	tatt	брать
å gli	gled	glidd	скользить

5.9. К неправильным глаголам относится группа слабых глаголов, образующих основные формы с помощью окончаний, но имеющих чередование гласных:

å bringe	brakte	brakt	приносить
å spørre	spurte	spurt	спрашивать

5.10. Особую группу среди неправильных глаголов составляют *претерито-презентные* глаголы, у которых форма настоящего времени является по происхождению претеритом, а претерит в современном языке совпадает по форме с инфинитивом. Эти глаголы характеризуются четырьмя основными формами.

Infinitiv	Presens	Preteritum	Perfektum Partisipp	Перевод
ville	vil	ville	villet	хотеть
skulle	skal	skulle	skullet	быть обязанным
kunne	kan	kunne	kunnet	мочь
måtte	må	måtte	måttet	долженствовать
burde	bør	burde	burdet	следовать, полагаться
tore	tør	torde	tort	сметь
vite	vet	visste	visst	знать

За исключением глагола vite все эти глаголы называются *модальными*.

Целесообразно заучивать их основные формы по мере их изучения. Таблица основных форм неправильных глаголов приводится в конце Грамматики.

5.11. По значению глаголы делятся на полнозначные и неполнозначные.

Полнозначные глаголы обладают самостоятельным лексическим значением: *å leve* — «жить», *å komme* — «приходить».

К неполнозначным глаголам относятся модальные и вспомогательные глаголы.

5.12. **Модальные глаголы (Modale verb)** выражают не действие, а отношение к нему субъекта — его желательность, необходимость, возможность или невозможность, разрешение, запрет, сомнение и др. В современном норвежском языке имеются следующие модальные глаголы: *kunne* — «мочь», *skulle* — «быть обязанным», *ville* — «хотеть, желать», *måtte* — «долженствовать», *burde* — «следовать, полагаться (делать что-либо)», *tore (turde)* — «сметь»

Jeg vil vite det.

Я хочу это знать.

Han ville ikke vente lenger.

Он не хотел больше ждать.

Du skal gjøre det nå!

Ты должен сделать это сейчас!

Jeg må gjøre det for
å redde ham.

Я должен сделать это, чтобы
спасти его.

Jeg kan lage mat.

Я умею (могу) готовить.

Du bør gå nå.

Тебе следует идти сейчас.

Jeg tør ikke si det.

Я не смею сказать это.

Подробнее о значении и употреблении модальных глаголов см. п.п. 5.98.—5.126

5.13. В качестве вспомогательных глаголов (**hjelpeverb**), служащих для образования сложных глагольных форм, кроме модальных глаголов *skulle* и *ville*, могут выступать глаголы *å være* «быть», *å bli* «становится», *å ha* «иметь».

Их основные формы следующие:

Infinitiv	Presens	Preteritum	Perfektum Partisipp
være	er	var	vært
ha	har	hadde	hatt
bli	blir	ble	blitt

5.14. В зависимости от отношения к подлежащему глаголы делятся на личные и безличные.

Личные глаголы могут употребляться со всеми тремя лицами единственного и множественного числа.

Безличные глаголы (Upersonlige verb) обозначают действие, происходящее без действующего лица. Они употребляются только с безличным местоимением *det*; это главным образом глаголы, обозначающие явления природы.

Det regner. Идет дождь.

Det snør. Идет снег.

В качестве безличных могут употребляться многие личные глаголы.

Det blåser. Дует ветер.

Det fryser. Подмораживает.

Ср. Jeg fryser. Я мерзну.

В зависимости от отношения к дополнению глаголы делятся на переходные и непереходные.

5.15. **Переходные глаголы (Transitive verb)** могут иметь после себя прямое дополнение:

Han leser en avis. Он читает газету.

Hun setter glasset på bordet. Она ставит стакан на стол.

5.16. **Непереходные глаголы (Intransitive verb)** не могут иметь после себя прямое дополнение.

Han kommer i morgen. Он придет завтра.

De sitter på kjøkkenet. Они сидят на кухне.

5.17. **Употребление переходных и непереходных глаголов.**

Переходность и непереходность проявляется прежде всего в лексическом значении глаголов.

Ряд глаголов могут быть и переходными и непереходными, но с разными субъектами действия:

Mor koker kaffe. Мама варит кофе.

Kaffen koker allerede. Кофе уже кипит.

Некоторые глаголы одинаковы по написанию в инфинитиве, а по значению могут употребляться как переходные и как непереходные: *å brenne* «жечь» и «гореть». Следует иметь в виду, что при образовании основных временных форм переходные глаголы

спрягаются по слабому спряжению (но чаще всего с чередованием гласных, см. п. 5.9.), а непереходные — как неправильные глаголы:

å henge	hengte	hengt	вешать
å henge	hang	hengt	висеть
Jakka hans hang i gangen.			Его пиджак висел в прихожей.
Han hengte jakka si i gangen.			Он повесил пиджак в прихожей.
å rekke	rakte	rakt	протягивать
å rekke	rakk	rukkit	доставать, хватать, успевать
Juletreet rakk helt i taket.			Елка доходила до потолка.
Han rakte meg hånden sin.			Он протянул мне руку.

5.18. Обратите внимание на следующие пары глаголов, из которых один является переходным, а другой — непереходным.

å ligge	lå	ligget	лежать
å legge	la	lagt	класть
Han lå hele dagen.			Он лежал целый день.
Hun la boken på bordet.			Она положила книгу на стол.
å sitte	satt	sittet	сидеть
å sette	satte	satt	класть, ставить
De har sittet og snakket i to timer nå.			Они уже сидят и разговаривают два часа.
Han har satt blomstene i vasen.			Он поставил цветы в вазу.

5.19. **Возвратными глаголами (Refleksive verb)** называются такие переходные глаголы, которые в качестве дополнения имеют возвратные местоимения:

å sette seg	садиться
jeg setter meg	vi setter oss
du setter deg	dere setter dere
han setter seg	de setter seg

5.20. Особую группу в норвежском языке составляют глаголы, инфинитив которых оканчивается на -s (s-verber).

В эту неоднородную группу входят:

— глаголы со страдательным значением: å bygges;

— глаголы с активным значением: å trives, å ferdes;

— взаимные глаголы: å møtes, å treffes;

— глаголы с возвратным значением: å undres, å gledes

Подробнее о глаголах с инфинитивом на -s см. п.п. 5.79.—5.84.

Временные формы глагола (Verbets tider)

5.21. В изъявительном наклонении норвежский глагол имеет восемь временных форм:

1. Presens Настоящее время	Han spiser.	Jeg skriver.
2. Preteritum Претерит	Han spiste.	Jeg skrev.
3. Perfektum Перфект	Han har spist.	Jeg har skrevet.
4. Pluskvamperfektum Плюсквамперфект	Han hadde spist.	Jeg hadde skrevet.
5. Første futurum Будущее I	Han skal spise.	Jeg skal skrive.
6. Annen futurum Будущее II	Han skal ha spist.	Jeg skal ha skrevet.
7. Første kondisjonalis Кондишуналис I	Han skulle spise. (ville)	Jeg skulle skrive. (ville)
8. Annen kondisjonalis Кондишуналис II	Han skulle (ha) spist. (ville)	Jeg skulle (ha) skrevet. (ville)

5.22. Настоящее время (Presens)

Настоящее время глагола в норвежском языке образуется при помощи окончания -г для *всех* лиц единственного и множественного числа.

å stå	стоять	jeg står
å skrive	писать	jeg skriver

5.23. Особые случаи образования настоящего времени:

å gjøre	делать	gjør
å spørre	спрашивать	spør
å si	сказать	sier
å være	быть	er
å vite	знать	vet

К особым случаям относится настоящее время претеритопрезентных глаголов (см. п. 5.10.), а также пресенс глаголов на -s (см. п. 5.83.)

Употребление настоящего времени

Настоящее время глагола служит для обозначения действия в настоящем времени. Настоящее время выражает:

5.24. действие, совпадающее с моментом речи:

Barnet sover nå.	Ребенок сейчас спит.
------------------	----------------------

De bor i Norge nå.	Они сейчас живут в Норвегии.
--------------------	------------------------------

Иногда в настоящем времени стоят два глагола и выражают действие, происходящее в настоящий момент и продолжающееся некоторое время.

Han sitter og skriver.	Он сидит и пишет.
------------------------	-------------------

Hun ligger og sover.	Она лежит и спит.
----------------------	-------------------

De står og prater.	Они стоят и болтают.
--------------------	----------------------

5.25. действие, совершающееся постоянно:

To og to er fire.	Два и два — четыре.
-------------------	---------------------

Vann koker ved 100°C.	Вода кипит при 100°C.
-----------------------	-----------------------

5.26. регулярно повторяющееся действие:

Jeg begynner på arbeidet klokka 8.	Я начинаю работать в 8 часов.
------------------------------------	-------------------------------

5.27. будущее действие, если момент действия определен:

I morgen reiser vi.	Завтра мы уезжаем.
---------------------	--------------------

5.28. в значении повелительного наклонения в разговорной речи:

Nå tier du stille! (= Ti stille!)	Замолчи!
-----------------------------------	----------

5.29. действие, имевшее место в прошлом, — так называемое историческое настоящее время — для придания повествованию большей живости и эмоциональности:

Han satt og leste i avisen.	Он сидел и читал газету.
-----------------------------	--------------------------

Plutselig kommer det noen ...	Вдруг входит ...
-------------------------------	------------------

5.30. Прошедшее время

В норвежском языке имеются три формы выражения прошедшего времени: претерит, перфект и плюсквамперфект.

Претерит (Preteritum)

5.31. Претерит правильных глаголов образуется путем присоединения к основе глагола окончаний -et (-a), -te, -de, -dde. См. п.п. 5.3., 5.4., 5.5., 5.6., 5.7.

å kaste	—	kastet
---------	---	--------

		kasta
--	--	-------

å lese	—	leste
--------	---	-------

å leve	—	levde
--------	---	-------

å bo	—	bodde
------	---	-------

5.32. Претерит неправильных глаголов образуется путем изменения корневой гласной:

å gå	gikk	идти
å synge	sang	петь
å ligge	lå	лежать

См. список основных форм неправильных глаголов в приложении.

Употребление претерита

Претерит обозначает:

5.33. действие, прошедшее по отношению к моменту высказывания и не связанное с ним. Обычно указывается момент или отрезок времени в прошлом, когда происходило это действие.

Han var her i går.	Он был здесь вчера.
Jeg var i Norge i fjor.	Я был в Норвегии в прошлом году.
Når var du i Norge?	Когда ты был в Норвегии?

5.34. повторяющееся действие в прошлом:

Han gikk hver dag til kontoret.	Он каждый день ходил на работу.
---------------------------------	---------------------------------

5.35. действие, одновременное с моментом высказывания в восклицаниях или пожеланиях:

Det var bra!	Вот хорошо!
Det var deilig kake!	Вот вкусное пирожное!

5.36. действие придаточного предложения, одновременное с действием главного, если сказуемое главного выражено претеритом глаголов si — «сказать», tenke — «думать», se — «видеть». См. п. 5.62. о последовательности времен.

Han sa at han var syk.	Он сказал, что он болен.
Jeg tenkte at hun var norsk.	Я думал, что она — норвежка.

Перфект (Perfektum)

5.37. Перфект образуется путем сочетания настоящего времени вспомогательного глагола ha и причастия II основного глагола.

Perfektum = Hjelpeverb + perfektum partisipp	
har	lest

Jeg har lest denne boka.

5.38. Глаголы движения и глаголы, обозначающие переход от одного состояния к другому, могут образовывать перфект с помощью глагола *være*:

Han er reist.

Он уехал.

Hun er sovnet.

Она уснула.

Hun er blitt voksen.

Она стала взрослой.

Глаголы движения типа *komme*, *gå*, *reise* образуют перфект как с глаголом *ha*, так и *være*.

Смысловое различие между обоими случаями состоит в том, что перфект с глаголом *være* означает состояние, результат действия, а с *ha* — действие, повторяющееся или продолжительное. В современном норвежском языке существует тенденция образования перфекта с глаголом *ha*.

Han er reist.

Он уехал. (Его нет.)

Han har reist mye.

Он много ездил.

Употребление перфекта

Перфект обозначает:

5.39. действие, прошедшее к моменту высказывания, но связанное с ним своим результатом:

Har du sett denne filmen?

Ты видел этот фильм?

Ja, jeg har sett den.

Да, видел.

М е н: Når så du filmen?

Но: Когда ты видел этот фильм?

Jeg så den i går.

Я видел его вчера.

5.40. действие, совершавшееся в течение определенного времени в прошлом и либо продолжающееся в момент высказывания, либо закончившееся:

Jeg har vært syk i tre år
(men nå er jeg frisk).

Я был болен 3 года (но сейчас я здоров).

Jeg har vært syk i tre år
(og jeg er fortsatt syk).

Я был болен уже 3 года (и все еще болен).

Перфект употребляется тогда, когда нас интересует сам факт совершения действия, а не момент его совершения.

Если точно указан момент свершения действия в прошлом, перфект никогда не употребляется, а употребляется претерит.

Hvor lenge har du vært i Norge?

Как долго ты был в Норвегии?

М е н: Når var du i Norge?

Когда ты был в Норвегии?

Hvor lenge var du i Norge
i 1990?

Как долго ты был в Норвегии
в 1970 году?

5.41. действие, которое будет завершено к определенному моменту в будущем:

Jeg kommer så snart jeg har spist. Я приду, как только поем.

5.42. Перфект часто употребляется для выражения законченного действия, когда в предложении имеются наречия: ofte, allerede, alt, nettopp, aldri, alltid, ennå, siden.

Per har allerede vært direktør hos oss i 15 år.

Пер является нашим директором уже 15 лет.

Jeg har aldri vært i Norge.

Я никогда не был в Норвегии.

Han har nettopp truffet sin venn.

Я только что встретил своего друга.

Hun har alltid studert godt.

Она всегда хорошо училась.

Плюсквамперфект (Pluskvamperfektum)

5.43. Плюсквамперфект образуется при помощи сочетания претерита вспомогательного глагола и причастия основного глагола.

Pluskvamperfektum = Hjelpeverb + perfektum partisipp	
hadde	spist

Etter at hun hadde lest avisen, sovnet hun.

Глаголы движения и изменения состояния могут образовывать плюсквамперфект с помощью претерита вспомогательного глагола å være — var:

Da jeg kom hjem, var barna gått. Когда я пришел домой, дети уже ушли.

Употребление плюсквамперфекта

5.44. Плюсквамперфект обозначает:

действие, предшествующее определенному моменту в прошлом, и употребляется для согласования времен в сложном предложении или в двух связанных по смыслу предложениях. В одиночных самостоятельных предложениях, без соотношения с другим глаголом в претерите плюсквамперфект не употребляется.

Etter at han hadde sluttet på skolen, fikk han en bra jobb.

После того как он закончил школу, он получил хорошую работу.

5.45. нереальное условие или желание:

Hadde jeg hatt tid, hadde jeg hjulpet ham.

Если бы у меня было время, я бы помог ему.

Bare han hadde kommet!

Если бы он только пришел!

Будущее I (Første futurum)

5.46. Будущее I образуется при помощи сочетания настоящего времени вспомогательных глаголов *ville*, *skulle*, а также глагола *komme til* с инфинитивом I основного глагола после глаголов *skulle* и *ville*; частица *å* при инфинитиве опускается.

Futurum I = hjelpeverb + infinitiv
skal/vil lese

Jeg skal ringe i morgen.

Я позвоню завтра.

Det vil du snart oppdage.

Ты скоро это обнаружишь.

Du kommer til å stryke.

Ты провалишься на (экзамене).

Употребление

5.47. Будущее I обозначает действие, которое произойдет в будущем. Следует иметь в виду, что вспомогательные глаголы *skulle* и *ville* в форме будущего времени чаще сохраняют свое основное значение; так, конструкция с глаголом *skulle* содержит оттенок долга, обязанности, неизбежности действия обобщения, *å ville* подчеркивает момент желания, добровольности.

Jeg skal komme så snart jeg kan.

Я приду, как только смогу.

Han vil nok bli frisk igjen.

Он скоро будет опять здоров.

5.48. Для выражения будущего времени в норвежском языке используется конструкция с глаголом *komme til*, которая не имеет значения модальности, а обозначает действие в будущем; в некоторых случаях он имеет оттенок предрешенности действия, его вероятности и очевидности, а также однократности.

Du kommer til å bli syk hvis du ikke er forsiktig.

Ты заболеешь, если не будешь осторожен.

Det kommer sikkert til å snø i aften.

Вечером наверняка пойдет снег.

5.49. Будущее время в норвежском языке часто выражается глаголом в настоящем времени, когда речь идет о глаголах движения, перемещения, изменения состояния и в контексте есть указание на то, что речь идет о будущем.

Toget går om to minutter.

Поезд отходит через 2 минуты.

Han reiser i morgen.

Он уезжает завтра.

Иногда в разговорном языке для обозначения действия в будущем используются глаголы få и bli в настоящем времени.

Vi får regn i morgen.

Завтра будет дождь.

Han blir 20 år om to dager.

Ему через два дня исполнится 20 лет.

Будущее II (Annen futurum)

5.50. Будущее II образуется при помощи сочетания настоящего времени вспомогательных глаголов ville и skulle и инфинитива II основного глагола:

Annen futurum =	hjelpesverb + infinitiv II	
	skal/vil	ha spist

Jeg skal ha skrevet stilen klokka åtte.

К 8 часам я напишу сочинение.

Jeg vil ha ordnet saken innen søndag.

Я улажу это дело до воскресенья.

Употребление

5.51. Будущее II обозначает действие, которое будет завершено к определенному моменту в будущем:

Han skal ha lest avisen før programmet begynner. kl. 07.00 Nå.

Он прочитает газету до того как начнется передача.

kl. 08.00 Han leser avisen.

kl. 09.00 Programmet begynner.

Jeg skal ha lest boka når du kommer til meg.

Я прочитаю книгу, когда ты придешь ко мне.

5.52. В современном норвежском языке в значении будущего II чаще используется лексическая конструкция с глаголом få в настоящем времени в сочетании с причастием II основного глагола.

Vent til jeg får snakket ut.

Подожди, пока я не скажу всего.

5.53. Конструкция skal ha gjort в самостоятельном предложении иногда имеет особое модальное значение — выражает неуверенность в достоверности уже произошедшего события, желание сослаться на другой источник:

Han skal ha vært syk allerede et par uker.

Он, говорят, болен уже в течение нескольких недель.

Кондишуналис I (Første kondisjonalis)

5.54. Кондишуналис I или будущее в прошедшем I образуется сочетанием вспомогательных глаголов *skulle* и *ville* в претерите с инфинитивом основного глагола без инфинитивной частицы *å*.

Første kondisjonalis =	hjelpesverb + infinitiv	
	ville/skulle	skrive

Jeg skulle skrive stil i går.

Я должен был написать сочинение вчера.

Кондишуналис I обозначает:

5.55. будущее действие, исходя из какого-то момента в прошлом:
 Han skulle spise da jeg kom. Он собирался есть, когда я пришел.

Это время используется чаще всего для согласования времен глаголов в сложноподчиненном предложении, если в одном предложении используется претерит, а в другом нужно отразить будущее. Поэтому это время называется еще «Будущее в прошедшем» (Fortidsfuturm).

Alle trodde at båten ville synke mellom skjærene.

Все думали, что судно затонет между шхерами.

5.56. условие или желание, относящееся обычно к настоящему или будущему:

Jeg skulle ønske det ble fint vær i morgen.

Я хотел бы, чтобы завтра была хорошая погода.

Jeg skulle gjøre det dersom jeg kunne.

Я бы сделал это, если бы мог.

Jeg ville gjerne lese denne boka.

Я бы охотно прочитал эту книгу.

Кондишуналис II (Annen kondisjonalis)

5.57. Эта форма образуется путем сочетания вспомогательных глаголов *skulle* или *ville* с инфинитивом II основного глагола без инфинитивной частицы *å*.

Annen Kondisjonales =	hjelpesverb + infinitiv II	
	skulle/ville	(ha) lest

Han sa at han ville ha reist til Bergen til den tid.

Он сказал, что к этому времени уедет в Берген.

Кондишуналис II или будущее в прошедшем II обозначает:

5.58. действие, которое должно было быть завершено к определенному моменту в прошлом:

Jeg skulle (ha) reparert bilen før ferien begynte.	Я должен был бы починить машину до того, как начались каникулы.
--	---

5.59. действие, которое должно быть завершено к определенному моменту в будущем:

Jeg skulle (ha) reparert bilen før ferien begynner.	Мне следовало бы починить машину до того, как начнутся каникулы.
---	--

5.60. желание, выраженное в вежливой форме:

Jeg skulle gjerne (ha) snakket med henne.	Я бы охотно поговорил с ней.
---	------------------------------

Вспомогательный глагол ha в разговорной речи часто опускается.

5.61. Вместо формы skulle ha gjort в разговорной речи нередко используется конструкция с глаголом få — fikk gjort с тем же значением.

Jeg mente jeg skulle (ha) gjort dette til kl.3.

Jeg mente jeg fikk gjort dette til. kl. 3.	Я полагал, что сделаю это к 3-м часам.
--	--

5.62. **Последовательность времен (Tidsforskyvning)**

В отличие от русского языка в норвежском временная форма глагола придаточного предложения согласуется с глагольным временем сказуемого главного предложения. Так, если в главном предложении сказуемое употребляется в претерите, то в придаточном должна быть использована какая-либо другая форма прошедшего времени: претерит при одновременности действия главного и придаточного предложения; плюсквамперфект — если действие придаточного предшествует действию главного и будущее в прошедшем (кондишуналис) — если действие придаточного является будущим по отношению к действию главного:

Jeg visste at han var syk.	Я знал, что он болен.
Jeg visste at han hadde vært syk før jeg kom.	Я знал, что он был болен до моего приезда.
Jeg visste at han skulle reise til syden.	Я знал, что он поедет на юг.

Da jeg kom, var ingen hjemme. Когда я пришел, никого не было дома.

Han kom etter at han hadde spist. Он пришел после того, как поел.

5.63. При превращении прямой речи в косвенную, если глагол главного предложения стоит в претерите, происходит сдвиг времен:

Прямая речь	Косвенная речь
Presens	Preteritum
Jeg liker meg.	Han sa at han <i>likte</i> seg.

Залог (Verbets form)

5.64. В норвежском языке различают действительный (aktiv) и страдательный (passiv) залог. В действительном залоге субъект действия выражается подлежащим предложения.

Субъект действия активен: *Jeg* leser en bok.

В страдательном залоге подлежащее предложения выражает объект пассивного действия:

Boka blir lest.

Страдательный залог может быть образован только от переходных глаголов.

В норвежском языке существуют две формы страдательного залога — простая и сложная (описательная).

5.65. **Описательная форма страдательного залога (Omskreven passiv)** образуется с помощью вспомогательного глагола bli (или være в перфекте) в соответствующем времени и причастия смыслового глагола.

Presens	<i>Boka</i> blir lest.	Книга читается.
Preteritum	<i>Boka</i> ble lest.	Книга читалась.
	<i>Boka</i> har blitt lest.	
Perfektum	<i>Boka</i> er blitt lest.	Книга прочитана.
	<i>Boka</i> er lest.	
Futurum	<i>Boka</i> skal bli lest.	Книга будет читаться.
Pluskvamper— fektum	<i>Boka</i> hadde blitt lest. <i>var</i> blitt lest. <i>var</i> lest.	Книга была прочитана.

Сложные пассивные конструкции в языке употребляются редко.

5.66. В перфектных глагольных временах страдательного залога причастие II *blitt* часто опускается и возникает усеченная конструкция: *Boka er lest; boka var lest.*

В этой конструкции глагол *være* часто воспринимается уже как глагол-связка, и значение причастия II приближается к значению прилагательного. Форма с *bli* передает сам процесс действия, а с *være* — состояние предмета.

Vi er blitt forsinket.

Нас задержали.

Vi er forsinket.

Мы опоздали.

5.67. Простая форма страдательного залога (S-form) образуется путем прибавления окончания *-s* к инфинитиву или претериту глагола:

Boka selges.

Книга продается.

Boka solgtes.

Книга продавалась.

Boka skal selges.

Книга будет продаваться.

В остальных глагольных временах эта форма практически не используется.

Форма страдательного залога на *-s* может рассматриваться как один из видов особой группы глаголов в норвежском языке, оканчивающихся на *-s*. Об образовании и значении этих глаголов см. п.п. 5.79., 5.83., 5.84.

5.68. Таблица глагольных времен в страдательном залоге:

	Passiv med bli omskreven passiv	-s passiv
1. Presens	Boka blir lest.	Boka leses.
2. Preteritum	Boka ble lest.	Boka lestes.
3. Perfektum	Boka har blitt lest. Boka er (blitt) lest.	
4. Pluskvamperfektum	Boka hadde blitt lest. Boka var (blitt) lest.	
5. Første futurum	Boka skal/vil bli lest.	Boka skal/vil leses.
6. Annen futurum	Boka skal/vil ha blitt lest. Boka skal/vil være lest. Boka skulle/ville bli lest.	
7. Første kondisjonalis	Boka skulle bli lest.	Boka skulle/ville leses.
8. Annen kondisjonalis	Boka skulle/ville ha blitt lest.	

Употребление форм страдательного залога

5.69. Страдательный залог в норвежском языке употребляется гораздо реже, чем в русском. Однако есть случаи, когда предпочтение отдается пассивной конструкции. Это бывает, когда нас интересует не субъект, а объект действия:

Nils ble drept i krigen. Нильс был убит на войне.

Utstillingen ble åpnet klokka 12. Выставка открылась в 12 часов.

В разговорном норвежском языке наиболее обычным является употребление описательной формы страдательного залога с глаголом bli. Форма на -s ограничена как в образовании временных форм, так и в употреблении.

Чаще всего эта форма встречается в настоящем времени и инфинитиве. Она употребляется:

5.70. для характеристики свойств подлежащего:

Bensin antennes lett. Бензин легко воспламеняется.

Sukker oppløses i vann. Сахар растворяется в воде.

5.71. для обозначения обычного, повседневного, повторяющегося регулярного действия:

Butikken stenges kl. 18. Магазин закрывается в 18 часов.

5.72. в правилах, инструкциях, предписаниях, рецептах, а также газетных объявлениях:

Fisken kokes i 8 minutter. Рыбу варят 8 минут.

Når skal passiv brukes? Когда употребляется пассив?

Vikar søkes. Требуется заместитель.

5.73. для обозначения действия, еще не законченного и продолжающегося:

Båten ventes hvert øyeblikk. Прибытие корабля ожидается с минуты на минуту.

5.74. после модальных глаголов:

Det kan diskuteres. Это можно обсудить.

Saken bør utredes. Это дело надо выяснить.

Pærene må spises i dag. Груши надо съесть сегодня.

Gulvet skal vaskes to ganger i uken. Пол надо мыть два раза в неделю.

5.75. часто в пословицах и поговорках:

En venn kjennes i nød. Друг познается в беде.

5.76. Форма на -s придает высказыванию общий характер, в то время как описательная форма с глаголом bli подчеркивает конкретность, единичность действия:

Fjellet kan ses på lang avstand.	Гора видна издалека.
Morderen ble sett utenfor hovedstaden i går.	Убийцу видели за пределами столицы вчера.

5.77. Когда мы в пассивной конструкции хотим указать на активного носителя действия, то обозначаем его существительным с предлогом av или med:

Bjørnen ble drept av bonden.	Медведь был убит крестьянином.
Gulvet er dekket med tepper.	Пол покрыт коврами.

5.78. Кроме личных форм пассива, когда субъект действия назван или подразумевается (образуется от переходных глаголов), встречаются безличные формы пассива с безличным местоимением det в качестве подлежащего или наречия her вместо подлежащего:

Det ble bygd mange hus i denne byen i 1950.	В этом городе в 1950 году было построено много домов.
Her snakkes bare norsk.	Здесь говорят только по-норвежски.
Det skrives mye her i landet.	У нас в стране много пишут.

Глаголы с инфинитивом на -s. (s-verber)

Глаголы, оканчивающиеся в инфинитиве на -s можно разделить на 4 группы:

5.79. 1) глаголы, имеющие страдательное значение и представляющие собой форму страдательного залога. Эти глаголы имеют соответственные формы без -s:

å bygge	—	å bygges	
å si	—	å sies	
å spørre	—	å spørres	
Det spørres om han kommer.			Спрашивается, придет ли он.
Det høres bra ut.			Это звучит неплохо.
Varer hentes og bringes.			Товары забирают и приносят.

5.80. 2) глаголы с активным значением:

Jeg trives i Norge.	Мне хорошо живется в Норвегии.
---------------------	--------------------------------

Среди этих глаголов есть ряд безличных:

Det dages.	Светает.
Det våres.	Наступает весна.
Det kjennes varmt ut i dag.	Сегодня тепло.

Ряд глаголов могут быть и безличными и личными:

Jeg lyktes i å gjøre det.	Мне удалось это сделать.
Det lyktes meg å gjøre det.	

В отличие от глаголов страдательного залога в форме на -s, которые образуют только настоящее время, претерит и формы, в состав которых входит инфинитив (в основном только будущее I), глаголы с активным значением могут иметь формы с причастием II — перфект и плюсквамперфект.

Det har lyktes for meg å få tak i en hyttetomt. =	Мне удалось достать участок для дачного домика.
Jeg har alltid syntet dette.	Мне всегда это казалось.

5.81. 3) взаимные глаголы, имеющие соответствующую форму без -s:

å møtes — å møte hverandre	встречаться
å slåss — å slå hverandre	драться
Vi sees snart.	Мы скоро увидимся.
Guttene møttes og sloss.	Мальчики встретились и подрались.

5.82. 4) глаголы с возвратным значением, имеющие соответствующую возвратную форму:

å undres = å undre seg	удивляться
å gledes = å glede seg	радоваться

5.83. Основные формы глаголов на -s

Инфинитив	Настоящее время	Претерит	Причастие II	
spørres høres	spørs/spørres høres	spurtes hørtes	spurts hørtes	спрашивать раздаваться, слышаться
møtes	møtes	møttes	møttes	встречаться
se(e)s	se(e)s	så(e)s	ses/settes	видеться
finnes	finnes/fins	fantes/fans	funnes	находиться
kjennes	kjennes/kjens	kjentes	kjentes	знать друг друга

lykkes	lykkes	lyktes	lyktes	удаваться
minnes	minnes/mins	mintes	mintes	вспоминать
synes	synes/syns	syntes	synes	казаться
trives	trives/trives	trivdes	trivdes	хорошо себя чувствовать
ferdes	ferdes	ferdes/ferdedes	ferdes	бывать, вращаться
slåss	slåss	sloss	slåss	драться
omgås	omgås	omgikkes	omgåttes	общаться
undres	undres	undres/undredes	undres	недоумевать
skilles	skilles	skiltes	skiltes	расставаться

5.84. Глаголы на -s сохраняют во всех основных формах окончание -s, пресенс, как правило, совпадает с инфинитивом, претерит и причастие II образуются аналогично формам соотносительных глаголов без -s, а если таковых не имеется — как правильные глаголы. Глаголы на -s употребляются в основном в пресенсе, иногда в претерите и очень редко в перфекте.

Наклонение (Modus)

5.85. В норвежском языке имеется три наклонения — изъявительное, повелительное и сослагательное.

Изъявительное наклонение (Indikativ) обозначает, что действие, выраженное глаголом, происходило, происходит или будет происходить в будущем.

5.86. **Повелительное наклонение (Imperativ)** употребляется для выражения просьбы, приказа, распоряжения. В норвежском языке существует одна глагольная форма Imperativ, одинаковая для единственного и множественного числа 2-го лица.

Повелительная форма глаголов образуется следующим образом:

5.87. многосложные глаголы, оканчивающиеся в инфинитиве на -e, в императиве теряют -e:

Infinitiv	Imperativ
å lese	Les høyt!
å skrive	Skriv!
å komme	Kom!

5.88. односложные глаголы и глаголы, оканчивающиеся в инфинитиве на другие гласные, в императиве сохраняют форму инфинитива:

å gå	--	gå!	Иди!
å si	---	si!	Скажи!

5.89. При выражении запрещения частица *ikke* ставится перед глаголом:

Ikke snakk!	Не разговаривай!
Ikke røyk!	Не кури!
Ikke gå!	Не уходи!

5.90. Для выражения просьбы или призыва в менее категорической форме, употребляются описательная форма императива:

Skriv dette brevet! → Vil du skrive dette brevet?

Gå nå. → Vær så snill å gå nå.

Kan du gå nå?

Hent pakkene på postkontoret! → Kunne du (være så snill å) hente pakkene på postkontoret?

5.91. Менее категоричный характер придают императиву частицы «*så, da, da vel*» и др.

Kom så tar vi en kopp kaffe!

Sett deg da vel!

Gjør det da (vel)!

Сослагательное наклонение (Konjunktiv eller ønskemåte)

5.92. В современном норвежском языке формы конъюнктива совпадают с формами инфинитива и употребляются сравнительно редко для выражения пожелания, призыва:

Leve kongen!	Да здравствует король!
Enhver feie for sin egen dør!	Всяк мети перед своими воротами!
Skje din vilje!	Пусть будет по-твоему!

5.93. Когда речь идет о действии, которого нет в действительности, но которое является или являлось желательным или возможным в определенных условиях, употребляются претерит, плюсквамперфект, кондишуналис I и II. Причем в этом случае, так же как и при превращении прямой речи в косвенную, происходит сдвиг

времен на одну ступень назад: когда речь идет о событиях настоящего или будущего времени, употребляется обычно претерит или кондишуналис I, когда речь идет о событиях прошлого — плюсквамперфект или кондишуналис II. Следует однако иметь в виду, что в современном норвежском языке существует тенденция употреблять плюсквамперфект и кондишуналис II и для описания событий, совпадающих с моментом высказывания.

5.94. В простых предложениях для выражения желания, неосуществившегося в прошлом или неосуществимого (трудноосуществимого) в настоящем или будущем, употребляются претерит, плюсквамперфект или кондишуналис I.

Bare han ville gjøre det!

Если бы он сделал это!

Bare vi kom hjem i kveld!

Если бы нам вернуться домой вечером!

Hadde vi bare fri i dag!

Если б мы были свободны сегодня!

Hadde det bare vært mulig å se spor!

Если б только можно было видеть следы!

Hadde du bare kommet i går!

О, если бы ты пришел вчера!

Jeg skulle ønske det ble fint vær i morgen.

Я хотел бы, чтобы завтра была хорошая погода.

5.95. Для выражения *возможности* (предполагаемой, неосуществленной или неосуществимой) употребляются кондишуналис I и II:

I så fall ville alt håp være ute.

В таком случае вся надежда была бы потеряна.

I ditt sted ville jeg heller gå straks.

На твоем месте я бы лучше пошел сразу.

Det ville jeg aldri ha gjort.

Этого я бы никогда не сделал.

Jeg ville aldri (ha) sagt det.

Я бы никогда не сказал этого.

В этих случаях обычно употребляется глагол *ville*.

Употребление глагола *skulle* придает высказыванию значение вежливой рекомендации или желания в вежливой форме:

Du skulle ha spurt meg først.

Тебе следовало бы вначале спросить меня.

Du skulle ikke være så utålmodig.

Тебе не следовало бы быть таким нетерпеливым.

Jeg skulle gjerne se litt på denne vaskemaskinen.

Я бы охотно посмотрел на эту стиральную машину.

Jeg skulle gjerne (ha) snakket med Я бы охотно с ней поговорил.
henne.

5.96. В сложноподчиненных предложениях с придаточным нереального условия возможно употребление следующих форм в придаточном и главном предложении:

	Bisetning	Hovedsetning
Nåtid Framtid	Preteritum Pluskvamperfektum	Preteritum Kondisjonalis I Kondisjonalis II
	Hvis han visste det, Var jeg deg, Hvis du kom innom imorgen kveld, Hvis du tok fly tilbake, Hvis jeg hadde kjent ham,	sa han det nok. så ville jeg være litt mer beskjeden. skulle du få se på den nye video- filmen jeg har lånt. så ville du ha vært hjemme i kveld allerede. ville alt vært lettere.
Fortid	Pluskvamperfektum Hadde vi den gangen visst det vi nå vet, Hadde jeg hatt tid,	Kondisjonalis I Kondisjonalis II kunne mye ha vært berget. skulle jeg ha hjulpet deg. hadde jeg hjulpet deg.

5.97. В сложноподчиненных предложениях, содержащих нереальное сравнение, глагольные времена употребляются в соответствии с общими правилами согласования времен главного и придаточно-го предложений в норвежском языке.

- 1) Far later som om han skjønner ting han ikke skjønner.
- 2) Du spiser som om du aldri har smakt mat før.
- 3) Jeg føler det som om jeg skal dø.
- 4) Far så ut som han ikke riktig visste hvor han var.
- 5) Hun følte det som om hun hadde gjort noe galt.
- 6) Mannen lot som om han ville gå videre.

Однако следует иметь в виду, что при одновременности действия в главном и придаточном, глагол в придаточном предложении может употребляться в претерите, плюсквамперфекте или кондишунализе независимо от времени глагола в главном предложении:

Han bærer seg som om han var gal.

Han lot som om han var død.

Hesten løp som om den hadde vært uten bær.
 Han snakket til meg som om jeg skulle ha vært en guttunge.

Значение модальных глаголов

Большинство модальных глаголов могут при употреблении выражать самые различные оттенки своего основного значения.

Глагол *ville* означает:

5.98. — желание, стремление, намерение:

Jeg vil hjelpe deg.	Я хочу тебе помочь.
Han ville komme.	Он хотел прийти.
Hva vil du med det?	Что ты хочешь с этим делать?
Han vil at jeg skal komme.	Он хочет, чтобы я пришел.
Han ville at jeg skulle komme.	Он хотел, чтобы я пришел.

5.99. — предположение:

De fleste vil være enige i dette.	Большинство, очевидно, с этим согласятся.
-----------------------------------	---

Jeg vil tro at dette er riktig.	Я хочу думать, что это правильно.
---------------------------------	-----------------------------------

5.100. — косвенный приказ:

Vil du tie!	Да замолчишь же ты!
Vil du gå!	Уйдешь ты, наконец!

5.101. — нереальное желание в форме прошедшего времени в сочетании с наречием *gjærne*:

Han ville gjærne gjøre det, men han kunne ikke.	Он охотно хотел бы сделать это, но не мог.
---	--

Глагол *skulle* означает:

5.102. — долженствование в силу чужой воли — приказание, вынужденность, необходимость:

Du skal sitte rolig.	Ты должен сидеть спокойно.
Vi skal bo i Stockholm i tre uker.	Мы должны жить в Стокгольме 3 недели.
Billetten skal vises når man går inn i salen.	Билет нужно показать, когдаходишь в зал.

5.103. — неуверенность, сомнение (в вопросе):

Skal jeg spørre henne?	Мне спросить у нее?
Skal dere reise nå?	Вы сейчас уедете?
Skal du bo her for godt?	Ты будешь жить здесь всегда?

5.104. — предположение:

Skal det være sant?

Неужели это правда?

Det skal være visst.

Это именно так.

5.105. — ссылку на чужие слова:

Han skal være rik.

Говорят, что он богат.

Han skal ha sagt det flere ganger.

Говорят, что он повторил это несколько раз.

Han skal jo være så begavet.

Говорят, что он очень одаренный.

5.106. — совет, рекомендацию в вежливой форме (skulle в претерите):

Du skulle heller gjøre det.

Тебе следовало бы лучше сделать это.

Den boka skulle du lese.

Эту книгу тебе надо было бы прочитать.

Глагол *måtte* означает:

5.107. — долженствование в силу внутренней необходимости:

Jeg må se den filmen.

Я должен посмотреть этот фильм.

Du må gå selv om du ikke vil sende meg.

Ты должен сам пойти, если не хочешь послать меня.

5.108. — логическое предположение:

Det må være så.

Это должно быть так.

Han må da være syk.

Он, очевидно, болен.

Det må bli regn i natt.

Сегодня ночью, очевидно, пойдет дождь.

5.109. надежду, пожелание:

Måtte du ha lykken med deg!

Пусть тебе сопутствует счастье!

Må du ha det bra!

Желаю тебе счастья!

Глагол *kunne* означает:

5.110. — физическую возможность, умение делать что-либо:

Jeg kan svare på dette spørsmålet.

Я могу ответить на этот вопрос.

Hun kan ikke synge.

Она не умеет петь.

Jeg kan norsk.

Я знаю норвежский.

Kan du kjøre bil?

Умеешь ли ты водить машину?

5.111. — просьбу или разрешение сделать что-либо:

Kan jeg røyke her?

Можно ли здесь курить?

Ja, du kan røyke her.

Да, можно.

5.112. — предположение, вероятность действия:

Det kan være sant.

Это, может быть, верно.

Det kunne komme regn.

Может быть, будет дождь.

5.113. — вежливую просьбу или совет (в прошедшем времени):

Kunne du hjelpe meg litt?

Ты не мог бы мне немного помочь?

Du kunne jo gjøre det på denne måten.

Ты ведь мог бы сделать это таким образом.

5.114. — нереальное желание:

Bare han kunne komme snart!

О, если бы он мог скоро прийти!

5.115. Иногда глагол *kunne* обозначает не возможность действия, а само действие. В этом случае после него употребляется не другой глагол, а прямое дополнение и он означает «знать, уметь»:

Jeg kan norsk.

Я знаю норвежский.

Kan du veien til dette huset?

Знаешь ли ты дорогу к этому дому?

Jeg kan ikke ordene i denne sangen.

Я не знаю слов этой песни.

Глагол *burde* означает:

5.116. — вежливый совет, побуждение сделать что-либо в соответствии с нормами вежливости:

Som det seg hør og bør.

Как подобает.

Man bør ikke skjære alle over en kam.

Не годится стричь всех под одну гребенку.

Du burde prøve.

Тебе следует попытаться.

5.117. Глагол *torde* означает — сметь, осмелиться что-либо сделать:

Det tør jeg ikke gjøre.

Этого я не смею сделать.

Han torde ikke hoppe i vannet, for han var redd det var kaldt.

Он не решался прыгнуть в воду, так как боялся, что она холодная.

Han torde ikke åpne munnen.

Он не смел раскрыть рот.

Из немодальных глаголов в роли модальных чаще всего используются глаголы *få* и *la*.

5.118. Глагол *få* в роли модального может означать:

— разрешение:

Får jeg gå nå? = Kan jeg gå nå?

Du får gjøre det. = Du kan gjøre det.

Fikk du gå nå? = Kunne du gå nå?

Vi får snakke med ham i kveld. = Vi får mulighet til å snakke ...

5.119. — приказание, рекомендацию:

Du får legge deg. = Du må legge deg.
Du får komme straks. = Du må komme straks.

Глагол *la* в значении модального употребляется:

5.120. — для выражения пожелания, просьбы, предложения:

La meg få se. = Позвольте мне посмотреть.
La ham komme inn. = Пусть он войдет.

5.121. — для выражения возможности (или невозможности) произвести какое-либо действие:

Det lar seg gjøre. = Это можно сделать.

Употребление модальных глаголов

5.122. Особенностью употребления модальных глаголов является то, что они, как правило, выступают в паре с каким-либо обычным глаголом в составе сложного глагольного сказуемого. Инфинитивная частица *e* в этом случае перед смысловым глаголом никогда не употребляется:

Han vil gå hjem. = Он хочет идти домой.
Vi må lese det. = Мы должны прочитать это.

5.123. Если в качестве модальных глаголов употребляются какие-либо другие глаголы, то инфинитивная частица после них перед другим глаголом также не употребляется.

Jeg ba ham komme i morgen. = Я попросил его прийти завтра.
Nå får du svare på mitt spørsmål. = Теперь ты должен ответить на мой вопрос.
La meg se (tenke). = Дайте мне подумать.
Det lar seg gjøre. = Это можно сделать.

5.124. Иногда модальные глаголы употребляются без смыслового глагола, но он в этом случае подразумевается:

Hvor skal du? = Hvor skal du gå (reise)?
Jeg skal til byen. = Jeg skal gå (reise) til byen.
Hva skal du? = Hva skal du gjøre?
Jeg må hjem. = Jeg må gå (reise) hjem.
Jeg vil til Italia. = Jeg vil reise (dra) til Italia.

5.125. Модальные глаголы *skulle* и *ville* используются в качестве вспомогательных глаголов для образования простого будущего времени. (См. п.п. 5.46., 5.47.) В написании конструкции с этими модальными глаголами совпадают с формой будущего времени. В устной речи эти конструкции отличаются друг от друга тем, что модальные глаголы в своем основном значении произносятся с ударением, а вспомогательные глаголы в будущем простом — без ударения. В письменной речи различие проводится с помощью контекста.

Будущее время.

Jeg skal komme så snart jeg kan.	Я приду, как только смогу.
Hva skal det bli av ham?	Что же с ним будет?
Det vil du snart oppdage.	Ты вскоре это обнаружишь.

Основное значение.

Du skal sitte rolig!	Ты должен сидеть спокойно!
Jeg vil vite det!	Я хочу это знать.

5.126. Претерит модальных глаголов часто употребляется для выражения вежливой просьбы или совета в настоящем времени:

Jeg skulle ha en kopp kaffe, takk.	Я бы хотел чашечку кофе.
Kunne du hjelpe meg litt?	Не мог бы ты мне помочь?
Du burde gjøre det på en annen måte.	Тебе надо делать это по-другому.

Именные формы глагола

5.127. К именным формам глагола, т. е. к формам, используемым в функции имени существительного или имени прилагательного, относятся инфинитив глагола, причастие I (настоящего времени) и причастие II (прошедшего времени).

Инфинитив (Infinitiv)

5.128. Инфинитив глагола, т. е. неопределенная форма глагола в норвежском языке имеет несколько форм:

— Инфинитив I: å gå, å si;

— Инфинитив II образуется с помощью инфинитива I глагола å ha (å være) и причастия II основного глагола: å ha sagt, å ha (være) gått;

— Инфинитив пассива действия: å bli lest;

— Инфинитив пассива состояния: å være (blitt) lest.

Инфинитив всех видов употребляется с инфинитивной частицей å, которая стоит перед глаголом.

Vi lærer å snakke norsk.

Глагол в инфинитиве I оканчивается на ударную гласную или безударное -e: å gå, å bo, å snakke.

Глаголы на -s оканчиваются на -s: å trives, å treffes

Инфинитивная частица å опускается перед инфинитивом:

5.129. после модального глагола:

Jeg kan snakke norsk.

Я умею говорить по-норвежски.

Han vil ikke komme nå.

Он не хочет сейчас прийти.

Du bør ikke gjøre det.

Тебе не следует делать это.

5.130. в разговорной речи после глаголов, близких по своему значению к модальным: å be, å behøve, å like, å greie, å orke, å pleie, å prshve, å trenge:

Jeg bad ham komme.

Я попросил его прийти.

Jeg orker ikke (å) vente.

Я не могу ждать.

Han pleier (å) lese høyt.

Он обычно читает вслух.

Jeg greier ikke snakke når jeg går oppover.

Я не могу говорить, когда поднимаюсь вверх.

5.131. в двойном или сложном дополнении при глаголах å la, å høre, å se, å kjenne, å føle:

Han lot oss forstå det.

Он дал нам понять это.

Vi hørte ham spille.

Мы слышали, как он играл.

Jeg så dem løpe av sted.

Я видел, как они убегали.

Jeg kjente såret svi.

Я почувствовал боль в ране.

5.132. после вопросительного наречия hvorfor:

Hvorfor gråte når man kan le?

Зачем плакать, когда можно смеяться?

Hvorfor ikke gjøre det?

Почему бы не сделать это?

5.133. при сочетании нескольких инфинитивов, являющихся однородными членами — перед вторым и последующими:

Han lærte å snakke og skrive.

Он научился разговаривать и писать.

De likte å hoppe og danse.

Они любили прыгать и танцевать.

Hun hadde bestemt seg for å prøve å slutte å røyke og drikke.

Она решила попытаться бросить курить и пить.

Функции инфинитива в речи

5.135. Поскольку инфинитив глагола является глагольно-именной формой, он может выступать как в функции имени существительного и прилагательного, так и в роли глагола. Поэтому в предложении инфинитив может выступать в роли почти любого члена:

<i>Å leve er å kjempe.</i>	Жить — значит бороться.
<i>Han holdt opp å snakke.</i>	Он прекратил разговаривать.
<i>Dette synes å ta lang tid.</i>	Это, по-видимому, отнимет много времени.
<i>Det er umulig å vite.</i>	Это невозможно знать.
<i>Kunsten å skrive er meget gammel.</i>	Искусство письма очень древнее.

5.136. Инфинитивно-предложные обороты

Для норвежского языка характерно употребление сочетаний предлога с инфинитивом.

<i>Han kom for å hvile.</i>	Он приехал, чтобы отдохнуть.
<i>Han gikk uten å røre noe.</i>	Он ушел, ничего не тронув.
<i>Ved å gjøre dette unngikk han faren.</i>	Делая это, он избежал опасности.

En blir ikke mett av å se på maten. Глядя на еду, не насытишься.

Инфинитивно-предложные обороты могут употребляться как после глагола, так и впереди него. На русский язык эти обороты переводятся обычно как деепричастие.

Mor reiste etter å ha sett datteren. Мать уехала, повидав дочь.

<i>Etter å ha ventet i ti minutter</i>	Подождав десять минут,
<i>kjørte bussen endelig.</i>	автобус наконец уехал.

5.137. Причастие (Partisipp).

Причастие I (Presens partisipp) образуется путем прибавления окончания *-ende* к основе глагола.

å ligge — *liggende* — лежащий

Причастие I выражает незавершенное действие, одновременное с действием основного глагола. Оно имеет активное значение.

<i>Vi så en flygende fugl.</i>	Мы видели летящую птицу.
--------------------------------	--------------------------

Причастие I не изменяется. Оно образуется от модальных, безличных глаголов и глаголов на *-s*.

5.138. В предложении причастие I выступает в тех же функциях, что и прилагательное и наречие. Оно может быть определением, предикативным членом и обстоятельством:

et sovende barn	спящий ребенок
Han kom syngende inn i rommet.	Он вошел в комнату, напевая.
Vi fant henne sovende.	Мы нашли ее спящей.
Nei, sa hun smilende.	Нет, сказала она, улыбаясь.

5.139. Причастие I от глаголов sitte, stå и ligge употребляется часто с глаголом å bli для передачи продолжающегося действия.

Han ble sittende og pratet. = Han satt en stund og pratet.

De ble stående og glane. = De stod og glante.

5.140. Причастие I может употребляться в роли существительного:

De reisende måtte bytte tog.

5.141. **Причастие II (Perfektum partisipp)** является одной из трех основных форм глагола и образуется с помощью окончаний -et, -t, -d, -dd, -tt, а у неправильных глаголов также и изменением корневой гласной.

en lest bok — прочитанная книга

5.142. В функции именной части сказуемого причастие II не изменяется:

Båten er sunket.

Skipet er sunket.

Båtene er sunket.

5.143. В функции определения причастие II претерпевает следующие изменения:

— причастие II от сильных глаголов:

en sunket/sunken båt — den sunkne båten

sunkne båter — de sunkne båtene

et sunket skip — det sunkne skipet

sunkne skip — de sunkne skipene

— причастие II от слабых глаголов:

en saltet/salta fisk — den saltede/saltete/salta fisken

et saltet/salta stykke — det saltede/saltete/salta stykket

5.144. Причастие II в предложении может выступать как:

— определение: en stjålet bil, stjålne saker.

— предикативный член именного сказуемого:

Bilen er stjålet. Автомобиль украден.

Bilene er stjålet. Автомобили украдены.

— предикативный член дополнения или сказуемого:

Jeg har barnet gjemt. Ребенок у меня спрятан.

Han fikk skoene pusset. Ему почистили ботинки.

— составная часть вводных оборотов:

oppriktig talt честно говоря

kort sagt короче говоря

5.145. Степени сравнения причастий

Причастия настоящего и прошедшего времени образуют степени сравнения с помощью слов *mer* и *mest*:

lidende страдающий *mer lidende* *mest lidende*

kjent известный *mer kjent* *mest kjent*

НАРЕЧИЕ (Adverb)

6.0. Наречием называется такая часть речи, которая указывает на признак действия или на различные обстоятельства, при которых это действие протекает.

По значению наречия в норвежском языке делятся на обстоятельственные и качественные. Первые характеризуют действие с точки зрения пространства, причины, цели, времени и пр., вторые обозначают качество действия или признака или указывают на количественную сторону.

По форме наречия делятся на простые, например, *bra* — «хорошо», *der* — «там» и производные, образуемые от различных частей речи с помощью суффиксов.

Образование наречий

Существуют следующие способы образования наречий.

6.1. Большинство наречий образуются посредством прибавления суффикса *-t* к прилагательным:

god хороший *godt* хорошо

lang длинный *langt* долго

Det var god mat. Maten smakte godt.

Veien er lang. De kjørte langt.

Наречия этой группы по форме совпадают с прилагательными в среднем роде.

6.2. Ряд наречий (на -ig, -sk) не принимают -t согласно тем же правилам, каким подчиняются прилагательные:

et hyggelig brev	приятное письмо
Han pratet hyggelig.	Он любезно разговаривал.
et moderne hus	современный дом
Han kledde seg moderne.	Он одевался современно.

6.3. Многие наречия образуются путем прибавления суффиксов -e, -(e)lig, -vis, -s, -ns, -deles, -ledes к различным частям речи, главным образом, к прилагательным:

bar	голый	bare	только
sann	истинный	sannelig	в самом деле
vanlig	обычный	vanligvis	обычно
heldig	удачный	heldigvis	к счастью
sær	причудливый	særdeles	особенно
så	так	således	таким образом

6.4. Ряд наречий, обозначающих место совершения действия, образованы с помощью суффикса -e от наречий, обозначающих направление действия:

bort	прочь	borte	там
hjem	домой	hjemme	дома
ut	наружу	ute	снаружи, на улице
opp	вверх	oppe	вверху
ned	вниз	nede	внизу

6.5. Ряд наречий представляют собой сложные слова или сочетания слов. Такие сложные наречия чаще всего состоят из предлога и существительного или из местоимения и существительного:

alltid	всегда
tilbake	назад
i dag	сегодня
i morgen	завтра
dengang	тогда
kanskje	может быть

6.6. Имеется также целый ряд производных наречий:

ofte	часто	vel	хорошо
aldri	никогда	fort	быстро
her	здесь	meget	очень

ut	наружу	ned	вниз
der	там	hvor	где

Степени сравнения наречий

6.7. Большинство наречий в норвежском языке образуют степени сравнения — положительную, сравнительную и превосходную:

Positiv	Komparativ -ere (-re)	Superlativ -est (-st)
pent vanskelig ofte	penere vanskeligere oftere	penest vanskeligst oftest

Следует иметь в виду следующие особенности:

6.8. — ряд наречий изменяют корневой гласный:

tungt	трудно	tyngre	tyngst
stort	в знач. степени	større	størst
frem	вперед	fremre	fremst

6.9. наречие *sjelden* — «редко» теряет безударное -е в окончании:
sjelden — *sjeldnere* — *sjeldnest*

6.10. многие наречия образуют степени сравнения от других корней:

<i>bra/godt</i>	хорошо	<i>bedre</i>	<i>best</i>
<i>gjerne</i>	охотно	<i>heller</i>	<i>helst</i>
<i>ille</i>	плохо	<i>verre</i>	<i>verst</i>
<i>vondt</i>	плохо	<i>verre</i>	<i>verst</i>
<i>mye/meget</i>	много	<i>mer</i>	<i>mest</i>
<i>lite</i>	мало	<i>mindre</i>	<i>minst</i>
<i>litt</i>	немного	<i>mindre</i>	<i>minst</i>

6.11. ряд наречий имеют специфические особенности при образовании степеней сравнения:

<i>lenge</i>	долго	<i>lenger</i>	<i>lengst</i>
<i>langt</i>	далеко	<i>lenger</i>	<i>lengst</i>
Ср. <i>lang</i>	длинный	<i>lengre</i>	<i>lengst</i>
<i>nær</i>	близко	<i>nærmere</i>	<i>nærmest</i>

6.12. ряд наречий образуют степени сравнения с помощью слов *mer* и *mest*:

<i>gammeldags</i>	старомодно	<i>mer gammeldags</i>	<i>mest gammeldags</i>
<i>presis</i>	точно	<i>mer presis</i>	<i>mest presis</i>
<i>selvsikkert</i>	самоуверенно	<i>mer selvsikkert</i>	<i>mest selvsikkert</i>

6.13. Сравнительная степень наречия нередко используется в сочетании с союзами и усилительными частицами *enn* «чем», *jo ... desto*; *jo ... jo* «чем ... тем», *så mye* «тем более, настолько», *enda* «еще» и др.

Hun kan norsk bedre enn han.

Jo mer du spiser, dess tykkere blir du.

Du kan hjelpe ham meget lite. Jeg kan det enda mindre.

Han følte seg dårlig i går. I dag føler han seg så mye verre.

ЧИСЛИТЕЛЬНОЕ (Tallord)

7.0. Количественные числительные (Grunntall)

0. null
1. en [e:n], ei, ett, ene
2. to
3. tre
4. fire [ˈfi:re]
5. fem [fem:]
6. seks
7. sju [ʃu:], syv [sy:v]
8. åtte
9. ni [ni:]
10. ti [ti]
11. elleve [ˈelve]
12. tolv [tåll]
13. tretten [ˈtrettɲ]
14. fjorten [fjɔtɲ]
15. femten [ˈfemtn]
16. seksten [ˈseistɲ]
17. sytten [ˈsøttɲ]
18. atten [ˈat:n]
19. nitten [ˈnit:n]
20. tjue [ˈsu:e], tyve [tyve]
21. tjueen/enogtyve
22. tjueto/toogtyve
30. tretti [ˈtretti]/tredve [ˈtrædve]
40. førti [ˈføti]/førr
50. femti [ˈfemti]

60. seksti ['seksti]
 70. sytti ['søtti]
 80. åtti ['åtti]
 90. nitti ['nitti]
 100. (ett) hundre
 101. hundreogen
 121. hundreogtjueen
 169. hundreogsekstini/hundreogniogseksti
 200. to hundre
 1000. (ett) tusen
 1001. ett tusenogen
 2001. to tusenogen
 1358. ett tusen tre hundre og femtiåtte
 tretten hundre og femtiåtte
 en million
 to millioner
 en milliard

Особенности количественных числительных

7.1. Количественные числительные не согласуются с существительными, которые они определяют, ни в роде, ни в числе, ни в определенности или неопределенности.

Исключением является числительное en, которое имеет средний род ett, женский род ei, и слабую форму ene.

Jeg vil ha bare én kake. Я хочу только одно пирожное.

Jeg skal bo her bare ett år. Я буду жить здесь только один год.

7.2. *Исключения:* в числительных 21, 31, 41 и т. д. и десятичных дробях единица не согласуется с существительным и всегда имеет форму en:

21 år — tjueen år

31 epler — trettien epler

1 gr. ett gram

2,1 gr. — to komma en gram

M e r k: Kl. 01.00 — klokka er ett

Kl. 01.01. — klokka er ett minutt over ett

7.3. Числительные et hundre, et tusen, en million могут выступать в качестве существительных и в этом случае имеют род и принимают окончание множественного числа.

et (ett) hundre	flere hundrer
Me n: 200 — to hundre	
et (ett) tusen	mange tusen
en million	noen millioner

7.4. Формы sju/syv, tjue/tyve, tretti/tredve могут употребляться параллельно.

7.5. Постановка десятков перед единицами в норвежских числительных (sekstisju 67) является официальной нормой (так называемый *den nye tellemåten*). Второй способ (*den gamle tellemåten*), когда единицы ставятся перед десятками (sjuogseksti 67), имеет сейчас меньшее распространение.

7.6. Количественные числительные употребляются, как правило, перед определяемыми ими существительными, причем существительное употребляется без артикля:

fem minutter	пять минут
tjueto år	двадцать два года

Однако при указании времени в целых часах без минут, а также при обозначении нумерации или года количественные числительные стоят после существительных:

klokka 5
leksjon 3
året 1798
side 31

7.7. Слово «десятки» не имеет точного соответствия в норвежском языке. Можно сказать:

flere (titalls) millioner несколько десятков миллионов

De har vært her i årtier. Они уже здесь много десятков лет.

7.8. При переводе слова «сотни» можно употреблять форму hundrevis:

Vi har kjøpt varer for hundrevis av kroner. Мы закупили товаров на сотни крон.

Vi har kjøpt varer for flere hundre kroner.

7.9. **Порядковые числительные (Ordenstall)**

1. første
2. annen/annet/andre
3. tredje [ˈtre:dje]
4. fjerde [ˈfjæ:re]

5. femte
6. sjette
7. sjuende/syvende
8. åttende
9. niende
10. tiende
11. ellefte
12. tolvte [tålte]
13. trettende
14. fjortende
15. femtende
16. sekstende
17. syttende
18. attende
19. nittende
20. tjuende/tyvende
21. tjueførste/enogtyvende
30. trettiende/tredevte
40. førtiende
50. femtiende
60. sekstiende
70. syttiende
80. åttiende
90. nittiende
100. hundrede
101. hundreogførste
121. hundreogtjueførste
169. hundreogsekstiniende/hundreogniogsekstiende
200. tohundrede
1000. tusende
1001. tusenogførste
2001. totusenogførste
- 1 000.000. millionte

Употребление порядковых числительных

7.10. Порядковые числительные употребляются в качестве определения к существительным по тем же правилам, что и прилагательные в определенной форме.

den 17. mai 1814

den syttende mai atten hundre og fjorten

После цифр, обозначающих порядковые числительные, всегда ставится точка.

I dag er det 1. november 1999 — første november nitten nittini

Oslo, (den) 1. november 1999 —

Oslo, 1.11.1999 — første i ellefte nitten nittini

Han er født 6. februar 1967.

Kong Håkon den 7.

Король Хокон 7.

M e n: Håkon VII

7.11. Числительное *annen* имеет форму среднего рода *annet*, определенную форму и форму множественного числа *andre*. Определенная и неопределенная форма могут заменять друг друга:

den annen mai/den andre mai 2 мая

Dronning Elisabet den annen королева Елизавета вторая

Dronning Elisabet den andre

Jeg bor i annen etasje/andre etasje. Я живу на втором этаже.

7.12. Порядковые числительные употребляются в сочетании с неопределенным местоимением *hver*:

annenhver dag/hverannen dag через день

annethvert år/hvert annet år

hver annen uke один раз в 2 недели

hver tredje dag каждый третий день

hvert fjerde år раз в 4 года

7.13. В некоторых выражениях (например, «тридцатые годы») русским порядковым числительным соответствуют норвежские количественные:

i trettiårene av det 19. århundre в тридцатые годы 19-го века

en mann i trettiårene мужчина в возрасте от 30 до 40

i slutten av femtiårene в конце пятидесятих годов

sist i femtiårene

i det 19. århundre в 19-ом веке

i det nittende århundre

en gutt i tiårsalderen мальчик десяти лет.

en tiårgammel gutt

en tiåring

Дробные числа (Brøk)

1/2 en halv/en halvdel

$\frac{2}{2}$	to halve
$\frac{1}{3}$	en tredel/tredjedel
$\frac{2}{3}$	to tredeler/tredjedeler
$\frac{1}{4}$	en firedel/fjerdedel/kvart
$\frac{1}{5}$	en femtedel/femdel
$\frac{1}{13}$	en trettendel osv
1,5	en og en halv/halvannen

7.15. Если числительное halv употребляется в роли прилагательного, то оно согласуется с определяемым им существительным в роде и числе и может иметь слабую форму:

en halv kake (halvparten av kaka)	пол-пирожного
et halvt eple	пол-яблока
halve Norge	половина Норвегии
to halve flasker	две бутылки, наполненные наполовину

7.16. В десятичных дробях количество и целых единиц, и десятков, и других долей читается как количественные числительные:

24,35	tjuefire komma trettifem
-------	--------------------------

7.17. Существительные после дробных числительных обычно стоят в единственном числе:

7 timer	sju timer
$7\frac{1}{2}$ time	sju og en halv time
$2\frac{1}{2}$ måned	to og en halv måned
M e n m e r k:	
7 °C	sju grader (Celsius)
$7\frac{1}{2}$ °C	sju og en halv grad
7,5 °C	sju komma fem grader

7.18. Для обозначения стоимости в деньгах, мер длины и веса, а также больших чисел и дат обычно употребляются цифры:

Det kostet til sammen 20 kr.

Veien var 60 km lang.

Hun kjøpte 2 kg salami.

Året har 365 dager.

7.19. Небольшие числа, некоторые выражения и порядковые числительные в роли прилагательных чаще обозначаются словами:

Jeg fikk fem kroner av onkelen min.

Hun kjøpte fire poteter.

Jeg har to brødre.

Jeg var der i fjorten dager.

en trekant

en femøring

en hundrelapp

den første dagen i uka

Den fjerde gutten var norsk.

7.20. Идиоматические выражения с числительными:

Nå er hundre og ett ute.	=	Nå går det for langt!
		Nå gar det galt!

Tusen takk!

Jeg har tusen ting å gjøre i dag.	=	Veldig mye å gjøre.
-----------------------------------	---	---------------------

Hun er en ener.	=	Hun er den beste.
-----------------	---	-------------------

Jeg skal være her en fem-seks år.	=	Ca. 5-6 år
-----------------------------------	---	------------

Han bor i fireren.	=	i blokk(hus) nummer fire.
--------------------	---	---------------------------

ПРЕДЛОГ (Preposisjon)

8.0. В норвежском языке существует значительное количество предлогов. Большая часть их многозначна и характеризуется большим многообразием в употреблении. Во многих случаях предлоги выражают те же отношения, которые в русском языке передаются падежами. Один и тот же падеж может соответствовать отношениям, выражаемым целым рядом предлогов.

Место предлога

8.1. Предлог, как правило, употребляется *перед* словом, которым он управляет:

Jeg bor i Norge.

Я живу в Норвегии.

8.2. В случаях, если управляемое слово должно быть выделено особо, оно ставится на первое место в предложении, а предлог — в конце того же предложения.

Dette har jeg aldri lest om. Об этом я никогда не читал.

Обстоятельства места и времени в таких случаях обычно следуют за предлогом:

Gården jeg bodde på i fjor, Хутор, на котором я жил в прош-
er stor. лом году, большой.

8.3. Предлог ставится в конце предложения, если управляемым словом является вопросительное или относительное местоимение:

Hva leter du etter? Что ты ищешь?

Hva er det du finner på? И что это ты придумал?

Hvor kommer du fra? Откуда ты?

Det er huset (som) jeg bor i. Вот дом, где я живу.

Предлоги места и направления

С географическими названиями употребляются предлоги:

8.4. — *til* — для указания направления действия:

Jeg går til Blindern. Я иду в Блиндерн.

Jeg reiser til Bergen. Я еду в Берген.

Hun drar til England. Она отправляется в Англию.

8.5. — *på* и *i* для указания местонахождения; причем обычно с названиями континентов, стран, областей, а также прибрежных городов употребляется предлог *i*, а с названиями островов и городов, расположенных во внутренних районах страны — *på*.

Jeg bor i Oslo. Я живу в Осло.

Han studerer i England. Он учится в Англии.

De er i Mandal. Они в Мандале.

Jeg bor på Blindern. Я живу в районе Блиндерн.

Hun arbeider på Toten. Она работает в районе Тотен.

Hun ferierer på Kanariøyene. Она проводит отпуск на Канарских островах.

Han er på Island nå. Он сейчас в Исландии.

8.6. В некоторых устойчивых словосочетаниях употребляется один и тот же предлог *på* или *i* как для указания местонахождения, так и направления:

Han er på jobben. Han går på jobben.

Han er på kino. Han går på kino.

Han er på kontoret. Han går på kontoret.

De er på restaurant.

Hun er i teater.

Han er i kirken.

De går på restaurant.

Hun går i teater.

Han går i kirken.

8.7. Для указания местонахождения у кого-либо употребляется предлог *hos*:

Han bor hos oss.

Hun er hos legen.

Hun sitter hos frisøren.

Он живет у нас.

Она у врача.

Она сидит у парикмахера.

8.8. Предлог *under* указывает на местонахождение под предметом или направление действия вниз:

under speilet

Still veska under bordet.

под зеркалом

Поставь сумку под стол.

а также положение поблизости от другого предмета:

under bakken (fjellet)

under polen

under ekvatoren

у подножия холма (горы)

у полюса

у экватора

8.9. Предлог *over* указывает на положение одного предмета над другим, либо поверх, поперек него:

over vinduet

over fjorden

å gå over gata

over brua

над окном

над фиордом

переходить улицу

по мосту

— распространение действия на всю поверхность:

over hele landet

et kart over Norge

gyste over hele kroppen

по всей стране

карта Норвегии

дрожать всем телом

8.10. предлог *ved* указывает на положение одного предмета вблизи другого:

bo ved elva

like ved huset

å sitte ved bordet

жить у реки

рядом с домом

сидеть за столом

— место, вблизи которого произошло сражение:

slaget ved Waterloo

битва при Ватерлоо

— место работы, принадлежность к учреждению:

å studere ved universitet

учиться в университете

8.11. Предлог *bak* указывает на положение одного предмета позади другого:

bak huset

за домом

- bak ens rygg за чьей-либо спиной
 bak hjørnet за углом
- 8.12. Предлог *mellom* обозначает «между»:
 mellom Oslo og Bergen между Осло и Бергеном
 Dette blir mellom oss. Это останется между нами.
- 8.13. Предлог *blant* означает «среди»:
 blant våre venner среди наших друзей
 blant annet между прочим
- 8.14. Предлог *foran* означает «перед»:
 Han står foran vinduet. Он стоит перед окном
 foran huset перед домом
- 8.15. Предлог *langs* означает «вдоль»:
 langs kysten вдоль берега
- 8.16. Предлог *for* указывает на положение в отношении частей света:
 syd for Oslo к югу от Осло
 vest for Moskva к западу от Москвы
 til høyre for sofaen справа от дивана
- 8.17. Предлог *fra* указывает на удаление от предмета или исходного пункта:
 Han kommer fra Norge. Он из Норвегии.
 Hun reiste fra London til Oslo. Она уехала из Лондона в Осло.
 Vi gikk fra bordet. Мы вышли из-за стола.
- 8.18. Предлог *mot* указывает на направление действия:
 Skipet går mot nord. Корабль идет на север.
 mot grønt lys на зеленый свет
- 8.19. Предлог *av* указывает на источник, исходную точку движения:
 å dra av gårde отправляться в путь (со двора)
 Du må gå av bussen ved Ты должен выйти из автобуса у
 Kirkeveien. Киркевейен.
 Jeg vet ikke hva det kan Я не знаю, чем это объясняется.
 komme av.
 å komme ut av huset выйти из дома
 å se ut av vinduet выглянуть из окна
- 8.20. Предлог *gjennom* означает «через»:
 å se gjennom vinduet видеть в окно
 å gå gjennom parken идти по парку
 Han går gjennom døren. Он идет в дверь.

Предлоги времени

8.21. Предлог *i* указывает на

— определенный период или отрезок времени:

<i>i kveld</i>	сегодня вечером
<i>i morgen</i>	завтра
<i>i morges</i>	сегодня утром
<i>i vinter</i>	этой зимой
<i>i året 1963</i>	в 1963 году
<i>i det 18. arhundre</i>	в XVIII веке

— период времени, в течение которого будет проходить действие:

<i>i mange år</i>	в течение многих лет
<i>i to timer</i>	в течение двух часов
<i>i en måned</i>	в течение месяца
Jeg har lest norsk i tre år.	Я изучаю норвежский язык 3 года.
М е н: Jeg har <i>ikke</i> sett henne på tre ar.	Я не видел ее три года.
I ferien skal vi til syden.	В отпуск мы поедem на юг.
I juleferien skal jeg gå på ski.	Во время рождественских каникул я буду ходить на лыжах.

8.22. Предлог *på* указывает на

— время (день, час и т. д.):

<i>på lørdag</i>	в следующую субботу
<i>sent på dagen</i>	в конце дня
<i>midt på sommeren</i>	в середине лета
<i>sent på høsten</i>	поздней осенью

— период времени, в течение которого сделана или будет сделана какая-то работа:

Du må gjøre arbeidet ferdig på tre år.	Ты должен сделать эту работу за три года.
Kjell gjorde det på en time.	Кьель сделал это за час.

8.23. Предлог *om* указывает на повторность, регулярность действия:

<i>om morgenen</i>	утром, по утрам
<i>Om dagen arbeider jeg.</i>	Днем я работаю.
<i>om søndagen</i>	в воскресенье (по воскресеньям)
<i>Om høsten faller bladene av.</i>	Осенью с деревьев падают листья.
<i>Om sommeren pleier jeg å ha ferie.</i>	Летом я обычно беру отпуск.

to ganger om året	два раза в год
— означает «через» (для будущего):	
om en uke	через неделю
Han kommer om tre år.	Он приедет через три года.
М е н: Han kom tilbake etter tre år.	Он вернулся через три года.

8.24. Предлог *for* указывает на

— предшествование чему-либо (обычно в сочетании с *siden*)

Han var her for tre år siden.	Он был здесь три года тому назад.
Jeg kom til Norge for ikke så lenge siden.	Я приехал в Норвегию недавно.

— срок, на который рассчитано действие:

for en tid	на некоторое время
for en dag	на один день
Jeg har leid huset for tre år.	Я снял дом на три года.

8.25. Предлог *under* означает «во время» и отличается от предлога *i* тем, что обозначает название периода времени, а не его продолжительность:

Han bodde i Sverge under krigen.	Во время войны он жил в Швеции.
Under reisen opplevde vi mye vide- rart.	Во время путешествия мы ли много удивительного.
Det ble snakket mye under middagen.	Во время обеда много разговаривали.

8.26. Предлог *fra* означает «с какого-то времени»:

fra denne tid	с этого времени
fra nå av	отныне
fra kl. 11	с 11 часов
Den boken har jeg fra før.	Эта книга у меня есть с прежних времен.

8.27. Предлог *til* обозначает приближение или направленность к определенной точке во времени:

fra klokka tre til sju	от трех до семи часов
fra morgen til kveld	с утра до вечера
Til vinteren skal jeg reise dit.	К зиме (зимой) я туда уеду.
Han innbød meg til onsdag.	Он пригласил меня на среду.

8.28. Предлог *før* имеет значение «перед, до»:

<i>før krigen</i>	до войны
<i>før tiden</i>	раньше времени

8.29. Предлог *etter* означает «после»:

<i>etter kl. 4</i>	после четырех часов
<i>dagen etter</i>	на следующий день
<i>lenge etter</i>	много времени спустя
<i>år etter år</i>	год за годом

8.30. Предлог *siden* означает «начиная с»:

<i>siden den gang</i>	с тех пор
<i>siden september 1972</i>	с сентября 1972 года (по настоящее время)

8.31. Предлог *innen* означает «в течение какого-то времени, в пределах, до»:

<i>innen 14 dager</i>	в течение 14 дней
<i>innen et år</i>	за один год
<i>innen kort tid</i>	в скором времени

8.32. Предлог *inntil* обозначает временной предел какого-то действия:

<i>inntil kl. 12</i>	до 12 часов
<i>inntil midnatt</i>	до полуночи
<i>inntil nå</i>	до сих пор
<i>inntil videre</i>	пока что

Предлоги цели

8.33. Предлог *for* указывает на цель, назначение, намерение и переводится «для, за, ради»:

De gikk hjem for å spise. Они пошли домой, чтобы поесть.

Gjør det for meg! Сделай это для меня.

Jeg kan gjøre det for ham. Я могу сделать это за него.

Если можно задать вопрос «для чего?» после сказуемого, употребляется предлог *for*:

Han kom for å hilse på henne. Он пришел, чтобы с ней поздороваться.

Han reiste til byen for å handle. Он поехал в город за покупками.

8.34. Предлог *til* также указывает на цель, назначение действия, однако в отличие от предлога *for* это действие всегда направленно.

Det er så godt med kake til kaffen.	Хорошо съесть пирожное с кофе.
Vi kunne ta med noen blomster til ham.	Мы могли бы взять цветы для него.

8.35. Предлог *til* в сочетании с прилагательным или наречием употребляется для выражения степени:

Kari er for liten til å begynne på skolen.	Кари слишком маленькая, чтобы идти в школу.
Hun er ganske stor til å være bare 5 år.	Она довольно большая для 5 лет.

8.36. Предлог *med* указывает на орудие, средство при помощи которого совершается действие:

Han spiste med skje og gaffel.	Он ел ложкой и вилкой.
Hun skrev med penn.	Она писала ручкой.
Vi reiser med tog (bil).	Мы едем на поезде (на машине).

8.37. Предлог *på* указывает на способ совершения действия и на орудие, с помощью которого оно совершается:

Kan du sy på symaskin?	Ты умеешь шить на швейной машинке?
Koke suppe på spiker.	Делать из мухи слона.

8.38. Предлог *på* указывает на свойство предмета (ценность, размер):

Hvilken farge er det på huset?	Какого цвета дом?
Hva er prisen på boka?	Сколько стоит книга?
Hva er tittelen på boka?	Как называется книга?
Han hadde et selskap på tolv personer.	У него была компания в 12 человек.

8.39. Отношения принадлежности выражаются с помощью предлога *til*, иногда *av*:

Det er sønnen til broren min.	Это сын моего брата.
Det er boka til Per.	Это книга Пера.
Han er eieren av huset.	Он владелец дома.

Предложные обороты, употребляемые вместо родительного падежа см. п.п. 1.49.—1.54.

СОЮЗ (Konjunksjon)

9.0. Союзы делятся на сочинительные и подчинительные.

9.1. **Сочинительные союзы (Sideordnende konjunksjoner)** соединяют однородные члены предложения, однородные придаточные предложения, а также независимые предложения в сложносочиненные.

По своему значению все сочинительные союзы делятся на четыре группы:

9.2. 1) соединительные (forbindende):

og — «и», samt — «а также», både-og — «и ... и, как ... так», så vel som — «как ... так и ...».

Jens og Eva ser på TV.

Йенс и Ева смотрят телевизор.

Både du og jeg og Per og Anne.

И ты, и я, и Пер, и Анна.

Han er både ung og sterk.

Он молод и силен.

Sola gikk ned og vi skyndte oss hjem.

Солнце зашло, и мы поторопились домой.

Så vel du som jeg er bedt om å komme.

Как тебя, так и меня пригласили прийти.

9.3. 2) противительные (motsettende):

men — «но»; enn — «но, однако».

Hun er liten men sterk.

Она маленькая, но сильная.

Han er norsk, men jeg er fransk.

Он норвежец, а я француз.

Hvordan har du det?

Как у тебя дела?

Takk, bra. Enn du da?

— Спасибо, хорошо. А у тебя?

9.4. 3) разделительные (adskillende):

eller — «или»; enten — eller «или — или»; hverken — eller — «ни — ни».

Vil du vente eller gå?

Ты будешь ждать или уйдешь?

Han kommer enten lørdag eller søndag.

Он придет или в субботу, или в воскресенье.

Det er verken fugl eller fisk.

Это ни рыба, ни мясо.

9.5. 4) причинно-следственные (begrunnende):

for — «ибо, поскольку»; altså — «так что», derfor — «поэтому».

Han kunne ikke hjelpe meg, for han hadde ikke tid.

Он не мог мне помочь, так как он не имел времени.

Han var 90 år, altså var han meget gammel.

Ему было 90 лет, так что он был очень стар.

Порядок слов в предложении при использовании сочинительных союзов

9.6. Сочинительные союзы *og, men, eller* — никакого влияния на порядок слов в простом предложении не оказывают.

При употреблении союзов *så vel — som, både — og, enten — eller, verken — eller* следует иметь в виду, что первая часть союза употребляется непосредственно перед тем членом предложения, к которому относится:

I undervisningen både på skolen og på universitetet har han utmerket seg.

Det er en dress som egner seg så vel til hverdagsbruk som til fest.

Hun verken leste romaner eller spilte som de andre unge piker.

Ester både hjalp de fattige og var en god mor for sine barn.

9.7. Если сочинительные союзы *og, men, eller, for* соединяют предложения, то они инверсии не вызывают. Порядок слов в предложениях, стоящих после такого союза, может быть и прямой, и обратный, в зависимости от внутреннего строя предложения.

Noen arbeider, og andre ferierer.

Først arbeider de, og så ferierer de.

De arbeider, eller de ferierer.

Bø ferierer, men det gjør ikke Lie.

Lie arbeider, for Bø ferierer.

Gå nå, men kom straks igjen!

Elsker han henne, eller tror han det bare?

9.8. Остальные союзы при соединении предложений вызывают после себя инверсию, т. е. после них стоит спрягаемая часть сказуемого.

Han var meget syk, derfor kom han ikke.

Både var hun begavet, og hun hadde et mål i livet.

Enten var han kommet for sent, eller han hadde skrevet adressen feil.

9.9. Подчинительные союзы (*Underordnende konjunksjoner*) соединяют придаточное и главное предложение, а также придаточные предложения между собой.

По значению подчинительные союзы делятся на:

9.10. — союзы, вводящие косвенную речь, а также придаточные предложения дополнительные и подлежащие: *at* — «что», *om* — «ли»;

9.11. — временные (*tidskonjunksjoner*): *når, da* — «когда»; *etter at* — «после того как»; *før* — «до, прежде чем»; *idet, mens* — «в то время как»; *til, inntil* — «до, пока не»; *så snart* — «как только, с тех пор как»;

9.12. — причины (årsakskonjunksjoner):

fordi — «потому что, так как»; da, siden — «поскольку»; ettersom — «потому что»;

9.13. — условия (betingelseskconjunksjoner)

dersom, hvis, når, om — «если»; i fall — «в случае»; medmindre (hvis ikke) — «если не»;

9.14. — уступительные (innrømmelseskconjunksjoner)

enda, skjønt, selv om — «хотя»; til tross for, trass i — «несмотря на»; om enn — «даже если»;

9.15. — цели (hensiktskonjunksjoner):

for at — «для того, чтобы»; så (at) — «чтобы»;

9.16. — следствия (følgekonjunksjoner):

så at, slik at, så — «так что»;

9.17. — сравнительные (sammenligningskonjunksjoner):

som — «как»; slik som — «так как»; som om — «как будто»; dess — dess, jo — dess, jo — desto — «чем — тем».

Подробнее о подчинительных союзах см. в разделе о придаточных предложениях п.п. 12.19.—12.34.

МЕЖДОМЕТИЕ (Interjeksjon)

10.0. Приводимые ниже междометия наиболее употребительны в норвежском языке. Они выражают различные чувства:

10.1. — радости: hurra! — «ура», bravo! — «браво!»

Hurra, gutter! Isen har lagt seg.

10.2. — удивления: å! å-å-å! ah! — «ах!», ai! «ах! ай!», nei da! — «неужели?», neimen — «как! неужели!», jasanya? — «неужели?»;

10.3. — огорчения: akk! — «ах! увы!», au! — «ой! ах!», ah! — «ох!»

10.4. — боли: au! uff! — «ой, ай!»:

Fu! Au, jeg slo meg!

Ой, я ударился!

10.5. — холода: huttetu! — «бrr!»:

Huttetu, så kaldt det er i dag! Brr! Ну и холодно сегодня!

10.6. — отвращения: Æsj, fy, isj, tvi — «фу, тьфу», uff — «ну и ну! ух!» fy fan, for fanden, fy for fanden — «тьфу, черт возьми!», for pokker — «к черту!» hva pokker — «какого черта!»;

- 10.7. — раздражение: huff! — «ух!»
- 10.8. — страха: uhu!;
- 10.9. — презрения: rø, rytt! — «тьфу!»;
- 10.10. — неожиданности: aha! — «вот как!»;
- 10.11. — упрека, стыда: fy! — «фи!», fy! for skam! — «стыдись! позор!»;
- 10.12. — нерешительности: hm! — «гм!» nja! — «да!»; сомнения tja — «н-да»;
- 10.13. — поощрения: Heia, heia! — «давай! давай!»;
- 10.14. — одобрения, согласия: ja, jo — «да», å ja! — «о да!»; утверждение при вопросе, содержащем отрицание: joda! — «ну да!»; jo ho! — «как же!»;
- 10.15. — несогласия: Nei! — «Нет!», Nei, nei! — «Нет, нет!», Neimen! — «Да нет же!», Næ-æ-æ! — «Нет!»;
- 10.16. — приветствие: hei, Hallo! — «Привет!»;
- 10.17. — призыв к тишине: hysj — «тс, ш-ш!»; — смеха: hi — «хи!», hi-hi — «хи-хи!»; «ha-ha-ha!» — ха-ха-ха.

СИНТАКСИС (Setningslære)

ПРОСТОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ

11.1. Порядок слов в повествовательном предложении. Прямой порядок слов.

В норвежском языке порядок членов предложения является фиксированным. В простом повествовательном предложении на первом месте, как правило, стоит подлежащее, перед которым может быть определение к нему. На втором месте всегда находится сказуемое, затем следует дополнение (косвенное и прямое) и после него обстоятельства. Порядок слов, при котором сказуемое следует за подлежащим, называется прямым.

Gutten Leser.

Мальчик читает.

Vi tar trikken hver dag.

Мы ездим на трамвае каждый день.

Jeg sendte henne blomster.

Я послал ей цветы.

В отрицательном предложении частица *ikke* ставится после сказуемого:

Jeg snakker ikke norsk. Я не говорю по-норвежски.

11.2. Обратный порядок слов (Omvendt ordstilling)

Если в начале предложения находится не подлежащее, а другой член предложения, то на втором месте находится сказуемое, на третьем — подлежащее, далее — отрицание и другие члены предложения. Такой порядок слов называется обратным.

Nå kommer han. Сейчас он придет.

Norsk snakker jeg ikke. По-норвежски я не говорю.

Trikken tar jeg hver dag. На трамвае я езжу каждый день.

11.3. Если сказуемое состоит из вспомогательного и основного глагола, из двух глаголов или является составным именным, то на втором месте стоит глагол в личной форме, а смысловой глагол или именная часть сказуемого ставится на 4-ое место, после отрицания *ikke* и других обстоятельств, к ним относящихся.

Jeg har aldri truffet ham. Я никогда не встречал его.

Arne vil ikke reise ennå. Арне не хочет еще уезжать.

Huset er ikke særlig pent. Дом не очень-то красивый.

Arne er litt trett. Арне немного устал.

11.4. Обстоятельства могут находиться в различных местах предложения. Обстоятельства, выраженные отрицанием *ikke*, а также наречиями *alltid*, *aldri*, *bare*, *neppe*, *allerede*, *nok*, *gjærne*, *ofte* и др. могут находиться обычно на 3-ем месте после подлежащего и сказуемого или на 4-ом при обратном порядке слов, а прочие обстоятельства, выраженные существительными, местоимениями находятся в конце предложения.

Marit	kan		ikke	komme	til meg i dag
I dag	kan	Marit	ikke	komme	til meg
Hun	kan		også	syngre	veldig fint
Kaffe	drikker	vi	alltid		om morgenen

Если при инверсии подлежащее выражено местоимением под ударением, именем собственным или существительным, состоящим из нескольких слов, то возможен следующий вариант: *I dag kan ikke Marit komme til meg.*

11.5. При наличии в предложении двух обстоятельств обстоятельство места стоит впереди обстоятельства времени.

			обстоятельство места	обстоятельство времени
Vi	drikker	kaffe	hjemme	hver dag
Hun	tar	bussen	til kontoret	kl. åtte
De	vil	spise	ute	i dag

11.6. Косвенное дополнение всегда стоит перед прямым. Если косвенное дополнение выражено существительным или именем собственным, то оно обычно употребляется с предлогом til и становится обстоятельством.

	Косвенное дополнение	Прямое дополнение	
Han har gitt	meg	en blomst	
De sendte	ham	et brev	
De sendte	det		til John
De sendte	det		til mannen
Han brakte	meg	en bok	fra sin bror

11.7. Возвратное местоимение стоит обычно сразу после смыслового глагола, но не может стоять впереди подлежащего.

Han	har		ikke	likt seg	her
Her	har	han	ikke	likt seg	
Her	vil	han	nok	like seg	
Han	vil		nok	like seg	her
Han	likte seg		ikke		her
Her	likte	han seg	ikke		

Порядок слов в вопросительном предложении

11.8. В вопросительном предложении с вопросительным словом на первом месте находится вопросительное слово, затем — сказуемое, после него подлежащее, т. е. имеет место обратный порядок слов.

Når kommer han?

Hvor kommer du fra?

Если вопросительное слово является подлежащим, сохраняется прямой порядок слов.

Hvem står der?

11.9. В вопросительном предложении без вопросительного слова сказуемое стоит на первом месте, а подлежащее на втором.

Snakker du norsk?

11.10. В вопросительных предложениях без вопросительного слова может сохраняться прямой порядок слов, если они содержат удивление или предположение.

Du venter vel på brev?

Ты, очевидно, ждешь письма?

11.11. **Краткий ответ.**

В норвежском языке в разговорной речи на многие общие вопросы можно давать краткий ответ, состоящий из подлежащего, сказуемого и местоимения *det*, заменяющего все остальные члены предложения. Порядок слов в кратком ответе обратный, после утвердительной частицы *ja* — «да» или отрицательной *nei* — «нет» ставится местоимение *det*, затем идет сказуемое и после него подлежащее. В качестве подлежащего вместо существительного употребляется соответствующее личное местоимение, а в качестве сказуемого, вместо всех глаголов, кроме модальных *må*, *kan*, *vil*, *skal* — и т. д., вспомогательных *være*, *ha* — употребляется глагол *gjøre* — «делать» в соответствующем времени. Если в ответе есть отрицание, то оно ставится после подлежащего.

Er det barna deres?

— Ja, det er det.

Snakker du norsk?

— Ja, det gjør jeg.

Nei, det gjør jeg ikke.

Kan du hjelpe meg?

— Ja, det kan jeg.

Må han gjøre det?

— Ja, det må han.

Har du mye å gjøre i dag?

— Ja, det har jeg.

11.12. Если в вопросе имеется отрицание *ikke*, то при положительном ответе вместо *ja* употребляется *jo*, при отрицательном ответе вначале ставится *nei*, а затем идет отрицательный ответ. После *jo* и *nei* часто используется частица *da*, соответствующая по значению русской частице «же».

Er det ikke kona di?

Jo, da. Det er det.

Nei, da. Det er det ikke.

Snakker du ikke norsk?	Jo, det gjør jeg. Nei, det gjør jeg ikke.
Kan du ikke hjelpe meg?	Jo, da. Det kan jeg. Nei, da. Det kan jeg ikke.

Выражение отрицания

11.13. Отрицание выражается в норвежском языке с помощью наречий *ikke* — «не», *nei* — «нет», местоимений *ingen*, *ikke noen* — «никакой», *ingenting*, *ikke noe*, *ikke noenting* — «ничего», наречий — *aldri* — «никогда», *ingensteds* — «нигде» и др.

11.14. Глагольным отрицанием и отрицанием для наречий и прилагательных служит *ikke*.

Отрицание *ikke* употребляется обычно после сказуемого.

Jeg snakker ikke norsk.

11.15. Если сказуемое является составным, то *ikke* употребляется после вспомогательного глагола.

Jeg vil ikke gjøre det.

Vi har ikke sett henne før.

11.16. В придаточном предложении *ikke* употребляется после подлежащего впереди сказуемого:

Per sier at han ikke snakker tysk.

11.17. Если *ikke* отрицает какой-либо другой член предложения, оно стоит перед этим членом.

Boka er ikke interessant.

Per bor ikke her.

Jeg ser henne ikke ofte.

11.18. В качестве отрицания для существительного употребляется сочетание *ikke* с неопределенным местоимением *noen* (*noe*, *noen*) — «никакой», а также местоимение *ingen* (только в главном предложении с простым сказуемым).

Jeg har ikke noen bil.

Jeg har ikke noe hus.

Vi har ingen (ikke noen) barn.

Hun sa at de ikke hadde noen barn.

Jeg kjøpte ingen bil.

Jeg har ikke kjøpt noen bil.

ЧЛЕНЫ ПРЕДЛОЖЕНИЯ (Setningsledd)**Подлежащее (Subjekt)**

11.19. Любое предложение норвежского языка, за редким исключением (например, со сказуемым в повелительном наклонении) обязательно имеет подлежащее.

Jeg vet ikke.

Не знаю.

Hvordan står det til?

Как дела?

11.20. Безличное местоимение *det* часто употребляется:

— как предваряющее подлежащее (когда существительное, обозначающее реальный субъект, отнесено с первого места безличным местоимением *det*, а реальный субъект упоминается в первый раз).

Det bor mange utlendinger
i Norge.

В Норвегии живет много иностранцев.

Det står en kopp på bordet.

На столе стоит чашка.

Det er mange severdigheter
i Moskva.

В Москве много достопримечательностей.

В обороте «*det er*» *det* сохраняется при инверсии:

I Moskva er det mange
severdigheter.

В Москве много достопримечательностей.

— как формальное подлежащее (когда отсутствует реальный субъект действия):

Det regner.

Идет дождь.

I Norge er det kaldt.

В Норвегии холодно.

Det banker på døra.

В дверь стучат.

Hvordan står det til?

Как дела?

Сказуемое (Predikat)

11.21. В норвежском языке в сказуемом всегда присутствует глагол. Сказуемое бывает глагольным, т. е. состоящим из одного или нескольких глаголов и составным именным, состоящим из глагола и именной части.

Простое глагольное сказуемое выражается одним смысловым глаголом (в любом времени, залоге и наклонении):

Linda leser avisa.

Линда читает газету.

Han har allerede arbeidet der
i tjue år.

Он работает там уже 20 лет.

Huset blir bygd.

Дом строится.

Сложное глагольное сказуемое выражается двумя глаголами, обладающими своим значением, причем один глагол употребляется в личной форме, а другой — в инфинитиве.

Jeg ville hjelpe ham. Я хотел ему помочь.

Jeg kan ikke komme i dag. Я не могу прийти.

11.22. **Составное именное сказуемое** состоит из глагольной и именной части. Глагольная часть может быть выражена глагольной связкой være или другим глаголом, а именная часть (predikativ) — именем существительным, именем прилагательным, местоимением или другой частью речи.

Arne er lektor. Арне — лектор.

Huset er pent. Дом красивый.

Ja, det er bare meg. Да, это только я.

Han ser fin ut i dag. Он прекрасно сегодня выглядит.

Løvskogen stod gul langs veien. Лиственный лес стоял желтый вдоль дороги.

Составное именное сказуемое может быть выражено устойчивым словосочетанием:

De var glad i hverandre. Они любили друг друга.

De holdt pengene klar. Они приготовили деньги.

Han slapp oksene løs. Он отпустил быков.

В качестве именной части сказуемого может выступать предикативный член дополнения (Objektspredikativ), который употребляется после дополнения, обычно выражен прилагательным, которое согласуется с дополнением в роде и числе:

Han malte huset rødt. Он покрасил дом в красный цвет.

Han lakkerte bilen rød. Он покрыл автомобиль красным лаком.

De fant husene tomme. Они нашли дома пустыми.

De dømte ham skyldig. Они объявили его виновным.

Дополнение (Objekt)

11.23. Дополнение может быть выражено существительным, местоимением, инфинитивом и придаточным предложением. Дополнение, выраженное существительным, может быть предложным и беспредложным.

Arne skriver et brev. Арне пишет письмо.

Han sender det til John. Он посылает его Йону.

Беспредложное дополнение может быть прямым и косвенным. Прямое дополнение более тесно связано с глаголом, чем косвенное. Дополнение обычно употребляется после сказуемого, причем прямое дополнение следует за косвенным. Предложное дополнение употребляется после беспредложного.

Han ga meg en blomst.

Han ga blomsten til henne.

Arne sendte henne et brev.

Arne sendte det til broren sin.

Hun brakte meg en bok fra sin bror.

11.24. Дополнение может быть выражено инфинитивом.

Jeg liker å danse.

Я люблю танцевать.

Han ønsket å fly.

Он хотел летать.

Hun prøvde å snakke norsk.

Она пробовала говорить по-норвежски.

11.25. После глаголов физического восприятия *se* — «видеть», *høre* — «слышать», *føle* — «чувствовать», *kjenne* — «ощущать», а также *la* — «позволять, разрешать», *be* — «просить» частица *å* при инфинитиве опускается.

Vi hørte Gudlaug synge.

Мы слышали, как Гюдлауг поет.

Han ba oss gjøre det.

Он просил нас сделать это.

Han lot dem snakke.

Он дал им поговорить.

Сложное инфинитивное дополнение характерно для письменного языка. В разговорном языке вместо него употребляется придаточное предложение.

Mor så ham komme.

Mor så at han kom.

Определение (Attribut)

11.26. Определение может относиться к любому члену предложения, выраженному существительным; если оно относится к подлежащему, то образует с ним группу подлежащего.

Определение может быть выражено прилагательным, причастием, числительным, притяжательным, указательным, вопросительным или неопределенным местоимением, существительным с предлогом, инфинитивом.

Место определения

Определение может употребляться перед определяемым существительным или после него.

11.27. Определение, стоящее перед существительным, может быть выражено прилагательным, причастием, числительным, местоимением, существительным в родительном падеже:

Det kommer en stor båt.	Прибывает большое судно.
den sovende dronningen	спящая королева
(den) første dagen	первый день
farens bil	автомобиль отца
dette landet	эта страна
hvilken betydning	какое значение
noen ord	несколько слов

11.28. Если два прилагательных определяют одно существительное, то ближе к нему стоит прилагательное, выражающее объективное качество и логически ближе с ним связанное.

Hun leier et pent lite værelse.
Vi møtte en elskelig gammel dame.

11.29. Определение, употребляющееся после существительного, может быть выражено предложным оборотом, прилагательным, являющимся постоянным эпитетом при имени собственном, притяжательным местоимением, существительным в общем падеже при указании меры и количества, а также инфинитивом.

En krig mot disse mennesker ville være umulig.	Война против этих людей была бы невозможной.
Håkon den gamle	Хокон Старый
Halvdan Svarte	Халдан Черный
Olav den hellige	Улаф Святой
to liter melk	два литра молока
Her er fast grunn å bygge på.	Вот твердая почва для постройки.
Det var et bittert brev å få.	Горько было получить такое письмо.
Han snakket lenge med sjefen min.	Он долго разговаривал с моим шефом.

11.30. Обособленное определение

Обособленным называется определение с зависящими от него словами, которое не примыкает к своему определяемому слову и связано с ним менее тесно, чем обычное определение.

Han kom hjem, trett og sliten.	Он вернулся домой усталый и измученный.
De bar inn et fat, fullt av kaker.	Они внесли блюдо, полное пирожных.

11.31. Приложение (Apposisjon)

Приложением называется такое определение, которое выражено существительным с зависящими от него словами, поясняет определяемое слово и употребляется после него.

Oslo, Norges hovedstad, ligger innerst i Oslofjorden.	Осло, столица Норвегии, расположен в глубине Осло-Фиорда.
Det er Ibsen, Norges største dikter.	Это Ибсен, крупнейший писатель Норвегии.

11.32. обстоятельство (Adverbial)

В функции обстоятельств употребляются чаще всего наречия, существительные (обычно с предлогом). В зависимости от значения обстоятельства делятся на следующие типы:

— обстоятельства места (stedsadverbial):

Jeg bor i Norge.

De kjørte denne veien.

— обстоятельства времени (tidsadverbial):

De kommer alltid for sent.

I morgen skal vi ta en tur til byen.

— обстоятельства меры (målsadverbial):

Han gikk to kilometer.

— обстоятельства образа действия (måtesadverbial):

Han arbeider iherdig, men langsomt.

СЛОЖНОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ

12.0. Сложное предложение состоит из двух или более предложений. Существует два типа сложных предложений: сложносочиненные предложения и сложноподчиненные предложения.

12.1. **Сложносочиненное предложение (Sideordning)** состоит из двух или более самостоятельных предложений, объединенных по смыслу и соединенных с помощью сочинительных союзов.

Когда предложения соединяются союзами *og*, *eller*, *men*, *for*, то в них сохраняется порядок слов простого предложения. См. п. 9.6.

Faren arbeidet ute på jordet, og moren arbeidet inne i huset.

Først kjøpte han en hest, og så kjøpte han en vogn.

Han var sikker på det, for læreren hadde sagt det.

Er alle hjemme til middag, eller skal noen ut om kvelden?

12.2. Предложения могут соединяться другими сочинительными союзами (altså, også, derfor, ellers), которые вызывают после себя инверсию. См. п. 9.7.

Jeg hadde glemt klokka, derfor kunne jeg ikke advare deg.

Skynd deg, ellers kommer vi for sent.

12.3. Сложноподчиненные предложения (Underordning)

Сложноподчиненное предложение состоит из главного предложения и одного или нескольких придаточных предложений.

Порядок слов в главном предложении зависит от места придаточного. Если придаточное предложение стоит впереди главного, то в последнем происходит инверсия.

Når katten et borte, danser
musene på bordet.

Кошка из дому — мыши в пляс.

Hvis du snakker engelsk,
forstår jeg deg ikke.

Если ты говоришь по-английски,
я тебя не понимаю.

12.4. В придаточном предложении союзы и союзные слова не вызывают инверсии, и порядок слов сохраняется таким же, как и в простом предложении, с той лишь разницей, что отрицание стоит перед сказуемым.

Den friske vet ikke hvor rik han er.

Han sa at han ikke har vært her på lenge.

Запятая в сложноподчиненном предложении ставится в следующих случаях:

12.5. после придаточного предложения, которое стоит впереди главного:

Når ølet går inn, da går vettet ut.

12.6. после придаточного предложения, которое стоит в середине главного:

Huset han kjøpte, var gammelt.

Den som er frisk, vet ikke hvor rik han er.

12.7. перед придаточным предложением, без которого главное предложение не теряет своего смысла:

Han visste oss kirken, som var bygd i det 12. århundre.

М е н: En må smi mens jernet er varmt.

12.8. Виды придаточных предложений

В зависимости от синтаксической функции придаточные предложения подразделяются на:

подлежащие, сказуемые, определительные, дополнительные, обстоятельственные: придаточные времени, условия, цели, причины, следствия, уступительные, сравнительные.

12.9. Придаточные предложения подлежащие (Subjektssetninger)

вводятся союзом *at* — «что» и союзными словами *hva* — «что»; *hvem* — «кто»; *hvilken* — «какой».

At det regner, er sikkert.

Hva hensikten var, synes uklart.

Hvem hun er, blir kjent i morgen.

12.10. Придаточные предложения сказуемые (Predikatssetninger)

вводятся союзами *at* — «что», *om* — «ли» и являются как бы развернутой именной частью составного сказуемого.

Det viktigste er at han må vinne.

Spørsmålet er om dette lønner seg.

12.11. Придаточные предложения дополнительные (Objektssetninger)

вводятся союзами *at* — «что»; *om* — «ли»; союзными словами *hvem (som)* — «кто»; *hva (som)* — «что»; *hvor* — «где»; *hvilken, hva for en* — «какой»; *hvordan* — «как», *hvorfor* — «почему», *når* — «когда» и др.

Ingen ville tro at Gerda var syk.

Jeg lurte på om han kommer.

Jeg vet ikke om han kommer eller ikke.

Du vil snart oppdage hvem han er.

Ingen vet hvor haren hopper.

Han lurte på når de skulle starte.

12.12. Когда «*hvem, hva, hvilken*» являются подлежащим в придаточном предложении, то в последних употребляется союзное слово «*som*»:

Jeg vet ikke hvem han er.

Jeg vet ikke hvem som kommer.

Jeg vet ikke hva han vil.

Jeg vet ikke hva som er i veien.

12.13. Придаточные дополнительные часто содержат косвенную речь:

Han sa at det var kaldt ute.

Nils spør om Kari er frisk.

Arne spurte hva det var for noe.

12.14. Если в разговорной речи союз *at* стоит после глаголов, обозначающих чувства, мысли, мнения человека, т. е. придаточное предложение содержит косвенную речь субъекта, союз *at* часто опускается.

Jeg tror (at) han er hjemme.

Han sa (at) han ikke kunne komme.

Hun syntes (at) det var dyrt her.

12.15. *At* не может быть опущено, когда оно стоит после предлога и после союза *enn*:

De pekte på at det ikke var helt riktig.

Det er bedre (at) du tar på deg for mye klær *enn* at du skal gå og fryse.

12.16. Придаточные определительные предложения (Adjektiviske leddsetninger)

вводятся союзными словами *som* — «который», *der* — «где», *hvor* — «где»

Han som kommer der, er broren min.

Sjauerne står på kaien der (hvor) skipet legger til.

Stien fører meg til kilder hvor det er godt å være menneske.

Den som sover, synder ikke.

12.17. В определительных придаточных предложениях союзное слово *som*, если оно не является подлежащим, может опускаться. См. п. 4.69.

Mannen (som) vi snakker om, heter Truls.

Det er en bok (som) du må lese.

12.18. Если союзное слово *som* имеет при себе предлог, то оно ставится в конце придаточного предложения. См. 4.70.

Huset som jeg bor i, er gammelt.

Stedet (som) vi kommer fra, heter Grorud.

12.19. Придаточные предложения обстоятельственные (Adverbiale leddsetninger) в зависимости от значения вводятся различными союзами, причем многие из этих союзов могут вводить разные придаточные предложения, т. е. имеют разные значения.

12.20. Придаточные предложения времени (Tidssetninger)

вводятся союзами *da, når* — «когда»; *mens* — «пока», *før* — «прежде чем»; *etter at* — «после того как»; *siden* — «с тех пор как»; *idet* — «в то время как»; *så snart* — «как только» и др.

Når katten er borte, danser musene på bordet.

Appetitten kommer mens man spiser.

Han gikk før hun fikk takket ham.

Så snart du blir ferdig, kan vi dra av sted.

12.21. da — når

Huskeregul. «Hver gang når, den gang da».

Союз *da* употребляется для обозначения прошедшего однократного действия. Для передачи многократного действия в прошлом, а также настоящего или будущего действия употребляется союз *når*.

Da jeg var liten, bodde jeg i Norge.

Når jeg blir gammel, skal jeg reise til India.

Når jeg besøkte dem, hadde jeg alltid med meg blomster.

12.22. Союз *etter at* означает, что действие придаточного предложения закончено до начала действия главного. Поэтому данный союз требует после себя плюсквамперфекта, если в главном употребляется претерит.

Etter at vi hadde spist, gikk vi en tur.

12.23. Придаточные предложения причины (Årsakssetninger)

вводятся союзами *fordi* — «потому что, так как»; *når, da, siden* — «поскольку»; *ettersom* — «потому что».

Hun gjorde det fordi hun hadde lyst til det.

Når du sier det, så tror jeg det.

Da det ikke passer for dem, må vi finne en annen dag.

Du får gå da, siden du så gjerne vil.

Ettersom det ser ut til å bli regn, er det lurt å ta med seg paraply.

12.24. fordi — for

Сочинительный союз *for* имеет то же значение, что и *fordi*, но употребляется в сложносочиненных предложениях и поэтому *ikke* употребляется после глагола.

Han kan ikke komme for han har ikke tid.

Han kan ikke komme fordi han ikke har tid.

12.25. **fordi — derfor**

Сочинительных союз *derfor* означает «поэтому», употребляется в сложноподчиненных предложениях и вызывает инверсию:

Han kan ikke komme fordi han er syk.

Han er syk, derfor kan han ikke komme.

12.26. **Условные придаточные предложения (Betingelsessetninger)**

присоединяются к главному союзами *hvis, dersom, om, når, bare — «если»; i fall — «в случае»; medmindre (hvis ikke) — «если только не»:*

Hvis du vil, kan jeg hjelpe deg.

Du kan om du vil.

Dersom været blir pent, går vi ut.

Når enden er god, er allting godt.

I fall/I tilfelle han kommer, må du fortelle ham det.

Vi kommer medmindre det ikke kommer noe i veien.

Jeg skal gjøre det bare jeg får tid til det.

Условные придаточные предложения (без главного) для выражения осуществимого желания:

Bare Anne kommer i tide!

Om Arne bare husker dette!

12.27. Если условное придаточное предложение употребляется перед главным, то оно может быть бессоюзным. В этом случае на первом месте находится глагол.

Hvis han kommer, går jeg.

Kommer han, (så) går jeg.

I tilfelle det blir regn, blir vi hjemme.

Blir det regn, (så) blir vi hjemme.

12.28. **Уступительные придаточные предложения (Inngsm-melsessentinger)** вводятся союзами *enda, skjønt, — «хотя»; til tross for, trass i — «несмотря на», selv om, om — enn, om — «даже если», hva — så, hva — enn — «чтобы ни»; hvor — se, hvor enn — «где бы ни, как бы ни».*

Enda han ikke var norsk, snakket han norsk.

Vi fant veien skjønt det var veldig mørkt.

Til tross for/trass i at det regnet, jogget han.

Han bruker ikke paraply selv om det regner.

En får vel fly om en ikke er falk.

Jeg skal delta hva som enn skjer.

Det hjelper ikke hva du så sier.

Skaffe det skulle han hvor han så tok det fra.

Gull er gull hvor det enn finnes.

12.29. Придаточные предложения цели (Hensiktssetninger)

вводятся союзами for at — «чтобы», så (at) — «так чтобы».

Han gjemte seg i kjelleren for at de ikke skulle finne ham.

Vil du komme hit så (at) jeg kan høre hva du sier.

12.30. Когда в предложении одно подлежащее, придаточное цели можно заменить на предложно-инфинитивный оборот:

for + (ikke) + infinitiv:

Vi gikk hurtig for at vi ikke skulle komme for sent. →

Vi gikk hurtig for ikke å komme for sent.

Han kledde seg godt for at han ikke skulle bli syk. →

Han kledde seg godt for ikke å bli syk.

12.31. Придаточные предложения следствия (Følgesetninger)

вводятся союзами så at, så, slik at — «так что»:

Han var så syk at han ikke kunne komme.

så jeg ikke fikk sove.

De bråkte slik at jeg ikke fikk sove.

Frosken blåste seg så opp at han sprakk.

12.32. Придаточные предложения сравнительные (Sammenligningssetninger)

вводятся союзами som — «как», så som, lik(e) som, slik som — «так же, как; так как»; som om, liksom — «как будто»; enn — «чем»; dess — dess, jo — dess, jo — desto «чем — тем»:

Som man sår, høster man.

Det gikk slik som jeg sa.

Han er ikke så dum som han ser ut til.

Magnus Berrføtt var liksom krigerisk som far hans, Olav Kyrre, var fredelig.

Han snakket som om han eide hele verden.

En tosk kan spørre mer enn ti vise kan svare.

Jo mer du spiser dess (desto) tykkere blir du.

Dess lenger du venter, dess mindre blir sjansene.

12.33. Когда в предложении одно подлежащее, som обычно опускается:

De gjør så godt (som) de kan.

Han kom så fort (som) han kunne.

12.34. Если придаточное следует после главного, *dess* и *jo* обычно опускаются.

Vinen blir bedre *jo lenger* den lagres.

Musklene blir sterkere *jo mer* man bruker dem.

СЛОВООБРАЗОВАНИЕ (Ordlaging)

13.0. В норвежском языке существует два основных способа словообразования новых слов: словосложение и словопроизводство.

Словопроизводство (Avledning)

В норвежском языке существует несколько способов словопроизводства.

13.1. с помощью суффиксов и префиксов:

en venn → et vennskap дружба

en tanke → en mistanke подозрение

13.2. путем конверсии, т. е. от основ глагола с изменением или без изменения корневой гласной:

å hjelpe → en hjelp помощь

å spille → et spill игра

å kjempe → en kamp борьба

13.3. посредством субстантивации различных частей речи:

gammel → de gamle старики

tusen → et tusen тысяча

undertrykt → de undertrykte угнетенные

fremmed → den fremmede чужой, иностранец

Образование слов с помощью суффиксов, основные суффиксы имен существительных

13.4. -er, -ner, -inne, -ske (для обозначения лиц; два последних суффикса для обозначения лиц женского пола):

en lærer учитель en venninne подруга

en fisker рыбак en syerske швея

en russer русский en sykepleierske медсестра

en afrikaner африканец

13.5. -ing, -ning, -else, -dom, -het, -sel (для образования существительных мужского рода, имеющих отвлеченное обобщающее значение):

en utvikling	развитие	en ungdom	молодежь
en løsning	решение	en barndom	детство
en ledelse	руководство	en frihet	свобода
en trusel	угроза	en åpenhet	открытость

13.6. -eri, -dømme, -skap (для образования существительных среднего рода, обозначающих отвлеченные понятия):

et maleri	живопись (картина)
et hykleri	лицемерие
et herredømme	господство
et bakeri	булочная
et vennskap	дружба
et kjennskap	знакомство
М е н:	
en kunnskap	знание
en dovenskap	лень
en ondskap	злость

13.7. Основные суффиксы прилагательных -ig, -lig, -bar, -som, -aktig, -sk (-isk), -et(e), -messig, -løs.

viktig	важный	løgnaktig	лживый
kraftig	сильный	storaktig	высокомерный
vennlig	дружеский	dansk	датский
spiselig	съедобный	norsk	норвежский
dyrkbar	пригодный для возделывания	falsk	неправильный
	(о земле)	britisk	британский
åpenbar	очевидный	sosialistisk	социалистический
lønnsom	выгодный	arbeidsløs	безработный
virksom	действенный	pengeløs	безденежный
støvet	пыльный		
rutet	клетчатый		
regelmessig	регулярный		

Образование слов с помощью префиксов

13.8. В современном норвежском языке более или менее употребительными являются следующие префиксы: an-, be-, ge-, er-, for-, mis-, sam-, tve-, u-, unn-, van-, gjen-, bi-, re-, av-, fore-, inn-, om-, opp-, ut-, mot-.

Во многих случаях префиксы являются общими для существительных, глаголов и прилагательных:

et anfall	нападение
å ankomme	прибывать
angivelig	мнимый
et begrep	понятие
å bekjempe	побороть
begavet	способный
en forpliktelse	обязательство
å forbedre	улучшать
forståelig	понятный

13.9. Префикс mis- придает словам негативное значение:

en misbruk	злоупотребление
å misbruke	злоупотреблять
en misnøye	неудовольствие
å misforstå	неправильно понять

13.10. Префиксы u-, unn- имеют значение противоположности или отрицания:

en ulykke	несчастье	å unnlate	не выполнять
ulykkelig	несчастный	å unngå	избежать
å uroe seg	беспокоиться	en unntakelse	исключение
uroilig	беспокойный	ulik	непохожий

13.11. Префикс van- имеет значение недостаточности, негативности:

en vanmakt	бессилие
en vantro	недоверие
å vanstille	халатно относиться
å vanstyre	плохо управлять

13.12. Префикс tve- имеет значение «два, двойной»:

en tvekamp	поединок, двоеборье
tvetydig	двусмысленный

13.13. Префикс ur- имеет значение первоначальности:

et urfolk	первобытные люди
urvill	примитивный, дикий

13.14. Префикс gjen- имеет значение повторности действия или обратного направления:

å gjenforene	воссоединить
en gjenfødelse	возрождение
en gjensitt	ответный визит

13.15. Префикс *re-* имеет значение повторности, воспроизведения заново:

å revurdere	переоценить
å restaurere	реставрировать
en reproduksjon	воспроизводство

13.16. Префикс *sam-* имеет значение совместимости, коллективности:

et samarbeid	сотрудничество
en samhandel	торговые связи
et samhold	единодушие, согласие
et samfunn	общество
å samordne	согласовывать

Словосложение (Ordsammensetning)

13.17. Словосложение является самым распространенным способом образования новых слов. В качестве компонентов сложных слов могут выступать фактически все части речи. В большинстве случаев последний компонент является главной определяющей частью сложного слова, а первый компонент — определяющий, т. е. дополнительной:

et ord	+	en bok	→	en ordbok	словарь
et tre	+	et hus	→	et trehus	деревянный дом
en fødsel	+	en dag	→	en fødselsdag	день рождения
hellig	+	en dag	→	en helligdag	выходной день
stor	+	folk	→	storfolk	знать
å spise	+	en stue	→	en spisestue	столовая
å skrive	+	en feil	→	en skrivefeil	описка
tre	+	en kant	→	en trekant	треугольник
fire	+	en del	→	en firedel	одна четверть
ute	+	klær	→	uteklær	верхняя одежда
om	+	et bord	→	ombord	на борту
opp	+	et rop	→	et opprop	воззвание
hver	+	en dag	→	en hverdag	будний день
god	+	å ta	→	å godta	принять, одобрить
fast	+	å sette	→	å fastsette	установить
til	+	å høre	→	å tilhøre	принадлежать
ut	+	å gi	→	å utgi	издавать
en prikk	+	fri	→	prikkfri	безупречный
å reise	+	klar	→	reiseklar	готовый к поездке
riktig	+	nok	→	riktignok	в самом деле

Сложные существительные (Sammensatte substantiv)

13.18. При образовании сложных существительных путем соединения двух существительных первое всегда определяет второе, и род сложного существительного определяется родом последнего компонента.

Два существительных могут соединяться:

13.19. без какого-либо соединительного элемента:

et hus + et tak	→	et hustak	крыша
en bok + en hylle	→	en bokhylle	книжная полка
nord + en mann	→	en nordmann	норвежец

13.20. с помощью соединительного гласного -e:

melk + en butikk	→	en melkebutikk	молочный магазин
et barn + en hage	→	en barnehage	детский сад

13.21. с помощью соединительного согласного -s:

et arbeid + en glede	→	en arbeidsglede	радость труда
en verden + mester	→	en verdensmester	чемпион мира
kveld + en mat	→	en kveldsmat	ужин

13.22. Выбор того или иного типа соединения существительных в современном норвежском языке определяется различными факторами и четкой стройной системы фактически не существует. Имеются даже примеры параллельного использования двух различных типов словосложения для одной пары слов, причем новые сложные слова имеют одно и то же значение:

vintertid = vinterstid зимнее время

М е n: landmann — земледелец; landsmann — земляк

И все же для практического ориентирования можно назвать ряд признаков и обстоятельств, определяющих иногда тип словосложения. Так, например, сложные существительные образуются с помощью соединительного согласного -s:

13.23. когда первый компонент употребляется в родительном падеже:

en dagsreise	путешествие продолжительностью в один день
et morsmål	родной язык

13.24. когда первый компонент оканчивается на суффиксы -dom, -else, -het, -ing, -ning или -skap:

et ungdomsbilde	портрет молодого человека
en utdanningspolitikk	политика в области образования

en storhetstid	эпоха расцвета
en samlingsregjering	коалиционное правительство
et vennskapshus	дом дружбы

13.25. когда первый компонент является заимствованным словом и оканчивается на -ion, -sjon, -tet или -ment:

en religionshistorie	история религия
en stasjonsmester	начальник станции
en universitetsbygning	здание университета
en departementsråd	постоянный заместитель министра

13.26. Когда первый компонент оканчивается на -sel, -nad, -ned, -et или -ed:

en fengselsport	ворота тюрьмы
en månedslønn	месячное жалование
en søknadsfrist	срок подачи заявления

13.27. Образование сложных существительных с помощью соединительного гласного -e особенно характерно тогда, когда первый компонент обозначает людей, животных или растения:

et barnebarn	внук	et sauekjøtt	баранина
--------------	------	--------------	----------

et bjørneskinn	медвежья шкура	en bjørkelund	березовая роща
----------------	----------------	---------------	----------------

Сложные глаголы (Sammensatte verb)

13.28. Образование сложных глаголов происходит путем присоединения к корневым глаголам других частей речи: существительных, прилагательных, наречий и предлогов. В том случае, когда первым компонентом для образования сложного глагола является существительное и прилагательное, сложные глаголы пишутся всегда слитно.

å lovfeste	закрепить в законодательном порядке
å maskinskrive	напечатать на машинке
å godkjenne	одобрить
å virkeliggjøre	осуществить

13.29. При образовании сложных глаголов сочетанием наречия или предлога с глаголом это наречие или предлог может употребляться как слитно с глаголом (fast sammensatt verb), так и после глагола, отдельно от него (løst sammensatt verb).

å oppstå	— возникать	å stå opp	— вставать
----------	-------------	-----------	------------

13.30. Значение подобных глаголов может совпадать, однако следует иметь в виду, что для разговорной речи больше характерно раздельное употребление:

å motta = å ta imot	принимать
å oppsi = å si opp	уволить
å omhande = å handle om	рассказывать
å oppgi = å gi opp	отказываться
å tilslutte seg = å slutte seg til	присоединиться
å tilhøre = å høre til	принадлежать

Teksten omhandler det nye lovforslaget.

Boka handler om kvinner.

Arbeiderne ble oppsagt uten forvarsel.

Vi ble sagt opp på dagen.

13.31. Часто значение подобных глаголов не совпадает, причем глаголы, употребляющиеся раздельно, имеют более конкретное значение, а глаголы, употребляющиеся слитно — более абстрактное.

å dra opp — вытягивать	å oppdra — воспитывать
------------------------	------------------------

Han drog opp korken på flaska.

Han oppdrog sine barn på en fornuftig måte.

å gi igjen — дать сдачи	å gjengi — передать — содержание
-------------------------	----------------------------------

Han kunne gjengi hele samtalen.

Kan du gi meg igjen på 100 kroner?

å kalle fram — вызывать	å framkalle — проявлять
-------------------------	-------------------------

Vi framkalte filmen.

Skuespilleren ble kalt fram flere ganger.

13.32. Имеются сложные глаголы, которые употребляются только в слитном варианте:

å oppdage — открывать

Columbus oppdaget Amerika.

å undervise — преподавать

Arne underviser i norsk.

13.33. Порядок слов в том случае, если глагол употребляется раздельно. Дополнение может следовать либо сразу после первой части глагола (особенно если оно выражено местоимением), либо может следовать за второй частью глагола.

Hun la sammen avisen.

Hun la avisen sammen.

Hun la den sammen.

СПИСОК НЕПРАВИЛЬНЫХ ГЛАГОЛОВ

<i>Infinitiv</i>		<i>Preteritum</i>	<i>Perfektum Partisipp</i>
avbryte	прерывать	avbrøt	avbrutt
avlegge	наносить (визит)	avla	avlagt
be	просить	bad	bedt
bedra	обманывать	bedrog [bedro]	bedratt
bestå	состоять	bestod	bestått
bite	кусать	bet	bitt
bli	становиться	ble	blitt
brekke	ломать	brakk	brukket
brenne	гореть	brant [brann]	brent
bringe	приносить	brakte	brakt
bryte	ломать	brøt	brutt
burde	долженствовать	burde	burdet
by	предлагать	bød	budt
bære	нести	bar	båret
delta	участвовать	deltok	deltatt
dra	тянуть	drog [dro]	dratt
drikke	пить	drakk	drukket
drive	гнать	dre(i)v	drevet
ete	поедать	åt	ett
falle	падать	falt	falt
finne	находить	fant	funnet
fly	летать	fløy	fløyet
flyte	течь	fløt	flytt
forby	запрещать	forbød	forbudt
foregå	происходить	foregikk	foregått
foreta	предпринимать	foretok	foretatt
forlate	покидать	forlot	forlatt
forsvinne	исчезать	forsvant	forsvunnet
fortelle	рассказывать	fortalte	fortalt

fryse	мерзнуть	frøs/fraus	frosset
følge	следовать	fulgte	fulgt
få	получать	fikk	fått
gi	давать	gav [ga]	gitt
gjelde	касаться	gjaldt	gjeldt
gjøre	делать	gjorde	gjort
gli	скользить	gled/glei[d]	glidd
gripe	хватать	gre(i)p	grepet
grunnlegge	основывать	grunnla	grunnlagt
gråte	плакать	gråt/gret	grått
gå	идти	gikk	gått
ha	иметь	hadde	hatt
henge	висеть	hang	hengt
hete	назваться	het/hette	hett
hjelpe	помогать	hjalp	hjulpet
holde	держать	holdt	holdt
innby	приглашать	innbød	innbudt
innta	занимать	inntok	inntatt
komme	приходить	kom	kommet
krype	ползать	krøp/kraup	krøpet
kunne	мочь	kunne	kunnet
late el. la	позволять	lot	latt
le	смеяться	lo	ledd
legge	класть	la	lagt
ligge	лежать	lå	ligget
lide	страдать	led	lidt
lyde	звучать	lød	lydt
lyve el. lyge	лгать	løy/laug	løyet
løpe	бежать	løp	løpt
måtte	долженствовать	måtte	måttet
nyte	наслаждаться	nøt	nytt
omkomme	погибать	omkom	omkommet
overfalle	нападать	overfalt	overfalt
overrekke	вручать	overrakte	overrakt

oversette	переводить	oversatte	oversatt
pågå	происходить	pågikk	pågått
rekke	хватать	rakk	rukket
rekke	протягивать	rakte	rakt
renne	течь	rant [rann]	rent
ri el. ride	ездить верхом	red/rei[d]	ridd
rive	рвать	rev/reiv	revet
ryke	дымиться	røk	røket
se	видеть	så	sett
selge	продавать	solgte	solgt
sette	ставить	satte	satt
si	сказать	sa	sagt
sitte	сидеть	satt	sittet
skjelve	дрожать	skalv	skjelvet
skjære	резать	skar	skåret
skrike	кричать	skrek/skreik	skreket
skrive	писать	skrev/skreiv	skrevet
skryte	хвастаться	skrøt	skrytt
skulle	долженствовать	skulle	skullet
skytte	стрелять	skjød/skaut	skutt
skyve	толкать	skjøv/skauv	skjøvet
slippe	избегать, ронять	slapp	sluppet
slite	упорно работать	slet/sleit	slitt
slå	бить, ударять	slo	slått
smelle	хлопать	smalt	smelt
smøre	смазать	smurte	smurt
sove	спать	sov	sovet
sprekke	лопнуть	sprakk	sprukket
springe	прыгать	sprang	sprunget
spørre	спрашивать	spurte	spurt
stige	подниматься	steg/steig	steget
stikke	втыкать	stakk	stukket
stjele	красть	stjal	stjålet
strekke	доставать, хватать	strakk	strukket

stryke	гладить	strøk/strauk	strøket
stå	стоять	stod [sto]	stått
sverge	клясться	sverget/svor	sverget/svoret
svi	кусать	sved/svei[d]	svidd
svike	обманывать	svek/sveik	sveket
syng	петь	sang	sunget
synke	опускаться	sank	sunket
ta	брать	tok	tatt
telle	считать	talte	talt
tilbringe	проводить (время)	tilbrakte	tilbrakt
tillate	позволять	tillot	tillat
tore el. tørre	сметь	torde	tort
tre	ступать	trådte	trådt
treffe	встречать	traff	truffet
trekke	тянуть	trakk	trukket
tvinge	заставлять	tvang	tvunget
utbryte	восклицать	utbrøt	utbrytt
vekke	вызывать (чувства)		vakte vakt
velge	выбирать	valgte	valgt
verdsette	ценить	verdsatte	verdsatt
ville	хотеть	ville	villet
vinne	выигрывать	vant [vann]	vunnet
vite	знать	visste	visst
være	быть	var	vært